DİJİTAL KÜTÜPHANE KANALI

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

https://rantey.org

Yedek ve Duyuru Kanallarımız
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

• Telegram: https://t.me/birkitapbir

• WhatsApp Kanalımız : https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4IvMoc0Y

KÂZIM TAŞKENT KLASİK YAPITLAR DİZİSİ

Francesco Petrarca

CANZONIERE

Çeviren: Kemal Atakay

YKY
YAPI KREDİ YAYINLARI

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Francesco Petrarca

CANZONIERE

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

KÂZIM TAŞKENT KLASİK YAPITLAR DİZİSİ

Francesco Petrarca

CANZONIERE

Çeviren: Kemal Atakay

YKY
İSTANBUL

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

Yapı Kredi Yayınları - 1687
Kâzım Taşkent
Klasik Yapıtlar Dizisi - 47

Canzoniere / Francesco Petrarca
Özgün adı: Canzoniere
Çeviren: Kemal Atakay

Kitap Editörü: Esra Özdoğan
Düzelti: İncilay Yılmazyurt

Kapak Tasarımı: Mehmet Ulusel
Baskı: Şefik Matbaası

İtalyanca ilk elyazmaları: Vatikan K. 3196, 3195; Chigi 176 (1336-1374)
Bu kitap için temel alınan baskı:
Francesco Petrarca, *Canzoniere*, yay. haz. Gianfranco Contini, Daniele Ponchiroli, Einaudi, Torino, 1982
YKY'de 1. Baskı: İstanbul, Ağustos 2002
ISBN 975-08-0435-X

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2001

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Yapı Kredi Kültür Merkezi
İstiklal Caddesi No. 285 Beyoğlu 80050 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
http://www.yapikrediyayinlari.com
e-posta: ykkultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: http://www.estore.com.tr/bulvar/yky

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://raptev.org

İçindekiler

Petrarca'nın Yaşamı ve Yapıtları • 9
Giriş • 21
Canzoniere • 49
Notlar • 367
Kaynakça • 399
İlk Dize Dizini • 401

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Zinnur için

K.A.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

PETRARCA'NIN YAŞAMI VE YAPITLARI

1304 20 Temmuz günü Arezzo'da dünyaya gelir. Babası Noter Ser Petracco di Parenzo; annesi Eletta Canigiani'dir. Beyaz Guelfolar'dan ve Dante'nin dostu olan baba Petracco 1302'de Floransa'dan sürgün edilmiş, bağımsız küçük bir devletin başkenti olan Arezzo'ya sığınmıştır.

1305 Francesco ve annesi Incisa Valdarno'ya taşınırlar; 1311 yılına kadar burada yaşayacaklardır.

1307 Kardeşi Gherardo dünyaya gelir.

1311 Baba Petracco, Floransa'dan sürgün edilenlerin, İtalya'ya bir sefer düzenleyen Kral VII. Heinrich sayesinde şehirlerine geri dönebileceklerini umarak ailesiyle birlikte Pisa'ya taşınır.

1312 VII. Heinrich'e bağlanan umutlar boşa çıkınca, Petracco papalığın yeni merkezi Avignon'da, Papa V. Clemens'in papalık sarayında yaşamaya karar verir; ailesi ise Avignon'a yaklaşık yirmi kilometre uzaklıktaki Carpentras'a yerleşir. Genç Petrarca, dönemin seçkin hocalarından Convenevole da Prato'dan dilbilgisi dersleri alır.

1316 Petrarca, Montpellier Üniversitesi'nde hukuk öğrenimine başlar; ama klasik kültüre olan ilgisi çok daha yoğundur.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

1318/1319 Annesi Eletta ölür. Petrarca ilk şiirini –Latince bir eleji– yazar.

1320 Bologna Üniversitesi'nde hukuk öğrenimini tamamlamak üzere, kardeşi Gherardo'yla Bologna'ya gider. Burada altı yıl kalır; bu süre, Imola, Rimini ve Venedik'e yolculuklarını ve Avignon'a dönüşlerini de kapsar.

1325 Şubat ayında (Avignon'da) Aziz Augustinus'un *De civitate Dei*'sini satın alır; zamanla oluşturacağı zengin kitaplık için satın aldığı ilk kitaptır bu.

1326 Babası ölür. Nisan ayında bir daha dönmemek üzere Bologna'dan ayrılır ve Avignon'a döner.

1327 6 Nisan: Avignon'daki St. Clare Kilisesi'nde Laura'yı görür.

1330 Kardinal Giovanni Colonna'nın özel din görevlisi olarak çalışmaya başlar; bu görevi 1347-48 yılına dek sürmüş olsa gerektir.

1333 Fransa, Flandre, Brabant ve Rhineland'ı kapsayan bir Kuzey Avrupa yolculuğuna çıkar. Liège'de Cicero'nun *Pro Archia*'sını bulur.

Avignon'a dönüşünde, Augustinusçu Dionigi da Borgo San Sepolcro, Petrarca'ya Augustinus'un *Confessiones*'ini (İtiraflar) armağan eder. Petrarca ömrünün son yılına dek bu kitabı yanında taşıyacaktır.

1335 Papa XII. Benedictus onu Lombez kilise heyeti üyeliğine atar. Yeni papaya papalık merkezini Roma'ya taşıması için ilk Latince koşuk mektubunu yazar.

1336 26 Nisan: Mont Ventoux'ya çıkar (daha sonra bu deneyimi anlattığı mektup Rönesans'ın önemli metinlerinden biri haline gelecektir).

Aralık ayında Colonna'ların konuğu olarak Roma'ya ilk yolculuğunu yapar. Bir sonraki yılın Temmuz ayında yeniden Avignon'dadır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

1337 Vaucluse'de, Sorgue nehri kıyısında küçük bir ev satın alır; Cavaillon piskoposu Philippe de Cabassole ile tanışır. Cabassole en yakın dostlarından biri olacaktır.

Yazın, evlilik dışı bir ilişkiden ilk oğlu Giovanni dünyaya gelir.

De viris illustribus (Ünlü Kişiler Üzerine) adlı kitabını yazmaya başlar.

1338 Bu yıl ya da 1339'da *Africa* adlı Latince epik şiirini yazmaya başlar. Daha önce de yazdığı "koşuk mektuplar"ı (*Epistolae metricae*) yazmayı sürdürür. *Trionfi*'yi (Utku Şiirleri) yazma fikri bu dönemde oluşur ve "Aşkın Utkusu"na başlar.

1340 1 Eylül'de hem Paris Üniversitesi, hem Roma senatosu şairlik tacını önerir. Roma'yı seçer ve Napoli kralı Anjou'lu Roberto'nun himayesine girmeye karar verir.

1341 16 Şubat'ta Napoli'ye gitmek üzere Avignon'dan yola çıkar. Roberto'nun huzurunda üç gün süren bir sınavdan geçer ve krala *Africa*'dan bazı bölümler okur. Roma'ya gider ve 8 Nisan günü gösterişli bir törenle başşairlik tacını giyer.

1341-1342 *Africa*'nın ilk taslağını bitirir. *Utku Şiirleri*'ne devam eder. 1342'nin Şubat ya da Mart ayında Provence'a gitmek üzere yola çıkar.

1342-1343 Vaucluse ve Avignon'da yaşar. *Canzoniere*'nin ilk biçimini hazırlar.

Kardeşi Gherardo, sevgilisinin ölümü üzerine, 1343 yılının Nisan ayında keşiş olur; Petrarca, Montrieux'de manastırda yaşayan kardeşini 1347 ve 1353 yıllarındaki kısa ziyaretleri dışında bir daha görmez. Kızı Francesca dünyaya gelir. *Secretum meum*'un (İç Dünyam) ilk biçimini ve yedi "tövbe mezmuru"nu (*Psalmi penitentiales*) yazar. *Rerum*

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

memorandarum libri'yi yazmaya başlar. 1343 yılının Eylül ayında bir elçilik göreviyle, Kral Roberto'nun ölümü üzerine büyük bir siyasi huzursuzluğun yaşandığı Napoli'ye gider.

1343 Yeni koşuk mektuplar yazar ve *Rerum memorandarum libri*'ye devam eder. Aralık ayının sonunda Parma'ya gider.

1344-1345 Parma'da, artan ünü yüzünden onu kıskananların saldırılarıyla karşılaşır; bu saldırılara son derece sert bir üslupla karşılık verir. Bu arada, gerek İtalyanca ve Latince şiirlerinin, gerek *Utku Şiirleri*'nin üzerinde çalışmayı sürdürür.

23 Şubat 1345'te Gonzaga'ların ve Visconti'lerin kuşattığı Parma'dan kaçıp Verona'ya sığınır. Burada *Rerum memorandarum*'u yeniden ele alır ve Ocak ayının ilk yarısında en önemli filolojik keşfini gerçekleştirir: Verona Katedrali'nin kütüphanesinde Cicero'nun Atticus, Quintus ve Brutus'a yazdığı mektupların yer aldığı elyazmasını bulur; bu mektuplar, kendi mektup derlemeleri için de bir örnek oluşturacaktır.

Oğlu Giovanni'yi Verona'da bırakır ve 1345 güzünde Provence'a döner.

1346-1347 Bu yılların büyük bir bölümünü Vaucluse'de geçirir. *De vita solitaria*'yı (Yalnız Yaşam Üzerine) yazar; yeni "koşuk mektuplar" ve *Bucolicum Carmen*'in bazı eklogalarını kaleme alır.

1347'de, kardeşi Gherardo'yu Montrieux'de ziyaretinin ardından *De otio religioso*'yu (Dinsel Huzur Üzerine) yazar.

20 Kasım'da, Cola di Rienzo'nun Roma Cumhuriyeti'ni yeniden canlandırma girişimine destek vermek için Roma'ya doğru yola çıkar.

1347 Cola'nın girişiminin başarısızlıkla sonuçlandığını öğrenince (Aralık 1347), Roma'ya gitmekten vazge-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

çer ve Cenova'dan Verona'ya doğru yola çıkar. Önce Sicilya'da görülen, daha sonra ülkenin iç kesimlerine yayılmaya başlayan Kara Veba'nın hüküm sürdüğü 1348 yılının Ocak ayında Verona'dadır.

1348 Mart'ın başlarında, katedralinde görevli olduğu Parma'ya döner. 19 Mayıs'ta, Laura'nın, Kardinal Colonna da dahil olmak üzere pek çok dostunun ve hamisinin ölüm haberini alır. Veba ve birçok dostunu yitirişi onu "Ölümün Utkusu"nu yazmaya yönlendirir.

1350 Padova'da kısaca *Familiares* olarak bilinen *Rerum familiarium libri* (Bildik Olaylara İlişkin Mektuplar) derlemesinin ilk mektubunu yazar; gene bu dönemde "koşuk mektuplar"ını düzenlemeye girişir.

Floransa'da Boccaccio'yla tanışır; ömür boyu sürecek bir dostluğun başlangıcıdır bu.

1351 Yaz: 27 Haziran'da Vaucluse'e gelir ve *De viris illustribus* ile *Canzoniere* üzerindeki çalışmalarını sürdürür.

Güz ve kış: Papa sekreterliği görevini kabul etmez ve Avignon'daki papalık merkezine karşı olduğunu vurgular. *Liber sine nomine* (Adsız Kitap) başlıklı mektup derlemesine başlar.

1352 *Familiares* derlemesiyle uğraşır; *De viris illustribus* ve *Utku Şiirleri* üzerinde çalışır.

6 Aralık'ta Papa VI. Clemens'in ölümü ve yeni Papa VI. Innocentius'un düşmanca tutumu yüzünden Avignon'dan ayrılmaya hazırlanır; daha önce yeni papaya son derece ağır eleştiriler içeren bir mektup (*Sine nomine*, 12) yazar.

1353 Mayıs sonu ya da Haziran başında İtalya'ya gitmek üzere yola çıkar; kitaplarının büyük bir bölümüyle yazılarını içeren elyazmalarını yanına alır. Artık Provence'a dönmeyecektir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Haziran'ın ikinci yarısında, ani bir kararla Başpiskopos Giovanni Visconti'nin konuğu olarak Milano'ya yerleşir. Visconti bir "zorba" olarak görüldüğü için, İtalyan dostları ve hayranları Petrarca'nın kararını benimsemezler. Bu karara en çok karşı çıkanlardan biri de Boccaccio'dur: Petrarca'ya "zehir zemberek" bir mektup yazar.

1354 Visconti adına Venedik'le Cenova arasındaki çatışmayla ilgili önemli bir elçilik görevi üstlenerek Venedik'e gelir. Burada kentin soylularından Andrea Dandolo ile tanışır.

Verona'daki bir komploya karışan oğlu Giovanni, Milano'ya babasının yanına gelir.

De remediis utriusque fortune'yi (İyi ve Kötü Talihe Karşı Çareler) yazmaya başlar.

5 Ekim: Giovanni Visconti ölür.

1354-1355 1354 yılının güzünde Bohemya kralı Karl İtalya'ya bir sefer düzenleyerek Roma'da Kutsal Roma-Germen İmparatorluğu tacını giyer. Petrarca Aralık ayında Mantova'da Karl'la tanışır ve hem onunla, hem maiyetindeki görevlilerle dostluk ilişkileri kurar.

4 Ocak 1355'te Karl Milano'ya girer; Petrarca onun İtalya krallık tacını giyme törenine katılır; ama imparatorun törenden hemen sonra "kaçtığını" öğrenince ona sitem dolu bir mektup yazar (*Familiares* XIX, 12).

1356 Visconti'leri temsilen, Milano ile düşmanları arasında barışı sağlamak amacıyla imparatora gider. 20 Mayıs'ta gittiği Basel'de bir ay kalır, sonra Prag'a giderek bir ay da burada kalır. Prag'da imparatorun yanı sıra sarayın üst düzey yetkilileriyle tanışır. Ağustos'un sonuna doğru Milano'ya döner. *Canzoniere*'nin yeni (üçüncü) düzenlemesi üzerine çalışmaya başlar.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

1357 *Utku Şiirleri*'ni gözden geçirir; *Bucolicum carmen*'in (Pastoral Şiirler) tam bir nüshasını hazırlar; *De otio religioso*'yu elden geçirir; *Epistolae metricae*'a kesin biçimini verir.

1358 *Itinerarium syriacum*'u yazar; *Canzoniere*'nin üçüncü düzenlemesini bitirir; derlemenin ilk bölümünde 140, ikinci bölümünde ise 30 kadar şiir vardır. *Secretum*'u gözden geçirir.

Yıl sonunda Padova ve Venedik'e gider. Padova'da Leonzio Pilato'yla tanışır ve onunla dostluk ilişkileri kurar: Amacı, Yunanca öğrenip Homeros'u özgün dilinden okumaktır.

1359 Milano'ya döner, Boccaccio ziyaretine gelip yaklaşık bir ay onda kalır. Boccaccio'yla, ziyaretinden sonra da, Dante'nin şiirini tartışır ve *İlahi Komedya* hakkındaki görüşlerini içeren uzun bir mektup yazarak (*Familiares* XXI, 15) onun ününü kıskandığı suçlamasına karşı kendini savunur.

Canzoniere'nin yeni, dördüncü düzenlemesi üzerinde çalışmaya başlar. Bu, Chigi derlemesindeki metin olup elimize ulaşan ilk düzenlemedir. Bu gözden geçirme üç-dört yıl sürecektir.

1360 Nisan ayının ortalarına doğru, Padova ve Venedik'e gider. Ağustos'ta yeniden Milano'dadır. *De remediis*'in ilk taslağını bitirir. Aralık ayının sonuna doğru Paris'e gitmek üzere yola çıkar; bu yolculuğun nedeni, bir süre önce İngiliz tutsaklığından kurtulan Fransa kralıyla ilgili bir görevdir.

1361 13 Ocak'ta kral ve sarayın huzurunda konuşmasını gerçekleştirir. Mart'ta Milano'ya döner ve imparatora yeni, tutkulu bir mektup yazarak İtalya'ya dönmesini, Roma'da papalık ve imparatorluk merkezini kurmasını önerir (*Familiares* XXII, 2).

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Haziran'ın ortalarına doğru Padova'ya gider; burada, oğlu Giovanni'nin Milano'da yeniden etkisi hissedilen vebadan öldüğünü öğrenir. Güz boyunca *Familiares*'i gözden geçirir ve *Rerum senilium libri*'ye (Yaşlılık Çağı Mektupları) başlar.

1362 Prag'a ikinci bir yolculuktan vazgeçip Padova'da kalır. Venedik'e taşınmayı planlar ve Eylül ayında taşınır. Dük sarayından biraz uzaktaki bir ev karşılığında, ölümünden sonra bütün kütüphanesini Venedik Cumhuriyeti'ne bırakmayı taahhüt eder.

Canzoniere'nin dördüncü düzenlemesini bitirir.

Yazdan önce kızı Francesca evlenir.

1363 Boccaccio Venedik'e, yanına gelir ve üç ay onunla kalır. Ekim'de önce Padova'ya, sonra Pavia'ya gider; Aralık ayında Venedik'e döner. Burada veba yeniden bütün şiddetiyle etkisini göstermeye başlar ve Petrarca bu salgını ayrıntılarıyla anlatır.

1364-1365 Yazarlık uğraşını sürdürür. Çeşitli işlerini görmesi için Giovanni Malpaghini'yi göreve alır; Malpaghini *Familiares*'i baştan sona kopya etmiştir.

1365 yazı bitmeden Pavia'ya gider, Aralık'a kadar burada kalır. 1365'te, daha önce birçok kez olduğu gibi, aniden öldüğü söylentileri çıkar; bu söylentiler imparatorun kulağına kadar ulaşır.

1366 Yeni Papa V. Urbanus'a Roma'ya dönmesi için önemli bir mektup yazar (*Seniles*, VII, 1). Temmuz ile Aralık ayları arasında Pavia'dadır, burada *De remediis*'i bitirir. Malpaghini, *Familiares*'i yazıya geçirir. Petrarca, *Canzoniere*'nin beşinci ve daha kapsamlı bir düzenlemesine başlar. Yıl sonuna doğru Venedik'e döner.

1367 Mart'ın sonunda Padova'ya gider; sonra Venedik'e döner, sonra yeniden Pavia'ya doğru yola çıkar.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Yolculuğu sırasında, en başarılı polemik yazısını yazar: *De sui ipsius et multorum ignorantia* (Kendisinin ve Başkalarının Cehaleti Üzerine). Bu metin, Aristotelesçilik savına karşı ve şiiri savunma amacıyla yazılmıştır. Kasım'ın ortalarına doğru Venedik'e döner. Burada çocukluk arkadaşı Guido Sette'ye uzun ve güzel bir özyaşamöyküsel mektup (*Seniles* X, 2) yazar; *Familiares* derlemesindeki "Gelecek Kuşaklara" mektubunda kendisi hakkında verdiği bilgileri tamamlayan çok önemli bir metindir bu.

1368 V. Urbanus'a, Roma'yı bir daha terk etmemesi için ikinci bir mektup yazar (*Seniles* IX, 1). Mayıs ayının sonunda, büyük bir acıyla karşılaşacağı Pavia'ya gelir: torunu Francesco'nun ölümü. Haziran'da Galeazzo Visconti'nin kızının düğün törenine katılmak için Milano'ya geçer. Giovanni Malpaghini, Petrarca'nın hizmetindeki işini bırakır ve bir daha bu göreve dönmez.

Temmuz'un ortalarına doğru, Pavia'dan ayrılıp Padova'ya gider ve büyük bir saygıyla karşılanır. Padova'da *De viris* üzerine yeniden çalışmaya başlar, şehrin beyi Francesco da Carrara'ya bir ithaf önsözü yazar ve ona Devler Salonu olarak anılan salonun freskleri için kendi yapıtlarından çıkardığı konuları sunar. Boccaccio bir kez daha ziyaretine gelir ve Eylül'e kadar Padova'da kalır. Artık sürekli olarak kalmayı düşündüğü (o kadar ki, Francesco da Carrara ona Arquà'da, Euganei tepelerinde bir arazi bağışlamıştır) Padova'da hekim Giovanni Dondi'yle, hümanist Lombardo della Seta'yla ve Badoer kardeşlerle iyi dostluk ilişkileri kurar.

1369 Arquà'daki evinin yapım çalışmalarını başlatır. Güz aylarında onu epey halsiz bırakan ve sağlığını

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

kalıcı olarak tehlikeye düşüren bir ateş nöbeti geçirir.

1370 Mart ayında Arquà'daki yeni evine taşınır. 4 Nisan'da vasiyetnamesini yazar; daha sonra papanın davetlisi olarak Roma'ya yeni bir yolculuğa çıkar. Ferrara'ya ulaştığında, baygınlık geçirir ve Padova'ya dönmek zorunda kalır.

1371 Avignon'a dönmüş olan V. Urbanus ölür ve yerine XI. Gregorius geçer. Sağlığı kötü olmasına rağmen Avignon'a yeni bir yolculuk planlar, ama yeni bir ateş nöbeti yüzünden vazgeçmek zorunda kalır. Kızı Francesca, kocası ve kızı Eletta'yla birlikte onunla yaşamak üzere Arquà'ya gelirler.

1372 Çok sevdiği dostu Philippe de Cabassole ölür. Sevdiği insanların ölümlerini not düştüğü Vergilius nüshasına "Ah, artık neredeyse yalnızım!" diye yazar.

Padova ile Venedik arasındaki savaş üzerine, Arquà'dan uzaklaşıp Padova'ya taşınır.

1373 Ocak ayında, Fransız Jean de Hesdin'in bir yazısına şiddetli ve tutkulu bir polemik yazısıyla karşılık verir: *Invectiva contra eum qui maledixit Italie*; Mart ayında tamamladığı bu yapıtında Roma'nın ebedi şanını yüceltir. *Dekameron*'daki "Griselda" öyküsünü Latinceye çevirir. Boccaccio'ya son mektuplarından birini yazar, bir tür manevi vasiyetnamedir bu. *Canzoniere*'nin yeni bir nüshasını –sekizinci– hazırlar.

Eylül ayında, Venedik ile Padova arasında barışı sağlama göreviyle Venedik'e gider. Daha sonra Arquà'ya döner.

1374 Ocak ayında, genç Augustinusçu keşiş Luigi Marsili'ye, 1333 yılında Dionigo'dan aldığı *Confessiones*'i armağan olarak gönderir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Canzoniere'nin dokuzuncu ve son biçimi üzerinde çalışır. "Ebediliğin Utkusu"nu yazar.

18 Temmuz günü her zamanki ateş nöbetlerinden birini geçirir. Gece yarısını biraz geçe, Arquà'daki evinde ölür. Kendi arzusuna uyularak, Arquà bölge kilisesine gömülür.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

GİRİŞ*

Petrarca'nın etkisini Petrarca *tarzıyla* –sone geleneği, olağandışı benzetmeler, söz oyunları– sınırlı görmek yanlış olur. İngiltere, Fransa, Almanya, İspanya, Portekiz ve öteki Avrupa ülkelerinde Petrarca'nın etkisi, eskimiş Ortaçağ biçimlerinin bir yana bırakılması; sone ve öteki İtalyan biçimlerinin benimsenmesi; şiirde on, hatta on bir heceli dizenin egemenlik kazanması anlamına geliyordu. Bunun yanı sıra, şiirde müziğe nasıl ulaşılabileceğine ilişkin yeni bir anlayış; Vergilius ve Ovidius'u okumanın, yorumlamanın yeni yolları demekti. Petrarca örneği Avrupa'daki bütün şairlere Antikçağ edebiyatının anlatım zenginliğini anadilde gerçekleştirebilme umudunu veriyordu. Petrarca etkisinin en derinden hissedildiği şairler, Ariosto, Michelangelo, Ronsard, Garcilaso de la Vega, Góngora, Camoëns, Sidney, Donne gibi kendileri de büyük olan şairlerdir. Petrarca, aristokratik uzaklık ve zarifliği, zekâyı, anıştırmalı üslubu, Vergilius'a özgü çağrışım ve duygu zenginliğini, simgesel karmaşıklığı klasik edebiyatta gördüğümüz dengeli, kusursuz biçim içinde birleştirebilen yeni bir duyarlığın temsilcisiydi. Bütün Avrupa'da Rönesans üslubunun doğuşu, *Canzoniere* ile *Trionfi*'nin (Utku Şiirleri) etkisinden bağımsız düşünülemez. Avrupa şiiri üzerinde Petrarca dışında belki yalnızca Vergilius ile Ovidius'un bu kadar geniş çaplı bir etkisi olmuştur.

* Bu giriş yazısı, Kaynakça'da anılan çalışmalardan, özellikle Durling'in giriş yazısından yararlanılarak hazırlanmış bir çeviri-derleme niteliğindedir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Laura

Laura'yı ölümsüzleştirme, hem *Canzoniere*'nin, hem *Utku Şiirleri*'nin, hem de Latince yazılmış birçok koşuk mektup ve ekloganın açık amaçlarından biridir. Laura'nın kim olduğunu, hatta yaşayıp yaşamadığını bilemiyoruz. Bir uçta, Petrarca'nın en yakın dostlarından Giacomo Colonna gibi Laura'yı bir simge ve şiir için bir "mazeret" olarak görenler; öteki uçta ise, XVI. yüzyıl yorumcuları –sözgelimi, Vellutello– gibi her şiirin özyaşamöyküsel bir yön içerdiğini düşünenler var. Ne var ki, şiirler dışında elimizde yeterince veri yok. Petrarca, Giacomo Colonna'nın kuşkularına bir mektupla karşılık vermiş; Laura'nın son derece gerçek, kendi tutkusunun da son derece yapmacıksız olduğunu belirtmiştir. Ama iki nedenden ötürü bu mektubu veri olarak almak neredeyse olanaksızdır: İlki, belli ki dostlar arasında dolaşacağı düşünülerek yazılmış olması; ikincisi ise, Laura'nın gerçekliğini kanıtladığı kadar sorgulamaya açması.

Daha ilginç olanı, Petrarca'nın *Secretum*'da Laura'yla ilgili söyledikleridir; büyük bir olasılıkla 1342 yılında yazılmış ve Laura'nın ölümünden sonra gözden geçirilmiş bir kitaptır *Secretum*. Gerçi okurlara yönelik her yapıtında olduğu gibi, *Secretum*'da da Petrarca'nın düşünsel ironisi egemendir, ama yazar bu kitabı yayımlamamıştır, yayımlamayı düşündüğüne dair herhangi bir gösterge de yoktur. Francesco ile ruhani rehberi Aziz Augustinus arasında geçen ve Hakikat'in tanıklık ettiği bu hayali söyleşide, Augustinus yazarı günahkâr olmakla suçlar ve daha önceki değişme çabalarını yetersiz bulduğunu belirtir. İlk iki bölümde Francesco'nun günahkârlığı yeğleyişi çözümlenir ve yedi ana günahın her birine ne ölçüde kapıldığı değerlendirilir. Augustinus üçüncü bölümde Francesco'nun tövbe etmesini engelleyen başlıca iki unsurdan söz eder: Laura'ya duyduğu "erdemli" aşk ve ölçüsüz ün arzusu. Francesco, Augustinus'un eleştirisine karşı kendisini savunur, ama sonunda onun bir savını kabul etmek zorunda kalır: Laura'ya duyduğu aşkın tensel bir temeli olmalıdır, çünkü aynı derecede erdemli olup vücudu çirkin bir kadın söz konusu olsa ona âşık olmazdı. Büyük bir olasılıkla metnin gözden geçirilmesi sırasında eklenen bir bölümde Aziz Augustinus

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

bir noktaya işaret eder: "Sık sık çocuk doğurduğu için yıpranmış" bir kadının ömrü çok uzun olamaz. Yayımlanması düşünülmeyen bir eserdeki bu göstergenin kesinliği, Laura'nın varlığının kesin delili olarak görülebilir (Petrarca'nın İtalyanca ya da Latince şiirlerinin hiçbirinde ya da yayımlanmış öteki yapıtlarında, Laura'nın evli olduğuna ya da çocuğu olduğuna ilişkin bir gönderme yoktur).

Bir başka kanıt da, Petrarca'nın kütüphanesindeki Vergilius cildinin ilk sayfasına düştüğü notta yer alır. Petrarca yaşamı boyunca çeşitli kitaplarının ilk sayfalarına kişisel notlar düşmüştür; Vergilius kitabının ilk sayfasına da yakınları ve dostları için anma yazıları yazmıştır. Bu notlardan birinde Laura'dan söz edilir:

> Erdemleriyle seçkin ve dizelerimle çoktan üne kavuşmuş olan Laura'yla ilk kez gençliğimde karşılaştım, 1327 yılının altı Nisan günü, Avignon'daki St. Clare Kilisesi'nde, sabah ayini sırasında; aynı şehirde, gene altı Nisan günü, gene aynı saatte, ama bu kez 1348 yılında, yaşam ışığı gün ışığından çekildi, ben, rastlantı sonucu, yazgımdan habersiz, Verona'dayken. Üzücü haber Parma'da ulaştı bana, aynı yılın 19 Mayıs sabahı, Ludovico'nun gönderdiği bir mektupla. Erden ve güzel biçimi, öldüğü günün akşamı Fransiskenlerin kilisesinde defnedilmiş. Seneca'nın Scipio Africanus için söylediği gibi, onun ruhunun geldiği yere, Cennet'e geri döndüğünden eminim...

Canzoniere "gerçekler"i doğrudan aktarmaz. Laura'nın evli bir kadın olduğundan da (öyle idiyse), çocukları olduğundan da söz edilmez; Petrarca'nın evlilik dışı ilişkiden doğan iki çocuğundan ya da annelerinden söz edilmez ve St. Clare Kilisesi'nin adı geçmez. *Canzoniere* bütün "olayları" anımsama ve düşünme düzlemine aktarır, onları gerçek, yanılsama ve kurmacayı birbirinden ayıran çizginin bulanıklaştığı bir alana yerleştirir. Bu kısmen yazınsal bir incelik, kısmen de ciddi bir izlektir; burada da sınır çizgisini belirlemek zordur. Laura'yla ilgili hiçbir dış olay doğrudan, somut olarak anlatılmaz. Petrarca onu Sorgue ırmağında çıplak yüzerken görmüş müdür gerçekten? Onu ilk kez Avignon'da görüp, daha sonra Vaucluse'de mi âşık olmuştur? Bu sorulara kesin yanıtlar vermek olanaksızdır. *Canzoniere*'de Laura

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

bir kişi olarak olanca canlılığıyla çıkar karşımıza; Tatlı Yeni Üslup ya da *Yeni Hayat*'taki felsefi-metafizik soyutluktan uzaktır; İtalyan edebiyat tarihçisi De Sanctis'in belirttiği gibi, Dante'yle karşılaştırıldığında, Petrarca sevgiliyi Cennet'ten yeryüzüne indirmiştir. Ne var ki, bu şiirlerin odak noktası Laura değildir. Laura'nın psikolojisi doğaüstü, gizemli (hatta mucizevi) bir nitelik sergiler; bütünüyle ruhsal bir birlikteliğin "nesnesi" olarak sunulduğu yerler dışında bir tahmin ve şaşırtıcılık öğesidir. Kitabın odak noktası, ana izleği, âşığın psikolojisidir.

Canzoniere'*nin Yazılma Süreci*

Petrarca sonradan anadilde (yani Latince dışında) yazılmış şiiri küçümsemiştir, ama kendi İtalyanca şiirleri üzerinde, aralıklarla da olsa, kırk yıl boyunca büyük bir özenle durmuştur. Petrarca'nın İtalyanca yapıtları (*Canzoniere*, *Utku Şiirleri*, derlenmemiş şiirler ve fragmanlardan oluşan yaklaşık on bin dize) binlerce sayfayı bulan Latince koşuk ve düzyazı yapıtları yanında görece küçük bir yüzdeyi oluşturmakla birlikte, bir sanatçı olarak en büyük başarısı kabul edilir. Göründüğü kadarıyla, Petrarca *Canzoniere*'yi oluşturacak şiirleri 1330'lu yılların başlarında yazmaya başlamıştır; büyük bir olasılıkla 1335 yılında bunları bir derleme içinde bir araya getirmeye karar vermiş; 1350'li yılların ortalarına gelindiğinde de 366 şiirin büyük bir bölümünün ilk halini yazmıştır. Vatikan Kütüphanesi'ndeki 3196 nolu yazmada altmış beş lirik şiir ile *Utku Şiirleri*'nin değişik bölümleri üzerindeki çalışmaları içeren kâğıtlar günümüze gelmiştir. Bu kâğıtlardan büyük bir bölümünde tarih atılmış çıkmalar bulunmaktadır; ünlü Petrarca uzmanı Wilkins, bu tarihleri temel alarak derlemenin oluşumuna ilişkin bir dizi varsayım geliştirmiştir. Derlemenin ilk biçimi, Petrarca'nın 1359'da dostlarının okumasına izin verdiği ilk, bitmemiş biçimdir. Derlemenin bu ilk biçimi, Dante ve başka şairlerin şiirlerinden oluşan bir antolojinin ve Boccaccio'nun Dante'nin yaşamını konu alan metninin önemli bir değişkesinin de bulunduğu bir elyazmasında yer alır; günümüzde uzmanlar genel olarak bu elyazmasının Boccaccio tarafından yazıya geçirilmiş oldu-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ğunu kabul etmektedirler. *Canzoniere*'nin bu ilk biçiminde 215 şiir vardır; son biçimdeki şiir numaralarıyla bu derlemedeki düzenleme şöyledir: 1-120, "Donna mi vene", 122-156, 159-165, 169-173, 184-185, 178, 176-177, 189, 264-304.

1366 yılında Petrarca *Canzoniere*'ye son halini vermek için yoğun bir çalışma içine girer. "Donna mi vene"nin yerine 121 nolu şiiri geçirir, 156 nolu şiirden sonraki sıralamayı önemli ölçüde değiştirir, 151 şiir daha ekler; bunların büyük bir bölümü son ve kesin derlemeye girmeden kısa bir süre önce gözden geçirilmiştir. Yazıcısının 1366 yılında işi bırakmasından sonra da Petrarca yaşamının sonuna kadar şiirleri gözden geçirmeye, yazıya geçirmeye ve sıralamada değişiklikler yapmaya devam etmiştir. *Canzoniere*'nin son biçimi –Petrarca'nın kendi nüshası– Vatikan Kütüphanesi'ndeki 3195 nolu yazma olup; buradaki 121, 179, 191-263 ve 319-366 nolu şiirler Petrarca'nın kendi elyazısıyla yazılmıştır. Wilkins, Vatikan Kütüphanesi'ndeki 3195 ve 3196 nolu yazmalardaki işaretlerden, 3195 nolu yazmadaki elyazısı ve mürekkep değişikliklerinden ve Petrarca'nın 1366 yılından sonra nerelerde olduğuna ilişkin bilgilerden yola çıkarak güvenilir verilere ulaşmıştır. Şiirlerin yazıya geçirilmesi 1374 yılında tamamlandıktan bir süre sonra Petrarca son otuz şiirin sırasını yeniden düzenlemiş, böylece son bölümdeki vurguyu daha belirgin hale getirmiştir. Türkçe çeviride *Canzoniere*'nin bu son biçimi dikkate alınmıştır.

Metnin Chigi olarak anılan yazmadaki biçimi de, 1366'dan sonraki biçimler de (Vatikan Kütüphanesi'ndeki 3195 nolu yazma hazırlanırken, Petrarca metnin çeşitli kopyalarının çıkarılmasına izin vermiştir) iki kısımdan oluşur: Birinci kısım *in vita* (Laura yaşarken yazılmış şiirler); ikinci kısım ise *in morte* (Laura'nın ölümünden sonra yazılmış şiirler) olarak bilinir. İkinci kısım büyük bir iç çatışmanın şiiri olan "I' vo pensando" (264) ile başlar. 3195 nolu yazmada iki kısmı birbirinden ayıran iki öğe vardır: 264 nolu şiirin ilk harfinin çok süslü bir yazıyla yazılmış olması ve bu şiirden önce yedi sayfanın boş bırakılması (boş sayfalar, Petrarca'nın derlemeye başka şiirler eklemeyi düşünüp düşünmediği tartışmasını da gündeme getirmiştir).

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Chigi'ye ve onu kaynak alan elyazmalarına (Vatikan Kütüphanesi'ndeki 3196 ve 3195 nolu yazmalar) bakıldığında, tek tek şiirlerin gözden geçirilme sürecini izlemek mümkündür; bazı şiirlerde bu süreç ilk biçimden çeşitli değişkelere, oradan da şiirin son haline kadar izlenebilir.

Petrarca'nın izlekleri geleneksel; bu izlekleri işleme şekli ise son derece özgündür. Propertius, Ovidius, trubadurlar, *Roman de la Rose*, Sicilya Okulu, Tatlı Yeni Üslup, Dante, Cino da Pistoia gibi kaynaklardan, Petrarca bir durumlar, teknik sözcük dağarcığı, imgeler ve yapılar mirası devralmıştır: ilk bakışta aşk, saplantılı özlem ve aşk yarası, düş kırıklığı, aşkın feodal bağlılık ve hizmetle koşut görülmesi; sevilen kadının ideal güzelliği, ideal erdemliliği, mucizevi yönü, Cennet'te el üstünde tutulması, genç ölmeye yazgılı olması; erdem olarak aşk, tapınma olarak aşk, tensellik olarak aşk; okları, ateşleri, kırbaçları, zincirleriyle aşk tanrısı; benlik içindeki savaş – umut, korku, sevinç, üzüntü. Bunun yanı sıra, incelikli benzetmeler, nükte, seçkin bir zekâ; biçimsel tartışma (*disputatio*) ve Skolastik kesinlik; alegori, kişileştirme; kur yapma, yüceltme, yakınma; övgü, yerme; kendini inceleme, kendini suçlama ve kendini savunma; pişmanlık ve aşka veda etme. *Canzoniere*'deki dünyayı oluşturan bu öğelerin hepsi gelenekte de vardır. Petrarca'nın özgünlüğü bunları geliştirme ve irdelemedeki yoğunluğunda, farklı şiir geleneklerinden son derece kişisel bir bireşime ulaşmasında, derleme fikrinin kendisinde yatar.

Petrarca'nın trubadur şiirini yakından ve kapsamlı olarak bildiği, *Canzoniere*'nin her sayfasında kendini gösteriyor olsa da, bu şiiri özümseme ve bu şiirden yararlanma tarzı her açıdan Dante örneğine dayanır. Provans şiirine, özellikle Arnaut Daniel'in şiirlerine ilişkin çalışmaları Dante'yi derinden etkilemiş, "Taş Şiirleri" olarak bilinen şiirleri yazmasını sağlamıştı. Petrarca'nın "Taş Şiirleri"nde gördüklerini özümseme tarzı, *Yeni Hayat* ve *İlahi Komedya*'ya yönelik tutumunun netlik kazanması açısından son derece önemliydi.

Petrarca'nın en özgün yönlerinden biri, derleme fikrinin kendisinde görülür. Petrarca bir anlamda, *Yeni Hayat*'taki düzyazı anlatının aradan çıkarıldığı bir şiirler bütünü oluşturmuştur;

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

şu noktayı da unutmamak gerekir: Petrarca'nın *Canzoniere*'sinden önce, sone, *canzone*, *sestina* gibi farklı şiir biçimlerini elyazmasının farklı bölümlerinde bir arada verme geleneği vardı. Catullus'un şiirlerini içeren Verona elyazmasında şairin kısa lirik şiirleri, uzun lirik şiirleri ve başka ölçülerle yazılmış şiirleri ayrı ayrı verilir; İtalyan elyazmalarında geleneksel olarak sone, *ballata* ve *canzone*'ler ayrı ayrı verilir; aynı şey Provans şiir derlemeleri için de geçerlidir. Oysa Petrarca'nın *Canzoniere*'si kronolojik bir sıra *izliyormuş gibi* düzenlenmiştir; derlemedeki şiirlerin, bazı önemli istisnalar dışında bu sırayla yazılmış olduğu bugün de kabul edilmektedir. Ama bunu büyük bir kesinlikle belirlemek olanaksızdır, çünkü "gerçek" zamansal sıralamanın ana dayanakları olarak görülen yıldönümü şiirleri yıllar sonra, hatta yıllar önce yazılmış olabilir; 3196 nolu yazmada da görüldüğü gibi, ilk kısımdaki şiirlerden bazıları 1348 yılından çok sonra yazılmıştır. Yapıt, *kurmaca* bir kronoloji sunar ve bunun gerçek kronolojiyle karıştırılmaması gerekir; şiirlerin düzenleniş biçimi de sanatsal ilkelerden kaynaklanır.

Bir derleme olarak *Canzoniere*'nin örnek aldığı bazı derlemeler vardır. Bunlardan bazıları klasik örneklerdir: Horatius'un *Odlar*'ı, Vergilius'un *Eklogalar*'ı, Propertius ve Ovidius'un elejileri, çeşitli birimlerin karmaşık, dolaylı yoldan simetrik örüntüler halinde düzenlendiği bütünler oluştururlar. *Yeni Hayat*'ta geçmişe bakılarak yazılan düzyazı anlatı, tek tek şiirlerin hangi koşullarda yazıldığına açıklama getirir ve teknik bazı yorumlar sunar; buradaki çıkış noktası, şiirlerin şairin en kişisel deneyimlerini dile getirdiği, bu deneyimlerin anlamının da yazma ânında değil, ancak daha sonra ortaya çıktığıdır. *Canzoniere*'de bu varsayım önemli bir ilke biçimini alır: Deneyimin anlamı geriye bakarak belirlenir ve zamanın geçişi de ana izleklerden biri olmanın yanı sıra bir yapı ilkesi haline gelir. Bu yapıyı hem yıldönümlerinin yinelenmesinde, hem de ayrı ayrı şiirlerin ardışıklık düzeninde görebiliriz. Farklı durumların ürünleri gibi sunulan şiirler, sanki zamanın geçişiyle süzülüp bir düzen kazanmış gibi sıralanırlar. Düzyazı anlatının aradan çıkarılması, şiirler arasında herhangi bir "aracı"nın olmadığı, anlatısal ve psikolojik çıkarsamalarda bulunmanın okura kaldığı anlamına gelir. Ardışık şiir-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ler, kurmaca kronolojide, aynı gün yazılmış da olabilirler, yazılmamış da. Zamanın geçişi önceki şiirlere yeni bir açıklama getirebilir: ikinci yıldönümü şiirinin (62) ilkini (30) aydınlatması ya da Laura'nın ölümünün bütün birinci kısmı yeni bir gözle okumamızı sağlaması gibi.

Canzoniere'nin *Yeni Hayat*'tan aldığı bir yapı ilkesi daha vardır. *Yeni Hayat*'taki otuz bir şiir şu sırayla düzenlenmiştir: on sone ya da kısa şiir, bir *canzone*, dört sone, bir *canzone* (bu şiir Beatrice'nin ölümünün önceden sezilmesini konu alır), dört sone ya da kısa şiir, *bir canzone*, on sone ya da kısa şiir. Petrarca bu düzenlemeden, *canzone*'leri ya da *canzone* gruplarını kısa şiirlerin aralarına yapısal bağ ya da dayanak unsurları olarak yerleştirme fikrini almıştır. *Canzoniere*'nin ikinci kısmının düzenleniş biçimi, *Yeni Hayat*'ın simetrisine açık bir anıştırma niteliği taşır: Bu kısımda *üç grup canzone* vardır ve her grup uzun sone dizileriyle birbirinden ayrılır; ilk grup başta (264, 268, 270) bulunur, ikinci grup ortada (323, 325, 331, 332), son grup ise sonda (359, 360, 366); ilk sone grubu ikinci gruptan tam iki kat fazladır, ama ikinci kısmın orta noktası 331 nolu şiire denk gelir. Laura'nın ölümü 267 nolu şiirde açıklanır, dolayısıyla bu şiirden sonuncu şiire kadar arada yüz şiir daha vardır.

Bazı Petrarca uzmanları Chigi sonrası biçimlerde eklenmiş olan şiirlerin Chigi biçimindekilere göre daha özensiz düzenlendiği görüşündedir. Oysa bu görüşün yetersiz verilere dayandığı ve kabul edilemez olduğu giderek daha çok açıklık kazanmaktadır. Son yıllardaki araştırmalardan çıkan nokta şudur: Petrarca'nın şiirlerin düzenlenme biçimiyle gerçekleştirmek istediği şey, şiirleri üzerindeki çalışmalarının sonuna yaklaştığında daha büyük bir netlik kazanmıştır; son otuz şiiri yeniden numaralandırması bunun çarpıcı bir örneğini oluşturur.

Ölçüler ve Sayılar

Petrarca, yeni biçimler bulan bir şair olmaktan çok, var olan biçimlerin içerdiği olanakları yorulmamacasına keşfeden bir şairdir. Sone biçiminin içerdiği zengin olanakları ortaya çıkarmış; *canzone* biçimine yeni bir esneklik ve çeşitlilik kazandırmış; *ses-*

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

tina biçimini ise özellikle kendine özgü bir biçim haline getirmiştir. Şiir biçimlerine ilişkin genel bir açıklama, Petrarca'nın biçim ile şiirin öteki yönleri arasında nasıl bir ilişki gördüğünü anlamak açısından önemlidir.

Sone biçim olarak İtalyan *canzone* kıtasının biçimini temel alır. İtalyan sonesi iki kısımdan (sekiz dizelik kıta ile altı dizelik kıta) oluşur; kuramsal olarak bu iki kısmın "melodi"leri farklı olmalıdır. Sonedeki bölümlemeyi uyak belirler ve iki kısım arasında uyaklar örtüşmez. Kısımlar arasındaki ritim ve biçim karşıtlığı, ikili-dörtlü yapı (2 x 4 dize, iki uyaktan her birinin dört kez belirmesi) ile ikili-üçlü yapı (2 x 3 dize, üç uyaktan her birinin iki kez belirmesi) arasındaki karşıtlıktan oluşur. Petrarca, sonenin kısımları arasındaki simetri ve karşıtlık olanaklarını sonsuz bir ustalıkla keşfeder; bu bilinçli teknik ustalık anlatım zenginliğinin bütünleyici bir parçasıdır. Petrarca sonesinin sekiz dizelik kıtada bir durumu, bir olayı, bir imgeyi ya da bir genellemeyi; altı dizelik kıtada ise bir düşünce, bir sonuç ya da bir uygulamayı dile getirdiği söylenir. Birçok sonede bu yapı vardır, ama olanaklar yelpazesi çok geniştir ve Petrarca'nın altı dizelik kıtada, bir nitelemeyi-açımlamayı ya da tersine çevirmeyi devreye sokmak için çoğu zaman en son dizede yoğunlaşan bir anlatımla, ilk üç dizelik kıta ile ikinci üç dizelik kıta arasındaki ayrımdan yararlanması tipik bir durumdur. Modern okurlara yalnızca biçimsel bir öğe ya da bir tür "beyin jimnastiği" gibi gelebilecek bu yönün aslında son derece incelikli bir yapıyı içerdiğini görmek için bir örnek verelim.

Petrarca'nın "yapaylığı"nın uç örneklerinden 5 nolu şiir, Laura'nın adının (Laurette; Latinceleştirilmiş ve yüksek üsluba uyarlanmış biçimiyle Laureta) her hecesinin anlamı üzerinde söz oyunları yapar. Sekiz dizelik kıtada, ilk iki dizenin ardından, üç heceden her biri üzerine iki dizelik yorum verilir:

> Quando io movo i sospiri a chiamar voi
> e 'l nome che nel cor mi scrisse Amore,
> LAU-dando s'incomincia udir di fore
> il suon de' primi dolci accenti suoi;

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

vostro stato RE-al che 'ncontro poi
raddoppia a l'alta impresa il mio valore;
ma "I'A-ci!" grida il fin, "ché farle onore
è d'altri omeri soma che da' tuoi.

(5. 1-8)

Çağırınca iç çekişlerimi sizi anmak için
ve adınızı, yüreğe yazdığı Aşk'ın,
övgülerle duyulmaya başlar dışarda
sesi, o sözdeki ilk tatlı vurguların;

hükümran haliniz, sonra rastladığım,
iki kat artırır gücümü yüce girişim için;
ama "sus artık," der son, "onu onurlandırmak,
başka omuzların yükü, seninkilerin değil."

Örüntünün düzenliliği (her hece için iki dize), adın yavaş söylenişi fikriyle bağlantılıdır. Her hece için söylenen, bir söz oyunu olmasının yanı sıra (ama bu ilk hece açısından tam olarak geçerli değildir, çünkü geleneksel etimolojiye göre "defne" anlamındaki *laurus*, "övmek" anlamındaki *laudare*'den gelir), addaki hecenin konumuyla da oynar: Övgü, der Petrarca, ilk heceyle *başlar*; sonra güç *ikiye katlanır*; en sonda da *sessizliğe* çağrıyla son bulur. Dahası: dizelerdeki hecelerin konumu addaki konumlarına –baş, orta ve son– karşılık gelir, ama yapı mekanik bir nitelik edinmeye başladığı anda, kaygının yol açtığı ivedilik duygusu üçüncü heceyi dizenin başlangıcına geri döndürür.

Altı dizelik kıtada hecelerin konumu farklıdır. İlk ikisi hemen ve birlikte belirir; buna karşılık üçüncüsü şiirin son dizesine kadar kendini göstermez (böylece sekiz dizelik kıtanın vaadi dolaylı yoldan gerçekleştirilmiş olur):

Così LAU-dare et RE-verire insegna
la voce stessa, pur ch' altri vi chiami,
o d'ogni reverenza et d'onor degna;

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

se non che forse Apollo si disdegna
ch'a parlar de' suoi sempre verdi rami
lingua mor-l'A-l presuntuosa vegna.

(5. 9-14)

Böyle övüp saygı duymayı öğretir
sözün kendisi, her kim anarsa sizi,
ey her saygıyı ve onuru hak eden güzel;

belki bir tek Apollon öfkelenir
hep yeşil kalan dallarından
söz etmesine kibirli ölümlü dilin.

İlk üç dizelik kıta 9. dize ile 11. dize arasında açık bir çaprazlama[1] ilişkisi kurar; bu, adın tuhaf etki gücünü açıklayan *degna* sözüne götürür okuru. Böylece *degna* sözü altı dizelik kıtanın belkemiğini oluşturur; onun yanında yer alan söz ise ürkütücü ve gizemli *disdegna*'dır ve son dizeler şairin yetilerinin sonluluğundan daha ciddi bir kaygıyı –kendi varoluşunun sonluluğu– devreye sokar. Yedinci dizedeki sessizlik artık ölüm fikriyle bağlantılı hale gelir.

Yalnızca yapay, önemsiz bir söz oyunu mudur bu? İncelmiş bir beğeninin ürünü, zekice kurulmuş övgü sözlerinin oluşturduğu yüzey ile kaygının yinelenmesi –adın son hecesinin dayattığı, biçimsel "kusursuzluk"un kendisinde var olan bir yineleme– arasındaki ilişki nedir? Şiirdeki son söz *vegna*, adın son hecesi üzerindeki vurgu açısından özellikle zayıf görünebilir. Ama bu vurgu aslında adı öne çıkarır ve bir sonraki şiirin 12. dizesiyle ilişki içinde değerlendirilmesi gerekir: "a morte mi trasporta; / sol per *venir* al lauro" ("beni ölüme sürüklerken; / sonunda geldiğim yer defne") – addan *söz etmenin kendisi*, Apollon-Daphne mitinin yeniden yaşanması demektir. Petrarca'nın bu şiiri ilginç bulduğu, ona *Canzoniere*'nin başında böyle önemli bir yer vermesinden çıkarsanabilir: Apollon-Daphne mitine gönderme yapan ilk şiirdir bu.

1 Çaprazlama (*chiasmus*): İki koşut dizeden birindeki sözcük sırasının ötekinde tersine çevrilmesine dayanan söz sanatı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Petrarca'nın öteki kısa şiir biçimleri için kullandığı *madrigal* terimi kesin bir biçimsel anlamı göstermez. Petrarca'nın bu biçimdeki bütün şiirleri (52, 54, 106, 121), üç dizelik gruplar halindeki deneyleridir (bunların uyak düzeni sırasıyla şöyledir: ABA, BCB, CC; ABA, CBC, DEDE; ABC, ABC, DD; ABB, ACC, CDD). *Ballata* biçiminin yapısı şöyledir: En başta yer alan, kısa başlangıç kıtası *ritornello*'yu bir ya da daha fazla sayıda kıta izler ve bu kıtalardan her biri *ritornello*'yla biter; bu daha sonraki *ritornello*'ların ilk uyağı (ya da uyakları) tek tek kıtalardaki uyaklarla bağlantılı olmalı, son uyak başlangıçtaki *ritornello*'nun son uyağını yinelemelidir. 11 nolu şiiri bu söylenenlere bağlı olarak ele alırsak: ABBA (*ritornello*), CDE DCE, EFFA (kıta). Birden çok kıta olduğunda, her kıta aynı düzeni baştan kurar. Petrarca'nın birçok *ballata*'sında yalnızca bir kıta vardır; iki *ballata*'da (55 ve 59) iki kıta bulunur.

Canzoniere'deki en uzun şiirler *canzone*'lerdir. *Canzone*, Petrarca'nın bir şair olarak gücünü en açık olarak ortaya koyduğu biçimdir. Gerek Provans, gerek İtalyan *canzone*'sinde şiir aynı biçimdeki çeşitli kıtalardan oluşur ve biçimi şair belirler: Kıtayı istediği kısalık ya da uzunlukta kurma (Petrarca'nın en kısa kıtası yedi dizeden; en uzun kıtası yirmi dizeden oluşur), uyakları istediği gibi düzenleme ve uzun dizelerle kısa dizeleri istediği biçimde karıştırma (Petrarca'nın uzun dizeleri her zaman olağan İtalyan on bir heceli dizesidir; kısa dizelerinin hepsi yedi heceli dizelerdir) konusunda özgürdür. *Canzone* genellikle, *commiato* ya da *congedo* olarak adlandırılan veda bölümüyle son bulur; bu bölümde kıtanın son birkaç dizesindeki uyak yapısı yinelenir.

Petrarca'nın teknik ustalık anlayışının önemli bir yönü de, *sestina*'lar dışında her *canzone* için yeni bir kıta düzeni yaratmasıdır. Bu kuralın iki istisnası vardır ve bu istisna birbirini izleyen şiirlerle ilgilidir. İlki, Laura'nın gözlerini öven üç *canzone* (71-73) olup, her birinde aynı kıta biçimi kullanılır. Öteki, aşağıda ele alınacak olan 125 ve 126 nolu şiirlerdir. Tahmin edilebileceği gibi, *Canzoniere*'de farklı kıta biçimleri ve farklı uzunluktaki şiirler arasındaki etkileşim özenle tasarlanmıştır.

Petrarca'nın *canzone*'lerinden büyük bir bölümü geleneksel İtalyan *canzone*'sinin yapısal özelliklerini taşır. İtalyan *canzone*'sin-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

de kıtaların iki "melodi"si ve birbirinden ayrı iki uyak düzeni vardır (ne var ki, ikinci kısmın ilk dizesi, ilk kısmın son dizesiyle uyaklıdır). Dante'nin belirttiği gibi, İtalyan *canzone* kıtasının ya bir ya da iki kısmı simetrik olarak alt birimlere (iki ya da üç kısma) ayrılabilir niteliktedir ya da değildir. Petrarca'nın kıtalarında ilk kısım her zaman alt birimlerine ayrılabilir nitelikte; ikinci kısım her zaman alt birimlerine ayrılamaz niteliktedir. Birinci kısım ile ikinci kısım arasında net bir anlam bölümlemesinin olduğu bir kıta (127 nolu şiir, 1-14. dizeler) örneği vermek gerekirse:

In quella parte dove Amor mi sprona	A
conven ch' io volga le dogliose rime	B
che son seguaci de la mente afflitta:	C
quai fien ultime, lasso, et qua' fien prime?	B
Collui che del mio mal meco mi ragiona	A
mi lascia in dubbio, sì confuso ditta.	C
Ma pur quanto la storia trovo scritta	C
in mezzo 'l cor che sì spesso rincorro	D
co la sua propria man de' miei martiri	E
dirò, perché i sospiri	e
parlando àn triegua, et al dolor soccorro.	D
Dico che, perch' io miri	e
mille cose diverse attento et fisco,	F
sol una donna veggio, e 'l suo bel viso.	F

İlk olarak, Petrarca'nın kıtalarının çok büyük bir bölümünde olduğu gibi, bu kıtada da altı dizelik bir birinci kısım vardır; birçok Petrarca kıtası bu kıtanın uyak düzenini izler, bazılarında uyak düzeni ABC ABC şeklindedir. İkincisi, birçok kıta, bu kıtada olduğu gibi, bir *rima baciata* (uyaklı ardışık iki dize) ile sona erer. Üçüncüsü, hemen her Petrarca kıtasında, burada olduğu gibi, ikinci kısım CDEED'nin şu ya da bu çeşitlemesiyle başlar, hatta uzun kıtalarda bu düzen yinelenir (23 nolu şiirin ikinci kısmı şöyle başlar: CDEeDFGHHGFFII). Bir başka deyişle, Petrarca'nın kullanımında, kıtanın iki kısmı, sonenin iki

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

kısmına benzer şekilde "melodik" olarak birbiriyle bağlantılı olma eğilimi gösterir: *Canzone* kıtasının birinci kısmında, sonenin altı dizelik kıtasına benzer şekilde, ikili-üçlü ritim egemendir; ikinci kısımda, Petrarca'nın asimetrik bölünemezlik ilkesine bağlı olarak, dört dizelik gruplarda ya da eşleştirilmiş dizelerde genellikle yinelenen bir tür ikili ritim vardır.

Petrarca, bölümlemenin olmadığı Provans kıtasını çok daha az kullanmıştır ve sözgelimi 70 ve 206 nolu şiirlerde gene de güçlü bir bölümleme duygusu egemendir. 135 nolu şiirin kıtası aşağıda aktardığımız ilk kıtadan da (1-15. dizeler) görüleceği gibi karma yapıdadır:

Qual più diversa et nova	a
cosa fu mai in qualche strania clima,	B
quella, se ben s'estima,	b
più mi rasembra: a tal son giunto, Amore.	C
Là onde il dì ven fore,	c
vola un augel che sol, senza consorte,	D
di volontaria morte	d
rinasce et tutto a viver si rinova.	A
Così sol si ritrova	a
lo mio voler, et così in su la cima	B
de' suoi alti pensieri al sol si volve,	E
et così si risolve,	e
et così torna al suo stato di prima;	B
arde et more et riprende i nervi suoi	F
et vive poi con la fenice a prova.	(f) A

Simetrik olarak bölünmüş bir birinci kısmın bulunduğu bu kıta, 9. dizeyle olağan bölümlemeye doğru ilerliyor izlenimini verir; oysa hem *a*, hem de *B* uyaklarını yeniden devreye sokar. Böylece *a* ile *B* kıtanın başlangıcında; *A*, *a* ve *B* ortasında; *B* ile *A* ise sonunda yer alır. Şiirin izleğiyle biçimi arasındaki bağlantı açıktır: Anka'nın izlediği döngüye benzer bir döngüyle biçim kendini yenilemekte, kendini yeniden bulmakta (8 ve 9. dizeler) ve başlangıçla sona ermektedir (15. dize).

Büyük bir olasılıkla ilk kez Arnaut Daniel'in kullandığı ve yarattığı *sestina*, teknik olarak bölünmez kıtalı bir *canzone*'dir; bu

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

şekliyle özellikle Arnaut'nun kullandığı bir biçimdir: Bu biçimde, uyaklar kıtaların içinde değil, farklı kıtalarda (*canso a coblas dissolutas*: 29 ve 70 nolu şiirler bu türdendir) ve aynı uyaklar bütün şiir boyunca kullanılır (*coblas unissonans*: 29 nolu şiir bunun bir örneğini oluşturur). Arnaut, şiirlerinin yarıdan fazlasında bu son derece güç biçimi kullanmıştır. *Sestina*'da iki incelik daha vardır: Uyaklar yerine, bütün uyak sözleri yinelenir ve uyak sözlerinin sırası değişmez bir kurala göre değiştirilir; *retrogradatio cruciformis* (haç biçimli, geriye doğru devinim) adı verilen bu kurala göre şu uyak düzeni kullanılır: aBCDEF, fAEBDC, vb. Bu yöntemde yedinci kıtayla başlangıçtaki düzene dönülmesi beklenir; oysa Arnaut, şiiri üç dizelik bir son bölümle bitirir; bu üç dizelik bölümde, her dizenin sonunda uyak sözlerinin *ikisi* kullanılır. Arnaut'nun *sestina*'sı "Lo ferm voler q'el cor m'entra" bu biçimin olağanüstü başarılı örneklerinden biridir; bu şiirde teknik gözüpeklik, saplantıyı, içtenliği, öfkeli düş kırıklığını ve ironik özbilinci birleştiren bir anlatım gücünün gerilimli utkusuna dönüşür. Gerek Dante'nin, gerek Arnaut'nun *sestina*'ları benzersizdir. Altı dizeyi de aynı uzunlukta kurarak Arnaut'nun biçimini değiştiren Dante, daha da girift ve zor bir biçim oluşturmuştur; kimi zaman *sestina doppia* (çift *sestina*) şeklinde adlandırılmasına karşın aslında *sestina* değildir bu biçim.

Petrarca, Dante'nin *sestina*'sına ve öteki "Taş Şiirleri"ne özgü yoğunlukları kendi şiir evrenine uygun hale getirecek şekilde özümsemiş, biçimsel öğelerine göre yeniden düzenlemiş, yoğunluğunu azaltmıştır. Petrarca'nın dokuz (332 nolu şiir iki olarak sayılırsa on) *sestina* yazmış olması bu süreci gösterir. Petrarca'nın izleği, zamanın dışında utkulu bir yükselme değildir; bununla birlikte, *Canzoniere*'de altı sayısının *İlahi Komedya*'daki üç sayısına benzer bir önemi vardır. Ortaçağ okurlarının bildiği gibi, Tanrı dünyayı altı günde yaratmış ve altıncı gün (Cuma) insanı yaratmıştır. Dante'nin de aralarında bulunduğu birçok Ortaçağlı, insanın Cennet'ten kovuluşunun da Cuma günü olduğunu ve İsa'nın insanları Cuma günü günahtan arındırdığını düşünüyordu. Demek ki altı, dünyanın yaratılışını, insanın yeryüzündeki yaşamını, tanrısal yasayı ihlal edişini ve zamanı gösteren sayıydı. Tanrı'nın dinlendiği Sebt gününe karşılık gelen yedi ile Paskalya Yortu-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

su'na karşılık gelen sekiz ise ebediliği, dünya ve zamanın ötesindeki yaşamı gösteren sayılardı. Petrarca'nın *sestina*'larında, altı uyak sözünün yinelenmesi, ruhun zamanı aşmadaki yeteneksizliği karşısındaki saplantısını dile getirir. Uyak sözleri döngüsel bir yapı içinde, ama değişik anlamlarla yinelenir; biçim de, her şeyin değiştiği, buna karşılık yinelendiği döngülerin yönettiği değişken dünyanın doğasını yansıtır: "her şey değişir, hiçbir şey ölmez" (*Metamorphoses* 15.165). Ayrıca, Petrarca'nın *sestina*'larındaki *commiato*'lar yedi sayısının simgesel anlamıyla bağlantılı bir işlev üstlenir; iç yaşamın yoğunluğunu (30), ruhsal dönüşümü (42, 214), ölümü (22, 332), zamanın sonunu (22) anıştırırlar. Petrarca'nın *canzone* kıtalarının çok büyük bir bölümünün ilk kısmının altı dizeden oluşması bir rastlantı değildir. Petrarca, altı rakamını özellikle kendine özgü kılmıştır, hem *Canzoniere*'deki şiirlerin toplam sayısı 366 (6 x 60 + 6), hem Hıristiyanlığın en önemli yıldönümü 6 Nisan'ın derlemedeki yeri bunu gösterir. Son zamanlardaki araştırmalar, *Canzoniere*'nin düzenlenmesinde sayısal ilkelerin daha önce düşünüldüğünden çok daha kapsamlı bir işlevinin olduğunu ortaya koymaktadır.

Sevgi ve Anımsama

Laura'nın ilk kez görülmesi izleğinin önemi, Petrarca'nın da benimsediği geleneksel bir aşk kavrayışından kaynaklanır; buna göre aşk, âşık olma anında, sevgilinin zihinsel imgesinin âşık olanın hayal gücüne işlenmesiyle başlar. Zihne yerleşen bu imgenin etkin hale geçmesi için, o imge okunun yüreğe ulaşma gücünün hem özel bir tensel yoğunluktan, hem de görüntüyü gören kişideki âşık olma eğiliminden kaynaklanması gerekir. Uygun koşullarda, nasıl algılamada zihin –imgelem– bir kadının biçimini zihinsel bir imge olarak alıyorsa, irade de onun biçimini kendi ereği olarak alır; ikisi örtüştüğünde, sevgilinin imgesi sevenin zihninde varlığını hep korur, iradesi hep ona doğru yönelir. Böylece zihinle irade birbirlerini harekete geçirmede işbirliği içine girerler. Andreas Capellanus, *Soylu Aşk Sanatı* adlı kitabında aşka özgü düşünmenin izlediği tipik süreci şöyle betimler:

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

> Bu tutku ancak, zihnin gördüğü şey üzerine düşünmesiyle olur. Bir erkek aşka ve beğenisine uygun bir kadın gördüğünde, yüreğinde ona karşı büyük bir arzu duymaya başlar; sonra onun hakkında ne kadar çok düşünürse, o kadar sevgiyle yanar, ta ki daha eksiksiz bir düşünmeye varıncaya kadar. Bu durumda erkek kadının beden yapısını düşünmeye, onun kollarıyla bacaklarının biçimini zihninde ayırt etmeye, onun ne yaptığını düşünmeye, onun bedeninin gizlerine nüfuz etmeye başlar ve onun bedeninin her parçasından olabildiğince yararlanmak ister. Erkek bu eksiksiz düşünmeye ulaştıktan sonra, aşk, dizginleri bırakıp bir an önce eyleme geçer... Dolayısıyla içteki bu tutku, görme ve düşünmeden kaynaklanır. Her tür düşünme aşkın nedeni olamaz, aşırı düşünme gereklidir; çünkü kısıtlı bir düşünce genellikle zihne dönmez, bu yüzden de ondan aşkın doğması olanaksızdır.

Andreas, doğal bir amaca yönelen doğal bir aşk sürecini betimler; ama *Canzoniere*'nin konusu yüceltilmiş, erdemli bir aşk; Petrarca'nın hayallerinin aldığı değişik biçimler de yüceltmeye özgü çatışmanın anlatımlarıdır. Petrarca'nın aşkı, cinsel arzu biçimini aldığında, cinsel hayaller söz konusudur, ama bunlar hemen hiçbir zaman Andreas'ın betimlediği denli açık değildir. En açık olanları âşık kişinin iradesine rağmen ortaya çıkanlardır: ya sakınımsız tutumu nedeniyle ya da saplantısı özellikle yoğun bir noktaya eriştiği için (22 ya da 237'de olduğu gibi). Önemli izleklerden biri, âşık erkeğin sevgilinin erdemi ve erdemli etkisi üzerine düşünmesinin paradoksal olarak aşkının tensel temelinin ortaya çıkmasına yol açmasıdır. Bunun örneklerinden biri 37 nolu şiirdir. Şiirin konusu, âşığın isteyerek zihninde canlandırdığı sevgilinin imgesine yönelik saplantısının yıkıcılığıdır: Laura'nın yokluğunu düşünmek için yazılan şiir, seveni avutmak yerine, bu yokluğu bilinç düzeyine çıkarır ve daha çok acı çekmesine yol açar. Şiirin ortalarında şair, süreci uzatmamak elinde olduğu için, şiiri yazışının bir aykırılık olduğunu dile getirir (49. dize ve devamı); bu kendine yönelik psikolojik mekanizmayı betimlerken onu aynı zamanda harekete geçirmiş olur, böylece içedönük şiirsel yaratma etkinliği, giderek daha tensel bir nitelik edinen bir Laura görüntüsünün hem bilinçte, hem de

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

şiirde öne çıkmasıyla sonuçlanır. Şiir, halkanın tamamlanmasıyla son bulur: umutsuzluk, gücünü daha çok duyurur.

Bu sürecin yıkıcılığının en kapsamlı irdelenişi 71-73 nolu şiirlerde görülür; bu şiirlerde Laura'nın gözlerinin güzellliğini övme arzusunun ve o gözlerin şairi erdeme yönlendirme gücünün nasıl denetlenmesi olanaksız, olumsuz bir döngüyü başlattığı gösterilir. Şair söylemek istemediği sözü, mutsuz olduğunu söylemek durumunda kalır ve şiir pek de gizli tutulmayan bir cinsel fanteziyle sona erer:

> böyle bakıp dursam
> nasıl Aşk'ın tatlılıkla onları yönettiğine,
> yalnızca bir gün, yakından,
> hiç dönmeden yüce çark,
> ne başkasını düşünsem, ne kendimi
> ve sık sık kırpmasam gözlerimi!
>
> (73. 70-75)

Canzoniere'de cinsel "doyum" fantezisi iki şekilde dile getirilir. Dolaysız biçim söz konusu olduğunda tensel ayrıntılardan kaçınılır (örneğin, 22 nolu şiir); dolaylı biçim söz konusu olduğunda ise, burada olduğu gibi belli belirsiz bir gizleme vardır, ama 22 nolu şiir ile 237 nolu şiir arasındaki bağlantı dilek kipinin geçmiş zaman haliyle kurulur. Petrarca, tanrısal görüyü ve onun kişiye verdiği mutluluğu örnek alır; içerik ne kadar tensel ise, fanteziyi güvenli dinsel alanın bir parçası kılma eğilimi o kadar güçlüdür. Petrarca'nın arzuladığı durağanlık (zamanın durması) hem fantezinin yoğunlaştırılması, hem de etkinlik fikrinden kaçınılması anlamına gelir. Düşünmeye dayalı biçim ile cinsel içerik arasındaki bu gerilim, *Canzoniere*'nin önemli izleklerinden biridir.

Buna bağlı olarak, Augustinus psikolojisi ve metafiziği Petrarca'nın aşk deneyimini irdeleyişine büyük bir derinlik kazandırır. Petrarca'nın aşka ilişkin çözümlemesini belirleyen en önemli Augustinusçu kavramlar şunlardır: Arzu imgelerinin gücü ve aldatıcılığı; tutarsız arzular ile sayısız aşk arasında bocalayan, tanrısal kayranın yardımı olmazsa hiçliğe doğru inen insan

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

doğasının değişkenliği; ebedilik ile zaman arasındaki karşıtlık (ebedilik eksiksiz oluşu ve değişmez istikrarı; zaman ise ardışıklığı, değişmeyi, istikrarsızlığı temsil eder).

Petrarca, aşk deneyimini bu karşıtlıklar çerçevesinde yansıtır, ama Augustinus'un aksine bu karşıtlıkları kesin bir çözüme kavuşturmaz. Augustinus'un düşünce dünyasında, cinsel arzu dışarıya, aşağıya, değişken, daha az iyi şeylere yönlendirilmiş sevgidir; düş kırıklığıyla sonuçlanması kaçınılmazdır ve ruhu kendi "hiçlik eğilimi"ne tabi kılar. Bu görüşe göre, cinsellik bir bütünlük-tutarlılık kaynağı değildir, Augustinus'un cinsellik konusundaki tutumu da onun yadsınmasıdır. *Canzoniere*, aynı günde –çoğunlukla bir yıldönümü– yazılmış gibi sunulan çelişik şiirlerin (sözgelimi, 60-63 nolu şiirler) yan yana getirilmesi gibi, âşığın da iradesinin kararsız değişkenliğine tabi olduğunu gösterir. Arzularının tutarsızlığına kapılmış, kendi yanılsamalarının labirentinde dolaşan âşık en kutsal hayallerinin bile erotik kaynaklı olduğunu ancak yer yer görebilir. Laura'nın ölümü sorunu çözmez; tersine, âşığın hayallerini daha da özgür kılar ve âşık onu Cennet'ten yeryüzüne inip bütün güzelliğiyle yatağına oturmuş olarak hayal eder (359); daha önce tehlikeli bir saçmalık olarak nitelendirilmiş bir hayaldir bu (345). Âşık, iradesindeki bölünmeyi iyileştirmesi ve anlayışındaki "kara delikleri" yok etmesi için tanrısal kayraya yakarır. Ama her tür kuşkuyu ortadan kaldıracak olan kayra yaşantısı asla gerçekleşmez ve *Canzoniere* kazanılan bir utkuyla değil, çok sayıdaki yardım yakarışının en uzun ve en yakıcı olanıyla son bulur.

Petrarca'nın kötümserliği, Augustinus'un değişken şeylere duyulan aşka yönelttiği eleştiriyi kabul etmekle birlikte, şairin öteki uçtaki ikirciği bu sevginin değerini onaylar. İlki ikinci kısmın başına, ikincisi sonlarına yerleştirilen en uzun *canzone*'lerden ikisi (264 ve 360), aşk hakkında basit hükümlere ulaşmanın olanaksızlığını dile getirir; bu şiirler *Secretum*'un üçüncü bölümündeki tartışmalarla yakından bağlantılıdır. Aşk deneyimi, âşık kimsenin ulaşabileceği yegâne bütünleşmeyi –bu bütünleşme ne kadar geçici, ne kadar kusurlu olursa olsun– olanaklı kılar. Yokluk bir dağılma, varlık ise bir bireşim yaşantısıdır; Laura'nın bellekteki imgesi bir bütünleşme ilke-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

sidir. Bu özellikle birinci kısmın ortalarındaki *canzone*'ler grubunda açıkça görülebilir; bu şiirlerin büyük bir bölümü Laura imgesinin şairin hayalindeki egemenliğinin farklı yönlerini irdeleme çabalarıdır.

Bir bütün oluşturan 125 ve 126 nolu şiirler, Petrarca'nın zihnindeki şiir-sevgi sorunsalının nasıl bir nitelik taşıdığını açıkça ortaya koyar; burada her iki sorunsal da Augustinusçu bakış açısından görülür. 125 nolu şiirde, şairdeki engellenmenin yoğunluğu, duygularının içsel yakıcılığı ile bunları dile getirme yetisi arasında bir boşluk yaratmıştır. Şair bunları gereğince dile getirebilse, sevgilisinin aşkını kazanabilecektir, ama zamanla engellenme duygusu öylesine büyük bir birikim oluşturmuştur ki, aşkına kavuşmasını sağlamasa da eskiden kendisini rahatlatan "iç dökme" bile artık onun için olanaksızdır (1-3. kıtalar). Şairin güzel dizeler yazamadığını dile getiren bu güzel dizelerde tipik bir Petrarca paradoksu var gibidir. Bu paradoksun amacı, dış dünya ile iç dünya, biçim ile içerik sorunu üzerinde yoğunlaşmaktır; sorun, şiirin *dramatik* kurgusuyla, aşk ve şiir esininin *bir süreç olarak temsil edilişiyle* çözüme kavuşturulur.

125 nolu şiirde baştaki durum, bir açmaz, bölünme, yabancılaşma durumudur; nedeni de, bir bütünlük ve esin kaynağı olan Laura'nın olmayışıdır. Bu set olsa olsa bir enerji taşmasıyla, duygu kaynaklarını özgürleştirecek, varoluşsal durumu yeniden bütünlüklü kılacak, iç ve dış dünyaları yeniden birleştirecek bir taşmayla yıkılabilir. Laura'yı *var edecek* bir yol bulmak zorunludur; bu yol, onun imgesini bütün gücüyle açığa çıkarmaktan geçer. Şimdilik bunu gerçekleştirmenin olanağı yok gibi görünür.

Dördüncü kıtada odak noktası düşünmenin gerçekleştiği yerdir (Vaucluse); manzaraya sesleniş, Laura'nın adını doğrudan anamamanın yaşattığı bozgun duygusu şeklinde sunulur. Aslında bu sesleniş Laura'nın varlığını çağrıştırmaya yönelik ilk adımdır, ama onun yokluğunun gösterilişiyle başlar. Âşık gözleriyle sahneyi sorgular, Laura'nın daha önceki varlığından izler bulmak için düşünceleriyle bu manzaranın üzerinden geçer. Şiir, Laura'nın "dört yana dağılmış ayak izleri"nin hayal edilmesinin getirdiği geçici bir tatmin duygusuna değinilmesiyle sona

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

erer; söz konusu izler, ilk günkü deneyimin birbiriyle bağlantısız –bir bireşime ulaştırılmamış– anlarını çağrıştırır. Bu açıdan 125 nolu şiir, 85 nolu şiirle başlayan ve özellikle 90, 100, 108, 112 ve 116 nolu şiirleri kapsayan bir dizi dağınık anımsamanın genel çizgileriyle derlenmesi, bir araya getirilmesidir.

126 nolu şiirde âşığın düşünceleri, yabancılaşmanın getirdiği umarsız içedönüklüğü sürdürür: Âşık ölümünü aklından geçirir ve "buraya" gömülmeyi umar; kendi ölümünden sonra, Laura gelip onu bulacak, ama kendisi toprak olduğundan, Laura onun için gözyaşı dökecektir. Burada, yer değiştirmiş arzu tatmini ile umutsuzluğun iç içe geçişi 125 nolu şiirde arzu edilen boşalmayı tetikler ve ilk günün imgesi birden kitaptaki başka herhangi bir şiirden çok daha büyük bir yoğunlukla belirir.

Bu boşalmanın sihirli bir yoğunluğu vardır; bunun bir nedeni de, şiirin kıta biçiminin 125 nolu şiirin kıta biçimiyle tek bir fark dışında –her kıtanın son dizesinde yedi yerine on bir hece bulunması– aynı olmasıdır. Bu da 125 nolu şiirdeki engelleyici bastırmanın üstesinden gelindiğini göstermek açısından son derece etkili bir farklılıktır. İki şiir arasındaki farkın bir göstergesi de, 126 nolu şiirin başında, 125 nolu şiirde hiç sözü edilmemiş olan su imgesinin ve Laura'nın bedeninin ayrıcalıklı bir yer tutmasıdır. 126 nolu şiir, 125 nolu şiirin sözü bıraktığı noktada, yerin düşünsel olarak sorgulanmasıyla başlar: Geriye, bireşime ulaştırılamamış geçmişe, sonra engelleyici yenilgi duygusunu yaşatan şimdiye, en sonda da Laura'nın bu yeri sorgulayacağı aşkın –ve yararsız– geleceğe bakar; en sonunda esritici imge çıkagelir ve bireşim hem âşığın Laura'ya ilişkin kavrayışını, hem de şairin çağrışım gücünü bütünlüğe kavuşturur.

İmgenin kendisi (4 ve 5. kıtalar) kaynağını tanrısal görüye özgü imgelerden alır. Askıya alınmış bir andır bu ve düşen yaprakların, Laura'dan yansıyan ışığın ya da onun utkusunun devinimi ânın devinimsizliğini belirginleştirir. Öyle insanı kapıp götüren bir düşünme esrimesidir ki bu, âşık kişi ondan uzaklaşamaz, tıpkı sonsuz saadete ulaşmış olanların Tanrı'dan uzaklaşamadığı gibi. Çiçek yağmuru, *Araf* XXX'da Beatrice'nin belirmesine doğrudan bir göndermedir:

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Hep bir ağızdan: *"Kutlu olsun gelen!"*
diyorlar ve havaya, çevreye çiçekler atıyorlardı,
"Avuç avuç zambak verin!"
. . . . .
İşte bunun gibi, meleklerin ellerinden yükselen
ve yeniden arabanın içine, çevresine inen
bir çiçek bulutu içinde,
başında zeytin dalları, yüzünde beyaz tülü,
bir kadın göründü gözüme
yeşil bir kaftan giymiş, alev rengine bürünmüştü.

(*Araf* XXX, 19-21 ve 28-33, çev. Rekin Teksoy)

Petrarca'nın çiçekleri, meleklerin çiçeklerinin tersine, bahar mevsiminin doruk noktasını, ama aynı zamanda geçiciliğini dile getiren doğa çiçekleridir; Laura oturmaktadır, Beatrice gibi ayakta durmaz; çiçekler Laura'ya dokunup önce onun kucağına dökülürler, oysa Beatrice bulutun içindedir ve çiçeklerin bedenine değdiğinden söz edilmez. Dante daha sonra nehri geçecek ve Beatrice'yi tülünü çıkarmış olarak görecektir: onun için bu an sınırları belirli, aşılması gereken geçici bir amaçtır; Petrarca için, kendi içinde amaç olan, neredeyse mitsel bir bütünleşme söz konusudur. 126 nolu şiirdeki rahatlama, hem yüceltilmiş bir nitelik taşır, hem cinsel doyum niteliği gösterir, bu da bilinçli bir seçimdir. Tohumun ekilmesi âşıktan ağaca kaydırılır; âşığın bu arzuyu kabul etmesi olanaksızdır, ağaç da Laura'yı içine alıp uzakta tutarak hem âşığı, hem de şairi korur ve simgesel bir rahatlamayı, kayra ânını olanaklı hale getirir.

Şiirin son kıtasındaki ana vurgulardan biri, âşığın zihninde taşıdığı Laura imgesi ile ayrı düştüğünü söylediği "gerçek imge" arasındaki farktır. Bellek, arzunun etkisiyle bir dönüşüm yaşar. Uzak geçmişten gelen bir imgedir bu: Kurmaca kronolojiye göre on sekiz yıl öncesinden (120 nolu şiire bakınız). Ne dereceye kadar kendi deneyiminin doğru bir anımsanması, nereye kadar yeniden biçimlendirilmesidir? Görüye bu soru egemendir: Çiçeklerin aralıksız düşüşü, hem içinde bulunulan ânın baskısının, hem de zamanın geçişinin (ânı ele geçirilmesi olanaksız geçmişten ayıran setin) göstergesidir. Dolayısıyla, *Canzoniere*'de anımsa-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ma hem yeniden zihinde canlandırma, hem de yeni bir bireşime ulaşma anlamına gelir ve sürekli olarak yenilenmesi gerekir. Zaman ve uzama ilişkin yinelemeler –kutsal yerin yeniden ziyaret edilmesi, yinelenen yıldönümünün anımsanması (Hıristiyan yılının bir tür laikleştirilmesi), deneyimin nirengi noktalarına yönelik yeni bir ilgi, kişisel yıldönümleri, anılar– kendi kesinlemelerinin her birindeki isteğe bağlı, hatta keyfi öğelerin açıkça bilincinde olan bir düşünselliğin kaygısını dile getirir.

Demek ki, 125 ve 126 nolu şiirler, bütün *Canzoniere*'ye egemen olan Petrarca'ya-Augustinus'a özgü dağılma ve yeniden bütünlenme diyalektiğinin bir örneğini oluştururlar. Başlangıçtaki bütünlüğün en eksiksiz anımsanması olarak 126 nolu şiirin doruk noktası, bu merkezî gruptaki öteki üç *canzone*'ye temel bir dayanak sağlar. 125-129 nolu şiirlerin bir grup olarak belirmesi (kronolojik ve coğrafi mantığı ihlal ederek), Laura imgesi çevresindeki görece psikolojik bütünleşmenin gerçekleşmesini olanaklı kılar; aynı zamanda, kitabın önemli bir biçimsel düğümünü, şiirsel açıdan bütünleyici öğesini oluşturur. Petrarca'nın en önemli yurt şiiri "Italia mia"nın bu grupta yer alması rastlantı değildir: Birçok yapısal ve şiirsel benzerlik taşıdığı büyük aşk *canzone*'lerinin arasına yerleştirilen bu şiirin, söz konusu *canzone*'lerin önemli psikolojik içgörüleriyle bağlantılı olması amaçlanmıştır. "Her şey bana Laura'yı anımsatıyor" temasının zengin bir keşfi niteliğindeki 127 nolu şiirde doğa imgeleri giderek yoğunluk kazanarak, 5. kıtada o olağanüstü etkiyi yaratır: Evdeki bir vazoda duran güllerin durağan imgesi ansızın bir çayırdaki esinti imgesine hayat verir. Aşkın olmasına karşın varlığıyla her şeyi dolduran yüce güzellik fikri, Tanrı'nın evren ve insan ruhuyla olan ilişkisini yansıtır.

Canzoniere'nin simetriler ve gevşek dokulu bir yapı karışımından, yapısal dayanaklardan –kısa şiirlere yayılmış noktaların bir araya getirilip eksiksiz olarak geliştirildiği *canzone* grupları– oluşan son derece özgün ve yenilikçi biçimi, doğal insan için olanaklı deneyim bütünlüğünün geçici, hatta tehdit altındaki doğasını yansıtır. Bir yaşam ya da kitabın kusursuz bütünlüğü, olsa olsa değişken ve kusurlu şeyin ebediliğe "tutunması"yla gerçekleşir. Petrarca'nın derlemesine verdiği Latince *Rerum vulgarium*

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

fragmenta (Halkdilinde Şiir Parçaları) başlığının anlamı budur; bu başlığın İtalyancası ilk şiirde verilir: "rime sparse" (dağınık dizeler). Yukarıda "parçalar" olarak çevirdiğimiz *fragmenta* sözünün bir sanat yapıtını betimlemek üzere ilk kullanılışı büyük bir olasılıkla budur. Bununla birlikte, Yuhanna İncili'nin ekmek ve balık mucizesinin anlatıldığı bölümünde bunun bir öncülü vardır; burada İsa şöyle der: "Hiçbir şey yok olmasın diye artan parçaları toplayın" (Yuhanna 6:12). Bede ile Alcuin bu sözleri, Kutsal Kitap'a dağılmış olan kehanet ve alegorilerin açımlama yoluyla birleştirilmesine bir gönderme olarak yorumlamışlardır. Petrarca'da bu söz yoğun bir özeleştirel bilinci dile getirir: Benliklerin ve metinlerin bütünlüğü her zaman görecedir, geçicidir ve tehdit altındadır. Benlikler ve metinler zamanın dokunuşuyla çoğul parçalara ayrılırlar; tutarsız parçaları, çözülüp giden ve ardında yalnızca sözcükler bırakan bir öznenin ardışık izleri şeklinde yan yana gelirler.

Dönüşüm/Başkalaşım

Demek ki, başkalaşım *Canzoniere*'deki başat fikirdir. Başkalaşımı âşığın psikolojik istikrarsızlığında, insan doğasının ontolojik yetmezliğinde, zamanda, ölümde görürüz. Şiirlerin kaynaklarıyla ya da gelenekle ilişkilerini belirleyen bir fikirdir bu: geleneği dönüştürür şiirler. Tek tek şiirlerin, izleklerin, biçimlerin, hatta tek tek sözcüklerin birbirleriyle ilişkisini belirler. Ovidius *Canzoniere*'nin her noktasında karşımıza çıkar. *Canzoniere*'deki ilk ve temel başkalaşım, Apollon-Daphne mitini yeniden sahneye koyar: Âşık peşine düştüğü şeyi yakaladığında, sevgilisi bir defne ağacına dönüşür. Burada yalnızca bir harfin değişimi söz konusudur: *Laura*'nın *lauro*'ya (defne) dönüşmesi. Üstelik, Petrarca kesme imini kullanmadığı için metninde *Laura* ile *l'aura* (meltem; esinti) ya da *lauro* (defne) ile *l'auro* (altın) sözcükleri arasında yazım farkı yoktur. Petrarca bu tür başkalaşımları büyük bir ustalıkla kullanır.

Defneye dönüşme bir yüceltme olup, burada arzu, sevgi nesnesi yerine doğrudan bir nesneyi benimser; âşık, Laura yeri-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ne yazınsal başarının ve ünün defnesini elde eder (ya da ona dönüşür; bu ikisi aynı şeydir). *Canzoniere*'deki en uzun şiir 23 nolu *canzone*'dir; Vatikan Kütüphanesi'nin 3196 nolu yazmasındaki bir çıkmada bu şiir için "ilk şiirlerimden" ibaresi yer alır. Şiir, son derece yapay, girift bir hitabet üslubuyla, âşığın yaşantısını Ovidius'tan alınan altı başkalaşım mitinin yeniden yaşanmaları olarak anlatır. Âşık, Laura'ya âşık olur ve Daphne gibi bir defne ağacına dönüşür; Phaethon gibi aşırı beklentisi yüzünden bir yıldırımla çarpılır, Cygnus gibi kuğuya dönüşüp yas tutar; aldatıcı görünüşlere aldanıp, yasak olduğu halde sevgilisiyle konuştuğu için Battos gibi taşa dönüşür; bütün merhamet yakarıları fayda etmediği için, Byblis gibi bir gözyaşı pınarına dönüşür; yeniden eski biçimine kavuşmasına rağmen bir kez daha merhamet diler ve bu yüzden taşa ve Ekho gibi gezgin bir sese dönüşür; son olarak, bir gün avlanırken, güneşin en sıcak olduğu anda, bir pınarda çıplak yüzmekte olan Laura'ya bakar, bunun üzerine Laura tıpkı Diana gibi onun yüzüne su sıçratır ve âşık tıpkı Aktaion gibi geyiğe dönüşür.

Şiirin izleği, benliğin aşktaki anlaşılması olanaksız değişkenliğidir; öyle şiddetli bir değişmedir ki bu, benliğin kimliğini sorgulanmaya açık hale getirir. Mitler, imgelerin olağanüstü ve gerçeküstücü bir tarzda birbirine eklenmesiyle birbirini izler. Ani, köklü değişkenlik ile kalıcılık ve döngüselliğin şaşırtıcı bir birlikteliği söz konusudur burada. Mitlerin gelişigüzel seçilmediği ortadadır ve Petrarca okurun Ovidius'u bilmesini ve incelikli değişiklikleri ayırt etmesini bekler. Mitlerden hiçbiri bir bütün olarak ya da önemli bir değişiklik olmaksızın yinelenmez. Petrarca'nın şiirindeki âşık üç kez aynı döngüyü yineler: Âşık olma, umut ve sevgiliye seslenme, reddedilme, yakınma ve şiir yazma. 23 nolu şiirin Aktaion mitiyle bitmesinin birçok nedeni vardır: Şiirin en çok şiddet içeren bölümüdür bu; en az eğretilemeli, en az gizlenmiş olanıdır; cinsel etkinin bütün çıplaklığıyla belirmesini sağlar ve tabu duygusundan kaynaklanan korkuyu kusursuz biçimde dile getirir.

Petrarca'nın Ovidius'un mitlerinden çıkardıkları da şiirin anlamının bir parçasını oluşturur. Petrarca, Daphne'nin cinsel korkusundan ve Apollon'dan kaçışından söz etmez. Ovidius'un

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Aktaion öyküsünde, köpekler Aktaion'a saldırıp onu parçalarken, Aktaion onlara adlarıyla seslenmeye, kim olduğunu açıklamaya çalışır; ama artık geyiğe dönüşmüş olduğundan bunu başaramaz, yapabileceği tek şey ağlamaktır. Ovidius'ta mitler (Petrarca'nın ustaca uyarladığı Battos miti dışında), engellenmiş aşk, yitirme ve reddedilme üzerinedir. Battos miti bir istisna olarak bir yana bırakılırsa, bu mitler en azından karakterlerden birinin baktığı bir su birikintisi kenarında meydana gelir. Daphne miti bir istisna olmak üzere, bütün mitlerde gördükleri bir şey yüzünden cezalandırılan karakterler vardır. Bütün mitler engellenmiş –hatta felakete yol açan– konuşma ya da yazı üzerinedir ve her mitte konuşma, kahramanlardan birinin kimliğine ilişkin bir aldanmayı, bir karışıklığı ya da bir soruyu içerir.

Petrarca, Aktaion mitini Daphne mitinin tersine çevrilmesi olarak görür: Birinde kaçan sevgilidir, ötekinde seven. Birinde sonuç konuşmadır: şiir ve ün; ötekinde sessizlik. Birinde hep genç kalacak bir ölümsüzleştirme, ötekinde bedenin parçalanması söz konusudur. Daphne koşarken suya bakar ve ağaca dönüşüp kök salar; duran Aktaion boynuzları, toynaklarıyla bir geyiğe dönüşür ve kendi yansımasını görüp daha büyük bir hızla kaçar. Bu uç noktalar, kayaları ve ağaçları yerinden oynatabilen, vahşi hayvanları ehlileştirebilen Orpheus mitinde de birbiriyle bağlantılıdır; Orpheus, Eurydike'yi ölümden geri çağırmış, ama onu yitirince bedeni parçalanmıştır (Vergilius, *Georgicalar* 4.522: "parçalayıp genci attılar uzak tarlalara"). Petrarca 23 nolu şiiri Daphne ve Aktaion'la başlatıp bitirmekle *Canzoniere*'nin en derin kaygılarıyla bağlantılı mitleri bir araya getirmiştir: bedenin parçalanması ya da saçılmasına karşı bedensel bütünlük; ölüme karşı şiirin getirdiği ölümsüzlük; cinsel korkudan kaynaklanan konuşmanın olanaksızlığının bir anlatımı olarak şiirin yaratılması.

Bu yüzden, Daphne ve Aktaion mitleri Petrarca'nın öteki büyük mitsel simgesi Medusa'yla yakından bağlantılıdır; Medusa'nın bakışı insanları taşa, daha doğrusu mermer heykellere (sanat yapıtına benzer nesnelere) dönüştürüyordu. Geleneksel olarak Medusa çeşitli şekillerde yorumlanmıştır: Zihni kör eden korkunun simgesi olarak (Fulgentius), şehvetin simgesi olarak (*Ovide moralisé*), belleğin gücü olarak (Fulgentius). Dante'nin

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"Taş Şiirleri"ndeki sevgili, yüreği taş gibi sert olan bir genç kadındır; "bir kadın gibi konuşup hisseden" bir taştır o. Bu kadın soğuk gezegen Satürn'ün etkisiyle ve kışın ortasında bütün doğanın donmasıyla bağlantılı görülür. Acımasızlığı fazla uzun sürerse, âşığı mermerden bir heykele dönüştürecektir; bir başka deyişle bu acımasız sevgili, âşık için bir tür Medusa'ya dönüşecektir (bu yön şiirde açıkça dile getirilmese de, ima edilir). *Cehennem*'in iyi bilinen bölümlerinden birinde, Dis şehrinin kapıları dışında Dante, Medusa'nın bakışının tehdidiyle karşı karşıya kalır ve ancak yüzünü çevirip gözlerini kapayarak onun etkisinden kurtulur. Bu bölümün yorumu tartışmalıdır; belli ki umutsuzluk tehdidi –ruhu Tanrı'nın merhameti karşısında körleştiren ve onu umuttan yoksun bırakan bir korku– söz konusudur. Bazı eleştirmenlerin öne sürdüğü gibi burada Dante'nin "Taş Şiirleri"ni yadsıması söz konusu olsa da olmasa da, Petrarca'nın "Taş Şiirleri"ni geleneksel Medusa yorumlarıyla bağlantılı düşündüğüne kuşku yoktur ve bu şiirlere sayısız anıştırmasını Medusa'ya yaptığı göndermelerle bağlantılı görmek gerekir.

Canzoniere'de mitler sürekli olarak birbirinin içine geçer ve Petrarca bu mitleri ayrıntılı olarak bilmemizi bekler bizden. 323 nolu şiir 23 nolu şiiri anımsatır ve onunla dengelenir; 323 nolu şiirde Laura'nın ölümüne ilişkin altı simgesel görü anlatılır: İnsan yüzlü bir geyik köpekler tarafından öldürülür; bir gemi aniden batar; bir yıldırım bir defne ağacına isabet eder; anka kuşu ölür; toprak bir pınarı yutar; bir yılan bir kadını topuğundan ısırır – bunların hepsi ani değişim örnekleridir. Bu mitler ve sıralanışları 23 nolu şiirdeki mitlerle ve onların sıralanışıyla bağlantılıdır. 323 nolu şiir Aktaion'a benzer bir simgeyle başlar, orta noktasında defne ağacı vardır ve daha az simgesel olmamakla birlikte daha gerçekçi bir simgeyle (Eurydike'nin ölümü) biter; burada, 23 nolu şiirin son mitinde olduğu gibi, *pathos* daha açık olarak ortaya çıkar. Böylece Laura'ya ilişkin başlıca simgeler derlemenin şu ya da bu noktasında aynı zamanda âşığın simgeleri haline gelir; bunun tersi de aynı ölçüde geçerlidir: âşığı gösteren simgelerin Laura'yı gösteren simgelere dönüşmesi. Laura defne ağacı ise, âşık da defne ağacına dönüşür; Laura âşığın avlamak için peşine düştüğü geyik ise,

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

kendisi Aktaion'dur (323 nolu şiirde de sevgili gene köpekler tarafından parçalanır); âşık bir gözyaşı pınarına dönüşüyorsa, Laura da bir esin pınarıdır (Narkissos'un baktığı pınar mıdır bu?); âşık Ekho gibi yalnızca bir sese dönüşüyorsa, sevgili de ölür ve onu sevene düşlerde sesini hayal etmek kalır yalnızca. Mitler sürekli olarak dönüşüme uğrar.

İnsanın yaşadığı deneyimi mit çerçevesinde görmesi, mitte tropolojik adı verilen türden alegorik anlam olanağını görmek demektir. Petrarca, Ovidius mitlerine ilişkin geleneksel alegorik yorumları bilir ve özgürce kullanır; ama bu yorumları kesin ahlaki hükümlerden uzak tutmuştur, bu yönüyle de *İlahi Komedya*'nın Dante'sinden çok "Taş Şiirleri"nin Dante'sine yakındır. Âşık olmanın ve aşk şairi haline gelmenin bir defne ağacına dönüşmek olduğunu söylemek, engellenmiş aşkın içerdiği yaşamsal enerjiyi yüceltilmiş, ölümsüz şiir tarzına aktarmak demektir; bu aktarımın da bütünüyle bilinçli seçime ya da ahlaki hükümlere tabi olmayan sonuçları vardır. Petrarca için sayfa üzerinde son biçimi verilmiş ve değişmez kalan yazınsal biçimin kusursuzluğu ancak şairin doğal yaşamı pahasına gerçekleştirilir. Yaşamsallık sözlere dönüştürülmelidir ve bu süreç anlamca son derece belirsizdir. Petrarca bir yandan yazınsal ölümsüzlük ve ün şeklindeki hümanist tapınmaya kendini bırakırken, öte yandan şiir yazmanın bir tür ölümü içerdiğini çok iyi bilir. Bu bilincin oldukça modern bir yönü vardır; Petrarca'yı bütünselliği amaç edinen Dante'den ayıran uzaklığın da bir göstergesidir bu yön. Petrarca hep tek tek şiirlerin, dolayısıyla yazının psikolojik olarak göreli, hatta kuşkulu kökenine dikkati çeker.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

CANZONIERE

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

1

Voi ch' ascoltate in rime sparse il suono

Siz, işitenler dağınık dizelerde sesini
o iç çekişlerin, yüreği beslediğim
ilk gençlik yanılgım boyunca,
kısmen başka biriyken şimdiki benden:

değişken üslup için, ağlayıp konuştuğum,
boş umutlar arasında ve boş elem,
aşkı yaşayarak bilenin olduğu yerde,
merhamet bulmayı umuyorum, yalnızca bağış değil.

Ama iyi görüyorum şimdi, nasıl herkese
konu olmuşum uzun zaman, o yüzden çok kez
utanıyorum kendi içimde kendimden;

ve utanç sanrılarımın meyvesi
ve pişmanlık ve açıkça bilme:
kısa bir düş dünyadaki her zevk.

2

Per fare una leggiadra sua vendetta

Zarif öçlerinden birini almak için
ve cezalandırmak bir günde bin hatayı,
Aşk gizlice yayı aldı yeniden,
incitecek yeri ve ânı kollayan kişi gibi.

Gücüm kalbimde toplanmıştı,
orada ve gözlerde kendini korumak için,
düştüğü an öldürücü darbe
her okun köreldiği yere;

ama şaşırıp kalınca ilk saldırıda,
ne yeterince gücü oldu, ne zamanı
gerekli anda silaha sarılacak 11

ya da zorlu ve yüksek dağa
beni götürecek temkinli yıkımdan uzağa;
bugün yardım etmek ister, edemez ki. 14

3

Era il giorno ch' al sol si scoloraro

Solduğu gündü güneş ışınlarının
elemi yüzünden onu Yaradan'ın,
yakalanıp kendimi savunmadığımda,
güzel gözleriniz, kadınım, beni bağladığı için. 4

Zamanı değildi bence önlem almanın
vuruşlarına karşı Aşk'ın: o yüzden ilerledim
kendimden emin, korkusuz, böyle başladı
ortak acı ortasında dertlerim. 8

Beni bütünüyle zırhsız buldu Aşk
ve gözlerden, yaşlara kapı ve geçit olan,
kalbe giden yolu açık. 11

Bu yüzden, kanımca onur getirmedi ona
yaralaması beni okla o halde,
hele size –zırhlı– göstermemesi yayı. 14

4

Que' ch' infinita providenzia et arte

Sonsuz ihsan ve sanatını
gösteren görkemli eserinde,
bu ve öteki yarıküreyi yaratan
ve daha ılımlı Jüpiter'i Mars'tan,

yeryüzüne gelip aydınlatmaya
yıllarca hakikati gizlemiş sayfaları,
ağlardan alan Yuhanna ve Petrus'u
ve gökteki krallıkta onlara pay veren;

doğduğunda O, Roma'ya değil Yahuda'ya
balışetti keremini, zaten her halin ötesinde
sadeliği yüceltmekten hoşlandı her zaman.

Şimdi küçük köyden bir güneş verdi bize,
öyle ki şükrediliyor doğaya ve yere,
dünyaya doğduğu böyle güzel kadının.

5

Quando io movo i sospiri a chiamar voi

Çağırınca iç çekişlerimi sizi anmak için
ve adınızı, yüreğe yazdığı Aşk'ın,
övgülerle duyulmaya başlar dışarda
sesi, o sözdeki ilk tatlı vurguların;

hükümran haliniz, sonra rastladığım,
iki kat artırır gücümü yüce girişim için;
ama "sus artık," der son, "onu onurlandırmak,
başka omuzların yükü, seninkilerin değil."

Böyle övüp saygı duymayı öğretir
sözün kendisi, her kim anarsa sizi,
ey her saygıyı ve onuru hak eden güzel;

belki bir tek Apollon öfkelenir
hep yeşil kalan dallarından
söz etmesine kibirli ölümlü dilin.

6

Sì traviato è 'l folle mi' desio

Öyle yoldan çıkmış ki çılgın arzum,
ardından gitmek için kaçmaya başlayan
ve Aşk kapanından kurtulmuş, hafif
uçan güzelin ağır koşuşum önünden,

geri çağırıp ne kadar onu yollasam
emin yola, o kadar az dinliyor beni,
ne dürtmemin yararı var, ne döndürmemin,
çünkü Aşk doğası gereği asi kılıyor onu;

ve dizginleri zorla çekince kendine,
onun hükmünde kalıyorum ben,
isteğime karşı beni ölüme götürürken;

sonunda geldiğim yer defne: ondan toplanır
ham meyve, tadıldığında, yaraları
daha çok azdıran dindireceği yerde.

7

La gola e 'l sonno et l'oziose piume

Oburluk ve uyku ve yastıkları keyfin
sürmüş dünyadan her erdemi,
o yüzden neredeyse seyrinden çıkmış
doğamız, alışkanlığa yenilen;

ve öyle sönmüş ki her iyi ışığı
insan hayatına şekil veren semanın,
parmakla gösterilir olmuş, tuhaf şey gibi,
Helikon'dan pınar akıtmak isteyen.

Hani arzulayış defneyi ya da mersini?
"Yoksul ve çıplak yürüyorsun, Felsefe,"
diyor bayağı kazanca dalmış yığınlar.

Pek az yoldaşın olacak öteki yolda:
bu yüzden, daha çok yakarıyorum sana,
soylu ruh, terk etme yüce uğraşını.

8

A pie' de' colli ove la bella vesta

Eteğinde o tepelerin, güzel giysisini
yeryüzü bedenine ilk giydiği yerde
–bizi sana göndereni sık sık uykusundan
ağlayarak uyandıran o güzelin–

özgür, huzur içinde geçiyorduk bu
ölümlü yaşamdan, her canlının arzuladığı,
nasıl olsa rastlamayız diye yolda
gidişimize engel olacak şeye.

Ama hem bu sefil hale karşı,
öteki sakin hayattan getirildiğimiz,
hem ölüme tek tesellimiz var:

intikam, bizi bu duruma düşürenden;
başkasının hükmünde o, sonu yakın,
bağlanmış daha büyük zincirle.

9

Quando 'l pianeta che distingue l'ore

Saatleri belirleyen gezegen
geri geldiğinde Boğa'yla yaşamak için,
erdem düşer alevli boynuzlarından,
dünyayı yeni renge bürüyen.

Yalnız dışarda önümüzde açılanı,
kıyılar ve tepeleri, çiçeklerle donatmaz,
içerde de, günün hiç ağarmadığı,
kendisiyle doldurur toprağın nemini,

bu tür meyve ve benzeri alınsın diye.
İşte böyle o, kadınlar arasında bir güneş,
içimde dolaştırıp güzel gözlerinin ışınlarını,

düşünceler, eylemler ve sözler yaratır aşka dair;
ama nasıl yönetse ya da döndürse de onları,
gene de bahar olmaz asla benim için.

10
Gloriosa Columna in cui s'appoggia

Görkemli Sütun, umudumuzun
dayandığı ve yüce Latium adının,
İupiter'in öfkesinin bile saptıramadığı
doğru yoldan fırtınalı yağmurda:

saraylar yok burada, tiyatro ya da galeri;
ama onların yerine bir köknar, bir kayın, bir çam
–arasında yeşil çayırla yakındaki güzel dağın,
şiirler söyleyerek inip çıktığımız–

yeryüzünden göğe yükseltir anlığımızı;
ve bülbül tatlılıkla gölgede
her gece inleyip gözyaşı döker,

aşk düşünceleriyle doldurur yüreğimizi.
Ama bunca iyiliği bir sen bölüp eksiltiyorsun,
sen, efendim, uzak durarak bizden.

11
Lassare il velo per sole o per ombra

Çıkardığınızı tülünüzü güneşte ya da gölgede
hiç görmedim ben, ey güzel,
bildiğinizden beri içimdeki büyük arzuyu,
başka her isteği yüreğimden uzaklaştıran.

Ben gizli taşırken güzel düşünceleri,
arzulayarak zihne ölümü getiren,
acımayla bezediğinizi gördüm çehrenizi;
ama Aşk beni size belli ettiğinden beri,
sarı saçlarınız tüle bürünüp,
kendine çekildi aşk dolu bakışınız.

Sizde en çok arzuladığım alındı benden,
tül hükmediyor o yüzden bana,
ölümüm için gizleyen sıcakta ve soğukta
tatlı ışığını güzel gözlerinizin. 14

12

Se la mia vita da l'aspro tormento

Hayatım buruk acıdan
sakınabilirse kendini ve kaygılardan,
görecek kadar, gücüyle son yılların,
kadınım, ferinin söndüğünü güzel gözlerinizin 4

ve saf altın saçların gümüşe döndüğünü
ve bıraktığınızı taçlarla yeşil giysileri
ve çehrenizin solduğunu, yitimlerimde
yakınmaktan beni alıkoyup uzak tutan, 8

o zaman Aşk cesaret verecek bana
size açacak kadar dertlerimi,
nasıl geçtiğini yılların, gün ve saatlerin; 11

.
ve zaman karşı olsa da güzel arzularıma,
hiç değilse engellemeyecek üzüntüme
biraz yardım ulaşmasını geciken iç çekişlerden. 14

13

Quando fra l'altre donne ad ora ad ora

Diğer kadınlar arasında kimi zaman
Aşk geldiğinde güzel çehresine onun,
her biri ne kadar daha az güzelse ondan,
o kadar artar arzu, beni aşka düşüren. 4

Kutsayıp o yeri, zaman ve saati,
onca yükseğe baktığı gözlerimin,
derim ki: "Ruhum, şükretmelisin
böyle onura layık görüldüğün için o zaman.

"O güzelden geliyor sana aşk düşüncesi,
izlediğinde en yüce iyiliğe seni götüren,
pek az değer verip her insanın arzu ettiklerine;

"o güzelden geliyor bu gözüpek dürüstlük,
Cennet'e götüren seni doğru yoldan,
öyle ki ben umutla yükseliyorum şimdiden."

14

Occhi miei lassi, mentre ch' io vi giro

Bitkin gözlerim, ben sizi çevirirken
güzel çehresine sizi öldüren güzelin,
yalvarırım size dikkatli olun,
çünkü şimdiden size karşı Aşk, iç çekişim o yüzden.

Yalnız ölüm kapatabilir düşüncelerime
aşk yolunu, onları götüren
tatlı limanına sağlıklarının;
ama sizden gizleyebilir ışığınızı
daha küçük bir engel, daha kusurlu
olduğu için bünyeniz ve daha güçsüz.
Bu yüzden, üzülürken, henüz gelmeden
pek yakın ağlama saatleri,
kısa teselli bulun şimdi sonunda
böyle uzun acı çekiş için.

15

Io mi rivolgo indietro a ciascun passo

Geri dönerim her adımda
zor taşıdığım bitkin bedenimle
ve sonra soluklanıp havanızla,
ona yol aldıran, derim ki: "Ah, zavallı ben!"

Sonra anarak bıraktığım tatlı iyiliği,
uzun yolu ve kısa ömrümü,
dururum çaresiz ve solgun
ve yere eğerim ağlayarak gözlerimi.

Bazen kederli yaşlar arasında
bir kuşku düşer içime: Nasıl yaşayabilir
ruhundan uzakta bu beden?

Ama Aşk karşılık verir bana: "Hatırlamıyor musun,
ayrıcalığıdır bu âşıkların,
her insanca nitelikten kurtulan?"

16

Movesi il vecchierel canuto et bianco

Ayrılır saçları ağarmış, solgun ihtiyar
ömrünü geçirdiği tatlı yerden
ve endişeli küçük ailesinden,
sevgili babalarının yittiğini gören;

sonra sürükleyip yaşlı yanını
son günlerinde ömrünün,
gücü yettiğince çabalar iyi niyetle,
yıllar belini bükmüş ve yoldan yorgun;

ve Roma'ya gelir arzusunun ardından,
benzerini görmek için
Cennet'te yeniden görmeyi umduğunun. 11

Böyle, ah, ararım bazen,
kadınım, başkalarında, elverdiğince,
arzulanan gerçek biçiminizi. 14

17

Piovonmi amare lagrime dal viso

Acı gözyaşları yağar yüzümden
kaygılı bir iç çekişler rüzgârıyla,
döndürdüğüm an gözlerimi size,
tek varlığa, uğruna dünyadan ayrı düştüğüm. 4

Doğru; yumuşak gülüşünüz
dindirir yakıcı arzularımı
ve kurtarır beni ateşinden acıların,
ben gözlerimi dikmiş size bakarken; 8

ama tinlerim soğur sonra,
görürüm çünkü ayrılırken tatlı hareketleri
esirgenir benden yazgım olan yıldızların. 11

Salıverilince sonunda aşkın anahtarlarıyla,
çıkar yüreğimden ruhum sizi izlemek için;
ve pek düşünceli, kopar oradan. 14

18

Quand' io son tutto volto in quella parte

Bütünüyle döndüğümde o yere,
sevgilinin güzel çehresinin ışıldadığı,
ve düşüncemde kaldığında o ışık,
içimi yakıp eriten adım adım;

ben, kaygılanarak parçalanan yüreğim için
ve sonuna yaklaştığını görerek ışığımın,
kör misali yürürüm, nurdan yoksun,
nereye gittiğini bilmeyip genc de giden.

Böyle kaçarım ölümün vuruşlarından;
ama hızlı değil kaçışım, arzumun
benimle gelemeyeceği kadar, hep geldiği gibi

sessiz yürürüm; yoksa ölü sözler
ağlatır insanları, oysa ben
yalnız aksın isterim gözyaşlarım.

19

Son animali al mondo de sì altera

Hayvanlar vardır dünyada, güçlüdür
gözleri, güneşe bakacak kadar;
bazıları, büyük ışık zarar verdiği için onlara,
yalnız akşama doğru çıkarlar dışarı;

ve bazıları, çılgın bir arzuyla belki
zevk almayı uman ateşten, parladığı için,
şu öteki, yakıcı gücü yaşarlar;
ah, benim yerim de bu son safta.

Çünkü bakacak gücüm yok ışığına
bu kadının ve bilemem siper etmeyi
gölgeli yerleri ya da geç saatleri;

bu yüzden yaşlarla dolu, güçsüz gözlerle
yazgım onu görmeye götürür beni,
ve iyi bilirim ardından gittiğimi beni yakan şeyin.

20

Vergognando talor ch' ancor si taccia

Utanarak kimi zaman, söz etmediğim için,
kadınım, güzelliğinizden dizelerimde,
sizi ilk gördüğüm ânı anarım, öyle ki
başkası olmayacak hiç bana zevk veren;

ama görürüm, kollarıma göre yük değil bu,
ne de eğenle parlatabileceğim bir eser;
bu yüzden yeteneğim, tartarak gücünü,
donup kalıverir yaptığı işte.

Kaç kez açtım konuşmak için dudaklarımı,
sonra bağrımın ortasında kaldı sesim:
hangi ses çıkabilir bunca yükseğe?

Kaç kez başladım yazmaya dizelerimi,
ama kalem, el ve zihin
yenik düştü ilk saldırıda.

21

Mille fiate, o dolce mia guerrera

Bin kez, ey tatlı savaşçım,
güzel gözlerinizle barışa ermek için,
size sundum kalbimi, ama hoşlanmıyorsunuz
böyle alçağa bakmaktan yüce zihninizle;

başka kadın umut beslerse ona,
aldatıcı ve zayıf bir umutla yaşar;
benimki (küçümsediğim için sizi sıkan şeyi)
eskisi gibi olamaz bir daha asla.

Şimdi onu sürersem ve yardım görmezse
mutsuz sürgününde sizden, ne yalnız kalabilir,
ne gidebilirse başkasının çağırdığı yere,

yitirebilir doğal yolunu;
büyük bir hata işlemiş oluruz ikimiz de,
daha çok siz, sizi daha çok sevdiği için.

22

A qualunque animale alberga in terra

Her canlı için yeryüzünde yaşayan,
güneşten nefret eden birkaçı dışında,
uğraş verme zamanı gün olduğu süredir;
ama sonra gök yakınca yıldızlarını,
kimi eve döner, kimi yuva yapar ormanda,
dinlenmek için hiç değilse şafağa değin.

Ve ben –dağıtmaya başladığı an
güzel şafak yeryüzünü saran gölgeyi,
uyandırıp hayvanları her ormanda–

hiç huzur bulmam iç çekmekten güneşle;
sonra görünce alev aldığını yıldızların,
dolaşırım ağlayıp özlem duyarak güne.

Akşam uzaklaştırınca parlak günü
ve karanlığımız şafak olunca başkalarına,
düşünceli, bakarım insafsız yıldızlara,
beni duyarlı topraktan yaratmış olan;
ve lanet ederim gördüğüm güne güneşi,
beni ormanda yetişmiş biri gibi gösteren.

Sanmam otladığını hiçbir ormanda
böyle acımasız hayvanın, ne gündüz ne gece,
uğruna ağladığım gibi gölgede ve güneşte;
ve durdurmaz beni ilk uyku ya da şafak:
çünkü ölümlü beden olsam da topraktan,
yıldızlardır kaynağı yılmaz arzumun.

Size geri dönmeden, parlak yıldızlar,
ya da aşk ormanına düşmeden,
bırakıp toz toprak olacak bedeni,
merhamet görsem o güzelde, tek bir gün
acısını silebilir yılların ve şafaktan önce
zengin edebilir beni batışıyla güneşin.

Onunla olsam güneş battığı an
ve yıldızlardan başkası bizi görmese
yalnızca bir gece ve asla sökmese şafak
ve dönüşmese yeşil ağaca
kaçmak için kollarımdan, o günkü gibi
Apollon'un onu izlediği burada yeryüzünde!

Ama ben toprak altında olacağım kuru ormanda
ve gün küçük yıldızlarla dolu geçecek,
güneş kavuştuğunda böyle tatlı şafağa.

23
Nel dolce tempo de la prima etade

Tatlı mevsiminde ilk çağın,
doğup filizlendiğini gören
yakıcı tutkunun (zararıma büyüdü sonra),
şarkı söyleyerek azaldığı için elem,
şarkısını söyleyeceğim nasıl özgür yaşadığımın,
Aşk yuvamda küçümsenirken;
sonra anlatacağım nasıl Aşk'ı en derinden
yaraladığını bunun ve o yüzden başıma geleni,
bu yolla çok kimseye ibret oldum ben;
insafsız yıkımım yazılmış olsa da
başka yerde, öyle ki bin kalem
onunla yorgun, ve hemen her vadide
yankılansa da sesi dertli iç çekişlerin,
çileli ömrüme tanıklık eden.
Ve burada bellek yardım etmezse bana,
hep ettiği gibi, mazur görsün onu dertlerim
ve o düşünce, tek başına belleğe kaygı veren,
öyle ki başka herkese sırt çevirtip,
zorla kendimi unutturuyor bana,
içimdekine o hükmettiğinden, bense yalnız kabuğa.

Söylüyorum: o günün üzerinden, ilk saldırıyı
bana yönelttiği Aşk'ın, uzun yıllar geçmişti,
öyle ki değişiyordu genç çehrem;
ve çevresinde yüreğimin donmuş düşünceler
kaya gibi bir sertlik meydana getirmişti,
çözülmesine izin vermiyordu katı hissim:
henüz gözyaşı ıslatmıyordu sinemi,
ne de uykumu bölüyordu ve bende olmayan
bir mucize gibi geliyordu bana başkalarında.
Ah, neyim? Neydim?
Son hayatı över, akşam da günü;
çünkü görünce o acımasız, sözünü ettiğim,
giysimden öteye geçmediğini

o âna dek attığı hiçbir okun,
yanına destek aldı güçlü bir kadını,
ona karşı pek az yararı oldu bana o zaman ve şimdi
zekânın, gücün ya da bağış dilemenin:
o ikisi beni döndürdü şimdi olduğum bene,
canlı insanken yeşil bir defne yaparak beni,
soğuk mevsimde hiç yaprak yitirmeyen.

Nasıldı halim, ilk fark ettiğimde
değişim geçirmiş benliğimi
ve dönüştüğünü gördüğümde saçların o yaprağa,
eskiden taçları olmasını umduğum,
ve ayakların, üzerinde durup yürüdüğüm, koştuğum,
bedenin her parçası ruha karşılık geldiği için,
iki kök halinde bittiğini, Peneus'un değil,
daha mağrur bir nehrin dalgaları yanında
ve iki dala dönüştüğünü iki kolun!
Daha az ürpertmiyor beni
bürünüşüm sonra ak tüylerc,
yıldırım çarpmış, ölü uzandığında
umudum, çok yükseğe çıkan;
bilmediğim için nerede ve ne zaman
ona kavuşacağımı, yalnız, ağlayarak,
benden alındığı yerde gece gündüz dolaşıp
arıyordum onu yanında ve içinde suların;
o andan sonra dilim susmadı,
gücü olduğu sürece, kötü düşüşü hakkında,
ve bir kuğunun sesiyle rengine büründüm ben.

Böyle sevilen kıyılarda dolaştım,
konuşmak isteyince, şarkı söylüyordum hep,
merhamet dileyip tuhaf sesle;
ne de tatlı ya da yumuşak nağmelerle
ses verebildim aşk çilelerime,
eğilip baksın diye katı ve acımasız yüreği.
Neydi hissettiğim? İçimi yakıyor çünkü anısı.
Ama daha önce söylediklerimden

çok fazlasını söylemem gerek
acı ve tatlı düşmanım hakkında,
her konuşmayı aşsa da.
O, bakışıyla ruhları çalan,
bağrımı açıp yüreği aldı eliyle,
bana şöyle diyerek: "Söz etme bundan."
Sonra yalnız gördüm, üzerinde başka giysi,
tanıyamadım, nasıl da yanılıyor insan!
Doğruyu söyledim ona, korku dolu içim,
ve o alışılmış şekline
dönüp hızla, beni –ah talihsiz ben!–
bir taş yaptı yarı diri, şaşkın.

Öyle öfkeliydi ki konuşurken çehresi,
o taşın içinde titretti beni,
işittiğim: "Ben belki sandığın kişi değilim."
Diyordum ki kendime: "Taş olmaktan çıkarırsa beni,
hiçbir yaşam üzücü ya da itici gelmez bana;
geri dön, efendim, ağlatmak için beni."
Nasıl bilemiyorum, ayrıldım oradan,
başkasını değil yalnız kendimi suçlayıp
bütün gün yürüdüm yaşamla ölüm arasında.
Ama zaman kısa olduğu için
kalem yakından izleyemez her dileği;
bu yüzden çok şeyi, zihnimde yazılı,
geçip, birkaçından söz ediyorum yalnızca,
dinleyenleri hayrete düşüren.
Ölüm sarmıştı kalbimin çevresini,
ne susarak çekebiliyordum onu o güzelin elinden,
ne yardım edebiliyordum bitkin düşen güçlere;
doğrudan konuşmak yasaklanmıştı bana,
o yüzden haykırdım kâğıtla ve mürekkeple:
"Kendimin değilim, hayır; ölürsem sizindir yitim."

Pek emindim bu yolla gözünde
bağışı hak edeceğimden, etmezken,
ve bu umut cesaret vermişti bana;

ama bazen boyun eğme söndürür küçümsemeyi,
bazen alevlendirir, bunu sonra öğrendim,
uzun süre karanlığın giysisini giyince;
çünkü dualarımla yok olmuştu ışığım,
ve ben bulamayınca hiçbir yerde
gölgesini o güzelin, ne ayak izlerini,
yolda uyuyan kişi gibi,
yorgun, attım kendimi otların üzerine bir gün.
Orada, suçlayarak kaçak ışını,
dizginini gevşettim hüzünlü yaşların
ve bıraktım aksınlar diledikleri gibi;
kar öyle yok olmamıştır altında güneşin,
benim hissettiğim gibi her yanımla eridiğimi
ve bir pınar olduğumu dibinde bir kayının;
uzun süre sürdürdüm o ıslak geziyi.
Kim duymuştur gerçek insandan doğduğunu pınarın?
Açık ve bilinen şeyler söylediklerim.

Yalnız Tanrı'nın soylu kıldığı ruh
–başka kimseden gelemez böyle ihsan–
Yaradanına benzer hali korur;
bu yüzden doymaz hiç bağışlamaya
kim gelirse kibirsiz yürek ve çehreyle
sayısız hatadan sonra bağış dilemeye.
Ve aykırı davranıp her zamanki tutumuna,
çok yakarılmasına izin verirse, O'nu yansıtır kendinde
ve günahtan daha çok korkulsun diye yapar bunu;
çünkü tövbe etmiş olmaz kişi
bir günaha, diğerine hazırlıyorsa kendini.
Kadınım, merhamete kapılarak,
lütfedip bana baktığı ve görüp tanıdığı için
denk düştüğünü cezanın günaha,
iyiliğiyle ilk halime döndürdü beni.
Ama dünyadaki hiçbir şeye güvenemez bilge kişi;
çünkü, yeniden yakarınca ben, kemik ve sinirleri
sert çakmaktaşına döndürdü ve böylece atıp
üzerimden eski yükü, ses olarak kaldım,
Ölüm'ü çağıran, ve adıyla yalnızca o güzeli.

Ben, gezgin, elemli ruh (hatırlıyorum)
derin vadiler boyunca, ıssız ve yabancı,
ağladım yıllarca gem vurulmamış tutkuma,
ve daha sonra kurtulup o dertten
kavuştum gene yeryüzü bedenime,
sanırım orada daha çok acı çekmek için.
Öyle peşinden gittim ki arzumun,
bir gün, avlanırken, hep yaptığım gibi,
öne atıldım; o vahşi, acımasız güzel
bir pınarda çıplak
duruyordu, güneşin en güçlü yaktığı anda.
Ben, başka görüntüden haz duymadığım için,
durup baktım ona, o zaman utandı o
ve öç almak ya da saklamak için kendini,
su sıçrattı elleriyle yüzüme.
Gerçeği söyleyeceğim, yalan gibi gelecek belki:
çekildiğimi hissedip kendi imgemden
bir geyik oluverdim o an, yalnız
ve ormandan ormana dolaşan,
ve hâlâ kaçıyorum hışmından köpeklerimin.

Şarkı, asla o altın bulut olmadım ben,
bir zamanlar değerli bir yağmurla yere inen,
kısmen söndürmek için ateşini Jupiter'in;
ama elbet alev oldum, güzel bir bakışın yaktığı,
kuş da oldum, havada en yükseğe çıkan,
yücelterek o güzeli, sözlerimde onur verdiğim;
ne de yeni şekil için ilk defneyi
bırakabildim, tatlı gölgesi
kalpten aldığı için daha az güzel her zevki.

24

Se l'onorata fronde che prescrive

Seçkin dal, uzak tutan
öfkesini göğün, yüce İupiter gürlediğinde,
esirgemeseydi benden o tacı,
şairlerin başını süsleyen,

dost olurdum bu tanrıçalarınıza,
çağımızın alçakça terk ettiği;
ama o haksızlık çok uzağa sürüyor beni
bulucusundan ilk zeytin ağaçlarının,

yanmaz çünkü kumu Habeş'in
en yakıcı güneşte, benim yandığım gibi
yitirince o çok sevdiğim, benim olan şeyi.

Öyleyse daha sakin pınar arayın,
benimki her sudan yoksun olduğu için,
ağlayarak akıttıklarım dışında.

25

Amor piangeva et io con lui tal volta

Aşk ağlardı, ben de onunla kimi zaman
–adımlarım asla uzak olmadı ondan–
kurtulmuş görünce ruhunuzu bağlarından
acı ve tuhaf etkiler yoluyla;

şimdi doğru yola döndürünce Tanrı onu,
yürekten kaldırıp göğe iki elimi
şükrediyorum esirgeyici güce,
iyilikle dinleyen hak dualarını insanın.

Ve döndüğünüzde aşk hayatına,
çukurlar ya da tümsekler bulduysanız yolda,
güzel arzuya sırt çevirtecek size,

göstermek içindi nasıl dikenliymiş yol
ve nasıl dik ve zorluymuş yokuş,
gerçek değere doğru çıkılması gereken.

26

Più di me lieta non si vede a terra

Benden daha mutlu varmaz karaya
dalgaların saldırıp alt ettiği gemi,
insanlar, çehrelerinde inancın rengi,
kıyıda şükretmek için diz çöktüklerinde;

ne daha mutludur hapisten salıverilen,
boynuna ip geçirilmişken,
benden, gördüğüm an kınında kılıcı,
efendimle uzun süre savaşan.

Ve siz hepiniz, Aşk'ı dizeleriyle öven,
onurlandırın usta dokuyucusunu
aşk şiirlerinin, daha önce yoldan sapan;

çünkü daha fazla şanı olur seçilmişler katında
aşka yönelen ruhun, daha çok saygı görür
doksan dokuz salih kişiden.

27

Il successor di Carlo, che la chioma

Vârisi Charles'ın, saçını
atasının tacıyla süsleyen,
sarılmış çoktan silaha, kırmak için boynuzlarını
Babil'in ve adını ondan alanların;

ve vekili İsa'nın, yüküyle
anahtarlar ve kaftanın, dönüyor yuvaya;
bir kaza döndürmezse onu geri,
Bologna'yı görecek ve sonra soylu Roma'yı.

Uysal ve soylu kuzunuz
alt ediyor vahşi kurtları, böylesi gelsin
başına doğru sevgiyi her bölenin;

o yüzden, avutun o hâlâ bekleyeni
ve Roma'yı, güveyi için ağlayan;
ve İsa uğruna kuşanın şimdi kılıcı.

28

O aspettata in Ciel beata et bella

Ey Sema'da beklenen kutlu ve güzel
ruh, insanlık giysimizi
giymiş giden (yüklü değil, ötekiler gibi, onunla):
artık daha kolay olsun diye sana yollar
(Tanrı'nın sevgili kulu, itaatli kız),
buradan O'nun krallığına geçilen,
işte şimdi teknene,
kör dünyaya artık sırtını dönen,
gitmek için daha iyi limana,
tatlı tesellisi bir batı yelinin;

o, bu karanlık vadi boyunca,
kendi hatamıza ağladığımız ve başkasının,
götürecek tekneyi, eski bağlardan kurtulan,
dosdoğru yoldan
gerçek Doğu'ya, oraya dönük yüzü.

Belki inanç ve sevgi dolu duaları
ve kutsal gözyaşları ölümlülerin
ulaşmıştır huzuruna yüce rahmetin;
ve belki bunca çok, böyle olmadılar asla,
değerleri sayesinde yolunu
eğeceği kadar ebedi Adalet'in.
Ama o iyi Kral, semaya hükmeden,
çarmıha gerildiği kutsal yere
çevirir gözlerini ihsanıyla;
bu yolla yeni Charles'ın göğsüne üfler
intikamı, gecikmesi bize zarar veren,
Avrupa'nın yıllarca özlemini çektiği;
böyle yardım eder sevgili gelinine,
yalnızca sesi bile
Babil'i titretip kaygılandıran.

Her kim yaşıyorsa Garonne ile dağlar arasında
ve Rhône ile Ren ve tuzlu dalgalar arasında,
eşlik eder En Hıristiyan sancaklara;
her kim arzu ediyorsa gerçek değeri,
Pirenelerden en ötedeki ufka
Aragon'la boş bırakacak İspanya'yı.
İngiltere'yi ve Okyanus'un yıkadığı
adaları, Büyük Ayı ile Sütunlar arasında,
sesinin duyulduğu yere kadar
en kutsal Helikon öğretisinin,
farklı dil, silah ve görenekleriyle,
sevgi teşvik ediyor yüce girişime.
Ah! hangi aşk, ne kadar haklı, değerli olsa da,
hangi oğullar, hangi kadınlar
nedeniydi böyle adil öfkenin?

Bir kesimi var dünyanın,
hep buzla donmuş karlar arasında uzanan,
tamamen uzak yolundan güneşin;
orada, bulutlu ve kısa günler altında,
doğası gereği barışa düşman
bir halk doğuyor, ölümün acı vermediği.
Bu halk, eskisinden daha inançlı,
Töton öfkesiyle sarılırsa kılıca,
Türk, Arap ve Kaldelilerin
ve tanrılara inanan herkesin
bu yakasında kızıl dalgalı denizin,
ne kadar değersiz olduğunu göreceksin:
çıplak, korkak ve tembel bir halk,
kılıcı hiç almayan eline,
bütün vuruşlarını rüzgâra teslim eden.

Bu yüzden, vaktidir boynumuzu kurtarmanın
eski boyunduruktan ve parçalamanın tülü,
gözlerimiz üzerine bağlanan;
soylu zihnin, semadan aldığın,
ihsanıyla ölümsüz Apollon'un
ve güzel sözlerin göstersin artık gücünü
hem dilinde, hem övülen yazılarında.
Orpheus'la Amphion'u okuyup
şaşırmıyorsan eğer,
daha da az olacak şaşkınlığın,
İtalya oğullarıyla uyanıp duru sesinle,
İsa adına kargıyı aldığında ele:
bu kadim ana gerçeğe bakarsa,
hiçbir kavgasında
asla olmadı böyle güzel, böyle neşeli gerekçeler.

Sen ki zenginleşmek için güzel bir hazineyle
çevirdin eski ve yeni sayfaları,
uçarak Cennet'e yeryüzü yükünle,
bilirsin –Mars'ın oğlunun yönetiminden,
üç kez utku kazanıp yeşil defneyle

alnını süsleyen büyük Augustus'a–
başkaları yaralandığında, kanıyla Roma'nın
kaç kez nasıl cömert davrandığını;
şimdi neden cömert olmayıp
merhametli ve bağışlayıcı olsun
öcünü alırken acımasız hataların,
Meryem'in utkulu oğluna karşı işlenen?
Nasıl umabilir düşman
insanca savunmaları,
İsa karşı saftaysa eğer?

Düşün ihtiyatsız atılganlığını Kserkses'in,
ayak basmak için kıyılarımıza,
tuhaf köprülerle denizi hiçe sayan;
Persli kadınları göreceksin o zaman,
hepsi siyahlar giymiş, kocalarının ölümü için,
kızıla boyanmış Salamis denizi.
Çaresiz yıkımı değil yalnızca
o mutsuz Doğulu halkın,
sana utku vaadeden,
Marathon ve ölümcül boğaz da,
az adamıyla savunduğu Aslan'ın
ve binlerce başkası, işitip okuduğun.
Bu yüzden, Tanrı'nın önünde eğmen gerek
dizlerini ve zihnini,
yıllarını bunca iyiliğe esirgeyen.

İtalya'yı ve onurlu kıyıyı göreceksin,
şarkı, gözlerimden esirgeyip gizlediği
deniz, tepe ya da ırmağın değil,
yalnızca Aşk'ın, soylu ışığıyla
beni en yaktığı yere çeken,
doğa da karşısında duramaz alışkanlığın.
Git şimdi, ayrılma öteki yoldaşlarından,
çünkü yalnızca bir tül altında
yaşamaz Aşk, uğruna gülünüp ağlanan.

29

Verdi panni sanguigni oscuri o persi

Yeşil, kırmızı, siyah ya da mor giysiler
giymemiştir hiçbir kadın,
ne altın saçlarını sarı örgüyle örmüştür,
onun kadar güzel, beni yoksun bırakan
irade ve özgürlük yolundan,
beni kendisine çeken, öyle ki taşıyamam
daha hafif boyunduruğu.

Ve zırhını kuşanıp da bazen yakınırsa
ruhum –yoksun kalıp öğütten,
elem onu düşürünce kuşkuya–
geri çağırır onu dizginsiz istekten
görüntüsü o güzelin, sildiği için yürekten
her çılgın hamleyi ve onu görmek
tatlı kıldığı için her küçümsemeyi.

Her acıdan Aşk uğruna çektiğim
ve daha çekeceğim,
iyi edinceye kadar yüreği, onu yaralayan,
bağışa isyan edip hâlâ onu arzulu kılan,
intikam alınacak; kibirsizliğe karşı
gururla öfke kapayıp kilitlemezse
güzel yolu, o güzele gittiğim.

Ama o saat ve gün, gözlerimi açtığım
güzel karayla beyaza,
beni kovan, Aşk'ın koşup girdiği yerden,
başlangıcı oldu bu yeni hayatın, beni üzen,
bir de o güzel, çağımızın hayranlıkla
kendine baktığı; kurşun ya da tahtadandır
onu görüp de titremeyen.

Tek yaş, bu yüzden, gözlerden akan
–o oklar için, sol yanımda
ilk fark edeni kana bulayan–
döndüremez beni arzumdan,
adil hüküm doğru yere düştüğü için;
onun yüzünden iç çekiyor ruhum ve haktır
onun yıkaması yaralarını ruhun.

Düşüncelerim yabancı artık bana:
benim gibi zorlanan biri bir zamanlar
kendisine çevirmişti aziz kılıcı;
gene de yakarmıyorum o güzele beni özgür bıraksın diye,
daha dolaylı çünkü Cennet'e giden öteki bütün yollar
ve elbette, utkulu beldeye gitmeyi umamaz
hiç kimse daha sağlam tekneyle.

Sevecen yıldızlar, yoldaşlık eden
o talihli ana rahmine,
güzel meyvesi bu dünyaya indiğinde!
Bir yıldız o yeryüzünde ve nasıl korursa
defne yaprağı, öyle korur değerini erdenliğin;
ne yıldırım çakar, ne değersiz
rüzgâr eser onu eğebilecek.

İyi bilirim ben, dizelere sığdırmak
onun övgülerini, alt ederdi
en değerli eli yazıya koyan herkesi:
hangi bellek bölmesi var, içerebilecek
bunca erdemi, bunca güzelliği,
o gözlere bakanın gördüğü, her değerin simgesi,
tatlı anahtarı kalbimin?

Ne kadar dönse de güneş, daha değerli
sevgi kanıtı yok Aşk'ın, kadınım, sizden.

30

Giovene donna sotto un verde lauro

Altında yeşil bir defnenin genç bir kadın
gördüm, daha ak ve daha soğuk kardan,
güneş değmemiş çok, pek çok yıldır;
konuşması ve güzel yüzü ve saçları
hoşuma gitti, öyle ki o gözlerimin önünde
ve hep olacak neredeysem, tepede ya da kıyıda.

Düşüncelerim kıyıya ulaşacak,
yeşil yaprak kalmadığında üzerinde defnenin;
yüreğim sakin olduğunda, gözlerim kuru,
donduğunu göreceğiz ateşin, tutuştuğunu karın;
onca tel yok bu saçlarda, sayısınca
beklemek istediğim yılların özlenen gün için.

Ama zaman uçtuğu ve yıllar kaçtığı
ve bir anda ölüme varıldığı için,
ya koyu ya da ak düşmüş saçlarla,
izleyeceğim gölgesini o tatlı defnenin
en yakıcı güneşte ve karda,
son gün bu gözleri kapayıncaya değin.

Asla görülmemiştir böyle güzel gözler
ne çağımızda, ne ilk yıllarda;
eritirler beni erittiği gibi karı güneşin:
oradan doğar gözyaşı ırmağı,
Aşk'ın götürdüğü ayağına insafsız defnenin,
elmastan dalları ve saçları altın.

Korkarım ben değişir diye çehrem ve saçlarım,
gerçek acımayla bana göstermeden gözlerini
putum, yaşayan defneye kazınmış olan;
çünkü, yanılmıyorsam hesapta, bugün yedinci yılı
iç çekerek gidişimin kıyıdan kıyıya
gece ve gündüz, sıcakta ve karda.

İçimde ateş, dışım ak kar olsa da,
tek başıma bu düşünceler, farklı saçlarla,
hep ağlayarak geçeceğim her kıyıdan,
getirmek için belki merhameti gözlerine
bin yıl sonra doğacak olanın,
onca uzun yaşayabilirse iyi bakılmış defne. 36

Altın ve topazları güneşte karın üzerindeki
silip yok eder o altın saçlar – yakınında gözlerin,
götüren yıllarımı böyle hızla kıyıya. 39

31

Questa anima gentil che si diparte

Bu soylu ruh, aramızdan ayrılan,
vakitsiz çağrılıp öteki yaşama,
hak ettiği değeri bulursa yukarda,
en kutlu kısmında olacak semanın; 4

üçüncü ışıkla Mars arasında yaşarsa
güneşin çehresi solacak,
çünkü bakmak için sonsuz güzelliğine
çevresini saracak yüce ruhlar; 8

dördüncü yuvanın altında olursa yeri,
üçünden her biri daha az güzel görünecek
ve yalnız onun ünü olacak ve adı; 11

beşinci halkada yaşamaz zaten,
ama daha yükseğe uçarsa, eminim
üstün gelir Jüpiter'le öteki her yıldıza. 14

32

Quanto più m'avicino al giorno estremo

Ne kadar çok yaklaşırsam son güne,
insanca sefilliği kısaltacak olan,
o kadar görürüm hızlı ve hafif akarmış zaman
ve aldatıcı ve boşmuş ona dair umutlarım.

Derim ki düşüncelerime: "Daha fazla
söz etmeyelim aşktan, çünkü bu zorlu ve ağır
yükü yeryüzünün, yeni düşen kar gibi
eriyor, böylece huzura kavuşacağız biz;

"çünkü onunla düşecek o umut,
bizi bunca zaman hayale boğan,
ve gülmeyle gözyaşı, korkuyla öfke:

"açıkça göreceğiz nasıl çoğu kez
belirsiz şeyler uğruna öne atılıp insan,
nasıl sık sık iç çekermiş gereği yokken."

33

Già fiammeggiava l'amorosa stella

Şimdiden alev saçıyordu aşk yıldızı
Doğu'da ve diğeri, İuno'yu
kıskandıran, Kuzey'de
döndürüyordu parlak, güzel ışınlarını;

yün eğirmeye kalkmıştı yaşlı kadın,
kemersiz ve yalınayak ve yakmıştı közü;
âşıkların içini yakıyordu o ânı günün,
her zamanki gibi onları ağlamaya çağıran;

umudum, eşiğinde ölümün,
vardığında yüreğe, bildik yoldan değil,
uyku onu kapalı, acı ıslak tuttuğu için

nasıl değişmiş, ah, eskisine göre!
Şöyle diyordu sanki: "Neden yitiyor cesaretin?
Görmek bu gözleri henüz esirgenmedi senden."

34

Apollo, s' ancor vive il bel desio

Apollon, hâlâ yaşıyorsa o güzel arzu,
Tesalya dalgaları boyunca seni yakan,
ve o sevgili sarı saçları
unutmadıysan dönüşüyle yılların;

ağır ayazdan, acımasız kötü zamandan,
yüzün gizli kaldıkça hüküm süren,
koru şimdi onurlu ve kutsal yaprakları,
ilk senin, sonra benim ökseye yakalandığım;

ve gücüyle aşk dolu umudun,
buruk hayatında sana destek olan,
temizle havayı bu etkilerden;

o zaman bir mucizeyi göreceğiz birlikte:
çimenler üzerine oturmuş kadınımız,
gölge yapıyor kollarıyla kendine.

35

Solo et pensoso i più deserti campi

Yalnız ve düşünceli, en ıssız kırları
tartarak geçerim yavaş, ağır adımlarla
ve dikkatle bakarım kaçmak için
insan izi kalmış her kumdan.

Başka sığınak bulamam kendimi sakınacak
belirgin fark edişlerinden insanların,
çünkü hareketlerimde, neşesi yitmiş,
dışardan okunur içimde nasıl yandığım.

Öyle ki, sanırım artık dağlar ve kıyılar
ve ırmaklar ve ormanlar bilir ne halde
hayatım, başkalarından saklanan;

ama gene de öyle sarp, ne öyle yabanıl yollar
aramayı bilirim, Aşk'ın hep yanıma gelip
benimle konuşmayacağı ve benim onunla.

36

S' io credesse per morte essere scarco

İnansam ölümle kalkacağına
aşk düşüncesinin, omuzlarıma çöken,
kendi ellerimle çoktan bırakırdım toprağa
bu iğrenç bedenle o yükü;

ama korktuğum için bir geçit olduğundan
gözyaşından gözyaşına ve bir savaştan ötekine,
hâlâ bu yanında, bana kapalı yolun,
yarı kalıp, ah, yarı geçiyorum öte tarafa.

Vakti geldi çoktan artık atması için
son oku o acımasız yayın,
başkasının kanıyla boyanmış şimdiden, ıslak;

bunun için yakarıyorum Aşk'a ve o sağıra,
beni renkleriyle boyalı terk edip,
kendisine çağırmayı unutan.

37

Sì è debile il filo a cui s'attene

Öyle ince ki tutunduğu ip
ağır hayatımın,
biri yardım etmezse,
yakında varacak seyrinin kıyısına;
çünkü zalim vedadan beri
tatlı aşkıma
ettiğim, tek bir umut
oldu şimdiye dek sebebi yaşamamın,
şöyle diyerek: "Yoksun
olsan da sevdiğin görüntüden,
kendini bırakma, kederli ruh;
ne biliyorsun geri dönmeyeceğini
daha iyi zamana ve daha mutlu günlere,
ya da yitirilen iyiliğe kavuşmayacağını insanın?"
Bu umut bir süre destek oldu bana;
şimdi yitiyor gücü ve fazlaca oyalanıyorum onunla.

Zaman geçiyor ve saatler öyle hızlı
tamamlıyor ki yolculuğu,
yeterince vaktim yok
düşünmeye bile nasıl koştuğumu ölüme;
belirir belirmez doğuda bir ışını
güneşin, göreceksin karşıt ufkun

öteki tepesine varmış
uzun ve kıvrımlı yollardan.
Hayatları öyle kısa,
bedenleri öyle ağır ve zayıf ki
ölümlü insanların,
böyle ayrılmış bulunca
kendimi o güzel çehreden,
arzuyla çırpamam kanatları,
pek azı kalır bende her zamanki gücün,
bilmem ne kadar yaşarım bu halde.

Her yer kederlendirir beni, görmediğim
o güzel alımlı gözleri,
alıp götüren anahtarlarını
tatlı düşüncelerimin (tatlıydı, Tanrı öyle dilerken);
ve acımasız sürgün daha ağırlaşsın diye,
uyurken, yürürken ya da otururken
başka şey istemem
ve onlardan sonra gördüklerim sıkıcı gelir bana.
Nice dağ ve ırmak
nice deniz, nice nehir
gizler benden o iki ışığı,
neredeyse öğlenin berrak göğü
kılan karanlığımı,
bu yüzden anımsayış daha çok tüketir beni
ve bu acımasız, yılgın hayat bana öğretir
nasıl neşeliydi o zamanlar hayatım!

Ah, konuşarak tazeleniyorsa
o yakıcı arzu,
o gün doğan, ardımda
bıraktığımda benimin daha iyi parçasını,
ve aşk yok oluyorsa uzun unutuşla,
kim götürüyor beni
acımı çoğaltan tuzağa?
Neden daha önce susup dönmüyorum taşa?

Elbet, kristal ya da cam
açığa vurmamıştır asla
öteki gizli rengi,
umarsız ruhun vurduğu kadar
dışa içteki düşünceleri
ve yabanıl tatlılığı, yürekteki,
gözler yoluyla, hep ağlamaya istekli, arzuları
dindirecek olanı arayan her an gündüz ve gece.

Ne tuhaf zevk, sıkça rastlanan
zihinlerinde insanların:
hangi sıradışı şey topluyorsa
en koyu kalabalığını iç çekişlerin, onu sevmek!
Ben de ağlamaktan zevk alanlardan biriyim
ve sanki çabalayıp dururum
yaşlarla dolsun diye
gözlerim, elemle yüreğim.
Ve ağlama arzusu uyandırdığı için bende
o güzel gözlerden söz etmek
ve başka şey olmadığı için
beni duygulandıran, böyle içime işleyen,
sık sık koşup geri dönerim
o sözlere, üzüntüm daha çok taşsın
ve yürekle ceza görsün diye iki gözüm,
Aşk yolunda onlar rehberlik etti bana.

Altın saçlar, güneşi
hasetle dönmeye zorlayan,
ve güzel duru bakış,
Aşk ışınlarının pek sıcak olduğu,
beni vaktimden önce öldürecek kadar,
ve hünerli sözler,
az bulunan dünyada ya da benzersiz
–alımlı armağan olmuşlardı bana geçmişte–
alındılar benden; ve bağışlarım
daha kolayca başka her hatayı,
esirgenmesi dışında benden

o zarif melek selamının,
kalbimi güçlerine
uyandıran hep yakıcı bir arzuyla;
öyle ki sanmam duyacağımı artık
beni avutacak şeyi, iç çekişler dışında.

Ve ağlamam için daha büyük zevkle,
zarif ak ellerini o güzelin
ve soylu kollarını
ve kibirli-tatlı hareketlerini
ve tatlı küçümseyişlerini kibriyle kibirsiz
ve güzel körpe göğsünü,
yüksek anlığın kulesi,
gizler benden bu dağlık ve yabanıl yerler
ve bilemem umsam mı
ölmeden onu görmeyi;
çünkü kimi zaman
dikilir umudum ve sonra duramaz,
ama düşerken kabullenir
asla görmemeyi o güzeli, Cennet'in onurlandırdığı,
erdemin ve soyluluğun yaşadığı,
ve benim yakardığım orada yaşamak için.

Şarkı, o tatlı yerde
kadınımızı görürsen,
eminim sen de eminsin
onun sana uzatacağından güzel eli,
benim bunca uzak olduğum;
dokunma ona, ama eğilip ayaklarına,
ona söyle orada olacağımı, elimden geldiği an,
ya çıplak ruh, ya eti kemiğiyle insan.

38

Orso, e' non furon mai fiumi né stagni

Orso, asla ne nehirler olmuştur, ne göller,
ne deniz, her ırmağın boşaldığı,
ne duvar, ne tepe, ne dalın gölgesi,
ne de bulut, göğü örtüp dünyayı ıslatan,

ne başka engel yakınacağım,
ne çok engellese de insanın görüşünü,
bir tül kadar, gölge edip bir çift güzel göze
sanki şöyle diyen: "Şimdi acı çek ve ağla."

Ve o eğilişi onların, her neşemi
söndüren, ya tevazu, ya kibir yoluyla,
nedeni olacak vakitsiz ölüşümün.

Ve ak bir elden de şikâyetim var,
hep hazır olan bana zarar vermeye
ve gözlerime karşı set oluşturan.

39

Io temo sì de' begli occhi l'assalto

Öyle korkarım ki güzel gözlerin saldırısından
–onların içinde yaşar Aşk ve ölümüm–
kaçarım onlardan, çocuk nasıl kaçarsa sopadan;
çok zaman oldu ilk kaçışımdan bu yana.

Bundan sonra, zorlu ya da yüksek
yer olmayacak arzumun çıkmayacağı,
uzak durmak için duyularımı dağıtandan,
döndürerek eskisi gibi, beni soğuk taşa.

Bu yüzden, geç döndüysem sizi görmeye,
yakınına gelmemek için beni yok edenin,
bağışlanmaya değmez kusur değildi belki. 11

Bitmedi sözüm: geri dönmem de herkesin kaçtığına,
kurtarımam da yüreğimi böyle korkudan,
azımsanmayacak göstergesi size bağlılığımın. 14

40

S' Amore o Morte non dà qualche stroppio

Aşk ya da Ölüm kısa kesmezse
yeni kumaşı, şimdi dokumakta olduğum,
ve ben kurtulursam güçlü ökseden,
bir gerçeği ötekiyle birleştirirken, 4

belki öyle ikili kuracağım ki bir eserimi
yenilerin üslubuyla eski söz arasında,
(korkarak cüret ediyorum söylemeye)
Roma'dan bile duyacaksın gürültüsünü. 8

Ama yoksunum madem, bitirmek için eseri,
bazısından o kutlu iplerin,
aziz pederimde bolca bulunan, 11

niye bana böyle kapalı tutuyorsun ellerini,
bildik tutumunun aksine? Yalvarırım, onları aç,
göreceksin sevimli şeylerin çıktığını. 14

41

Quando dal proprio sito si rimove

Kendi yerinden ayrıldığında o ağaç,
Phoibos'un geçmişte insan bedeniyle sevdiği,
öfleyip ter döker işi başında Vulcanus
yenilemek için yaman okları İupiter'e,

bir gürleyen, bir kar, bir yağmur olup yağan,
daha fazla itibar etmeden Caesar'a İanus'tan;
yeryüzü ağlar ve güneş uzak durur bizden,
sevgili dostunu başka yerde gördüğü için.

Sonra Satürn'le Mars, acımasız iki gezegen,
cesaretini toplar ve zırhlı Orion parçalar
dümen ve çarmıklarını talihsiz denizcilerin.

Aiolos, öfkeli, duyurur Neptün ve İuno'ya
ve bize, nasıl ayrılıp gittiğini
meleklerin beklediği güzel çehrenin.

42

Ma poi che 'l dolce riso umile et piano

Ama tatlı gülüş, kibirsiz ve sakin,
artık saklamadığında yeni güzelliklerini,
ocakta kollarını boşuna oynatır
kadim Sicilyalı demirci;

çünkü İupiter'in elinden alınır silahları,
Etna'da tav verilen her koşulda;
ve kız kardeşi yenilenir sanki
güzel bakışında Apollon'un adım adım.

Batı kıyısından yola çıkar bir esinti,
seyri güvenli kılan, ustalık gerekmeden,
ve uyandıran otlar arasında çiçekleri her çayırda;

kötü gezegenler kaçışır her yanda
savrulup sevgi yüklü çehresiyle o güzelin,
şimdiden uğruna çok gözyaşı dökülen.

43

Il figliuol di Latona avea già nove

Oğlu Latona'nın dokuz kez
bakmıştı yüce balkonundan,
aramak için bir zamanlar boşuna
iç çektireni ona ve şimdi başkasına;

aramaktan yorgun, bulamayınca
yaşadığı yeri –yakında mıydı, yoksa uzak mı?–
çıldırmış biri gibi göründü bize elemden,
kavuşamayıp çok sevdiği şeye.

Böyle üzgün dururken tek başına,
geri döndüğünü görmedi o yüzün, övülecek
olan, yaşarsam, binden çok sayfada;

merhamet onu da değiştirmişti,
öyle ki güzel gözler ağlıyordu o sırada:
bu yüzden hava korudu ilk halini.

44

Que' che 'n Tesaglia ebbe le man sì pronte

Tesalya'da elleri öylesine hazır olan,
iç savaşın kanıyla boyamaya orayı,
ağladı kızının ölen kocası için,
herkesin tanıdığı bildik hatlarından;

ve çoban, Golyat'ı alnından vuran,
yasını tuttu isyankâr ailesinin
ve iyi Saul için değiştirdi ifadesini,
çok üzülebilir yabanıl dağ bu yüzden.

Ama siz, merhametin hiç soldurmadığı
ve savunmalarını hep hazır tutan,
Aşk'ın boşa gerdiği yaya karşı,

görüyorsunuz parçalandığımı bin ölümle;
gene de gözyaşı akmadı henüz
güzel gözlerinizden, yalnız küçümseme ve öfke.

45

Il mio adversario in cui veder solete

Hasmım –onda görürsünüz hep
gözlerinizi, Aşk'ın ve Sema'nın onurlandırdığı–
âşık eder sizi güzelliklerle, kendisinin olmayan,
ama ölümlü halin ötesinde neşeli ve tatlı.

Onun önerisiyle, ey güzel, beni
sürdünüz güzel yuvamdan dışarı:
Bahtsız sürgün! Hak etmesem de ben
yaşamayı yalnız sizin olduğunuz yerde.

Ama değil mi ki sımsıkı bağlanmışım oraya,
kibirli ve katı kılmamalıydı sizi ayna,
kendinizi beğendiğiniz için, bana karşı. 11

Tabii, hatırlarsanız Nergis'i,
bu ve o yol tek bir sona gider –
böyle güzel çiçeği hak etmese de çimen. 14

46

L'oro et le perle e i fior vermigli e i bianchi

Altın ve inciler, kırmızı ve beyaz çiçekler
–kış güçsüz düşürüp kurutmuş olmalıydı onları–
benim için acı ve zehirli birer diken,
hissettiğim bağrımda ve yanlarımda. 4

Bu yüzden, gözü yaşlı olacak günlerim ve kısa,
çünkü pek seyrek görülür büyük clemin yaşlandığı;
ama bunun için ölümcül aynaları suçlarım en çok,
kendinize duyduğunuz aşkla tükettiğiniz. 8

Bunlar susturdu efendimi,
benim için size yakaran; bu yüzden sessiz kaldı,
görünce sizde son bulduğunu arzunuzun; 11

bunlar cehennem sularında yapılmış
ve sonsuz unutuşla sırlanmış:
oradan doğdu ölümümün başlangıcı. 14

47

Io sentia dentr' al cor già venir meno

Duyuyordum yürekte çoktan bitkin
düştüğünü sizden yaşam alan tinlerin;
ve doğası gereği sakındığı için kendini
ölümden dünyadaki her hayvan,

salıverdim arzumu, şimdi sıkıca dizginlediğim,
ve gönderdim onu neredeyse yitmiş yoldan
(çünkü gece gündüz oraya çağırır beni
ve ben isteğine karşı başka yere sürüklerim onu)

ve götürdü beni, geç ve mahcup,
yeniden görmeye güzel gözleri,
sakındığım, incitmemek için onları.

Kısa artık ömrüm, hayatımda
öyle gücü var tek bir bakışınızın;
ve sonra öleceğim, uymazsam eğer arzuma.

48

Se mai foco per foco non si spense

Hiçbir zaman ateşle sönmemişse ateş,
ne ırmak kurumuşsa yağmurla,
ama bir şey benzeriyle çoğalıyorsa hep
ve karşıtlar birbirini tutuşturmuşsa çoğu kez;

Aşk, sen, düşüncelerimize yön veren
(sana bağlı iki bedende tek ruh),
niçin ruhta, alışılmamış tarzla,
azaltırsın, çok arzu duyurup, arzuları?

Belki Nil'in yükseklerden akarak
güçlü çağıltısıyla çevredekileri sağır etmesi
ve güneşin gözünü kamaştırması gibi ona dik bakanın,

arzu da, kendisiyle uyumsuz,
yitip gider dizginsiz nesnede
ve çok mahmuzlama yüzünden gecikir gidiş.

49

Perch' io t'abbia guardata di menzogna

Seni kollamış olsam da yalana karşı
gücüm yettiğince ve epey onurlandırmış,
nankör dil, gene de bana
onur getirmedin, yalnız öfke ve utanç;

ne denli yardımın gerekse bana
merhamet dilemek için, o denli soğuk
durursun; bir iki söz etsen bile,
bölük pörçük, sanki düş göreninki!

Kederli gözyaşları, siz de her gece
eşlik edersiniz bana, yalnız kalmak isterken,
sonra kaçıp gidersiniz kavuşunca huzura!

Ve siz, iç çekişler, öyle hazır olan sıkıntı ve elem
vermeye bana, yavaş ve kırık ilerlersiniz o an!
Bir tek gözlerim susmaz yüreğim hakkında.

50

Ne la stagion che 'l ciel rapido inchina

O mevsimde, gök hızla eğilip
batıya doğru, günümüz uçup gittiğinde
ötede belki onu bekleyen halka,
yalnız görerek kendini uzak beldede
yorgun, ihtiyar yolcu kadın
sıklaştırır adımlarını ve hızlı yürür, giderek daha hızlı;
ve sonra böyle kimsesiz
sonuna varmışken günün,
bazen avunur
kısa bir dinlenişle, böylece unutur
sıkıntı ve acısını geçilen yolun.
Ama, ne yazık, her elem, günün bana getirdiği,
çoğalır, ayrılmaya
başladığında bizden ebedi ışık.

Güneş döndürüp de alevli çarkları
geceye yer vermek için, daha geniş
gölge indiğinde yüce dağlardan,
yoksul çapacı alıp aletlerini,
sözlerle ve dağ ezgileriyle
boşaltır yüreğindeki her yükü;
ve sonra sofrasını doldurur
yoksul yiyeceklerle,
şu pelitleri andıran,
herkesin uzak durup övdüğü.
Ama isteyen neşelensin ara sıra;
çünkü benim hiç olmadı, mutlu diyemem,
huzurlu bir ânım,
ne göğün dönüşüyle, ne gezegenin.

Görünce çoban yüce gezegenden
gelen ışınların yaşadığı yuvaya düştüğünü
ve karardığını doğudaki kırların,
dikilir ayağa ve her zamanki değnekle,

ardında bırakıp otları, pınar ve kayınları,
yola çıkarır sürüsünü şefkatle;
    sonra insanlardan uzakta
bir kulübe ya da kovuk
örer yeşil dallarla;
oraya kaygısız uzanır ve dalar uykuya.
Ah, acımasız Aşk! o an sen daha çok zorlarsın beni
izlemeye sesini, adımlarını ve ayak izlerini
vahşi bir güzelin, beni yok eden;
ve yakalamazsın o çömelip kaçanı.

    Ve denizciler kapalı bir vadide
bırakırlar bedenlerini, güneş kendini gizlediğinde,
üzerine sert tahtanın ve altına kalın yelkenin.
Ama ben, güneş dalsa da dalgaların içine
ve bıraksa da ardında İspanya'yı,
Granada, Fas ve Sütunlar'ı,
    ve erkeklerle kadınlar
ve dünya ve hayvanlar
dindirse de çilelerini,
son veremem inatçı kaygıma
ve üzer beni her günün çoğaltması yitimlerimi,
çünkü şimdiden, hâlâ artarken bu arzu,
iyice yaklaştım onuncu yıla,
kestiremem de kimin kurtaracağını bundan beni.

    Ve –biraz konuşup içimi dökmek için–
akşam döndüğünü görürüm koşumsuz öküzlerin
tarlalardan ve sabanla sürülmüş tepelerden.
Benim iç çekişlerim, neden alınmaz benden
bir an için? Neden alınmaz ağır boyunduruğum?
Neden gece gündüz ıslaktır gözlerim?
    Zavallı ben! Neydi istediğim,
ilk diktiğimde
gözlerimi o güzel yüze,
işlemek için düş gücümle onu
ne zor ne hüner yoluyla

çıkarılacağı yere, ta ki ben av oluncaya dek
her şeyi ayıran Ölüm'e!
Bilemem onun hakkında bile ne düşüneceğimi.

Şarkı, benimle olman
sabahtan akşama kadar,
safımdan kıldıysa seni,
kendini göstermek istemezsin her yerde;
öyle az aldıracaksın ki her övgüye,
yetecek düşünmen bir tepeden ötekine
nasıl tükendiğimi ateşiyle
bu canlı taşın, desteğim olan.

51

Poco era ad appressarsi agli occhi miei

Biraz daha yaklaşsaydı gözlerime
onları uzaktan kamaştıran ışık,
nasıl gördüyse o güzelin değiştiğini Tesalya,
öyle değişirdi her yönüyle biçimim.

Ve daha fazla dönüşemiyorsam ona
(bu da yetmiyor ki merhamet için),
kesilmesi en zor taş gibi
olurdum bugün, çehremde kaygının izi,

ya elmas, ya güzel ak mermer
korkudan belki, ya da bir billur,
açgözlü, budala avamın itibar ettiği;

kurtulurdum ağır ve sert boyunduruktan,
o yüzden kıskanırım şu yorgun ihtiyarı,
omuzlarıyla Fas'a gölge düşüren.

52
Non al suo amante più Diana piacque

Âşığına daha çok zevk vermemiştir Diana,
böyle bir rastlantıyla, çırılçıplak
onu gördüğünde ortasında buz gibi suların,

bana insafsız çoban kızın verdiğinden,
yıkamaya koyulmuş güzel bir tülü,
meltemde sevimli sarı saçını örten;

öyle ki, şimdi yanarken gökyüzü,
titretti her yanımı ürpertisiyle aşkın.

53
Spirto gentil che quelle membra reggi

Sen soylu ruh, o bedeni yöneten,
içinde gezgin yaşadığı
cesur, bilgili ve bilge bir efendinin:
şimdi ulaştığına göre onurlu asaya,
Roma ve hatalı halkını ıslah ettiğin
ve Roma'yı çağırdığın eski yoluna,
sana sesleniyorum, görmediğimden başka yerde
bir erdem ışını –dünyada izi kalmamış–
ve bulamadığımdan kimseyi, kötülük etmekten utanan.
Bilmem neyi bekliyor, ne umuyor
İtalya, dertlerini hissetmiyor sanki,
ihtiyar, tembel ve atıl.
Uyuyacak mı hep, olmayacak mı onu uyandıran?
Ellerimle bir kavrayabilsem saçını!

Umudum yok, asla tembel uykusundan
kaldırmaz başını, ne kadar bağırsa da insanlar,
öyle yılgınlık, öyle ağırlık çökmüş üzerine;

ama yazgısız değil başımız Roma,
şimdi teslim edildikten sonra kollarına,
onu şiddetle sarsıp kaldırabilecek olan.
Koy ellerini o kutsal saça
güvenle, ve dağınık örgülere,
öyle ki bu pasaklı çıksın çamurdan.
Benim, gece gündüz onun çilesine ağlayan,
sana bağlı daha çok umutlarım,
çünkü Mars'ın halkı
kendi onuruna kaldıracaksa gözlerini,
sanırım, senin günlerine denk gelecek bu ihsan.

Eski surlar, dünyanın hâlâ korktuğu ve sevdiği,
ve titrediği, geçmişi
hatırlayıp geriye baktığında,
ve mezar taşları,
evren yok oluncaya değin
ünlerini koruyacak kimselerin yattığı,
ve her şey, bu yıkımın kuşattığı,
seninle onarmayı umuyor her hatasını.
Ey yüce Scipio'lar, ey sözünün eri Brutus,
nasıl hoşunuza gider o haber, oraya size ulaşmışsa,
bu görevin ne kadar iyi yerde olduğuna dair!
Bence Fabricius da
mutlu olur, işitince bu haberi
ve der ki: "Roma'm güzel olacak gene!"

Ve burayla biraz ilgileniyorsa Cennet,
ruhlar, orada yaşayan
ve tenlerini yeryüzünde bırakan,
yakarıyorlar sana bitsin diye uzun iç düşmanlık,
onun yüzünden halk güvende değil
ve kapalı gittikleri yol tapınaklara,
eskiden onca iyi bakılan, oysa şimdi savaşta
neredeyse hırsız yuvasına dönen,
yalnız iyilere kapalı kapı
ve sunaklar, çıplak heykeller arasında
her acımasız eylem yapılıyor besbelli.

(Ah, nasıl farklı eylemler onlar!)
Hem başlamıyor saldırılar çalınmadan çanlar,
Tanrı'ya şükretmek için yükseğe konmuş olan.

Gözü yaşlı kadınlar ve savunmasız
gençler ve bitkin yaşlılar,
kendilerine, upuzun ömre nefret duyan,
ve siyah keşişler ve grilerle beyazlar,
ve bütün öteki talihsiz, düşkün topluluklar
haykırıyorlar: "Ey efendimiz, yardım et, yardım!"
Ve dehşet içindeki yoksullar,
binlercesi, yaralarını gösteriyor sana,
Hannibal bile acırdı onlara.
Ve iyice baksan Evi'ne Tanrı'nın,
bugün alevler içinde olan, söndürsen
birkaç kıvılcımı, yatışacak iradeler,
bugün böyle tutuşmuş olan:
bu yolla eserlerin övgü bulacak Cennet'te.

Ayılar, kurtlar, aslanlar, kartallar ve yılanlar
tedirgin ediyorlar yüce mermer Sütun'u
ve zarar veriyorlar kendilerine;
onlar yüzünden ağlıyor o soylu kadın,
seni çağıran söküp atman için
zararlı bitkileri ondan, çiçek veremeyen.
Bin yıldan uzun zaman geçti
göçeli o soylu ruhlar,
onu olduğu yere getiren.
Ah yeni insanlar, aşırı kibirli,
saygısız böyle yüce anaya!
Sen kocası ol onun, babası:
her yardım senden bekleniyor,
daha büyük Baba başka işle uğraştığı için.

Seyrek olur yüce girişimlerle
çatışmaması amansız Talih'in,
çünkü o istemeyerek kabul eder cesur işleri.
Şimdi, temizleyip yürüdüğün yolu,

bağışlatıyor bana başka pek çok hatayı,
hiç değilse burada farklı olduğu için kendinden;
dünyanın anımsadığı bütün çağlarda
açık değildi yol ölümlü insana,
sana olduğu gibi, ünle ölümsüzleşsin diye;
ayağa kaldırabilirsin, yanlış değilse görüşüm,
en soylu monarşiyi.
Ne büyük şan olacak sana
şu söz: "Başkaları genç ve güçlüyken yardım etti;
bu kişi yaşlılığında ölümden kurtardı onu!"

Tarpeia Dağı'nda, şarkı, bir şövalye
göreceksin bütün İtalya'nın onurlandırdığı,
kendinden çok başkaları için kaygı duyan.
De ki ona: "Henüz seni yakından görmemiş biri,
yalnızca ününü duyarak âşık olan,
diyor ki Roma şimdi
elemli gözleriyle, yaşlı ve ıslak,
senden merhamet diliyor yedi tepeden birden."

54

Perch' al viso d'Amor portava insegna

Çehresinde Aşk'ın armasını taşıdığı için,
yola düşürdü bir gezgin değişken yüreğimi,
çünkü başka her kadın bence daha az layıktı onura;

ve onu izlerken yeşil otlar boyunca,
güçlü bir ses işittim uzaktan:
"Ah, ne çok adım harcıyorsun ormanda!"

O zaman gölgesine çekilip güzel bir kayının
pek düşünceli, gözden geçirirken çevremi
gördüm epey tehlikeli olduğunu gittiğim yolun;
ve geri döndüm gün ortasına doğru.

55

Quel foco ch' i' pensai che fosse spento

O ateş, söndüğünü sandığım
soğuk mevsim ve daha olgun yaşım yüzünden,
alevi ve elemi tazeliyor ruhumda.

Tümden sönmemişti hiç, görebildiğimce,
biraz örtülmüştü bu közler,
korkarım daha kötü olmasın ikinci hatam.
Gözyaşları yoluyla, binlerle saçtığım,
gözlerden süzülüp çıkmalı elem
yürekten – onun içinde alevle çıra,
eskisi gibi değil, daha da artıyor sanki.

Hangi ateşi çoktan söndürüp yok etmezdi
dalgalar, kederli gözlerin akıttığı hep?
Aşk, geç farkına varmış olsam da,
bocalamamı istiyor iki uç arasında
ve öyle farklı tuzaklar kuruyor ki,
en umutlu olduğum anda yüreğin kurtulacağından,
en çok yakalıyor beni o güzel yüzle yeniden.

56

Se col cieco desir che 'l cor distrugge

Eğer ihtirasla, kalbe azap çektiren,
sayarken saatleri, aldatmıyorsam kendimi,
şimdi konuşurken ben, geçiyor zaman,
bana ve merhamete birlikte vaadedilen.

Hangi gölge acımasızdır solduracak kadar
tohumu, arzu edilen meyveye onca yakınken?
Ve ağılımda hangi vahşi hayvan kükrüyor?
Hangi duvar çekilmiş başakla el arasına?

Ah, bilemiyorum; çok iyi biliyorum ama,
daha elemli kılmak için hayatımı,
Aşk'ın getirdiğini beni böyle neşeli umuda;

ve şimdi hatırlıyorum o okuduğumu:
günü gelmeden son yolculuğa çıkışın,
mutlu saymamalı insan kendini.

57

Mie venture al venir son tarde et pigre

Talihim geç gelir ve yavaş
(belirsizdir umudum ve arzum yükselip artar,
o yüzden bekleme de, vazgeçme de üzer beni)
ve sonra gidişi daha hızlıdır kaplandan.

Ah, ılık ve siyah olacak karlar
ve deniz dalgasız ve dağlarda her balık,
güneş uzanıp dinlenecek ötede, çıktığı yerde
Fırat ve Dicle'nin aynı kaynaktan,

ben bunda huzur bulduğumda ve barış,
ya da başka usul öğrendiğinde Aşk ya da kadınım,
haksız yere bana karşı düzen kuran;

ve tatlıya kavuşursam bunca acıdan sonra,
kızgınlığım yüzünden yok olur tadı.
Başka şey gelmez ki bana lütuflarından.

58

La guancia che fu già piangendo stanca

Ağlamaktan yorgun düşmüş yanağınızı
dayayın biri üzerine, sevgili efendim;
ve bundan böyle daha çok sakının kendinizi
o zalimden, ardından gidenleri solduran;

ötekiyle kapayın sol koldaki
yolu oradan geçen ulaklarına,
bir görünün Ağustos'ta ve Ocak'ta,
uzun yola az zaman kaldığı için;

ve üçüncüyle bir şifalı su için,
her kaygıdan yüreği arındıran,
tatlı sonunda, başta acı olsa da.

Beni zevkin saklandığı yere koyun,
öyle ki korkmayayım kayıkçısından Styks'in –
kibirli değilse eğer isteğim.

59

Perché quel che mi trasse ad amar prima

Beni ilk sevgiye çekeni
benden alsa da başkasının hatası,
kesin arzumdan döndürmez bu beni.

Altın saçlar arasına gizlemişti Aşk
beni bağladığı kemendi;
ve güzel gözlerden çıkagelmişti soğuk buz,
kalbe geçiveren
gücüyle ani bir ışıltının,
yalnızca anısı bile
söküp atıyor hâlâ ruhtan başka her isteği.

Yoksunum artık, ah, o sarı saçların
güzel görüntüsünden;
ve dönmesi erdemli ve güzel iki ışığın
kaçışıyla üzer beni;
    ama iyi ölümle onur kazanıldığı için,
ne ölüm, ne elem yüzünden
istemem böyle bağdan Aşk'ın beni kurtarmasını.

60

L' arbor gentil che forte amai molt'anni

Soylu ağaç, çok sevdiğim yıllar yılı,
güzel dalları beni küçümsemezken,
çiçeklendirip güçsüz yeteneğimi
gölgesinde, büyütüyordu dertler içinde.

Çekinmezken ben öyle hilelerden,
döndürünce kendini tatlıdan acı ağaca,
tek hedefe çevirdim her düşüncemi,
şimdi hep acı yitimlerinden söz eden.

Ne diyebilir aşk uğruna iç çeken biri,
başka umut vermişse ona gençlik dizelerim
ve umudunu yitiriyorsa o güzel yüzünden?

"Ne şair alsın onu, ne İupiter
onu kayırsın ve güneş kızsın ona
öyle ki kurusun her yeşil yaprağı!"

61

Benedetto sia 'l giorno e 'l mese et l'anno

Kutlu olsun o gün ve ay ve yıl
ve mevsim ve zaman ve saat ve an
ve güzel belde ve yer, bana erişip
iki güzel gözün beni bağladığı;

ve kutlu olsun ilk tatlı dert
Aşk'la bütünleşince duyduğum
ve beni delen yay ve oklar
ve yaralar, kalbimi bulan.

Kutlu olsun saçtığım onca söz
kadınımın adını anarak
ve iç çekişler ve gözyaşları ve arzu;

kutlu olsun bütün sayfalar
ona ün getirdiğim, ve düşüncem,
yalnız onun olan, başka kimsenin.

62

Padre del Ciel, dopo i perduti giorni

Allahım, yitmiş günlerden sonra,
sayıklayarak geçirilmiş gecelerden
o müthiş özlemle, yüreğimde tutuşan,
bakarak beni incitecek sevimli hallere,

ne olur artık nurunla döndür beni
başka yaşama ve daha güzel uğraşlara,
öyle ki boşa germiş olup ağlarını
insafsız hasmım arınsın silahlarından.

Şimdi, Rabbim, on birinci yıl dönüyor,
ben boyun eğeli acımasız boyunduruğa,
en uysallara en ezici davranan:

merhamet et değersiz acıma,
daha iyi yere götür başıboş düşünceleri,
hatırlat onlara: çarmıhtaydın bugün.

63

Volgendo gli occhi al mio novo colore

Döndürünce gözlerinizi tuhaf rengime,
insanlara ölümü anımsatan,
merhamet harekete geçirdi sizi; iyilikle
selamlayıp beni, can verdiniz yüreğe.

Güçsüz yaşam, hâlâ benimle yaşayan,
açık armağanıydı güzel gözlerinizin
ve tatlı sesinizin, meleği andıran;
biliyorum onlardan geliyor varlığım:
dürter gibi tembel hayvanı sopayla,
uyandırdılar içimdeki ağır ruhu.
Yüreğimin, kadınım, her iki anahtarı
elinizde ve memnumum bundan,
hazırım yelken açmaya her esen yelde,
çünkü sizden her şey tatlı onurdur bana.

64

Se voi poteste per turbati segni

Elinizde olsa, öfkeli hareketlerle
–eğerek gözlerinizi ya da başınızı çevirerek
veya başkasına göre daha hızlı kaçarak,
çatarak kaşlarınızı dürüst ve erdemli dualara–

kaçabilmek ya da başka yollarla
gönlümden, Aşk'ın ilk defneden
onca dalı aşıladığı, elbet derdim ki bu
haklı bir gerekçe küçümsemelerinize;

soylu bitki çorak toprağa
aykırı düşer belli ki, o yüzden mutlu
olması olağan oradan ayrılırken:

ama yazgınız yasakladığı için size
başka yerde olmayı, gayret edin hiç değilse
durmamaya hep nefret uyandıran yerde.

65

Lasso, che mal accorto fui da prima

Ah, nasıl hazırlıksızdım başta,
Aşk yaralamaya geldiği gün beni!
Adım adım efendisi olup
hayatımın, yerleşti en tepeye.

Sanmazdım gücüyle eğesinin
en küçük azmi ya da değeri
yok edeceğini katılaşmış yürekte,
ama böyle olur, aşırı beğenirse kişi kendini.

Bundan sonra her savunma geç,
bir şeyi sınamanın dışında: az mı, çok mu
değer verir Aşk bu fani dualara?

Yakarmıyorum artık –olamaz ki zaten–
ölçülü yansın diye yüreğim,
ama payını alsın o güzel de ateşten.

66

L'aere gravato et l'importuna nebbia

Ağır hava ve boğucu sis,
azgın yellerin kuşattığı,
yağmur olur bir süre sonra;
şimdiden billur sanki ırmaklar,
ve otlar yerine vadiler boyu
yalnız kırağı ve buzu görüyor insan.

Ve ben yürekte, çok daha soğuk buzdan,
sisini taşırım kaygılı düşüncelerin,
yükselir ya bazen bu vadilerden,
her yanı aşk rüzgârlarına kapalı
ve durgun ırmaklarla çevrili,
en ince yağmur düştüğünde gökten.

Her büyük yağmur geçer kısa sürede
ve sıcaklık yok eder karları ve buzu,
ırmakları öyle mağrur gösteren;
ne gök saklamıştır öyle yoğun sisi,
karşılaşıp öfkesiyle rüzgârların
kaçmayacak kadar vadiler ve tepelerden.

Ama, ah! çare olmaz bana çiçeklenen vadiler,
aksine ağlarım berrak hava ve yağmurda

hem dondurucu, hem tatlı esintilerde;
bir gün kadınımda buz olmayacak,
ne dışında her zamanki sis,
ben kuru gördüğümde denizi, göl ve ırmakları.

Denize döküldükçe ırmaklar
ve hayvanlar sevdikçe gölgeli vadileri,
o güzelin gözleri önünde olacak o sis,
gözlerimde aralıksız yağmuru doğuran,
ve güzel göğsünde o katılaşmış buz,
benimkinden çeken böyle elem rüzgârlarını.

Bağışlayabilirim bütün rüzgârları,
aşkı uğruna o beni hapsedenin, ortasında
iki ırmağın güzel yeşille tatlı buz arasına,
öyle ki sonra gölgesini çizdim bin vadide
olduğum yerin; ne sıcak, ne yağmur
kaygılandırıyordu beni, ne sesi dağılan sisin.

Ama asla kaçmamıştır sis rüzgârlardan
o günkü gibi, ne ırmaklar yağmurdan,
ne buz, güneş açtığında vadileri.

67

Del mar tirreno a la sinistra riva

Tiren Denizi'nin sol yakasında,
dalgaların rüzgârla kırılıp ağladığı,
birden o soylu dalı gördüm,
üzerine sayfalarca yazmam gereken.

Aşk, kıpır kıpır ruhumda,
anısıyla sarı saçların
itti beni, çayırın gizlediği bir ırmağa
düştüm o yüzden, cansız beden gibi.

Tek başıma, korularla tepeler arasında,
utanç duydum kendimden; soylu yüreğe
yettiği için bu kadarı, başka itiş istemedim. 11

Memnunum hiç değilse üslup değiştirmekten
gözlerden ayaklara, ayakların ıslaklığıyla
gözleri kurutacaksa daha ılımlı bir Nisan. 14

68

L'aspetto sacro de la terra vostra

Kutsal görüntüsü şehrinizin
kötü geçmişime hayıflandırır beni,
haykırırım: "Kalk, sefil! Ne yapıyorsun?"
ve Cennet'e yükselecek yolu gösterir bana. 4

Ama bu düşünceyle diğeri çatışıp
der ki bana: "Niye kaçıyorsun?
Hatırlarsan, vakti geçiyor artık
geri dönüp kadınımızı görmenin." 8

Onun sözlerini dinlerken
buz keser içim, dinleyen biri gibi
yüreğini burkan haberi; 11

sonra ilk düşünce döner, kaçar ikincisi.
Hangisi kazanacak bilmem, ama şimdiye dek
kavga ettiler hep, bir kez değil üstelik. 14

69

Ben sapeva io che natural consiglio

Çok iyi biliyordum doğal önlemin,
Aşk, sana karşı asla üstün gelmediğini;
pek çok küçük tuzak, pek çok sahte vaat
sık sık hissettirmişti bana vahşi pençeni.

Ama bir süre önce, şaşıyorum da buna
(ilgili biri gibi anlatacağım
ve bunu fark eden üzerinde tuzlu suların,
Toscana kıyısı ile Elba ve Giglio arasında),

senin ellerinden kaçıp bir yolculuğa
çıkıyordum, bilinmeyen ve tuhaf,
rüzgârlar, gök ve dalgalar sürüklüyordu beni;

birden elçilerin çıkıverdi, bilmem nereden,
şunu göstermek için bana: yazgısına karşı
savaşamaz ve ondan saklanamaz insan.

70

Lasso me, ch' i' non so in qual parte pieghi

Ah, bilmem nereye döndürsem
şimdiye dek pek çok kez aldatılan umudu!
Kimse yoksa merhametle beni dinleyen,
saçmak niye semaya bunca sık duayı?
Ama olur da esirgenmezse benden
ölmeden sona erdirmek
bu çaresiz seslenişleri,
gücenmesin efendim gene dilediğim için ondan
özgürce dile getirmeyi bir gün otlarla çiçekler arasında:
"Doğru ve haklı şarkı söyleyip neşeli olmam."

Hakkım var ara sıra şarkı söylemeye;
öyle uzun zaman iç çektim ki,
bir an önce başlamam gerek
gülüşle denkleştirmeye sayısız derdi.
Ve gücüm yeter de kutsal gözlere
biraz zevk vermesini sağlarsam
tatlı bir sözümün,
nasıl mutlu olurum öteki âşıkların üstünde!
Ama en çok şöyle diyebildiğimde yalansız:
"Konuşmak istiyorum, kadınım emrettiği için bana."

Arzulu düşünceler, böyle adım adım
getiren beni bu kadar yüce söze:
görüyorsunuz taştan yüreği kadınımın,
öyle sert ki, tek başıma giremem içine.
O gönül indirmez öyle alçağa bakıp
ilgilenmeye sözlerimizle,
çünkü gök istemez bunu,
ona direnmekten ben de yorgunum zaten;
o yüzden, nasıl katılaşıp buruklaşıyorsam yürekte:
"Öyle sert olmak isterim sözlerimde."

Ne diyorum, ya da neredeyim? Kim aldatır beni
kendimden ve sınırsız arzumdan başka?
Geçsem de göğü bir küreden ötekine,
hiçbir gezegen ağlamaya mahkûm etmez beni;
ölümlü tül görüşümü engelliyorsa,
ne kabahati var yıldızların
ya da güzel şeylerin?
Benimle yaşıyor gece gündüz beni üzen,
sardığından beri beni o güzel, yüküm onun zevki:
"Güzel çehresi ve güzel tatlı bakışı".

Bütün güzel şeyleri dünyanın
iyi çıkmıştır ebedi Usta'nın elinden,
ama böyle derini seçemeyen ben
ışığıyla büyülenirim çevremde beliren güzelliğin,

ve gerçek parıltıya dönecek olsam,
doğrudan bakamaz gözüm,
böyle güçsüz düşürmüş onu
kendi hatası, o gün değil
semavi güzelliğe doğru döndüğüm:
"Tatlı mevsiminde ilk çağın."

71

Perché la vita è breve

Ömür kısa olduğu
ve yetenek korktuğu için yüce girişimden,
pek güvenmem ikisine de;
ama umarım anlaşılır
arzuladığım yerde ve gerektiği yerde
susarak haykırdığım acım.
Sevimli gözler, Aşk'ın yuva yaptığı,
size çeviriyorum zayıf üslubumu,
tembel olsa da, yüce zevk itiyor onu;
zaten kim sizden söz etse,
soylu bir tutum edinir konudan,
aşkın kanatlarıyla
kaldırıp, onu uzaklaştıran her bayağı düşünceden.
Bu kanatlarla yükselmiş gelip söylüyorum şimdi
kalbimde uzun süre saklı taşıdığım şeyleri.

Görmüyor değilim
övgümün ne denli haksızlık ettiğini size,
ama karşı koyamam yüce arzuya,
içimde olan, gördüğümden beri
hiçbir düşüncenin denk olmadığı şeyi,
sözün de, başkasının söylediği ya da benim.
Siz, kaynağı tatlı buruk halimin,
çok iyi bilirim sizden başkası anlamaz beni;
yakıcı ışınlarınızda kara döndüğümde,

soylu küçümsemenizi
incitir belki değersizliğim.
Olur da, o korku
hafifletmezse beni yakan ateşi,
ne mutlu olur yitip gitmek! Huzurlarında
ölmeyi yeğlerim çünkü, yaşamaktansa onlarsız.

Demek, yok olmuyorsam ben,
böyle dayanıksız nesne böyle güçlü ateşte,
kendi değerim değil beni kurtaran;
korku biraz,
dondurup damarlarımda akan kanı,
yüreğime güç veren, daha uzun yanması için.
Ey tepeler, ey vadiler, ey ırmaklar, ey ormanlar, ey kırlar,
ey tanıkları kaygılı ömrümün,
kaç kez işittiniz çağırdığımı Ölüm'ü!
Ah, elemli yazgı,
durmak yok eder beni, kaçmak da yararsız!
Ama daha büyük korku
dizginlemeseydi beni, kısa ve hızlı yol
son verirdi bu acı ve zorlu derde;
ve kabahat o güzelindir, ilgi duymayan.

Keder, niçin sürüklüyorsun beni
yolun dışına söyleyeyim diye istemediğim şeyi?
Bırak gideyim zevkin beni ittiği yere.
Sizden yakınmıyorum zaten,
ölümlü akışın üzerinde huzurlu gözler,
ne de beni bağlayandan böyle bağla.
İyice bakın kaç renk sürdüğüne
Aşk'ın sık sık yüzüme,
anlarsınız o zaman içimde ne yaptığını,
gece gündüz bana hükmettiği yerde,
sizden aldığı güçle,
mutlu ve neşeli ışıklar:
ne var ki, kendinizi görmek esirgenmiş size,
ama ne zaman bana dönseniz,
bilirsiniz başkasında nesiniz siz.

Size o kadar malum olsa
anlattığım inanılmaz ilahi güzellik,
ona bakana olduğu kadar,
ölçülü neşe
olmazdı yüreğinizde; o halde, güzelliğiniz
ayrı belki doğal güçten, sizi açan ve döndüren.
Ne mutlu sizin için iç çeken ruha,
Cennet'in ışıkları, sizin için şükrederim
hayata, yüksündüğüm başka her şeyinden!
Ah, neden böyle seyrek
veriyorsunuz bana hiç bıkmadığım şeyi?
Neden daha sık
bakmıyorsunuz Aşk'ın beni nasıl mahvettiğine
ve niçin benden esirgiyorsunuz hemen
ruhumun ara sıra hissettiği iyiliği?

Dediğim: ara sıra,
sayenizde, ruhumun ortasında
yeni ve tuhaf bir tatlılık hissederim,
sonra o her yükünü
alır elemli düşüncelerin,
öyle ki bininden yalnızca biri kalır geriye.
Bu kadarı zevk verir bana hayatın, fazlası değil,
ve biraz daha sürseydi bu esenliğim,
hiçbir hal eşit olamazdı benimkine.
Ama belki başkasını kıskanç,
beni mağrur kılardı bunca onur;
bu yüzden, ah, gerekli
gülmenin sınırına saldırması ağlamanın,
ve durdurarak o yakıcı düşünceleri,
kendime dönmem, kendimi düşünmem.

Aşk düşüncesi,
içerde oturan, sizde öyle açıyor ki bana kendini,
kalbimden çekip alıyor başka her sevinci;
bu yolla öyle sözler ve eserler
çıkıyor ki benden, ölümsüz olmayı
umuyorum, ölse bile ten.

Kaçıyor siz belirince kaygı ve dert
ve siz gidince dönüyorlar birlikte;
ama âşık belleğim
kapadığı için sonra onlara girişi,
ötesine geçemiyorlar dıştaki bölümlerin.
Bu yüzden, güzel bir meyve
doğarsa benden, sizden gelir önce tohum;
ben bana göre kuru bir toprak gibiyim,
sizin işlediğiniz ve değer tümüyle sizin. 105

Şarkı, sen beni yatıştıracağına, alevlendiriyorsun
anlatmam için beni kendimden çalanı;
bu yüzden, emin ol yalnız kalmayacaksın. 108

72

Gentil mia Donna, i' veggio

Soylu kadınım, gözlerinizin
hareketinde tatlı bir ışık görürüm ben,
bana Cennet'e giden yolu gösteren;
ve eski alışkanlıkla
içinde, yalnız Aşk'la oturduğum yerde,
kalbiniz ışıldar, görür gibi olurum. 6

Bu bakıştır, beni iyi olmaya yönelten
ve utkulu sona doğru götüren;
bir tek bu yığından ayırır beni.
Hiçbir insan dili
anlatamaz bu iki kutsal
ışığın bana ne hissettirdiğini,
hem kış kırağıları yayarken,
hem sonra yeniden gençleştiğinde yıl,
ilk özlem zamanımdaki gibi. 15

Düşünürüm ben: eğer orada yukarıda
–oradan ebedi hareket ettiricisi yıldızların
razı olmuştu göstermeye yeryüzünde bu eserini–

böyle güzel başka eserler varsa,
açılsın hapis, içine kapatıldığım
ve beni öyle bir yaşam yolundan alıkoyan!
Sonra eski savaşıma dönüp
şükrederim Doğa'ya ve doğduğum güne,
beni bunca iyiliğe kavuşturan,
ve o güzele, böyle bir umuda
yüreğimi yükselten (çünkü o âna dek
ağır ve zorlu bir yüktüm kendime ben,
o günden sonra kendimi beğenir oldum),
doldurup yüce ve tatlı bir düşünceyle
o yüreği, anahtarı güzel gözlerde olan.

Asla öyle neşeli hal
vermemiştir Aşk ya da kararsız Talih
dünyadaki en yakın dostlarına,
değişmeyeceğim kadar
bir bakışına o gözlerin, her huzurumun
kaynağı, nasıl her ağacın kaynağıysa kökleri.
Melekçe sevimli kıvılcımlar, kutlu kılan
hayatımı (oradan alev alıyor zevk,
beni tatlılıkla tüketip yok eden):
nasıl kaçıp yok olursa
başka her ışık ışığınızın parladığı yerde,
öyle çıkar yüreğimden,
bunca tatlılık indiğinde ona,
başka her şey, her düşünce,
ve orada yalnız sizinle kalır Aşk.

Ne kadar tatlılık olsa da
yüreğinde talihli âşıkların (tümü
bir yerde toplanmış), hissettiğim yanında hiçtir,
siz kimi zaman
tatlılıkla güzel akla kara arasında
döndürünce bana içinde Aşk'ın oynaştığı ışığı:
sanırım, doğduğum günden beri
kusurlu halime ve ters talihime
bu çareyi verdi sema.

Haksızlık ediyor bana tülünüz
ve eliniz, sık sık arasına giren
en yüce zevkimle gözlerimin,
bu yüzden gece gündüz dökülür
arzum, rahatlatmak için gönlümü,
şeklini değişen çehrenizden alan.

Gördüğüm için, ve beni üzer bu,
hiçbir doğal yeteneğimin çare olmadığını,
ne layık kıldığını beni böyle candan bakışa,
zorlarım kendimi yaraşır biri
olmak için böyle yüce umuda
ve soylu ateşe, her yanımla yandığım.
Kararlı çabalarla
iyiye hızlı, tersine yavaş,
her dünyevi arzuyu küçümser olabilirsem,
yardım edebilir belki bana
böyle iyi bir ün onun nazik hükmünde.
Elbette, sonu gözyaşlarımın,
dertli yüreğin başka yerden çağırmadığı,
sonunda güzel gözlerden gelecek, tatlılıkla titreyen,
son umudu soylu âşıkların.

Şarkı, bir kız kardeşin az önce gitti
ve hissediyorum aynı yuvada bir başkası
hazırlanıyor, yeni kâğıt hazırlıyorum o yüzden.

73

Poi che per mio destino

Yazgım gereği
beni söylemeye zorladığı için o alevli arzu,
beni hep iç çekmeye zorlamış olan,
Aşk, sen, beni buna heveslendiren,
rehberim ol ve yolu göster bana
ve arzuyla uyumlu kıl dizelerimi;

ama kalbim uyumsuz olmasın
aşırı tatlılıkla, korktuğum gibi,
bakarak ne hissettiğime gözün ulaşmadığı yerde;
çünkü sözler alevlendirip teşvik eder beni,
becerimle de (korkup titremem o yüzden),
bazen olduğu gibi,
azalmaz büyük ateşi zihnin;
hatta eririm sesiyle sözlerin,
buzdan biriymişim gibi güneşte.

Başlangıçta inanıyordum
konuşarak alevli arzuma
biraz derman, biraz huzur bulacağıma;
bu umut cesaret verdi bana
dile dökmek için hissettiklerimi,
şimdi, gerekli olduğu anda, yitip gidiyor beni bırakıp.
Ama gene de yüce girişimi sürdürmem gerek,
ara vermeyip aşk dolu nağmelere,
öyle güçlü beni alıp götüren irade;
ve dizginleri tutan Akıl
ölmüş, karşı koyamıyor ona.
Hiç değilse göstersin bana Aşk
sözümü söylemeyi, öyle ki çarpacak olursa
kulaklarına tatlı hasmımın,
merhametin dostu kılsın onu, benim değil.

Söylüyorum: o çağda,
ruhların gerçek onuru çok arzuladığı,
bazı insanların gayreti dolaştıysa
çeşitli ülkeleri,
dağları ve dalgaları aşıp onurlu
şeyler arayarak, ve onlardan en güzel çiçeği aldıysa;
Tanrı ve Doğa ve Aşk dilediği için
her erdemle donatmayı
o güzel ışıkları (bu sayede coşkuyla yaşarım ben),
bu ve öteki yakayı
aşmam gerekmez ve ülke değiştirmem:

onlara geri gelirim hep,
gelircesine her dirliğimin kaynağına;
ve ölüme arzuyla koştuğumda,
yalnız onlara bakarak çare bulurum halime.

Nasıl gücü karşısında rüzgârların
yorgun dümenci gece kaldırırsa başını
iki ışığa, kutbumuzda hep var olan,
öyle göğüs gerdiğim fırtınasında
aşkın, o parıltılı gözler
burcumdur ve tek tesellim.
Ah, çok daha fazlasını çalarım onlardan,
bir bu, bir şu yandan, Aşk'ın bana öğrettiğince,
gönüllü armağan olarak gelenden;
ve şu pek az değerim
bana onları değişmez yasa kılar;
ilk gördüğümden beri onları,
onlarsız tek adım atmadım iyiye doğru;
kendimde öyle en üste koydum ki onları,
değerim yanlış ölçülür kendi başına.

Hayal bile edemezdim,
anlatmak bir yana, yarattığı etkileri
yüreğimde tatlı gözlerin;
bütün öteki zevklerini
çok daha değersiz görürüm bu ömrün
ve arkada kalır başka her güzellik.
Tasasız engin huzur,
ebedi Cennet'teki gibi,
onların aşk gülüşünden gelir;
böyle bakıp dursam
nasıl Aşk'ın tatlılıkla onları yönettiğine,
yalnızca bir gün, yakından,
hiç dönmeden yüce çark,
ne başkasını düşünsem, ne kendimi
ve sık sık kırpmasam gözlerimi!

Ah, özlemini çekerim
asla olmayacak şeyin
ve arzuyla yaşarım umutsuz.
Bir tek şu düğüm
Aşk'ın dilime doladığı
aşırı ışık ölümlü gözleri alt ettiğinde,
çözülse, cesaretlenip
öyle yeni sözler söylerdim ki,
ağlatırdı işitenleri.
Ama derin yaralar
zorla döndürür yaralı kalbi başka yere,
o yüzden solgunlaşıp çehrem
gizlenir kanım, bilmem nereye,
ne eskisi gibi kalırım ben; fark ettim,
Aşk'ın beni öldürdüğü darbe bu.

Şarkı, hissediyorum şimdiden yorulmuş kalem
uzun ve tatlı konuşmadan o güzelle,
oysa yorgun değil benimle konuşmaktan düşüncelerim.

74

Io son già stanco di pensar sì come

Ben şimdiden yorgunum düşünmekten
nasıl yorgun olmaz size dair düşüncelerim
ve nasıl hâlâ terk etmem hayatı
kaçmak için böyle ağır iç çekişler yükünden;

ve nasıl, söze dökerken çehrenizi ve saçınızı
ve güzel gözlerinizi, hep sözünü ettiğim,
yitirmem artık dilimi ve sesimi,
gece gündüz anarak adınızı;

ve ayaklarım yorulup tükenmez,
izlemekten ayak izlerinizi her yerde,
harcayıp boş yere onca adımı;

ve nereden gelir mürekkep, sayfaları
doldurduğum sizinle (bunda hatam olursa,
Aşk'ın kusuru, noksanı değil sanatın). 14

75

I begli occhi ond' i' fui percosso in guisa

Güzel gözler öyle çarptı ki beni,
yalnız onlar kapatabilir yarayı,
şifalı otların gücü değil ya da büyünün
ya da denizimizden uzak taşın; 4

öyle kestiler ki başka aşkın yolunu,
tek bir tatlı düşünce yatıştırır ruhumu;
ve dil ardından gidemezse onun,
rehberle alay edilmeli, dille değil. 8

Bunlar o güzel gözler, her yerde
utkulu kılan efendimin
sancaklarını, özellikle safımda; 11

bunlar o güzel gözler, hep
yüreğimde duran alev almış kıvılcımlarla;
onlardan söz etmek hiç yormaz beni. 14

76

Amor con sue promesse lusignando

Aşk, vaatleriyle kandırıp
götürdü beni gene eski hapishaneme
ve verdi anahtarları şu düşmanıma,
beni hâlâ kendimden sürgün tutan. 4

Fark etmedim bunu, ah, düşünceye dek
onların hükmüne; ve şimdi büyük çabayla
(kim inanır, yemin ederek söylesem de?)
özgürlüğe geri dönüyorum iç çekerek;

ve acı çeken gerçek tutsak gibi
zincirlerimin büyük bölümünü taşıyorum
ve gözlerimle alnımda yazılı yüreğim.

Rengimi fark ettiğin an,
şöyle diyeceksin: "Doğru görüp hükmediyorsam,
bu adam uzak değildi ölüme."

77

Per mirar Policleto a prova fiso

Bin yıl dikkatle baksa da Polykleitos
yarışa girip o sanatta ün edinmiş ötekilerle,
görmezlerdi en küçük parçasını
o güzelliğin, yüreğimi fetheden.

Ama elbet Simone'm gitmiş Cennet'e,
bu soylu kadının aramıza geldiği;
orada onu görüp yüzünü çizmiş kâğıda,
kanıt göstermek için burada güzel çehresine.

Yalnız Cennet'te hayal edilebilenlerden
bu eser şüphesiz, burada aramızda değil,
bedenin ruha gölge ettiği;

zarif bir uğraş, yapamazdı onu
aşağıya inip hissedince sıcağı ve soğuğu
ve ölümlü olanı algılayınca gözleri.

78

Quando giunse a Simon l'alto concetto

Simone'ye ulaşınca yüce düşünce,
hatırım için eline kalemi koyan,
ses ve akıl verseydi
biçimle birlikte soylu esere,

ferahlatırdı gönlümü pek çok iç çekişten,
herkesçe en değerli şeyleri bana bayağı gösteren.
Alçakgönüllü çünkü onun hali
ve huzur vaat ediyor bana ifadesi,

hem onunla konuştuğumda
nazikçe beni dinliyor sanki:
bir karşılık verebilse sözlerime!

Pygmalion, nasıl mutlu olmalısın
heykelinle, bin kez kavuştuğun için
benim yalnız bir kez istediğime!

79

S' al principio risponde il fine e 'l mezzo

Başlangıcına karşılık gelirse sonu ve ortası
iç çekerek geçirdiğim on dördüncü yılın,
kurtaramaz artık beni ne serinlik, ne meltem,
öyle arttığını duyarım yakıcı arzumun!

Aşk, düşüncemi asla bölüp ayırmadığım,
boyunduruğu altında hiç soluk alamadığım,
öyle yönetir ki beni, yarı ben bile olmam
gözler yüzünden, zararıma böyle sık çevirdiğim.

İşte böyle gizlice tükenirim günden güne,
bir tek benim farkına varacağım kadar,
bir de bakışıyla yüreğimi yok edenin;

güçlükle tuttum şimdiye dek ruhumu,
bilmem ne kadar sürecek benimle kalışı,
ölüm yaklaşıyor çünkü ve kaçıyor yaşam.

80

Chi è fermato di menar sua vita

Sürdürmeye kararlı kişi ömrünü
aldatıcı dalgalarda ve kayalara yakın,
ölüme mesafesi küçük bir tekne,
çok uzak olamaz sondan;
bu yüzden, iyi olur çekilmesi limana,
henüz dümene itaat ederken yelken.

Tatlı meltem, dümeni ve yelkeni
teslim ettiğim, girerken aşk yaşamına
ve varmayı umarken daha iyi limana,
binden fazla kayaya götürdü beni;
ve nedenleri elemli sonumun
yalnız çevremde değil, içindeydi teknenin.

Hapsolup uzun süre bu kör tekneye,
dolandım hiç bakmadan yelkene,
günümden önce beni sona götüren;
sonra lütfedip O, bana hayat veren,
epey gerisine çağırdı beni kayaların,
hiç değilse uzaktan görmem için limanı.

Nasıl gece ışık görülürse bir limanda
açık denizde tekne ya da gemiden,
rüzgâr ya da kayalar engel değilse görüşe,

öyle şişmiş yelken üzerinden
izlerini gördüm o öteki yaşamın;
sonra iç geçirdim yaklaşırken sonuma.

Emin olduğumdan değil henüz sondan:
çünkü gün ışığıyla varmak isteyince limana,
uzun sürer yolculuk böyle kısa yaşamda;
korkarım hem, kendimi görüp güçsüz teknede
ve istediğimden fazla yüklü yelkeni
beni bu kayalara iten rüzgârla.

Canlı çıkayım tehlikeli kayalardan
ve sürgünüm güzel bir sona ulaşsın,
nasıl mutlu olurdum toplamaktan yelkeni
ve demir atmaktan bir limana!
Ama yanıyorum tutuşmuş odun gibi,
öyle zor ki ayrılmak alıştığım hayattan.

Efendisi sonumun ve ömrümün:
parçalamadan ben tekneyi kayalar arasında,
iyi limana doğrult bitkin yelkeni.

81

Io son sì stanco sotto 'l fascio antico

Öyle yorgunum ki eski yığını altında
günahlarımın ve kötü alışkanlığın,
çok korkuyorum yolda kalıp
eline düşmekten düşmanımın.

Evet, beni kurtarmaya geldi büyük bir dost,
yüce ve dile gelmez keremiyle;
sonra uçup gitti görüşümden,
öyle ki boşa çabalıyorum O'nu görmek için.

Ama sesi hâlâ yankılanıyor burada:
"Ey siz, yorgunlar, işte yol;
bana gelin, başkası kapamıyorsa geçidi."

Hangi kayra, hangi aşk ya da hangi yazgı
bana kanat verecek güvercin gibi,
rahat edip yükseleyim diye yerden?

82

Io non fu' d'amar voi lassato unquanco

Ben sevmekten sizi bıkmadım asla,
kadınım, ne bıkacağım yaşarken;
ama kendimden nefretin kıyısına geldim
ve yoruldum hep gözyaşı dökmekten;

boş ve beyaz bir mezartaşı isterim,
adınız zararıma yazılacağına
mermere, ruhtan yoksun kaldığında
tenim – hâlâ birlikte olabilir onunla.

Bu yüzden, vefalı aşkla dolu bir yürek
memnun edebilirse sizi, siz onu incitmeden,
lütfen artık merhamet gösterin ona;

başka yolla tatmin ararsa
küçümsemeniz, hata eder, olmaz dileği;
bunun için Aşk'a ve kendime pek müteşekkirim.

83

Se bianche non son prima ambe le tempie

Ağarmadıkça her iki şakağım birden,
azar azar sanki zamanın değiştirdiği,
güvende olmayacağım, tehlikeye atılsam da
bazen Aşk'ın yayı çekip doldurduğu yerde.

Korkmuyorum artık beni sakatlar ya da öldürür
ya da yakalar diye, öksesiyle tutsa da,
ya da açar diye yüreğimi, dışını delse bile
oklarıyla, acımasız ve zehirli.

Gözyaşları artık gözlerden çıkamaz,
ama oraya kadar giden yolu bilirler,
geçidin de kapanması güç onlara;

beni ısıtabilir elbet şiddetli ışın,
yakmaz gene de; ve uykumu bölebilir,
ama bozamaz o katı ve amansız imge.

84

"Occhi, piangete, accompagnate il core

"Gözler, ağlayın, eşlik edin yüreğe,
hatanızdan ötürü ölüme göğüs geren."
"Hep ediyoruz zaten ve üzülmek zorundayız
kendi hatamızdan çok başkasınınki yüzünden."

"Önce sizin yolunuzla girişi buldu Aşk
orada, hâlâ yuvası gibi geldiği yerde."
"Biz ona yolu o umut yüzünden açtık,
ölmekte olanın içinde kıpırdanan."

"Eşit değil, size göründüğü gibi, savlar,
çünkü sizdiniz pek açgözlü olan
ilk bakışta, kendi zararınıza ve onun."

"İşte budur bizi başka her şeyden çok üzen:
öyle seyrek ki kusursuz hükümler,
başkasının hatasıyla suçlanıyor insan."

85

Io amai sempre, et amo forte ancora

Hep sevdim ve çok seviyorum hâlâ
ve daha da seveceğim gün be gün
o tatlı yeri, ağlayarak döndüğüm
pek çok kez Aşk beni üzdüğünde;

kararlıyım sevmeye o zamanı ve saati,
her bayağı kaygıyı çevremden uzaklaştıran,
ve her şeyden çok o güzeli, güzel çehresi
örnekleriyle iyi olmaya beni âşık eden.

Ama kim düşünürdü göreceğini bir arada hepsini,
yüreğime saldırırlarken bir bu, bir o yandan,
bu tatlı düşmanları, öylesine sevdiğim?

Aşk, nasıl bir güçle bugün alt ediyorsun beni!
Ve arzuyla birlikte artmasa umut,
düşer ölürdüm yaşamayı en çok istediğim an.

86

Io avrò sempre in odio la fenestra

Hep nefret edeceğim o pencereden,
Aşk'ın bana çoktan bin ok attığı,
biri bile öldürücü olmadığı için:
oysa güzeldir ölmek rast giderken yaşam,

ama daha uzun kalmam yeryüzü hapsinde
nedenidir, ah, sonsuz dertlerimin;
beni daha üzeni: ölümsüz olacaklar benimle,
ruh yürekten kopmadığı için.

Zavallı ruh, fark etmiş olmalı
uzun deneyimle artık, zamanı
durduramaz ya da geri döndüremez kimse!

Kaç kez uyardım onu şu tür sözlerle:
"Git, hüzünlü ruh, çünkü erken gitmez
en mutlu günlerini ardında bırakan kişi."

87

Sì tosto come aven che l'arco scocchi

Kirişi bırakır bırakmaz,
iyi okçu uzaktan fark eder
hangi atış boşadır ve hangisi
mutlaka vurur belirlenen hedefi;

siz de böyle, kadınım, hissettiniz
gözlerinizden gelen vuruşun geçişini
doğrudan içime, bu yüzden sonsuz yaşlar
akıtması gerek yara yoluyla yüreğin;

eminim şöyle dediniz o zaman:
"Çaresiz âşık! Nereye götürüyor onu arzusu?
İşte ok, bununla ölmesini istiyor Aşk." 11

Şimdi, görüp nasıl acının bana hükmettiğini,
bana hâlâ yaptıkları düşmanlarımın,
öldürmek için değil, acımı artırmak için. 14

88

Poi che mia spene è lunga a venir troppo

Çok uzuyor madem umduğumun gelmesi
ve madem çok kısa kalan ömrüm.
daha iyi çağımda akıllı olup keşke,
geriye kaçsaydım dörtnaladan hızlı; 4

ve kaçıyorum, böyle zayıf ve kötürümken
arzunun burktuğu iki yanımdan biri;
güvendeyim artık, ama gene de yüzümde taşırım
aşk savaşında aldığım izleri. 8

O yüzden önerim: "Siz yolda olanlar,
döndürün adımlarınızı ve siz Aşk'ın yaktıkları,
oyalanmayın en aşırı yanışa kadar, 11

"yaşıyor olsam da ben, bin kişiden biri bile kaçamaz.
Çok güçlüydü düşmanım,
ve onu yaralı gördüm ta yüreğinden." 14

89

Fuggendo la pregione ove Amor m'ebbe

Kaçınca o hapisten, Aşk'ın beni yıllarca
tuttuğu, aklına geleni yapmak için bana,
soylu kadınlar, uzun sürer anlatmam size
nasıl usandırdığını beni yeni özgürlüğün.

Diyordu ki bana yüreğim, tek başına
bir gün yaşayamazmış, sonra yolda beliriverdi
karşımda o hain, öyle farklıydı ki giysileri,
aldatabilirdi benden daha bilgesini.

Bu yüzden, kaç kez iç çekerek geçmişe,
dedim ki: "Ah, boyunduruk, zincir ve prangalar
daha tatlıymış böyle özgür gitmekten!"

Zavallı ben, ne geç anladım hüsranımı,
ve ne kadar güçlükle sıyrılıyorum bugün
kendi kendimi soktuğum hatadan!

90

Erano i capei d'oro a l'aura sparsi

Altın saçları melteme saçılmıştı,
bin tatlı düğümle onu saran,
ve sınırsız yanıyordu sevimli ışığı o güzel
gözlerin, şimdi ondan böyle yoksun olan;

ve yüzü merhametin rengine bürünmüştü
(bilmem gerçek mi, sahte mi) bana kalırsa:
ben ki aşk çırasını taşıyordum sinemde,
şaşacak ne var hemen alev aldıysam?

Ölümlü şey değildi yürüyüşü,
melekler biçimince ve tınısı sözlerinin
farklıydı yalın insan sesinden:

semavi bir ruh, yaşayan bir güneşti
gördüğüm, öyle değilse şimdi,
iyileşmez yara yayı gevşetmekle.

91

La bella donna che cotanto amavi

Onca sevdiğin güzel kadın
birden aramızdan ayrıldı
ve, odur umudum, göğe yükseldi,
öyle tatlıylı eylemleri, sevimli.

Vaktidir, geri alıp her iki anahtarını
yüreğinin, yaşarken onun sahip olduğu,
onu izlemelisin düz, engelsiz yoldan:
dünya yükü olmasın artık seni tutan.

Kurtulduğun için en büyük yükten,
ötekileri kolayca bırakıp yere,
yükselebilirsin yüksüz bir yolcu gibi;

açıkça görüyorsun artık nasıl ölüme koşar
yaratılmış her şey ve nasıl ruhun
hafif gitmesi gerekir o tehlikeli geçide.

92

Piangete, Donne, et con voi pianga Amore

Ağlayın, kadınlar, ve sizinle ağlasın Aşk;
ağlayın, âşıklar, her beldede,
öldü çünkü o, bütün gayesi sizi
onurlandırmak olan, dünyada yaşarken.

Bense yakarırım amansız acıma:
engel olmasın gözyaşlarıma
ve izin versin lütfen iç çekeyim
yüreği boşaltmaya yetecek kadar.

Ağlasın şiirler de, ağlasın dizeler,
çünkü sevgili Messer Cino'muz
daha yeni ayrıldı aramızdan.

Pistoia ağlasın ve kötü halkı,
böyle tatlı komşuyu yitiren;
ve sevinsin Cennet, onun gittiği mekân.

93

Più volte Amor m'avea già detto: "Scrivi

Kaç kez söylemişti bana Aşk: "Yaz,
yaz gördüklerini altın harflerle,
nasıl peşimden gelenleri soldurup,
bir anda onları ölü ve diri kıldığımı.

"Bir zamanlar sen de içinde duyardın bunu
(iyi bilinen örnek âşıklar safına);
sonra elimden aldı seni başka uğraş,
ama tam kaçarken sana yetiştim ben,

"ve güzel gözler kendimi sana gösterdiğim
(oradaydı tatlı burcum,
kalpteki olanca katılığı kırdığımda)

"bana geri verirse her şeyi delen yayı,
belki hep kuru olmayacak çehren:
ben yaşlarla beslenirim, bunu sen de bilirsin."

94

Quando giugne per gli occhi al cor profondo

Ulaştığında gözlerden en derin yüreğe
hükmedici imge, başka her biri ayrılır,
ve ruhun dağıttığı güçler
bırakır bedeni cansız ağırlık gibi;

ve bu ilk mucizeden ikincisi
doğar bazen, dışarı sürülen parça
kendinden kaçarak ulaşır
öç alan, sürgünü neşeli kılan yere;

böylece iki yüzde ölü bir renk belirir,
çünkü onları sağ gösteren güç
iki yanda da eski yerinde değildir artık.

İşte bunu anımsıyordum o gün,
gördüğümde iki sevgilinin değiştiğini
ve çehrelerinde belirdiğini hep olduğum halin.

95

Così potess' io ben chiudere in versi

Koruyabilseydim dizelerde düşüncelerimi,
yürekte onları koruduğum gibi,
hiçbir ruh olmazdı dünyada merhamet için
dertlendiremeyeceğim kadar insafsız.

Ama siz, kutlu gözler, o darbeyi aldığım
ne miğfer, ne kalkanın çare olduğu,
dışım ve içimle görürsünüz beni çırılçıplak,
kederim yakınmalarla dışa vurmasa da kendini.

Görüşünüz bende ışıldadığı için
camı geçen güneş ışını gibi,
arzum yetsin, ben söz söylemeden.

Ah, ne Meryem'e, ne Petrus'a zarar verdi
inanç, bir tek bana böyle düşman!
Ve bilirim sizden başka kimse anlamaz beni.

96

Io son de l'aspettar omai sì vinto

Öyle yorgunum ki beklemekten
ve uzun savaşından iç çekişlerin,
nefret ederim umut ve arzulardan
ve kalbimi bağlayan her bağdan.

Ama o güzel, alımlı yüz, resmedilmiş
taşıdığım gönülde ve gördüğüm nereye baksam,
zorlar beni, bu yüzden ilk amansız çilelere
itilirim yeniden, hiç istemesem de.

Hata ettim, eski özgürlük yolum
kesilip benden esirgendiğinde,
kötüdür çünkü izlemek göze hoş geleni;

o zaman kendi zararına koştu özgür ve başına buyruk,
şimdi başkasının emri altında gitmek zorunda
ruhum, yalnız bir kere kusur işlemiş olsa da.

97

Ahi bella libertà, come tu m'ài

Ah güzel özgürlük, nasıl gösterdin bana,
benden ayrılışınla, neymiş halim
o ilk ok açtığı zaman
asla derman bulmayacağım yarayı!

Gözler o an öyle sevdiler ki dertlerini,
aklın dizgini çare olmuyor artık,
küçümsüyorlar çünkü her ölümlü eseri –
ah, öyle alıştırmıştım onları baştan!

Dinlemem imkânsız söz etmeyeni
ölümümden ve bir tek o güzelin adıyla
(pek tatlı sesi) doldururum havayı;

Aşk başka yöne itmez beni,
ne ayaklar bilir başka yol, ne eller nasıl
övülebilir kâğıtlarda başka biri.

98

Orso, al vostro destrier si po ben porre

Orso, atınıza pekâlâ vurulabilir
onu yolundan geri döndürecek bir dizgin,
ama kalbinizi kim bağlayacak ki kurtulmasın
onuru arzulayıp, karşıtından nefret ettiğinde?

İç çekmeyin: kimse alamaz kalbinizden
ondaki değeri, gitmeniz engellense bile,
çünkü ününüzün de yaydığı gibi,
o orada çoktan, kimse geçemez önüne.

Yetsin şu kadarı: sahada belirdiğinde o
belirlenen günde, silahlarla,
zamanın ona verdiği, aşk, erdem ve kanın,

şöyle haykıracak: "Asil bir arzuyla yanıyorum
efendimle, ama ardımdan gelemiyor o
ve burada olmayışından acı çekiyor ve rahatsız."

99

Poi che voi et io più volte abbiam provato

Siz ve ben kaç kez yaşadık madem
nasıl boşa çıktığını umduklarımızın,
hiç üzmeyen o yüce iyiliğin ardından
yükseltin yüreği daha mutlu hale.

Bir çayır gibidir bu dünya hayatı,
yılanın çiçekle çimen arasında yattığı
ve orada görülen zevk veriyorsa gözlere,
daha çok tuzağa düşürmek içindir ruhları.

Bu yüzden, siz, isterseniz zihnin
huzur bulmasını son gün gelmeden,
azları izleyin, sıradan halkı değil.

Birisi pekâlâ diyebilir bana: "Kardeş, gösterip
duruyorsun başkalarına o yolu, sık sık
kaybolduğun, şimdi daha çok eskisinden."

100
Quella fenestra ove l'un sol si vede

Şu pencere, bir güneşin göründüğü
canı istediğinde ve ötekinin öğle üstü,
ve şu diğeri, soğuk havanın tınlattığı
kısa günlerde, Boreas onu sarstığında,

ve şu taş, uzun günlerde düşünceli oturup
sevgilinin, tek başına, kendisiyle söyleştiği,
bütün o yerler, güzel teninin
gölgeyle örttüğü ya da ayağının iz bıraktığı,

ve acımasız geçit, Aşk'ın beni yakaladığı,
ve yeni mevsim, her yıl o gün
eski yaralarımı tazeleyen,

ve o yüz ve o sözler, en derinine
işlenmiş olan yüreğimin –
bütün bunlar ağlama arzusu verir gözlerime.

101

Lasso, ben so che dolorose prede

Ah, çok iyi bilirim kederli birer ava
döndürür bizi o kimseyi bağışlamayan
ve hızla yüzüstü bırakıp bizi dünya,
pek kısa tutar bize verdiği sözü;

pek az ödül görürüm pek çok özleme
ve şimdiden son gün yankılanır kalbimde;
bütün bunlara rağmen Aşk salıvermez beni,
her zamanki payını ister gözlerden.

Bilirim nasıl günler, nasıl anlar ve saatler
alıp götürür bizden yılları; aldanmış değilim,
ama etkisindeyim büyüden çok daha büyük güçlerin.

Arzuyla akıl kavga ettiler
yedi ve yedi yıl; daha iyi olan kazanacak,
buradaki aşağıdaki ruhlar sezebilirse iyiyi.

102

Cesare, poi che 'l traditor d'Egitto

Caesar, Mısırlı hain
ona armağan diye sununca onurlu başı,
gizleyip apaçık neşesini
ağlamış gözleriyle dıştan, yazılanlara göre;

ve Hannibal, görünce yıkılan imparatorluğa
öyle acımasız davrandığını Talih'in,
gülmüş ağlayan, üzgün halkı arasında
boşaltmak için içindeki buruk hüznü;

işte böyle örter her can
tutkusunu karşıtı örtüyle,
bir aydınlık, bir karanlık çehreyle. 11

Bu yüzden, bazen güler ya da şarkı söylersem,
böyle davranmam, olmadığı içindir bundan başka
yolum, gizlemek için dertli ağlayışımı. 14

103

Vinse Anibàl, et non seppe usar poi

Kazandı Hannibal, ama sonra
iyi kullanamadı utkulu talihini;
bu yüzden, sevgili efendim, dikkat edin
aynısı gelmesin sizin de başınıza. 4

Dişi ayı, çılgına dönüp yavruları için,
Mayısta kötü hasat bulan,
kemirir içini ve pekleştirir diş ve tırnaklarını,
yitimlerinin öcünü bizden almak için. 8

Bu yüzden, taze acı onu hâlâ yakarken,
dinlendirmeyin onurlu kılıcınızı;
aksine, ardından gidin nereye sizi çağırırsa 11

talihiniz, dosdoğru o yol boyunca,
verebilecek olan size, ölümden sonra bile,
binlerce yıl dünyada onur ve ün. 14

104
L'aspettata vertù che 'n voi fioriva

Beklenen erdem, içinizde filizlenen
Aşk sizinle savaşmaya başladığında,
artık meyve verip o çiçeğe layık,
gerçeğe dönüştürüyor umudumu.

Bu yüzden, kâğıtlara yazmamı söylüyor yürek
adınızın itibarını yükseltecek şeyleri,
çünkü hiçbir nesne öyle sağlam işlenemez,
mermerden bir kişiye hayat verecek kadar.

İnanıyor musunuz siz Caesar ya da Marcellus'un,
Paulus ya da Africanus'un böyle ünlü olduğuna
hiç, örs ya da çekiç sayesinde?

Sevgili Pandolfo, kırılgandır bu eserler
uzun erimde, ama çalışmamız
ün yoluyla ölümsüz kılar insanları.

105
Mai non vo' più cantar com'io soleva

Asla şarkı söylemek istemem eskisi gibi,
başkaları anlamıyordu ki beni, küçümsendim,
güzel yerde de huzursuz olabiliyor insan.
Hep iç çekmek halletmez hiçbir şeyi.
Şimdiden dağlarda kar yağıyor her yere;
ve artık yakın gün, uyanığım o yüzden.
Erdemli, tatlı bir eylem soylu şeydir;
gene de hoşuma gider aşk esinleyen kadının
yüce ve küçümseyici görünmesi,
kibirli ve geçimsiz değil.
Aşk kılıçsız yönetir mülkünü.

Yitirmiş olan yolu, dönsün geriye;
yuvası olmayan, yatsın üzerinde çimenin;
altını olmayan ya da onu yitiren
dindirsin susuzluğunu güzel bir bardakla.

Aziz Petrus'a güvendim, artık güvenmem, hayır,
anlasın beni anlayabilen, çünkü kendimi anlıyorum ben.
Ağır yüktür kötü bir borcun taşınması.
Gücümün elverdiğince kurtulur, yalnız kalırım.
İşitiyorum Phaethon'un Po'ya düştüğünü ve öldüğünü,
karatavuk da ırmağın ötesine geçmiş çoktan.
Ah, gelip görün onu, şimdi istemiyorum ben;
şaka değildir dalgalar arasında bir kaya,
ne de yapraklar arasında ökse. Çok üzülürüm
aşırı kibir gizlediğinde
güzel kadında birçok erdemi.
Kimi karşılık verir ona seslenmeyene;
kimi kaçıp yok olur ona yakarandan;
kimi karda erir;
kimi gündüz ve gece ölümünü diler.

"Seni seveni sev" atasözü eski bir gerçek;
ben iyi bilirim ne dediğimi, şimdi öyle olsun;
çünkü herkes öğrenmeli kendisi ödeyerek bedeli.
Alçakgönüllü bir kadın acı çektiriyor tatlı bir dosta.
Zordur tanımak inciri; akıllıca geliyor bana
başlamamak çok yüce girişimlere,
ve her ülkede yaşanacak iyi yerler var.
Sonsuz umut öldürür insanları,
ve ben de katıldım ara sıra dansa.
Bana kalan bu az şeyden
tiksinmeyen olur, vermek istesem ona.
Ben güvenirim dünyaya hükmedene
ve ardından gelenleri ormanda konuk edene,
merhametli değneğiyle
götürsün beni şimdi sürülerinin arasında.

Belki her okuyan kişi anlamaz,
ve ağını öyle gerer ki yakalamaz;
ve çok incelen kişi kırar boynunu.
Topal olmasın yasa, başkaları beklediğinde.
Rahat etmek için aşağı inilir millerce.
Bir şey olağanüstü görünür, ama sonra küçümsenir;
kapalı bir güzellik en tatlısıdır.
Kutlu olsun o anahtar, çeviren
yüreğimi ve salıveren ruhumu ve onu kurtaran
öyle ağır zincirden
ve sayısız iç çekişi gönlümden çekip alan.
En üzüldüğüm yerde, bir başkası üzülür
ve üzülmekle tat katar üzüntüme,
bu yüzden şükrederim Aşk'a,
çünkü hissetmem onu artık ve daha az değildir eskisinden.

Sessizlikte, usta ve bilge sözler
ses olur, beni başka her kaygıdan arındıran
ve karanlık hapis, güzel ışığın bulunduğu;
gece menekşeleri kıyılar boyunca
ve vahşi hayvanlar duvarların içinde
ve tatlı korku ve güzel görenek,
ve iki pınardan bir ırmak huzurla dönüp
dilediğim yere, toplanmış herhangi bir yerde;
aşk ve kıskançlık aldılar benden yüreğimi
ve güzel çehrenin yıldızlarını,
beni götüren en düz yoldan
umuduma, sonuna dertlerin.
Ey gizli iyiliğim ve onun ardı sıra gelen
–kâh barış, kâh savaş, kâh ateşkes–
bırakmayın beni bu kılıkta.

Geçmiş yitimlerime ağlayıp gülerim,
çok güvendiğim için işittiğime;
halden zevk duyup daha iyisini beklerim
ve sayıp dururum yılları ve susar ve haykırırım.
Güzel dalda yuvalanırım, öyle ki
şükredip överim büyük reddi,

üstün gelip sonunda katı hisse
ruha şunu kazıyan: "Onun sayesinde
işitip gösterecekler beni"; ve şunu silen ondan
(öyle ileri itiliyorum ki
söyleyeceğim): "Yeterince cesur değildin" –
o güzeli, yanımı yaralayıp iyi eden,
kâğıda döktüğümden fazlasını yüreğe yazdığım,
beni öldüren ve yaşatan,
aynı anda dondurup beni, beni yakan. 90

106

Nova angeletta sovra l'ale accorta

Yeni küçük melek seri kanatlarıyla
indi gökten serin kıyıya,
tek başına yürüdüğüm yazgım gereği. 3

Yoldaşsız ve rehbersiz
görünce beni, ördüğü ipek bir ağı
serdi çimene, ondan yeşil yol. 6

O zaman yakalandım ve üzülmedim sonra,
öyle tatlı ışık yayılıyordu ki gözlerinden. 8

107

Non veggio ove scampar mi possa omai

Göremem nereye kaçabilirim artık;
öyle uzun savaşa girmiş ki benimle güzel gözler,
korkarım, ah, aşırı elemin
yok etmesinden yüreği, hiç huzur bulamayan. 4

Kaçmak isterdim, ama aşk dolu ışınlar,
gece gündüz zihnimde duran,
öyle parlıyor ki on beşinci yılda,
daha çok göz kamaştırıyor ilk günden;

ve görüntüleri öyle saçılmış ki her yana,
dönemiyorum görmeyeceğim yere
o ışığı ya da benzerini, ondan alev alan.

Tek defneden öyle orman filizleniyor ki,
hasmım görkemli sanatıyla
götürüyor istediği yere ben dallar arasında gezeni.

108
Aventuroso più d'altro terreno

Daha talihli başka her beldeden,
gördüğüm yer, Aşk'ın durdurup adımlarını
bana doğru çevirdiğini o kutsal ışıkları,
çevresindeki havayı berraklaştıran:

daha önce yıpranabilir zamanın etkisiyle
elmastan sağlam bir heykel,
ben unutmadan onun tatlı hareketini,
belleğimi ve yüreğimi dolduran.

Daha ne çok görecek olsam da seni,
hep eğilip bakacağım aramak için o izi,
sevimli ayağın bıraktığı zarifçe dönerken.

Ama soylu yürekte Aşk hiç uyumuyorsa
yakar dost Sennuccio'ya, onu gördüğünde,
birkaç damla gözyaşı ya da bir iç çekiş için.

109

Lasso, quante fiate Amor m'assale

Ah, ne zaman Aşk saldırsa bana
(geceyle gündüz arasında binden çok)
dönerim o yere, yandığını gördüğüm kıvılcımların,
yüreğimdeki ateşi ölümsüz kılan.

Orada huzura kavuşur ve öyle olurum ki,
öğle, akşam ve şafakta ve gece çanında
pek dingin bulup düşüncemde onları,
başka hiçbir şeyi hatırlamam ya da dert etmem.

Tatlı meltem, parlak yüzünden gelen,
sesiyle bilge sözlerin,
tatlı hava getirmek için yayıldığı her yere,

Cennet'ten soylu bir ruh gibi
hep o havada sanki beni avutur,
öyle ki bitkin kalbim soluk alamaz başka yerde.

110

Persequendomi Amor al luogo usato

Sürüklediği için beni Aşk bildik yere,
ben, tetikte, savaşı bekleyen kişi gibi,
hazırlanan ve çevredeki geçitleri kapayan,
eski düşünceleri kuşanmış duruyordum;

döndüm ve bir gölge gördüm yanda
güneşin düşürdüğü ve tanıdım yerden
o güzeli, hükmüm yanılmıyorsa,
ölümsüz hale daha çok layık olan.

Diyordum ki yüreğimde: "Neden korkuyorsun?"
Ama daha içime doğmadan düşünce,
oradaydı beni yakan ışınlar; 11

nasıl yıldırımla gök gürlerse aynı anda,
öyle çarptı beni o güzel ışıltılı gözler,
tatlı bir selamla birlikte. 14

111

La donna che 'l mio cor nel viso porta

Gözlerinde yüreğimi taşıyan kadın
göründü bana güzel aşk düşünceleri arasında
yalnız oturduğum yerde ve ben onu onurlandırmak için
hareket ettim saygılı ve solgun çehremle. 4

Halimi fark eder etmez,
bana döndü, öyle değişmişti ki rengi
alırdı İupiter'in en öfkeli anında
bütün silahlarını elinden ve dindirirdi öfkesini. 8

Titredim ve o konuşarak geçti
yanımdan, dayanamadım çünkü sözüne,
tatlı kıvılcımlar saçışına gözlerinin. 11

Şimdi öyle değişik zevklerle dolu ki içim,
yeniden düşündüğümde o selamı,
acı duymuyorum, hiç duymadım o andan beri. 14

112

Sennuccio, i' vo' che sapi in qual manera

Sennuccio, bilmeni isterim nasıl
davranılıyor bana ve nasıl hayatım:
yanıyor, acı çekiyorum hep çektiğim gibi,
meltem değiştiriyor beni, gene de o eski benim.

Bir pek kibirsiz bir kibirli gördüm onu,
bir katı bir yumuşak, bir acımasız bir merhametli,
kâh erdeme bürünmüş, kâh neşeye,
kâh uysal, kâh küçümseyici ve vahşi.

Kâh tatlılıkla şarkı söyledi, kâh burada oturdu;
bir döndü geriye, bir geri çekti adımlarını,
bir güzel gözleriyle delip geçti kalbimi,

kâh söz söyledi, kâh gülümsedi,
kâh değişti çehresi. Bu düşüncelerde, ah,
gece gündüz tutuyor efendimiz Aşk beni.

113

Qui dove mezzo son, Sennuccio mio

Yarım olduğum buraya, Sevgili Sennuccio,
(keşke burada ben bütün olsaydım, siz de mutlu)
kaçarak geldim fırtına ve rüzgârdan,
birden mevsimi acımasız kılan.

Burada güvendeyim ve söylemek istiyorum size
neden eskisi gibi korkmadığımı yıldırımdan
ve neden, sönmek bir yana,
azalmış bulmadığımı yakıcı arzumu.

Ulaşıp Aşk'ın sarayına, gördüğüm an
doğduğu yeri tatlı ve saf meltemin,
havayı yatıştırıp gök gürültülerini kovan,

Aşk o güzelin hüküm sürdüğü ruhta
yeniden yaktı ateşi ve söndürdü korkuyu:
Ne yapardım bir de baksaydım gözlerine?

114

De l'empia Babilonia ond' è fuggita

Kötü Babil'den, el çektiği
her utancın, her iyiliğin kaçtığı,
elemler beldesi, anası hataların,
kaçtım uzatmak için ömrümü.

Burada yalnızım ve Aşk'ın çağrısına uyup
kâh uyak ve dizeler derlerim, kâh otlarla çiçekler,
hep onunla konuşarak ve hep düşünerek
daha iyi günleri; yalnız bu ayakta tutar beni.

Ne kitleler kaygılandırır beni, ne Talih,
ne kendim çok fazla, ne bayağı herhangi bir şey,
ne içte duyarım, ne dışarda büyük bir sıcaklık;

Yalnız iki kişiyi isterim, keşke biri
yüreğini yatıştırmış olsa bana karşı, nazik,
öteki adımıyla, hep olduğu gibi, sağlam.

115

In mezzo di duo amanti onesta altera

Arasında iki âşığın erdemli ve mağrur
bir kadın gördüm, onunlaydı o efendi,
insanlara hükmeden ve tanrılara;
ve bir yanda güneş vardı, ötekinde ben.

Görünce o güzel çevrildiğini çemberiyle
daha güzel dostun, gözlerime
döndü mutlu mu mutlu, isterdim ki
asla daha acımasız olmasın bana karşı.

Birden neşeye döndü
kıskançlık, ilk bakışta
bu yüce hasım için yüreğimde uyanan;

yüzünü, yaşlarla kaplı, hüzünlü,
küçük bir bulut kapladı çepeçevre,
pek yüksündü yenilmekten.

116

Pien di quella ineffabile dolcezza

O dile gelmez tatlılıkla dolu içim,
güzel yüzden gözlerimin çekip aldığı
o gün (seve seve kapardım onları,
daha az güzelliğe bakmasınlar diye)

ayrıldım en çok arzu ettiğimden; öyle alıştırdım ki
zihnimi yalnız onu düşünmeye,
başkasını görmez, o güzel olmayan her şeyi
hemen, eski âdeti, itici bulur ve küçümser.

Her yanı kapalı bir vadiye,
bitkin iç çekişlerimi serinleten,
yalnız vardım Aşk'la, kaygılı ve geç;

orada kadınlar değil, pınarlar ve kayalar
buluyorum ve suretini o günün,
düşüncemin çizdiği baktığım her yere.

117

Se 'l sasso ond' è più chiusa questa valle

Bu vadiyi en çok kapayan kaya
(oradan geliyor adı)
dönseydi olağan tiksintiyle
Roma'ya yüzünü ve Babil'e sırtını,

iç çekişlerim daha rahat bir yola kavuşurdu
gitmek için umutlarının hâlâ yaşadığı yere;
şimdi dağınık gidiyorlar, ama varıyor her biri
onu gönderdiğim yere, başarısız değil hiçbiri;

ve orada öyle tatlı karşılanıyorlar ki,
fark ettiğim gibi, hiçbiri gelmiyor geri,
öyle zevkle kalıyorlar o yerlerde.

Gözlerimdir acıyı çeken; gün doğar doğmaz,
büyük özlemiyle güzel yerlerin, ellerinden alınan,
gözyaşı veriyorlar bana ve yorgun ayaklarıma zahmet.

118

Rimansi a dietro il sestodecimo anno

Geride kalıyor şimdi on altıncı yılı
iç çekişlerimin ve ilerliyorum ben
sonuncuya doğru; gene de daha yeni
başlamış gibi geliyor bana bütün dertlerim.

Acı tatlı bana ve yararlı yitimlerim,
ve yaşamak ağır; yakarırım kötü talihten
uzun sürsün diye ömrüm ve korkarım daha önce
kapar diye Ölüm güzel gözleri, beni konuşturan.

Şimdi buradayım, ah, ve keşke başka yerde olsam,
ve keşke daha çok istesem, ama istemem artık,
ve daha fazlasını yapamadığımdan, elimden geleni yaparım;

eski arzular uğruna dökülen yeni yaşlar
gösteriyor nasıl ben hâlâ o eski benim,
binlerce değişimle bile değişmemişim.

119

Una donna più bella assai che 'l sole

Bir kadın, çok daha güzel güneşten,
ve daha parlak ve aynı yaşta onunla,
ünlü güzelliğiyle
kendi safına çekti beni, ben henüz gençken.
Düşüncelerimde o, eserlerimde ve sözlerimde,
dünyadaki ender şeylerden olduğu için,
bin yol boyunca
hep önümde oldu neşeli ve gururlu.
Yalnız onun için döndüm olduğum benden;
bakınca gözlerine yakından,
onun aşkı için girişti

güç işlere erkenden,
öyle ki varırsam arzuladığım limana,
onun sayesinde uzun süre yaşamayı
umuyorum, başkaları beni ölü sanırken.

Bu güzel yol gösterdi bana yıllarca
gençlik özlemiyle dopdolu yanarken,
şimdi anlıyorum meğer
daha emin olmak istiyormuş benden,
yalnız gölgesini gösterip bana, tülünü ya da giysisini,
kendisini de bazen, ama gizleyerek yüzünü;
ve ben, ah, çok şey
gördüm sanıp, gençliğimi
mutlu geçirdim ve anısı hoşnut ediyor beni,
şimdi onu biraz daha fazla gördüğüm için.
Diyorum ki, kısa süre önce
hiç görmediğim gibi o âna dek
gösterdi kendini bana; öyle doğdu yüreğimde
buz ve orada hâlâ,
ve hep olacak, ben oluncaya dek kollarında.

Ama korku ve ürperiş önlemedi
cesaret vermemi gönlüme,
onun ayaklarına atıp kendimi
gözlerinden daha çok tatlılık alacak kadar;
ve o (çoktan kaldırmıştı gözlerimin önündeki tülü)
dedi ki bana: "Dostum, şimdi görüyorsun
nasıl güzelim ve iste
her ne uygunsa yaşına."
"Kadınım," dedim, "çok zamandır size
verdim sevgimi, öyle alev almış duyuyorum ki onu,
ne bir şey isteyebilirim bu halde,
ne istememek gelir elimden."
O zaman yumuşacık sesle
karşılık verdi ve beni hep
korkutup umutlandıracak bir bakışla:

"Azdır dünyada bunca kalabalık içinde
değerimden söz edildiğini duyup
yüreğinde hissetmeyen
kısa süre hiç değilse birkaç aşk kıvılcımını;
ama iyiyi bozan hasmım
hemen söndürür onları, böylece ölür her erdem
ve bir başka efendi hüküm sürer
daha sakin bir hayat vaat eden.
Senin zihnin hakkında, Aşk, onu ilk açan,
öyle şeyler söylüyor ki, gerçekten,
görüyorum büyük arzun
onurlu bir hedefe layık kılacak seni;
ve şimdiden ender dostlarımdan olduğun için,
bir kadın göreceksin işaret olarak,
o çok daha mutlu edecek gözlerini."

"Bu imkânsız," demek istiyordum ben,
o şöyle dediğinde: "Şimdi bak (ve biraz kaldır gözlerini
daha gizli yere)
pek az kişiye kendini gösteren kadına."
Hemen eğdim alnımı utançla,
yeni ve daha büyük ateş duyarak içimde,
ve o alay edip
dedi ki: "Görüyorum nerede durduğunu;
nasıl güçlü ışınlarıyla güneş
hemen gözden silerse başka her yıldızı,
öyle daha az güzel görünür şimdi
görüntüm daha büyük ışığın çarptığı kişiye.
Ama dışlamıyorum seni bu yüzden
çünkü o ve ben aynı tohumdan
geldik dünyaya, önce o, sonra ben."

Sonra çözülüp utanç düğümü,
dilimin çevresine dolanan,
fark edince
onun ilk küçümsemesini,
başladım: "Doğruysa işittiklerim,

kutlu olsun o baba ve kutlu olsun o gün,
dünyayı sizinle bezeyen
ve bütün o zaman koşup sizi görmeye geldiğim!
    Döndüysem doğru yoldan,
gösterdiğimden daha çok acı veriyor bu bana;
ama hak ediyorsam
daha çok işitmeyi özünüzü, yanıyorum arzuyla."
Düşünceli karşılık verdi bana ve öyle sabit
tutuyordu ki tatlı bakışını,
yüreğime gönderdi sözlerle çehresini:

"Sonsuz Babamız öyle istediği için,
ölümsüz doğduk her ikimiz de.
Sefiller, ne yararı var bunun size?
Daha iyi olurdu sizin için, var olmasaydık biz.
    Sevgili, güzel, genç ve neşeli
idik bir süre; şimdi öyle hale geldik ki,
o kanatlarını çırpıyor
dönmek için gizlendiği eski yere;
    ben ise bir gölgeyim. Şimdi söyledim sana
bunca kısa sürede anlayabileceğin her şeyi."
Hareket ettirdi adımlarını
şöyle diyerek: "Korkma uzaklaşıyorum diye"
ve yeşil defneden bir taç ördü,
elleriyle doladı onu
çepeçevre şakaklarıma.

    Şarkı, konuşmanı anlaşılmaz bulana
de ki: "Aldırmam, çünkü umuyorum ki yakında
bir başka ulak açıklayacak
gerçeği daha anlaşılır sesle;
yalnızca insanları uyandırmaya geldim ben,
bunu bana buyuran
aldatmadıysa beni, ayrıldığımda yanından."

120

Quelle pietose rime in ch' io m'accorsi

O merhamet dizeleri, içinde yeteneğinizi
fark ettiğim ve soylu sevginizi,
öyle büyük bir etki yarattı ki üzerimde,
hemen bu kalemi aldım elime,

bildirmek için size, hissetmediğimi henüz
son ısırışlarını bütün dünyayla birlikte
beklediğimin, hatta korkusuzca
oturduğu yerin kapısına kadar gittiğimi;

geri döndüm sonra, yazılı gördüğüm için
üzerinde eşiğin, zamanın henüz
gelmediğini, hayatım için biçilen,

okumadıysam da orada günü ya da saati.
Bu yüzden, yatışsın kederli yüreğiniz
ve arasın böyle onurlandırılmayı hak edeni.

121

Or vedi, Amor, che giovenetta donna

Gör şimdi, Aşk, genç bir kadın
küçümsüyor hükmünü ve umursamıyor derdimi
ve arasında bu iki düşmanın nasıl da güvenli.

Zırhın üzerinde, o saçları örülü, üzerinde giysi
oturuyor ve yalınayak çiçeklerle çimen arasında,
bana karşı acımasız ve sana karşı kibirli.

Ben tutsağım, ama merhamet hâlâ
sağlam tutuyorsa yayını ve birkaç oku,
kendi adına ve benim, efendim, öç al.

122

Dicesette anni à già rivolto il cielo

Şimdiden on yedi yıl döndü gökyüzü,
ilk tutuştuğumdan beri ve hâlâ sönmedi ateşim;
olur da halimi düşünürsem,
bir ürperti duyarım alevler arasında.

Doğru atasözü: can çıkmadan
huy çıkmaz ve duyular zayıfladığında
yoğunluğunu yitirmez insani tutkular;
ağır tülün kötü gölgesi yapar bunu bize.

Ah ben, yazık! Ne zaman gelecek o gün,
bakıp hızla geçen yıllarıma
ateşten çıkacağım ve bu uzun elemden?

Hiç görecek miyim o günü, güzel yüzdeki
tatlı havanın bu gözlere zevk vereceği,
yalnızca istediğim ve uygun olduğu kadar?

123

Quel vago impallidir, che 'l dolce riso

O hoş solgunluk, tatlı gülümseyişi
bir aşk bulutuyla örtmüş olan,
kendini öyle görkemle sundu ki kalbime,
kalbim onu karşıladı yüzümde.

O zaman anladım Cennet'te nasıl
görür biri ötekini; öyle açtı ki kendini
o merhametli düşünce, başkası fark edemezdi,
ama onu gördüm ben, başka yere bakmadığım için.

Her meleksi bakış, her gösterişsiz hareket,
aşkın yaşadığı kadında belirmiş olan,
hor görülürdü, sözünü ettiğimin yanında. 11

Yere eğip güzel soylu bakışını,
susarak şöyle diyordu sanki:
"Kim uzaklaştırıyor benden sadık dostumu?" 14

124

Amor, Fortuna, et la mia mente, schiva

Aşk, Talih ve zihnim, uzak duran
gördüğü şeyden ve geçmişe dönen,
öyle üzüyorlar ki beni, bazen
kıskanıyorum öteki kıyıdakileri. 4

Aşk parçalar yüreğimi, Talih yoksun bırakır
her avuntudan, bu yüzden budala zihnim
dertlenip ağlar; ve böyle sayısız dertle
yaşamam gerek mücadele ederek. 8

Umudum yok tatlı günlerin geri geleceğinden,
beklediğim, kötüden betere gitmesi kalan ömrün,
ve çoktan yarısını geçmişim gittiğim yolun. 11

Ah, görüyorum kayıp düştüğünü elimden
elmastan değil, camdan her umudun
ve bütün düşüncelerimin kırıldığını orta yerinden. 14

125
Se 'l pensier che mi strugge

Bu düşünce, bana elem veren,
keskin ve yoğun olduğunca
bürünseydi uygun bir renge,
belki de beni yakıp kaçan
payını alırdı sıcaktan
ve uyanırdı Aşk şimdi uyuduğu yerde;
daha az yalnız olurdu
izleri bitkin ayaklarımın
kırlar ve tepeler boyunca,
daha az yaş olurdu gözlerimde,
yansaydı o güzel, şimdi buz gibi duran
ve içimde dirhem bırakmayan
ateş ve alev olmayan.

Aşk zorladığı için beni
ve bilgiden yoksun kıldığı için,
sert dizelerle konuşacağım, tatlılıktan arınmış;
ama her zaman dışavurmaz
dal çiçekte ya da yaprakta
kendi doğal gücünü.
O güzel gözler ve Aşk,
onların gölgesinde otıiran,
baksın kalbimin içindekine.
Kederim, yükünü atan,
taşacak olursa gözyaşı ya da sitemle,
biri beni üzer, öteki
bir başkasını, onu süslemediğim için.

Sevimli, tatlı dizeler
ilk saldırısında Aşk'ın
yararlandığım, başka silahım yokken:
kim gelip kıracak
bu taştan kalbimi,
hiç değilse eskisi gibi boşalabilmem için?

çünkü öyle geliyor ki bana
birisi var içimde, hep
bir kadını resmedip ondan söz eden:
kendi başıma betimleyemem onu,
ahengim bozuluyor bu yüzden;
ah, böyle kaçıp gitti
tatlı tesellim benim!

Nasıl çocuk zar zor
döndürüp çözerse dilini,
konuşamayan, ama artık susmaktan sıkılan,
öyle arzum söz söylemeye
götürür beni ve tatlı düşmanım
beni duysun isterim, ben ölmeden.
Neşe kaynağı
kendi çehresiyse yalnız
ve sakınıyorsa başka her şeyden,
işit onu sen, yeşil kıyı,
ve öyle geniş uçuş ver ki iç çekişlerime,
hep hatırlansın
nasıl bana dost olduğun.

Pek iyi bilirsin böyle güzel ayak
değmemiştir asla yere,
o gün gibi, sana izini bıraktığı,
bu yüzden bitkin yüreğim geri gelir
acı çeken böğrümle,
paylaşmak için seninle gizli endişelerini.
Keşke gizleseydin
güzel ayak izlerini
hâlâ çiçeklerle çimen arasında,
buruk hayatım
ağlayarak bir yer bulup sakinleşseydi!
ama elinden gelenle yetinir
korkan, özlem çeken ruhum.

Nereye döndürsem gözlerimi,
tatlı bir parlaklık bulup
düşünürüm: "Buraya düşmüş güzel ışığı gözlerin."
Hangi çimen ya da çiçeği toplasam,
kök saldığını düşünürüm
o güzelin yürüdüğü toprakta
kıyılarla nehir arasında,
bazen kendine oturacak bir yer yaptığı,
serin, çiçekli ve yeşil.
Demek, hiçbir parça yok olmaz;
yitim olurdu bunu daha kesin bilmek.
Kutlu ruh, nesin sen
başkasını böyle kıldığına göre?

Ey küçük garip şarkı, nasıl da kabasın!
Sanırım biliyorsun bunu:
Kal bu ormanlarda.

126

Chiare fresche et dolci acque

Duru, serin ve tatlı sular,
o güzelin, bana eşsiz görünen,
güzel bedenini bıraktığı;
narin dal, hoşlandığı
(iç çekerek hatırlarım)
yaslamaktan güzel yanını,
çimen ve çiçek, alımlı
giysisinin örttüğü
melek sinesiyle beraber,
kutsal, aydınlık hava,
Aşk'ın güzel gözlerle yüreğimi açtığı:
kulak verin birlikte
elemli son sözlerime.

Buysa gerçekten yazgım
ve sema uğraşıyorsa
Aşk bu gözleri ağlarken kapasın diye,
talih bu aciz
bedeni aranıza defnetsin
ve dönsün ruh yuvasına çıplak;
ölüm daha az zalim olur
bu umudu taşırsam
o korkunç geçide,
çünkü bitkin ruhun
gücü yok hiç daha huzurlu limanda
ya da daha sakin mezarda
kaçmaya çileli ten ve kemiklerden.

Zamanı gelir de belki
bildik yerine
döner o güzel vahşi ve uysal,
ve orada, beni gördüğü
o kutlu gün,
çevirir gözlerini arzulu ve mutlu,
arayarak ve –ah, merhamet!–
taşlar arasında çoktan toprak
görerek beni, Aşk esin verir
iç çekmesi için
bana bağış getirip
Cennet'i zorlayacak tatlılıkla,
silerken gözlerini güzel tülle.

Güzel dallardan iniyordu
(tatlı anı bellekte)
bir çiçek yağmuru kucağına,
ve o oturuyordu,
kibirsiz öyle utku içinde,
örtülü çoktan sevgi dolu bulutla;
bir çiçek eteğine düşüyordu,
biri sarı örgülerine,
parlak altın ve inciler

gibi görünen o gün gözüme;
biri yere iniyordu, biri suya,
biri, sevimli bir salınımla,
dönerek şöyle diyordu sanki: "Aşk hükmediyor burada."52

Ne çok söyledim kendime
o zaman, hayretle dolu içim:
"Bu güzel belli ki Cennet'te doğmuş!"
Tanrısal duruşu
ve çehresi ve sözleri ve tatlı gülüşü
öyle unutkanlıkla yükleyip beni,
öyle ayırmıştı ki
gerçek imgeden,
şöyle diyordum iç çekerek:
"Buraya nasıl geldim ben ya da ne zaman?"
Cennet'te sanıp kendimi, olduğum yerde değil.
O günden beri hoşuma gider
bu çimen, öyle ki başka yerde huzur bulamam.

Dilediğin kadar güzelliğe kavuşsan,
cesaretle bırakabilir ormanı,
insanlar arasına gidebilirdin.

127

In quella parte dove Amor mi sprona

Aşk'ın beni sürüklediği yöne
döndürmek zorundayım elemli dizeleri,
dertli zihnimin ardından giden.
Hangileri son olacak, ah, ve hangileri ilk?
O, derdim hakkında benimle konuşan,
kuşkuda bırakır beni, öyle karışık yazdırır ki.
Ama ne kadar yazılmış bulsam da,
Aşk'ın eliyle, dertlerimin hikâyesini

ortasına yüreğin, sık sık başvurduğum,
konuşacağım, çünkü iç çekişler
konuşmayla huzura kavuşur ve elem çareye.
Diyorum ki, baksam da ben
bin değişik şeye dikkatle, gözlerimi dikerek,
yalnız bir kadını görürüm ve güzel çehresini.

Acımasız talihsizliğim
–çileli, amansız ve kibirli–
ayırdığı için beni en büyük iyiliğimden,
Aşk yalnızca anılarla ayakta tutar beni:
bu yüzden, görürsem genç suretle
yeşile bürünmeye başladığını dünyanın,
görür gibi olurum o erken çağda
güzel genç kızı, şimdi kadın olan;
yükselip her şeyi ısıttığında güneş,
öyle gelir ki bana,
aşk ateşi gibidir soylu kalbe hükmeden;
ama gün sitem ettiğinde
güneşe, adım adım döndüğü için geriye,
ulaşmış görürüm o güzeli kusursuz günlerine.

Daldaki yapraklara ya da yerdeki menekşelere
bakarken soğuğun azaldığı mevsimde
ve daha iyi yıldızların güç kazandığı,
gözlerimdedir hâlâ menekşeler ve yeşil,
savaşımın başlangıcında
Aşk'ın kuşandığı, öyle ki hâlâ yüreklendirir beni,
ve o tatlı sevimli kabuk,
çepeçevre saran küçük bedeni,
bugün soylu ruhun yaşadığı,
başka her zevki bana
bayağı gösteren: öyle güçlü anımsarım
onun sade tavrını,
o zamanlar filizlenip sonra büyüyen,
tek nedeni ve çaresi dertlerimin.

Bazen yeni karı görünce
güneşin çarptığı tepeler boyunca, uzaktan,
güneşin kara hükmünce hükmeder bana Aşk,
ben düşünürken o insanüstü güzel yüzü,
uzaktan yaşlar akıtan gözlerimden,
ama yakından onları kamaştırıp gönlü alt eden
(o yüzde beyazla altın rengi arasında
hep kendini gösterir hiç görmediği şey
ölümlü gözün, sanırım, benim dışımda)
ve o sıcak arzuyu,
o güzel iç çekip gülümsediğinde
beni tutuşturan, o kadar ki unutuş
hiçbir şeye aldırmaz, ama ölümsüzleşir:
ne yaz değiştirir onu, ne kış söndürür.

Ne zaman gördüysem gece yağmurundan sonra
seyrettiğini berrak havada gezgin yıldızların
ve tutuştuklarını şebnemle don arasında,
karşımda belirdi güzel gözler
–oraya yaslanır yorgun ömrüm–
gördüğüm halleriyle gölgesinde güzel bir tülün;
ve nasıl onların güzellikleriyle gök
ışıldıyor idiyse o gün, öyle onları, yaşlarla ıslak,
hâlâ kıvılcım saçarken görür, o yüzden hep yanarım.
Güneşin doğuşunu görürsem,
belirdiğini hissederim beni âşık eden ışığın;
günbatımını görürsem akşam,
o güzeli görürüm sanki dönüp giderken,
karanlıkta bırakarak çekildiği yeri.

Görmüşse gözlerim beyaz ve kızıl
gülleri altın vazoda,
erden ellerin henüz topladığı,
gördük diye düşünmüşlerdir çehresini o güzelin,
bütün öteki mucizeleri aşan,
kendinde toplanmış üç mükemmellikle:
sarı saçlar, çözülü duran üzerinde

hiçbir sütün yarışamadığı gerdanın,
ve yanaklar, tatlı bir ateşin süslediği.
Meltem biraz kıpırdatırsa
beyaz ve sarı çiçekleri kırlarda,
geri döner aklıma o yer
ve ilk gün, bırakıldığını gördüğüm havaya
sarı saçların, beni hemen tutuşturan.

Birer birer sayıp yıldızları
küçük bir kaba hapsederim sanırdım
bütün suları, tuhaf bir fikir
geldiğinde aklıma: böyle az sayfada anlatmak
kaç yerde her güzelden güzel çiçeğin
kendi içinde kalarak ışığını yaydığını,
ondan asla uzaklaşmayayım diye;
uzaklaşamam zaten, bazen kaçsam bile,
gökte ve yeryüzünde hapsetmiş adımlarımı,
çünkü bitkin gözlerimde
hep o var, bu yüzden bütün tükenmişliğim;
böyle benimle kalır o güzel,
başkasını görmem asla, ne görmeyi dilerim,
ne çağırırım adını başka kadının iç çekişlerimde.

İyi bilirsin, şarkı, söylediklerim hiçtir
gizli aşk düşüncemin yanında,
gece gündüz zihinde taşıdığım;
yalnız onun tesellisiyle
yok olmam böyle uzun savaşta,
çoktan beni öldürecek olan
ağlayarak uzaklığına kalbimin;
ama o düşünceyle durdururum ölümü.

128

Italia mia, ben che 'l parlar sia indarno

İtalya'm, sözler çare olmasa da
ölümcül yaralara,
güzel bedeninde öyle çok gördüğüm,
dilerim, hiç değilse iç çekişlerim
umduğu gibi olsun Tiber ve Arno'nun
ve Po'nun, şimdi kıyısında oturduğum, elemli ve üzgün.
Göğün hâkimi, yalvarırım
merhamet, seni yeryüzüne getiren,
döndürsün seni sevgili, kutsal yurduna:
bak, soylu efendim,
nasıl sudan nedenleri bu acımasız savaşın;
ve yürekleri, katılaştırıp kapattığı
mağrur ve öfkeli Mars'ın,
aç sen, Rabbim, ve yumuşat ve özgür kıl:
orada duyur hakikatini
benim dilimle, değersiz olsam da ben.

Siz, Talih'in, ellerine teslim ettiği kimseler
dizginlerini güzel yörelerin
(hiç acımıyorsunuz sanki onlara):
ne yapıyor burada bunca yabancı kılıç?
Yoksa yeşil toprağın
barbar kanıyla boyanması mı amaç?
Yararsız bir hata kandırıyor sizi:
az görüp, çok gördüğünüzü sanıyorsunuz,
satılık yürekte sevgiyi aradığınız için ya da bağlılığı;
kimin en çok yandaşı varsa,
onun çevresi sarılıdır en çok düşmanla.
Ey tufan, toplanan
kim bilir hangi yabancı çöllerden
basmak için tatlı kırlarımızı!
Kendi ellerimizle
başımıza geliyorsa bu, peki kim kurtaracak bizi?

Doğa gereğince gözetmiş halimizi,
koyduğunda Alpler kalkanını
bizimle Tötonların öfkesi arasına;
ama bilinçsiz arzumuz, azmedip kendi iyiliğine karşı,
elinden geleni yapmış sonradan
hasta etmek için bu sağlıklı bedeni.
Şimdi aynı kafeste yuvalanmış
vahşi hayvanlarla uysal sürüler,
öyle ki hep en iyiler inliyor;
ve tohumundan geliyor bu
(daha büyük bir acı) o yasasız halkın;
okuduğumuza göre,
Marius öyle derin bir yara açmış ki onlarda,
anısı bu eylemin yaşıyor hâlâ:
susamış ve yorgun,
içtiği ânın nehirden su kadar kanı.

Caesar'dan söz etmiyorum, her ovada
otları ala boyayan, akan kanla
kılıcımızı sapladığı damarlardan.
Şimdi (bilmem hangi kötü yıldızlar yüzünden)
gök sanki nefret ediyor bizden:
sizin sayenizde, pek güvendiğimiz.
Bölünmüş iradeleriniz
bozuyor en güzel köşesini dünyanın.
Hangi hata, hangi yargı, hangi yazgı yüzünden
huzursuz ediyorsunuz zavallı komşunuzu
ve el koyuyorsunuz parçalanmış, dağılmış
servetlere ve yabancı topraklarda
insanlar arıyorsunuz ve mutlu oluyorsunuz
kan döküp, parayla satmalarından ruhlarını?
Gerçeği söylemek için konuşuyorum ben,
ne kimseye karşı nefretim, ne küçümsemem yüzünden.

Farkında değil misiniz bunca kanıta rağmen
Bavyeralı ihanetinin,
parmağını kaldırıp ölümle oyun oynayan?

Alay daha kötü, bana kalırsa, yitimden.
Ama kanınız daha bol
akıyor, başka öfke sizi kamçıladığı için.
Gündoğumundan üçüncü saate
kendiniz hakkında düşünün, göreceksiniz nasıl
değerli görür başkasını, kendini böyle bayağı gören.
Soylu Latin kanı:
at üzerinden bu zararlı yükleri,
putlaştırma
boş, içeriksiz bir adı;
kuzeyin hiddeti, o vahşi halk
alt ediyorsa zekâmızı,
suç bizim, doğal bir şeyin değil.

"Bu değil mi bedenimin değdiği ilk toprak?
Bu değil mi yuvam,
tatlılıkla beslendiğim?
Bu değil mi güvendiğim yurdum,
iyi, merhametli anam,
hem anneme, hem babama bağrını açan?"
Allah aşkına, bu zihninizi
harekete geçirsin biraz ve merhametle bakın
gözyaşlarına kederli halkın,
yalnız sizden barış uman
Tanrı'dan sonra. Ve gösterecek olursanız
küçük bir acıma işareti,
erdem öfkeye karşı
silahlanacak ve kısa sürecek savaş:
çünkü eski cesaret
ölmedi henüz İtalyanların yüreğinde.

Efendiler: bakın nasıl akıp gidiyor zaman
ve nasıl kaçıyor yaşam
ve nasıl ardımızda Ölüm.
Şimdi buradasınız; son ayrılığı düşünün,
çünkü ruh çıplak ve yalnız
gitmek zorunda o tehlikeli yola.

Bu vadiden geçerken,
lütfen hâkim olun nefret ve öfkenize,
onlar ters rüzgârlardır sakin ömre;
ve başkasına acı vermek için
harcadığınız zamanı, daha değerli bir eyleme
dönüştürün, elin ya da zihnin işlediği,
güvel bir övgüye,
erdemli bir çalışmaya:
böylece burada yeryüzünde mutlu olup insan,
bulabilir Cennet'e giden yolu.

Şarkı, emrediyorum sana
iletini nazikçe dile getirmeni,
çünkü kibirli insanlar arasına gitmen gerek
ve onların iradeleri dopdolu
hâlâ zararlı ve eski görenekle,
hakikatin her zaman düşmanı olan.
Talihini deneyeceksin
yücegönüllü azlar arasında, iyiliği seven;
de ki onlara: "Kim koruyacak beni?
Haykırarak yürüyorum: Barış, barış, barış."

129
Di pensier in pensier, di monte in monte

Düşünceden düşünceye, tepeden tepeye
rehberlik eder Aşk bana, her çiğnenmiş yolu
aykırı bulduğum için sakin bir yaşama.
Tenha tepede ırmak ya da pınar,
iki doruk arasında gölgeli vadi varsa,
orada huzur bulur korkan ruhum;
ve Aşk onu sürüklerken,
kâh güler, kâh ağlar, kâh korkar, kâh güvenir:
ve yüzüm, ruh nereye götürürse onu izleyen,
kararır ve yeniden aydınlanır

ve her bir halde pek kısa kalır;
bu yüzden, görünce böyle hayatı bilen kişi,
der ki: "Yanıyor bu ve belirsiz hali."

Yüce dağlar ve sarp ormanlar boyunca
biraz huzur bulurum; her yaşanan yer
can düşmanıdır gözlerimin.
Her adımda yeni bir düşünce doğar
kadınımla ilgili, sık sık zevke
döndüren uğruna katlandığım elemi;
pek değiştirmek istemem
bu buruk, tatlı hayatımı,
derim ki o yüzden: "Belki Aşk saklıyor seni
daha iyi bir zamana;
belki kendine itici, başkasına değerlisin."
Ve şu düşünceye geçerim iç çekip:
"Doğru olabilir mi? Peki nasıl? Ne zaman?"

O yerde, ulu bir çam ya da bir tepenin gölge ettiği,
durup bazen, gördüğüm ilk taşa
çizerim zihnimle güzel çehresini.
Kendime gelince, bağrımı ıslak bulup
merhametle, derim ki: "Ah, çaresiz,
nereye geldin? Nedir ayrıldığın şey?"
Ama tutabildiğim sürece
ilk düşüncede gezgin zihnimi
ve ona bakıp kendimi unuttuğum sürece,
Aşk'ı öyle yakında hissederim ki,
aldanışından mutlu olur ruhum;
pek çok yerde ve öyle güzel görürüm ki onu,
aldanış sürsün, başka şey istemem.

Birçok kez gördüm onu (kim inanır şimdi bana?)
duru suda ve yeşil çimen üstünde
canlı, ve gövdesinde bir kayının
ve beyaz bulutta, öyle güzel ki Leda
söylerdi pekâlâ kızının yittiğini
yıldız gibi, güneşin örttüğü ışınıyla;

ve ne denli yabanıl
yerde bulursam kendimi ve ne denli ıssız kıyıda,
o denli güzel çizer düşüncem o güzeli.
Sonra, gerçek dağıttığında
o tatlı aldanışı, tam orada aynı yerde otururum,
soğuk, ölü taş gibi canlı kayada,
düşünen ve ağlayan ve yazan biri gibi.

Başka dağ gölgesinin değmediği yere,
en yüksek ve en özgür doruğa doğru
çeker beni hep yoğun bir arzu.
Oradan yitimlerimi ölçmeye başlarım
gözlerle ve sonra ağlayarak boşaltırım
elemli bulutu, kalbimde toplanan,
bakıp düşündüğümde
ne çok havanın ayırdığını beni güzel yüzden,
hep bana böyle yakın ve böyle uzak olan.
Sonra derim ki kendime yavaşça:
"Ne biliyorsun, çaresiz? Belki orada
birisi iç çekiyor şimdi yokluğuna."
Ve bu düşünceyle soluk alır ruhum.

Şarkı, şu Alplerin ötesinde,
göğün daha berrak ve mutlu olduğu yerde,
beni gene göreceksin akan bir su yanında,
meltemini duydukları o yerde
yeni ve hoş kokulu bir defnenin:
orada kalbim ve o güzel, onu benden çalan;
burada yalnız imgemi görebilirsin benim.

130

Poi che 'l camin m'è chiuso di mercede

Merhamet yolu bana kapalı olduğu için,
umarsız yoldan uzaklaştım
o gözlerden – oraya (bilmem hangi yazgıyla)
koyulmuş ödülü her inancımın.

İç çekişle beslerim başka şey istemeyen yüreği
ve gözyaşlarıyla yaşarım, ağlamaya doğmuşum;
ne de üzülürüm buna, çünkü böyle halde
daha tatlıdır ağlayış herkesin sandığından.

Bir tek görüntüye adarım kendimi,
ne Zeuksis'in eseri, ne Praksiteles'in, ne Phidias'ın,
daha iyi usta ve daha yüksek zihnin.

Hangi Skythia korur beni ya da hangi Numidya,
gözü doymayıp hâlâ haksız sürgünümden,
buluyorsa beni Haset, böyle gizlenmişken?

131

Io canterei d'Amor sì novamente

Öyle değişik söylerdim ki ezgisini aşkın,
acımasız yanından o güzelin günde bin iç çekiş
alırdım zorla ve bin yüce arzu
tutuştururdum donmuş zihninde;

ve güzel çehresinin değiştiğini görürdüm sık sık,
ve yaşla dolup gözlerinin daha merhametli
döndüğünü, çok geç pişman olan birisi gibi
başkasının elemlerinden ve kendi hatasından;

ve kar ortasında kırmızı gülleri görürdüm
meltemin hareket ettirdiği ve açılmış fildişini,
mermere dönen kim bakarsa yakından,

ve her şeyi, sayesinde bu kısa ömürde
esef etmediğim kendime, hatta gurur duyduğum
daha geç mevsime saklandığım için.

132

S' amor non è, che dunque è quel ch' io sento?

Aşk değilse, nedir peki benim hissettiğim?
Aşksa ama, Tanrı aşkına, nedir, nasıl bir şey?
İyiyse eğer, niçin bu acı, ölümcül etki?
Kötüyse eğer, neden böyle tatlı her elem?

İsteğimle yanıyorsam, neden bu ağlayış ve yakınma?
İstemiyorsam, yakınmanın ne yararı var?
Ey canlı ölüm, ey zevk veren zarar,
nasıl hükmediyorsun bana, ben razı değilsem eğer?

Ve razıysam buna, çok yanlış olur üzülmem.
Böyle ters rüzgârlar arasında dayanıksız kayıkta
buluyorum kendimi açık denizde, dümensiz,

öyle yoksun ki bilgiden, hatayla öyle yüklü ki,
ben de bilmiyorum ne istediğimi,
titreyip yaz ortasında, yanıyorum kışın.

133

Amor m'à posto come segno a strale

Aşk beni hedef olarak koydu oklara,
güneşteki kar, ateşteki mum gibi
ve rüzgârdaki sis; şimdiden boğuk sesim,
kadınım, merhamet dilemekten ve aldırmıyorsunuz siz. 4

Gözlerinizden çıkageldi ölümcül vuruş,
ona karşı yararı yok zamanın, ne de yerin;
yalnızca sizden gelir (size göre bir şaka)
güneş ve ateş ve rüzgâr, beni böyle kılan. 8

Düşünceleriniz birer ok, yüzünüz bir güneş,
arzu bir ateş; bütün bu silahlarla
deler beni Aşk, şaşırtıp yok eder; 11

ve meleksi ezginiz ve sözleriniz,
tatlı soluğunuzla, kendimi savunamadığım,
o meltemdir, hayatımın kaçtığı. 14

134

Pace non trovo et non ò da far guerra

Barış bulamam ve savaşacak değilim;
ve korkar ve umarım, ve yanarım ve bir buzum;
ve uçarım üzerinde semanın ve yatarım yerde;
ve hiçliği tutar ve tüm dünyayı kollarıma alırım. 4

Birisi beni hapse koymuş, ne bana açar, ne kapar,
ne kendisi için tutar beni, ne bağı çözer;
ve öldürmez beni Aşk ve zinciri çözmez,
ne canlı ister beni, ne çıkarır umarsız halden. 8

Gözsüz görürüm ve dilim yok ve haykırırım;
ve yok olmayı özlerim ve yardım dilerim;
ve nefret ederim kendimden ve başkasını severim.

Acıyla beslenirim, ağlarken gülerim;
aynı ölçüde tatsız gelir bana ölüm ve yaşam.
Bu haldeyim, kadınım, sayenizde sizin.

135

Qual più diversa et nova

En tuhaf ve en yeni her ne
var olmuşsa her ne sıradışı iklimde,
o, doğru hükmedildiğinde,
bana benzer en çok: bu hale geldim, Aşk.
Günün doğduğu yerde
bir kuş uçar, yalnız, yoldaşsız,
gönüllü ölümünden
yeniden doğar ve tümden yeniler kendini hayata.
Böyle benzersizdir
arzum ve böyle doruğunda
yüce düşüncelerinin güneşe döner
ve böyle tüketip kendini,
böyle döner eski haline;
yanar ve ölür ve yeniden edinir gücünü
ve yaşar sonra, ankayla yarış halinde.

Öyle atılgan bir taş var ki
orada, Hint Denizi'nde, doğası gereği
çeker kendine demiri ve onu çalar
tahtadan, böylece gemiler batar.
Bunu kanıtlarım ben dalgaları arasında
acı ağlayışın, çünkü o güzel kaya
insafsız gururuyla götürdü
batmak zorunda olduğu yere hayatımı.

Böyle çaldı ruhumu
(çalarak kalbimi, eskiden katı olan
ve bir tutan şimdi bölünüp dağılmış beni)
bir taş, daha istekli çekmeye
demirdense teni. Ah acımasız talihim!
Tende olduğum için çekildiğimi görürüm kıyıya,
yaşayan, tatlı bir mıknatıs tarafından!

En uzak batıda
vahşi bir hayvan var, daha sessiz
ve daha yumuşak başka her canlıdan,
ama gözyaşını, acıyı ve ölümü taşır gözlerinde;
çok dikkatli olması gerekir
bakışını ona çevirecek olanın:
gözlerine bakmadıkça onun,
başka her şeyi görebilir güvenle.
Ama ben, tedbirsiz, çaresiz,
hep kendi kötülüğüme koşarım, ve iyi bilirim
neler çektiğimi, çekeceğimi; ama açgözlü
arzum, kör ve sağır olan,
öyle alıp götürür ki beni, ölümüme neden olacak
güzel kutsal çehresi ve güzel gözleri
bu vahşi, melekler gibi masum varlığın.

Güneyde doğar
bir pınar ve adını güneşten alır,
doğası gereği
geceleri kaynar ve gün boyu soğuktur;
güneş ne kadar yükselir, yakına gelirse,
o kadar soğur.
Ben de böyle
pınarı, yuvasıyım gözyaşının:
o güzel ışık,
güneşim olan, uzaklaşınca, üzgün ve yalnız
olunca gözlerim ve gece karanlık onlara,
yanarım o zaman; ama altın
ve ışınların belirdiğini görürsem o canlı güneşten,
içimde ve dışımda, değiştiğimi duyarım tümden
ve buza döndüğümü, öyle soğuk olurum!

Bir başka pınar var Epeiros'ta,
onu anlatan yazılara göre, soğuk olsa da
sönük her meşaleyi
yeniden yakıp söndürürmüş yanık olanı.
Ruhum, aşk ateşinden
henüz zarar görmeyen,
biraz yaklaşıp
o hep iç çektiğim soğuk güzele,
yandı bütünüyle ve böyle bir acı
görmedi ne güneş, ne yıldız,
çünkü mermerden bir yüreği bile insafa getirirdi o;
ve onu ateşe verdikten sonra,
yeniden söndürdü onu buz gibi, güzel erdem.
Böyle birçok kez kalbi yeniden yakıp söndürdü:
Bilirim bunu hisseden ben ve sık sık öfkelenirim o yüzden.

Bütün kıyılarımızın ötesinde,
Talih'in ünlü adalarında
iki pınar var; kim içerse
birinden katılarak ölür ve ötekinden içen kurtulur.
Benzeri bir talih damgasını vurur
hayatıma, katılarak ölebilirim çünkü
aldığım büyük zevkten,
elemli haykırışlar onu azaltmazsa eğer.
Aşk, hâlâ bana rehberlik eden
gölgeli yerlerine gizli ve karanlık ünün,
söz etmeyelim bu pınardan, hep dolu
gördüğümüz, ama en dolu haline
güneşle Boğa birleşince ulaşan:
böyle gözlerim ağlar her an,
ama en çok o mevsimde, kadınımı gördüğüm.

Bilmek isteyen olursa, şarkı,
ne yaptığımı, şöyle diyebilirsin: "Büyük bir taşın
altında o, kapalı bir vadide, Sorgue'un doğduğu;
başka kimse yok onu gören,
Aşk'ın (bir adım bile onu bırakmayan)
ve onu yok edenin görüntüsü dışında:
ona gelince, o kaçıyor başka herkesten."

136

Fiamma dal Ciel su le tue treccie piova

Gökten ateş yağsın saçlarına, kötü kadın,
kötülük etmekten böyle zevk alıyorsun madem,
ırmaktan içerek ve pelitlerden yiyerek,
başkasının yoksulluğuyla irisin ve zengin,

ihanetler yuvası, sende tertiplenir
her kötülük, dünyaya bugün yayılan,
şarabın kölesi, yataklar ve yemeğin,
sende gemi azıya almış şehvet!

Odalarında genç kızlarla yaşlı erkekler
oynaşıp dururlar ve İblis ortada
körükle ve ateşle ve aynalarla.

Yastıklar arasında, serin yerde değil,
çıplak büyüdün rüzgârda ve yalınayak dikenler arasında;
şimdi öyle yaşıyorsun ki, Tanrı'ya ulaşsa keşke kokusu!

137

L'avara Babilonia à colmo il sacco

Cimri Babil doldurmuş torbayı
Tanrı'nın gazabıyla ve imansız ve kötü âdetlerle,
o kadar ki patlıyor, ve tanrıları kılmış
İupiter'le Pallas'ı değil, Venüs'le Bakkhos'u.

Adalet beklemekten tükenip bitkin düşüyorum;
ama şimdiden yeni bir sultan görüyorum onun için,
tek bir merkez kuracak o (dilediğimce tez değil)
ve Bağdat'ta olacak yeri.

Putları yere saçılacak
ve mağrur, Cennet'e düşman kuleleri;
ve kule bekçileri yanacak hem dışardan, hem içerden. 11

Güzel ve erdem dostu ruhlar
hükmedecek dünyaya ve o zaman göreceğiz çağın
altına dönüştüğünü ve dopdolu olduğunu eski değerlerle. 14

138
Fontana di dolore, albergo d'ira

Elem çeşmesi, gazap yuvası,
hatalar okulu, sapkınlık mabedi,
eskinin Roma'sı, şimdi sahte ve habis Babil,
uğruna bunca gözyaşı dökülen ve iç çekilen, 4

ey aldatışlar ocağı, ey korkunç hapis,
iyiliğin öldüğü, kötülüğün doğup beslendiği;
canlılar cehennemi: büyük bir mucize olacak
İsa sana sonunda öfkelenmezse. 8

Erdemli ve kibirsiz yoksulluk iken temelin,
kurucularına karşı dikiyorsun boynuzlarını,
arsız yosma! Nereye bağladın umudunu? 11

Zina edenlerine mi, haram kazançtan doğan
hadsiz servetine mi? Constantinus geri gelmez artık;
bari seni alsın cehennem, onu barındıran. 14

139

Quanto più disiose l'ali spando

Ne kadar arzulu açarsam kanatlarımı
size doğru, ey tatlı dostlar grubu,
o kadar engeller Talih öksesiyle
uçmamı ve yollarda oyalar beni.

Yüreğim, ona rağmen yola çıkardığım,
hep sizinledir o açık vadide,
denizimizin karayı en çok sardığı yerde;
önceki gün ondan ayrıldım ağlayarak.

Ben sola yürüdüm, o doğru yoldan gitti;
ben zorla sürüklendim, ona Aşk rehberlik etti,
o Kudüs'e, bense Mısır'a.

Ama sabır avuntu elemimde;
çünkü eski âdet gereği aramızda belirlediğimiz,
birlikteliğimiz seyrektir ve kısa.

140

Amor, che nel penser mio vive et regna

Aşk, düşüncemde yaşayıp hüküm süren
ve yüce tahtını kalbimde kuran,
bazen zırhını kuşanıp yüzüme gelir;
oraya yerleşip oraya diker sancağını.

O güzel, bize sevip katlanmayı öğreten,
ve büyük arzuyu, alevlenen umudu
akıl, utanç ve saygı dizginlesin isteyen,
öfkelenir gözüpekliğimize içinden.

Bu yüzden, Aşk korkuyla yüreğe kaçar
her girişimini bırakıp, ve ağlar ve titrer;
orada saklanır, görünmez bir daha dışarda. 11

Ne yapabilirim, efendim korkarken,
son saate dek onunla kalmaktan başka?
Çünkü iyi sona ulaşır iyi severek ölen. 14

141

Come talora al caldo tempo sòle

Nasıl bazen sıcak mevsimde
saf kelebek ışığı arayarak
birisinin gözlerine uçar da özlemiyle,
kendisi ölür, ötekine acı verirse, 4

öyle koşarım hep yazgını olan güneşine
o gözlerin, bana bunca tatlılığın geldiği,
çünkü aklın hükmünü umursamaz Aşk
ve arzu ayırt etme gücüne üstün gelir. 8

Ve çok iyi görürüm nasıl benden kaçtığını gözlerin
ve bilirim bu yüzden öleceğimi gerçekten,
gücüm karşı koyamadığı için kedere; 11

ama öyle tatlı şaşırtır ki beni Aşk,
başkasının acısına ağlarım, kendi kaybıma değil,
ve ruhum, kör, razı olur ölümüne. 14

142

A la dolce ombra de le belle frondi

O güzel yaprakların tatlı gölgesine
koştum kaçarak acımasız bir ışıktan,
üçüncü gökten gelip burada aşağıda beni yakan;
ve kardan arınıyordu tepeler
güzel meltemle, mevsimi yenileyen,
ve kırlarda otlar çiçekleniyordu ve dallar.

Dünya hiç görmemiştir böyle sevimli dalları,
ne rüzgâr kıpırdatmıştır böyle yeşil yaprakları,
bana göründükleri gibi o ilk mevsimde;
böylece, yakıcı ışıktan korkup,
sığınağım seçtim gölgesini, tepelerin değil,
Cennet'in gözdesi ağacın.

Bir defne beni korudu o zaman gökten,
bu yüzden sık sık, güzel dallarına arzulu,
o günden beri ormanlardan geçtim, tepelerden;
ne ağaç gövdesine rastladım artık, ne yapraklara,
semavi ışığın onca onurlandırdığı,
mevsime göre nitelikleri değişmeyecek kadar.

Bu yüzden, daha da kararlı mevsimden mevsime,
peşine düşerek o yerin, Cennet'in beni çağırdığı
ve yumuşak ve aydınlık bir ışığın rehberlik ettiği,
geri döndüm hep ilk dallara bağlı,
hem toprağa dağıldığında yaprakları,
hem güneş yeşile döndürdüğünde tepeleri.

Ormanlar, kayalar, kırlar, nehirler ve tepeler,
yaratılmış her şey, zamana yenik düşüp değişir;
bu yüzden bağış diliyorum o yapraklardan,
yıllarca dönerken gökler,
hazır idiysem kaçmaya ökseli dallardan,
görmeye başlar başlamaz ışığı.

Öyle hoşuma gitmişti ki başta o tatlı ışık,
neşeyle geçtim pek yüksek tepeleri,
yaklaşmak için o sevgili dallara.
Şimdi kısa ömrüm ve yer ve zaman
başka yol gösteriyor bana Cennet'e gitmek için
ve meyve vermek, yalnız çiçek ve yaprak değil. 36

Başka aşk arıyorum (zamanı çünkü artık),
başka yapraklar ve başka ışık, başka bir tırmanış
Cennet'e başka tepelerden ve başka dallar. 39

143

Quando io v'odo parlar sì dolcemente

Duyduğumda böyle tatlı konuştuğunuzu,
Aşk'ın çömezlerine aşıladığı gibi,
yanan arzum kıvılcımlar saçar,
ölülerin ruhlarını bile tutuşturacak; 4

o zaman güzel sevgiliyi hazır bulurum
her nerede bana tatlı ve nazik davrandıysa,
o haliyle, beni sık sık uyandırdığı,
çan sesiyle değil, iç çekişlerle. 8

Saçlarını meltemde çözülü, onu geriye
dönmüş görürüm; böyle güzel gelir
kalbe, onun anahtarına sahip kişi olarak; 11

ama aşırı zevkim, engelleyen
dilimi, cesaret edemez söze dökmeye
nasıl oturduğunu içerde. 14

144

Né così bello il sol giamai levarsi

Ne böyle güzel güneşin yükseldiğini gördüm
gökyüzü sisten en çok arındığında,
ne gökkuşağının yağmurdan sonra
havada bunca renkle çeşitlendiğini,

gördüğüm gibi, aşk yükünü aldığım gün
değiştiğini o güzelin alev alev yanan
yüzünün: ona (sakınganım sözümde)
denk olamaz ölümlü hiçbir şey.

Gördüm: Aşk öyle tatlı döndürüyordu ki
güzel gözlerini o güzelin, başka her görüntü
o andan sonra karanlık görünmeye başladı bana.

Sennuccio, Aşk'ı gördüm ve gerdiği yayı,
öyle ki daha sonra hiç kaygısız olmadı
ömrüm, hâlâ özler o güzeli bir daha görmeyi.

145

Ponmi ove 'l sole occide i fiori et l'erba

Nerede güneş çiçekler ve çimeni öldürüyorsa
ya da buzla kar güneşe üstün geliyorsa, oraya koy beni;
Nerede güneş arabası ılımlı ve hafifse
ya da onu bize veren ve alan varsa, oraya koy beni;

boynu bükük ya da mağrur talihe koy beni,
tatlı berrak, karanlık ve ağır havaya;
geceye koy beni, uzun ve kısa güne,
olgun yaşa ya da gençlik çağına;

Cennet'e koy beni ya da yeryüzüne, derinlere,
yüce dağa, derin ve bataklık vadiye;
özgür ruh kıl beni ya da tene bağlı;

silik ya da parlak üne koy beni:
ne isem o olup, yaşadığım gibi yaşayacağım,
sürdürerek on beş yıllık iç çekişlerimi.

146

O d'ardente vertute ornata et calda

Ey soylu ruh, erdemle yanan,
güzel ve sıcak, uğruna pek çok sayfa yazdığım,
ey erdenliğin el değmemiş tek beldesi,
sağlam kule, yüce değer üzerinde yükselen,

ey alev, ey güller, serpilmiş duran tatlı, yaşayan
kar tabakasına, kendimi görüp arındığım,
ey zevk, uğruna kanat açtığım o güzel yüze,
güneşin ısıtacağından daha parlak ışıyan;

adınızla, anlaşılacak olsa dizelerim
o kadar uzakta, doldururdum Thule ve Baktriane'yi,
Don ve Nil'i, Atlas, Olympos ve Kalpe'yi.

Taşıyamadığım için onu dört bir yanına
dünyanın, duyacak onu o güzel ülke,
Apeninlerin böldüğü ve Alplerle denizin kuşattığı.

147

Quando 'l voler, che con due sproni ardenti

Arzu, iki yakıcı mahmuz
ve sert bir gemle bana yön verip hükmeden,
kimi zaman çiğnediğinde bildik yasayı,
bir parça memnun etmek için tinlerimi,

o kişiyi bulur, en derin yüreğin
korkularını ve cesaretini çehremde okuyan;
ve Aşk'ın, onun eylemlerini düzelten,
çaktığını görür delici, öfkeli gözlerde.

Bu yüzden, korkan kişi gibi vuruşundan
öfkeli Jupiter'in, geriye çekilir,
çünkü büyük korku dizginler büyük arzuyu;

ama soğuyan ateşi ve titreyen umudu
ruhumun, cam gibi saydam,
bazen yeniden sakinleştirir güzel çehresini.

148

Non Tesin, Po, Varo, Arno, Adige et Tebro

Ne Tesino, Po, Varo, Arno, Adige ve Tiber,
Fırat, Dicle, Nil, Hermus, İndus ve Ganj,
Don, Tuna, Alpheus, Garonne ve fırtınalı Timavus,
Rhône, Ebro, Ren, Sen, Elbe, Loire ve Hebrus,

ne de sarmaşık, köknar, çam, kayın, ardıç
azaltabilir ateşi, kederli yüreği tüketen,
bazen benimle ağlayan güzel bir ırmak
ve o ince ağaç kadar, dizelerde süsleyip yücelttiğim.

Bir destek görüyorum bunu saldırıları arasında
Aşk'ın, orada zırhlı yaşamam gerek
hayatı, böyle büyük sıçrayışlarla geçip giden.

Böyle büyüsün bu güzel defne serin kıyıda;
ve onu eken, güzel gölgesinde onun, sesiyle
suların, yüce ve mutlu düşüncelerini yazsın!

149

Di tempo in tempo mi si fa men dura

Kimi zaman daha insaflı olur bana karşı
meleği andıran bedeni ve tatlı gülümseyişi,
ve güzel yüzündeki hava
ve mutlu gözleri daha az karanlık.

Neden benimle hâlâ bu iç çekişler,
bir zamanlar acıdan doğan
ve dışa vuran
kaygılı, umarsız hayatımı?
Sevgiliye dönecek olsam çehremi
yüreğimi yatıştırmak için,
sanki Aşk'ı görürüm,
yanımda yer alıp bana yardım eden.
Gene de görmem bu savaşın bittiğini,
ne de yatıştığını yüreğimdeki her halin:
çünkü o denli alevlenir arzum,
ne denli güven verirse bana umut.

150

"Che fai, alma? che pensi? avrem mai pace?

"Ne yapıyorsun, ruh? Ne düşünüyorsun? Huzur
[bulacak mıyız hiç?
Ateşkes olacak mı? Sonsuz savaş mı olacak yoksa?"
"Bilmiyorum bize olacakları, ama görebildiğim,
acı çekişimiz hoşuna gitmiyor güzel gözlerinin."

"Neye yarar bu, o gözlerle bizi
yazın bir buza döndürüyorsa, bir ateşe kışın?"
"O değil, o gözlere hükmeden."
"Bize ne bundan, bunu görüp de susuyorsa o güzel?"

"Kimi zaman dili susar, ama yakınır yüreği
yüksek sesle, ve yüzü kuru ve neşeli olsa bile,
bakan kimsenin göremeyeceği yerde ağlar o."

"Gene de huzurlu değil zihnim,
patlak veriyor onda toplanıp biriken keder;
büyük umutlara inanmaz çünkü talihsizler."

151

Non d'atra et tempestosa onda marina

Denizdeki fırtınalı kara dalgadan
asla limana kaçmamıştır yorgun dümenci,
benim kaçtığım gibi karanlık ve huzursuz
düşünceden, büyük arzunun beni itip yönelttiği;

tanrısal ışık asla üstün gelmemiştir
ölümlü görüşe, benimkine geldiği gibi
sevimli, tatlı akla karadaki yüce ışının,
Aşk'ın oklarını yaldızlayıp biledi̇ği.

Kör değil, okluğuyla görüyorum onu,
çıplak, utancın örttüğü yer dışında;
kanatlı bir çocuk, resmedilmemiş, canlı.

Orada gösteriyor bana çok kimseden gizlediğini,
okuyorum çünkü tek tek güzel gözlerde
ne söylüyorsam Aşk için ve ne yazıyorsam.

152

Questa umil fera, un cor di tigre o d'orsa

Bu kibirsiz vahşi, bir kaplan ya da ayı yüreği,
insan görünümü ya da melek biçimiyle gelen,
kahkaha ve gözyaşıyla, bir korku, bir umutla
öyle döndürür ki beni, belirsiz kılar her halimi.

Kısa sürede kabullenmez ya da salıvermezse beni,
hâlâ, hep yaptığı gibi, ikisi arasında tutarsa,
tatlı zehir yüzünden, aktığını duyduğum
damarlardan yüreğe, Aşk, sona erer hayatım.

Narin ve bitkin gücüm dayanamaz artık
bunca değişikliğe, aynı anda çünkü
yanar, donar, kızarır ve solar rengi.

Kaçarak son vermeyi umar acılarına
an be an tükenen biri gibi;
çünkü gerçekten güçsüzdür ölemeyen kişi.

153

Ite, caldi sospiri, al freddo core

Gidin, sıcak iç çekişler, soğuk yüreğe,
kırın buzu, merhamete direnen;
ölümlü dua işitiliyorsa Cennet'te,
ölüm ya da bağışlama son versin acıma.

Gidin, tatlı düşünceler, söz ederek
güzel bakışın erişemediğinden;
gene acımasızlığı ya da yıldızım vururs bizi,
kurtulmuş oluruz umuttan ve hatadan.

Söyleyebilirsiniz pekâlâ, tamamen olmasa da belki,
halimizin tedirgin ve karanlık olduğunu,
nasıl huzurlu ve dinginse onunki.

Güvenle gidin şimdi, Aşk sizinle geliyor çünkü;
ve acımasız talih sona erebilir elbet,
işaretleriyle güneşimin havayı bilirsem.

154

Le stelle, il cielo, et gli elementi a prova

Yıldızlar, sema ve öğeler yarış halinde
bütün sanatlarını ve en titiz özeni
koymuşlar o canlı ışığa, içinde Doğa'nın
yansıdığı ve güneşin, başka yerde eşi olmayan.

Eser öyle yüce, öyle sevimli ve yeni ki,
ölümlü bakış sürekli duramaz onda,
o denli sonsuz tatlılık ve lütuf
yağdırır sanki güzel gözlerine Aşk.

Hava, tatlı ışınlarının çarptığı,
erdenlikle yanar ve o hale gelir ki,
çok aşar söz ve düşüncemizi;

bayağı arzu yoktur orada hissedilen,
yalnız onur, erdem arzusu. Ne zaman
dindirmiştir bayağı arzuyu yüce güzellik?

155

Non fur ma' Giove et Cesare sì mossi

Asla İupiter'le Caesar bu kadar itilmemiştir
biri göğü yankılandırmaya, öbürü yaralamaya,
merhametin öfkelerini dindiremeyeceği
ve ikisinin de bildik silahlarını sarsamayacağı kadar:

kadınım ağlıyordu ve efendim orada olmamı istedi
sevgiliyi görüp, dinleyeyim diye yakınmalarını,
kederle ve arzuyla doldurmak için içimi
ve sınamak için iliğimi, kemiklerimi.

O tatlı ağlayışı Aşk resmetmiş bana,
hatta heykele dökmüş ve o tatlı sözleri
yazmış bir elmasa yüreğin ortasındaki,

sağlam ve usta anahtarlarla
döner oraya sık sık çekmek için dışarı
değerli yaşları, iç çekişleri, uzun ve kaygılı.

156

I' vidi in terra angelici costumi

Ben yeryüzünde melek halleri gördüm
ve semavi güzellikler dünyada benzeri olmayan,
öyle ki onları anmak neşelendirir ve üzer beni,
çünkü neye baksam sanki düş, gölge ve duman.

Ve ağladığını gördüm o iki güzel ışığın,
güneşi bin kez kıskandıran
ve işittim iç çekerek söylenen sözleri,
dağları yürütüp ırmakları durdurabilecek.

Aşk, bilgelik, değer, merhamet ve elem
yayıyordu ağlayarak daha tatlı bir ezgi
dünyada duyulabilecek başka her şeyden;

sema öyle kapılmıştı ki uyuma,
görülmüyordu dalda kıpırdadığı yaprağın,
o kadar tatlılıkla doluydu hava ve rüzgâr.

157

Quel sempre acerbo et onorato giorno

O hep acımasız ve onurlu gün
öyle gönderdi ki yüreğe canlı imgesini onun,
hiçbir beceri ya da üslup onu betimleyemez;
ama sık sık bellekle ona dönerim.

Her soylu merhametle bezeli hali
ve tatlı buruk yakınması işittiğim,
kuşku yaratıyordu bende: ölümlü kadın mı, tanrıça mı,
çevresindeki havayı aydınlattığına göre.

Başı saf altındı, yüzü sıcak kar,
abanoz kaşları ve gözleri iki yıldız,
oradan yayını hiç boşa germiyordu Aşk;

inciler ve kırmızı güllerdi, birikmiş
elemin yakıcı ve güzel sözler kurduğu yer,
birer alev iç çekişleri, gözyaşları billur.

158

Ove ch' i' posi gli occhi lassi o giri

Nereye koysam yorgun gözleri ya da çevirsem,
dindirmek için onları zorlayan özlemi,
birine rastlarım güzel kadını oraya resmeden,
arzularımı daima yeşil tutmak için.

Hoş elemiyle sanki yüce merhameti
solur, soylu yüreği burkan;
görmenin ötesinde, kulaklara bezeyip yaratır
Aşk onun canlı sesini ve kutsal iç çekişlerini.

Aşk ve hakikat benimleydi, söylemek için
gördüklerimin dünyada eşsiz güzellikler olduğunu,
bir daha hiç görülmeyen yıldızların altında;

ne böyle merhametli ve tatlı sözler
işitildi bir daha, ne böyle güzel gözlerden
böyle güzel yaşların aktığını gördü güneş.

159

In qual parte del Ciel, in quale Idea

Hangi köşesinde Cennet'in, hangi İde'de
vardı da örneği, oradan aldı Doğa
o sevimli güzel yüzü, onda göstermek istedi
burada, yukarıda yapabildiği her şeyi?

Hangi ırmak perisi, hangi orman tanrıçası
çözdü böyle saf altın saçları melteme?
Ne zaman topladı bir yürek kendinde bunca erdemi?
Toplamı ölümümden suçlu olsa bile.

Boşuna arar tanrısal güzelliği
onun gözlerini hiç görmeyen,
nasıl tatlı döndürdüğünü onları;

bilmez Aşk'ın nasıl iyi edip nasıl öldürdüğünü,
bilmeyen onun nasıl tatlı iç çektiğini
ve nasıl tatlı konuştuğunu ve tatlı tatlı güldüğünü.

160

Amor et io, sì pien di meraviglia

Aşk ve ben, öyle hayran kaldık ki,
inanılmaz bir şey görmüş kişi gibi,
o güzele bakıyoruz konuştuğunda ya da güldüğünde,
yalnız kendisine benzeyen, başka hiç kimseye.

Güzel aydınlık göğünden sakin kaşlarının
öyle kıvılcımlar saçar ki sadık iki yıldızım,
başka ışık yoktur yakıp yönlendirecek
sevmek isteyeni yüce bir aşkla.

Ne mucize, otların arasında
bir çiçek gibi oturur ya da bastırırken
pak sinesini yeşil çayıra!

Ne tatlı, bahar mevsiminde
yalnız yürürken görmek onu düşünceleriyle,
bir taç örerek parlak ve kıvırcık altına!

161

O passi sparsi, o pensier vaghi et pronti

Ey yararsız adımlar, ey arzulu, hazır düşünceler,
ey unutmayan bellek, ey yabanıl tutku,
ey güçlü arzu, ey zayıf yürek,
ey gözlerim (göz değil, birer pınar artık);

ey yapraklar, onuru ünlü alınların,
ey tekil simgesi ikili değerlerin,
ey zorlu yaşam, ey tatlı hata,
beni kıyılar ve dağlar aramaya zorlayan;

ey güzel çehre, Aşk'ın yan yana koyduğu
mahmuzları ve dizgini, beni dürtüp döndürdüğü
keyfince (ve yararı yok karşı koymanın);

ey seven soylu ruhlar,
öylesi varsa dünyada, ve siz, çıplak gölgeler ve toz:
ah, bir durup bakın neymiş derdim!

162

Lieti fiori et felici, et ben nate erbe

Neşeli ve mutlu çiçekler, talihli otlar
kadınımın sık sık düşünerek yürüdüğü,
kıyı, tatlı sözlerini dinleyip
güzel ayak izlerini koruyan,

cılız ağaçlar ve yeşil, genç yapraklar,
solmuş, narin, sevimli menekşeler,
gölgeli ormanlar, güneşin çarpıp
ışınlarıyla uzun ve mağrur kıldığı,

ey tatlı kırlar, cy duru nehir,
o güzelin güzel çehrcsini yıkayan ve aydınlık gözlerini
ve niteliğini o canlı ışıktan alan:

nasıl kıskanıyorum sizdcn erdemli ve güzel hareketlerini!
Tek bir taş yok artık aranızda, alışkanlıkla
öğrenmeyen ateşimle yanmayı.

163

Amor, che vedi ogni pensero aperto

Sen Aşk, her düşüncemi açıkça gören
ve sert geçitleri, yalnız senin beni götürdüğün,
ulaştır gözlerini derinine yüreğimin,
sana apaçık, başka herkese kapalı olan.

Biliyorsun neler çektim peşinden gelmek için,
gene de bir dağdan ötekine çıkıp
her gün, fark etmiyorsun beni,
ben böyle bitkinken, yol da çok dik bana.

Çok iyi görüyorum uzaktan tatlı ışığı
–ona doğru beni itip döndürüyorsun çetin yollardan–
ama kanatlarım yok senin gibi uçmak için. 11

Mutlu bırakıyorsun arzularımı
yüce bir özlemle ben kendimi tükettiğim sürece,
o güzel de hoşlanmıyor değil uğruna iç çekmemden. 14

164

Or che 'l ciel et la terra e 'l vento tace

Şimdi gök ve yer ve rüzgâr susmuş
ve uyku hükmederken hayvanlarla kuşlara,
gece yıldızlı arabasını dolaştırır
ve yatağında yatar dalgasız deniz. 4

Ben uyanık, düşünür, yanar, ağlarım;
ve hep karşımdadır tatlı elemimle beni yok eden:
kederli, dertli bir savaştır halim
ve yalnız onu düşünerek huzur bulurum biraz. 8

İşte böyle, tek bir duru, canlı pınardan
gelir beslendiğim acıyla tatlı;
tek bir el iyileştirip yaralar beni; 11

ve son bulmasın diye acı çekişim,
günde bin kez ölür, bin kez doğarım,
o kadar uzağım kurtuluşumdan. 14

165

Come 'l candido pie' per l'erba fresca

Ak ayağı yeşil otlar boyunca
hareket ettirirken erdemle tatlı adımlarını,
bir güç, çevresindeki çiçekleri açıp yenileyen,
çıkagelir sanki tabanlarından.

Aşk, yalnız yüce gönülleri ökseyle yakalayan,
gönül indirmeyen denemeye başka yerde gücünü,
öyle bir zevk yağdırır ki güzel gözlerden,
ne başka iyilik isterim, ne arzularım başka yemi.

Ve yürüyüşüyle ve tatlı bakışıyla
uyumludur tatlı mı tatlı sözleri
ve yumuşak, kibirsiz, ağır hareketleri.

O dört kıvılcımdan, onlardan da değil yalnızca,
doğar büyük ateş, yaşadığım ve yandığım,
bir gece kuşuna döndüğüm için güneşte.

166

S' i' fussi stato fermo a la spelunca

Kalmış olsaydım mağarada,
Apollon'un yalvaç olduğu,
Floransa kavuşurdu belki bugün şairine,
yalnız Verona, Mantova ve Arunca değil;

ama toprağımda artık saz bitmediği için
o kayanın suyundan, başka gezegeni
izlemem gerek ve tarlamdan biçmem
çalı ve dikenleri çengelli orakla.

Zeytin ağacı kurumuş, başka yere dönmüş
Parnassos'tan doğan pınar,
bir zamanlar o ağacı filizlendiren.

Böyle, talihsizlik ya da hata esirger benden
her iyi meyveyi, ebedi İupiter
rahmetini üzerime yağdırmazsa.

167

Quando Amor i belli occhi a terra inchina

Aşk güzel gözleri yere eğip,
gezgin soluğu bir iç çekişte toplayınca
kendi elleriyle ve sonra çözünce onu duru,
tatlı, melekler gibi, ilahi bir ses halinde,

duyarım, tatlılıkla çalınıp yüreğim,
öyle değişir ki içimde düşünce ve arzularım,
şöyle derim: "Son ganimetim geliyor artık:
sema böyle erdemli ölüme yolluyorsa beni."

Ama ses, tatlılıkla duyuları bağlayan,
durdurur ayrılmaya hazır ruhu,
dinleyerek yücelmeyi pek arzulayan;

böyle yaşar giderim ve böyle bağlayıp çözer
ipliğini, bana verilen ömrün
o güzel, tek sireni aramızda semanın.

168

Amor mi manda quel dolce pensero

Aşk gönderir bana o tatlı düşünceyi
(eski bir sırdaş ikimiz arasında)
ve beni avutup der ki, hiç yakın değilmişim
şimdiki kadar özleyip umut ettiğime.

Ben ki bazen yalan, bazen doğru
bulurum onun sözlerini,
bilemem inansam mı ona ve bocalarım:
ne evet, ne hayır yankılanır tümüyle kalbimde.

Bu arada zaman geçer ve aynada
kendimi görürüm giderken o mevsime doğru,
ters olan Aşk'ın vaadine ve umuduma.

Şimdi olsun ne olacaksa: tek ben değilim yaşlanan,
hem arzum değişmez yaşla;
ama pek korkarım kısa olmasından kalan ömrün.

169

Pien d'un vago penser che me desvia

Dopdoluyken arzulu bir düşünceyle, herkesten
beni uzaklaştırıp dünyada yalnız yürüten,
kimi zaman kendimi çalarım kendimden,
hâlâ arayarak kaçmam gereken güzeli;

ve adımını görürüm: öyle tatlı ve acımasız ki,
ruhum titrer yükselip uçmak için,
sayısız zırhlı iç çekişe önderlik eder
bu güzel, Aşk'ın hasmı ve benim.

Yanılmıyorsam, bir merhamet ışıltısı
fark ederim bulutlu, kibirli kaşında,
kederli kalbimi kısmen aydınlatan;

o zaman toplarım ruhumu ve karar verince
açmaya ona dertlerimi, cesaret edemem
söze girmeye, öyle çoktur ki ona söyleyeceklerim.

170

Più volte già dal bel sembiante umano

Çok kez güzel, iyi çehresinden
cesaret almışımdır sadık rehberlerimle,
çatmak için dürüst, usta sözlerle
gösterişsiz ve yalın halli hasmıma.

Sonra onun gözleri boşa çıkarır düşüncemi,
çünkü her talihimi, her yazgımı,
iyilik ve kötülüğümü, ömrümü ve ölümümü
onun eline koymuş Aşk, bunu tek yapabilen.

Bu yüzden, asla söz kuramadım,
benden başkasının anlayacağı,
öyle titrek ve zayıf düşürmüş Aşk beni!

Çok iyi görüyorum şimdi yakıcı sevda
nasıl insanın dilini bağlar, soluğunu çalarmış:
küçük ateştedir nasıl yandığını söyleyebilen.

171

Giunto m'à Amor fra belle et crude braccia

Aşk kavuşturdu beni güzel ve acımasız kollara,
haksız yere beni öldüren; yakınacak olsam,
iki kat artırır çilelerimi; bu yüzden, eskisi gibi,
en iyisi severek ölüp sessiz kalayım ben;

çünkü o güzel, en çok donduğu anda Ren'i yakıp
gözleriyle kırabilirdi her buzdan kütleyi,
öyle denktir ki güzelliklerine kibri,
beğenilmekten hoşlanmaz sanki.

Kendi becerimle asla kaldıramam ben
güzel elması, onun kalbini öyle katı kılan,
kalanı onun bir mermer, yürüyüp nefes alan;

ama o da benden, bütün küçümsemesine rağmen
ve karanlık bakışlarına, almayacak asla
umutlarımı ve tatlı iç çekişlerimi.

172

O Invidia nimica di vertute

Ey erdem düşmanı Haset,
gönüllü savaşan iyi başlangıçlarla,
hangi yoldan böyle sessizce girdin de
o güzel gönüle, hangi sanatla onu değiştiriyorsun?

Kökünden kopardın kurtuluşumu:
çok talihli âşık gibi gösterdin beni
o bir süre kabul edip gösterişsiz ve erden
dualarımı, şimdi nefret ve reddeder görünene.

Ama acı, acımasız hareketlerle
talihime ağlasa, gözyaşıma gülse de,
değiştiremez birini bile düşüncelerimin;

öldürse bile bin kez günde beni,
gene sevip, gene umut bağlayacağım ona;
o korkutsa da beni, Aşk güven veriyor bana.

173

Mirando 'l sol de' begli occhi sereno

Bakarken aydınlık güneşine güzel gözlerin
(oradadır sık sık benimkileri boyayıp ıslatan),
yürekten ayrılır yorgun ruh
kendi yeryüzü cennetine gitmek için;

sonra, tatlı ve acıyla dolu bulup onu,
görür dünyada ne örülüyorsa
örümcek eseridir ve sitem eder Aşk'a,
mahmuzları öyle sıcak, gemi öyle sert olan.

Bu birbirine zıt ve karışık iki uçta,
kâh donmuş arzularla, kâh tutuşmuş,
durur böyle biraz mutlu, biraz çaresiz;

ama pek az neşeli, pek çok hüzünlü düşünceyle:
ve en çok cesur girişiminden pişman olur,
böyle meyve doğar böyle kökten.

174

Fera stella (se 'l cielo à forza in noi

Acımasız yıldız (göğün gücü varsa üzerimizde,
kimilerinin inandığı gibi) altında doğdum ben,
ve acımasız beşikte yattım doğar doğmaz,
acımasız toprağa bastım sonra ayaklarımı,

ve acımasız bir kadın gözleriyle
ve yayla –sırf hedef olarak haz verdiğim–
o yarayı açtı, Aşk, susmayıp sana anlattığım,
aynı silahlarla onu iyileştirebilirsin diye.

Ama sen hoşnutsun acılarımdan;
o güzel değil, yeterince ağır olmadığı için,
ve vuruş oktan geliyor, mızraktan değil.

Gene de avutur beni, çile çekmenin o güzel uğruna
daha iyi olması başkasıyla sefa sürmekten; ve sen bana
yemin edersin altın okun üzerine ve sana inanırım ben.

175

Quando mi vene inanzi il tempo e 'l loco

Hatırladığımda kendimi yitirdiğim
zamanı ve yeri ve sevgili bağı,
Aşk'ın kendi eliyle beni bağladığı
(bu yolla acıyı tatlı etti bana, ağlamayı zevk),

kükürtle çıra olur her yanım ve yüreğim bir ateş,
güzel sözlerin yaktığı, her zaman işittiğim,
öyle tutuşur ki içim, zevk alıp yanışımdan,
bununla yaşar, başka şeyi umursamam pek.

O güneş, yalnız benim gözlerime ışıyan
sevimli ışınlarıyla, ısıtır akşam beni,
tıpkı bugün, gündüz ısıttığı gibi;

ve uzaktan beni öyle aydınlatıp yakar ki
o güzel, hep taze ve değişmez anısı
o bağı gösterir bana ve yeri ve zamanı.

176

Per mezz' i boschi inospiti et selvaggi

O korunaksız ve vahşi ormanlardan,
silahlı insanların bile tehlike içinde gittiği,
korkusuz geçerim, hiçbir şey korkutamaz beni
güneş dışında, Aşk'ın canlı ışınlarını barındıran.

Yürür, ezgisini söylerim (ah densiz düşüncelerim!)
o güzelin, göğün benden uzakta tutamayacağı;
gözlerimin önünde o ve yanında görür gibi olurum
kadınlarla kızları, oysa köknar onlar, kayın ağacı.

Onu işitirim sanki, işitince dalları ve meltemi
ve yaprakları ve dertli öten kuşları ve suları,
mırıldanarak kaçan yeşil otlar boyunca.

Pek enderdir bir sessizliğin, tenha bir ürpertinin
gölgeli ormandaki, bu kadar hoşuma gitmesi;
bir de yitirmesem güneşimden pek çoğunu!

177

Mille piagge in un giorno et mille rivi

Bin bayır bir günde ve bin nehir
gösterdi bana ünlü Ardennes boyunca
Aşk, kanatlandırır çünkü o ayak ve yüreklerini
yanındakilerin, onları üçüncü göğe canlı uçurmak için.

Tatlı geldi bana, yalnız, zırhsız olmak
zırhlı Mars'ın uyarmadan çarptığı yerde,
dümensiz ve direksiz tekne gibi
denizde, ağır ve gizli düşüncelerle dolu.

Gene de, varınca sonuna karanlık günün,
anımsayıp nereden geldiğimi ve hangi kanatlarla,
korkuyorum aşırı cesaretim yüzünden;

ama güzel belde ve harika nehir
dingin kabulüyle sakinleştiriyor
yüreği, çoktan ışığının yaşadığı yere dönen.

178

Amor mi sprona in un tempo et affrena

Aşk aynı anda mahmuzlar ve dizginler beni,
güven verir ve korkutur, yakar ve dondurur,
nazik davranır ve küçümser, yanına çağırır ve kovar,
kâh umut verir, kâh keder,

kâh yükseğe, kâh alçağa götürür bitkin yüreği;
bu yüzden gezgin arzum kaybedip izi,
hoşlanmaz en büyük zevkinden sanki,
tuhaf çelişkilerle dolup taşar zihnim!

Dost bir düşünce gösterir zihne geçidi
(yaşlarınkini değil, gözlerden dökülen)
mutlu olmayı umduğu yere hemen gideceği;

sonra, daha büyük güç oradan döndürmüş gibi,
başka bir yol izlemesi gerekir ve istemese de
razı olması kendi yavaş ölümüne ve benimkine.

179

Geri, quando talor meco s'adira

Geri, kimi zaman darılınca bana
tatlı hasmım, öyle gururlu olan,
bir teselli verilir bana ölmemem için,
yalnız onun gücüyle soluk alır ruhum:

nereye öfkeyle çevirse gözlerini o güzel,
ömrümü ışığından yoksun bırakmayı uman,
öyle gerçek sadelikle yüklü gösteririm ki ona
benimkileri, bütün öfkesini geri çeker mecburen.

Böyle olmasa, onu görmeye gidişim
görmek gibi olurdu yüzünü Medusa'nın,
insanları mermere çeviren.

Sen de böyle yap o yüzden; görüyorum çünkü
başka her yardım esirgenmiş, kaçmak da çare olmaz
efendimizin kullandığı kanatlara karşı.

180

Po, ben puo' tu portartene la scorza

Po, taşıyabilirsin pekâlâ kabuğumu
güçlü ve hızlı dalgalarınla;
ama orada, içeride gizli olan ruhum
etkilenmez senin ya da başkasının gücünden;

çünkü o, değiştirmeden yönünü bir iskele, bir sancağa,
yüzünü doğrudan esintiye ve altın yapraklara verip,
çırparak kanatlarını, arzusunu daha çok artıran,
alt eder akıntıyı, rüzgârı, yelkeni ve kürekleri.

Sen ki, nehirler kralı, mağrur ve kibirli,
güneşi karşılarsın o bize günü getirdiğinde
ve batıda daha güzel bir ışık bırakırsın,

ölümcül parçamla gidiyorsun boynuzunda;
kalanı bedenimin, aşk tüyleriyle kaplı,
dönüp uçuyor tatlı yuvasına.

181

Amor fra l'erbe una leggiadra rete

Aşk çimenler arasına güzel bir ağ
kurmuştu altın ve inciden, bir dalı altına
çok sevdiğim hep yeşil ağacın,
mutludan çok kederli gölgeleri olsa da.

Yem Aşk'ın ekip biçtiği tohumdu,
tatlı ve acı, korkup arzuladığım;
nağmeler hiç böyle yumuşak, hoş
olmamıştı, Âdem gözlerini açtığı günden beri;

ve güneşi yok eden parlak ışık
çakıyordu her yanda ve sarılmıştı ip
çevresine fildişi ve kardan üstün olan elin. 11

Böyle düştüm ağa ve burada yakaladı beni
tatlı haller ve melekçe sözler
ve zevk ve arzu ve umut. 14

182

Amor che 'ncende il cor d'ardente zelo

Aşk, tutkulu arzuyla kalbi yakan,
sımsıkı kavrar onu ürpertici korkuyla;
ve bocalatır zihnimi: umut mu daha fazla
korku mu, ateş mi dondurucu soğuk mu? 4

Titrerim en sıcak göğün altında, yanarım altında
en soğuk göğün, hep arzuyla dolu ve korkuyla,
bir kadın saklıyormuş gibi canlı bir erkeği
sade giysisinin altında ya da küçük tülünün. 8

Bu acılardan ilkidir benimki: yanmak
gündüz ve gece; anlayamaz hiçbir düşünce,
ne uyak, ne dize nasıl tatlıdır derdim; 11

daha az öteki acım, öyle ki çünkü ateşim,
herkes eşittir karşısında ve uçabileceğini düşünen
onun ışığı kadar yükseğe, boşa açar kanatlarını. 14

183

Se 'l dolce sguardo di costei m'ancide

Onun tatlı bakışı öldürürse beni
ve tatlı, becerikli, sevimli sözleri,
ve Aşk onu öyle güçlü kılarsa üzerimde,
o güzel yalnızca konuşup gülümsediğinde,

ah, ne olur halim, kalkıp da o,
hatam ya da kötü talih yüzünden,
alırsa merhameti gözlerinden ve ölümle
tehdit ederse beni, şimdi beni korurken?

Bu yüzden, titriyorsam buz kesmiş yürekle
ne zaman ifadesinin değiştiğini görsem,
eski yaşantılarımdan doğuyor bu korku:

değişken şeydir doğası gereği kadın,
ve iyi bilirim ben, aşk hali
kısa sürer kadın yüreğinde.

184

Amor, Natura et la bella alma umile

Aşk, Doğa ve güzel, kibirsiz ruh,
her yüce erdemin yaşayıp hükmettiği,
birleştiler bana karşı: Aşk düzen kuruyor
düpedüz ölmem için, tarzı bu onun;

Doğa öyle ince iple tutuyor ki ruhu
dayanamaz en küçük güce;
öyle utangaç ki o güzel, değer bulmuyor
artık yaşamayı bu yorucu, bayağı hayatta.

Böylece soluk her an yitiyor
o güzel, erdemli bedende,
gerçek zarifliğin aynası;

ve Ölüm'ü dizginlemezse Merhamet,
yazık! çok iyi görüyorum ne haldeler
bu boş ümitler, şimdiye dek yaşadığım.

185

Questa fenice de l'aurata piuma

Bu anka, altın tüyleriyle
asil ak boynunun, doğal yoldan
öyle değerli bir kolyeye biçim verir ki,
her kalbi yumuşatıp, benimkini tüketir;

doğal bir taç oluşturur, aydınlatan
çevredeki havayı ve Aşk'ın sessiz çakmaktaşı
ince saydam bir ateş çeker ondan,
en soğuk ayazda beni yakan.

Gök rengi kenarı güllerle bezeli
kızıl bir giysi örter güzel omuzlarını:
yeni bir giysi ve eşsiz bir güzellik!

Ün mis kokulu, zengin bağrına koyup
Arap dağlarının saklar o güzeli,
ama mağrur uçar o göklerimizde.

186
Se Virgilio et Omero avessin visto

Vergilius ve Homeros görselerdi
o güneşi, benim gözlerimle gördüğüm,
bütün güçlerini kullanıp onu ünlendirmek için,
karıştırırlardı bir üslubu ötekiyle:

Aeneas'ı öfkelendirirdi bu ve üzerdi
Akhilleus, Ulysses ve öteki yarıtanrıları
ve elli altı yıl dünyayı onca iyi yöneteni
ve Aigisthos'un öldürdüğünü.

O kadim erdem ve savaş çiçeği:
nasıl da benziyordu onun yıldızı bu
yeni erdenlik ve güzellik çiçeğine!

Ennius ezgisini söyledi onun kaba şiirle,
ben de o güzelin ve, ah, umarım hoşlanır
yeteneğimden, hor görmez övgülerimi!

187
Giunto Alessandro a la famosa tomba

İskender vardığında ünlü mezarına
öfkeli Akhilleus'un, dedi ki iç çekerek:
"Ey talihli kişi, onca duru çalgıyı bulan,
bir de hakkında öyle yüce şeyler yazanı!"

Ama bu ak ve saf güvercin,
–bilmem dünyada yaşamış mıdır benzeri–
pek az yankılanır zayıf üslubumda.
Böyle belirlenmiş her birinin yazgısı;

Homeros'u hak eder o güzel ve Orpheus'u
ya da çobanı, Mantova'nın hâlâ onurlandırdığı,
hep onun ezgisini söyleyecekleri kadar,

ama biçimsiz yıldız ve yazgı (bir tek bunda kötü),
öyle birine vermiş ki onu, tapsa da güzel adına,
bozar onun övgülerini, konuştuğunda.

188

Almo sol, quella fronde ch' io sola amo

Can güneş, ilk sen sevmiştin o dalı,
benim tek sevdiğim; şimdi güzel yuvasında yalnız
filizleniyor o ve benzersiz ilk gördüğünden beri
Âdem kendi talihli yıkımını ve bizimkini.

Durup ona bakalım, seslenip yakarıyorum sana,
ey güneş; ve sen hâlâ kaçıp gölge düşürüyorsun
eteklerine çevredeki tepelerin ve götürüyorsun günü
ve kaçarken alıyorsun en çok arzu ettiğimi benden.

Gölge, o alçak tepeden düşen,
tatlı ateşimin kıvılcım saçtığı ve
büyük defnenin küçük fidan olduğu yerde,

ben konuşurken büyüyüp gözlerden alıyor
tatlı görüntüsünü o kutlu yerin,
kalbimin kadınıyla yaşadığı.

189

Passa la nave mia colma d'oblio

Unutkanlıkla yüklü gemim
amansız denizden geçiyor kışın gece yarısı
Skylla'yla Kharybdis'in arasından ve dümende
efendim oturuyor, daha doğrusu düşmanım;

her kürekte hazır ve acımasız bir düşünce
fırtınayı ve sonu küçümsüyor sanki;
yelkeni sarsıyor ıslak, ebedi rüzgârı
iç çekişlerin, umutlar ve arzunun;

gözyaşı yağmuru, küçümsemeler sisi
ıslatıp gevşetiyor yorgun düşmüş halatları:
hatanın ürünü onlar cahilliğin kuşattığı.

Gizlenmiş her zamanki tatlı iki yıldızım;
dalgalar arasında ölü akıl ve beceri; öyle ki
yitirmeye başlıyorum limana varma umudumu.

190

Una candida cerva sopra l'erba

Yeşil çimen üzerinde ak bir geyik
belirdi önümde iki altın boynuzuyla,
iki nehir arasında, gölgesinde bir defnenin,
güneş yükselirken yeni mevsimde.

Bakışı öyle tatlı ve kibirliydi ki,
her uğraşı bıraktım onu izlemek için,
cimri gibi, hazineyi aradığı sırada
zevkle çabasını acı olmaktan çıkaran.

"Kimse dokunmasın bana"yı taşıyordu
boynunda, elmas ve topazlarla yazılmış.
"Caesar'ım öyle istedi, özgür yarattı beni."

Ve güneş çoktan dönmüştü gün ortasına;
bakmaktan yorgun, ama doymamıştı gözlerim,
suya düştüğümde ve o yok olduğunda.

191
Sì come eterna vita è veder Dio

Nasıl ebedi yaşamsa Tanrı'yı görmek,
ne fazlasını ister insan, ne hakkıdır istemek,
öyle, kadınım, sizi görmek mutlu
eder beni bu kısa ve aciz ömrümde.

Sizi şimdiki gibi güzel görmedim
ben hiç, göz doğru söylüyorsa kalbe;
tatlı saat, düşüncelerimi kutlu kılan,
üstün gelen her yüce umuda, her arzuya!

Ve akışı böyle hızlı olmasa,
başka şey istemezdim; çünkü kimi
yalnız kokuyla yaşayıp (inanıyor buna insanlar),

kimi suyla ya da ateşle, tat alma ve dokunmayı
tatmin ediyorsa her tatlılıktan yoksun şeylerle,
ben niçin yaşamayayım can veren görüntünüzle?

192

Stiamo, Amor, a veder la gloria nostra

Kalalım, Aşk, görmek için utkumuzu,
Doğa'yı aşan yüce ve görkemli şeyleri.
İyi bak nasıl tatlılık yağıyor üzerine o güzelin,
gör ışığı, Cennet'i yeryüzünde gösteren!

Gör ne çok sanat, altın, inci ve renk işlemiş
soylu bedene, başka yerde asla görülmeyen,
tatlılıkla ayaklarını oynatan ve gözlerini
gölgeli, revaklı yolu boyunca bu güzel tepelerin!

Yeşil otlarla bin renkli çiçekler,
altına saçılmış o yaşlı siyah meşenin, yakarıyorlar
güzel ayağı onlara değsin ya da bassın diye;

ve gök alevlenip parlak kıvılcımlarla,
çevreyi saran, neşeleniyor besbelli
aydınlandığı için bu kadar güzel gözlerle.

193

Pasco la mente d'un sì nobil cibo

Öyle soylu bir besinle beslerim ki zihnimi,
kıskanmam tanrısal yiyecek ve içeceğini İupiter'in;
çünkü yalnız bakmakla, unutuş yağar ruhuma
her tatlı şeye ilişkin ve sonuna kadar içerim Lethe'yi.

Söylenen şeyleri duyunca ve yazınca yüreğe,
iç çekmek için hep orada olsunlar diye,
Aşk'ın eliyle kaçırılıp (bilmem nereye),
iki tatlılık içerim bir çehreden;

çünkü o ses, Cennet'te bile hoşa giden,
öyle zarif ve değerli sözler eder ki,
anlayamaz onu işitmemiş olan.

Sonra hep birlikte birden beliriverir
görülürcesine bu hayatta neler yapabileceği
Sanat'ın, Yetenek'in ve Doğa'yla Cennet'in.

194

L'aura gentil che rasserena i poggi

Zarif meltemi, tepeleri yeniden ferahlatan,
çiçekleri uyandırarak bu gölgeli ormanda,
tatlı soluğundan tanıyorum:
onun için yükselmeliyim çabada ve ünde.

Bir yer bulmak için bitkin kalbi yaslayacak,
kaçıyorum yurdumun tatlı Toscana havasından;
aydınlatmak için karanlık koyu düşüncemi,
güneşimi arıyor, bugün görmeyi umuyorum onu;

o kadar çok, değişik tatlılıklar yaşıyorum ki
onda, Aşk zorla ona geri götürüyor beni;
sonra kamaştırınca gözlerimi, gecikiyor kaçışım.

Kaçmak için zırh değil kanat gerek bana;
ama ölümü veriyor sema bana bu ışıkla,
uzakta acı çekiyorum ve yanıyorum yakında.

195

Di dì in dì vo cangiando il viso e 'l pelo

Günden güne değişir çehremle saçım,
ama vazgeçmem bu yüzden tatlı yemli
oltadan ya da bırakmam yeşil ve ökseli
dallarını, ne güneş ne ayaza aldıran ağacın.

Deniz susuz ve gök yıldızsız olacak
artık korkmayıp arzulamadığımda
güzel gölgesini, ne nefret edip, ne sevdiğimde
pek gizleyemediğim derin yarasını aşkın.

Rahata kavuşmayı ummam dertlerimden,
kemik, kas ve tenden yoksun kalıncaya ya da
düşmanım bana merhamet duyuncaya kadar.

Her imkânsız şey olacak, o güzelden
ya da Ölüm'den başkası iyileştirmeden yarayı,
Aşk'ın onun güzel gözleriyle yüreğimde açtığı.

196

L'aura serena che fra verdi fronde

Sakin meltem, arasından yeşil yaprakların
mırıldanarak gelip yüzüme çarpan,
anımsatır bana ne zaman açtığını Aşk'ın
ilk yaraları öyle tatlı, derin

ve görmemi sağlar güzel çehreyi, onun benden
esirgeyip, kıskançlık ya da öfkenin gizli tuttuğu;
saçları da, şimdi inci ve değerli taşlarla örülmüş,
o zamanlar çözülü, perdahlı altından daha sarı:

onları öyle tatlılıkla dağınık bırakıp o güzel,
öyle alımlı edalarla yeniden toplardı ki,
düşündüğümde hâlâ titriyor zihnim. 11

Zaman sonra daha sıkı düğümlerle sardı onları
ve öyle güçlü bir iple bağladı ki yüreğimi,
ancak Ölüm çözebilir ondaki bağı. 14

197

L'aura celeste che 'n quel verde lauro

Göksel meltemin, o yeşil defnede esen,
Aşk'ın yanından yaralayıp Apollon'u,
boynuma tatlı boyunduruğu vurduğu yerde
(öyle ki çok geç artık ondan kurtulmam), 4

gücü var bende, yaşlı Mağripli devdeki gücü gibi
Medusa'nın, çakmaktaşına döndürdüğünde onu;
gevşetmem de imkânsız artık o güzel bağı,
güneşi aşan, kehribarı ya da altını: 8

sarı saçları söylüyorum, kıvırcık ağı,
öyle tatlılıkla bağlayıp saran ruhumu,
başka şeyle değil, yalnız tevazuyla kuşattığım. 11

O güzelin gölgesi kalbimi bir buza döndürür
ve beyaz korkuyla boyar yüzümü,
ama gözleri mermere çevirecek güçte onu. 14

198

L'aura soave al sole spiega et vibra

Ilgıt meltem yayıp dalgalandırır güneşte
altını, Aşk'ın elleriyle eğirip dokuduğu;
orada güzel gözleri ve saçlarıyla o güzelin
bağlayıp bitkin kalbi Aşk, sarsar hafif tinleri.

İliğim yoktur kemikte ya da kanım lifte
titrediğini hissetmediğim, biraz yaklaşıp
olduğu yere, ölümle yaşamı birlikte, çoğu kez,
narin terazide tartıp dengeleyenin,

gördüğümde yandığını alev aldığım ışıkların
ve ışıldadığını beni bağlayan düğümlerin
kâh sağ, kâh sol omuzunun üzerinde.

Anlatamam bunu ben, anlamadığım için,
böyle iki ışık alt edip zihnimi,
bunca tatlılık ezip bitkin düşürmüş!

199

O bella man che mi destringi 'l core

Ey güzel el, kalbimi kavrayıp
küçük yere hayatımı hapseden,
Doğa ve Cennet'in, onur edinmek için,
bütün sanat ve özenlerini sergiledikleri el,

düzgün yumuşak parmaklar,
renkleri beş doğu incisi ve yalnız yaralarıma karşı
katı ve acımasız: tam zamanında çıplaklığınıza
razı oluyor beni zengin etmek için Aşk.

Beyaz, alımlı ve sevgili eldiven,
parlak fildişini ve diri gülleri örten:
kim görmüştür acaba dünyada böyle tatlı ganimeti? 11

Güzel tülünden de bu kadarı olsaydı elimde!
Ah, tutarsızlığı insana özgü şeylerin!
Bu bile hırsızlık ve geri alınacak benden. 14

200

Non pur quell'una bella ignuda mano

Bir tek o çıplak el değil,
beni derinden yaralayıp kendini örten,
ama diğeri ve iki kol, hazırlar ve çabuk,
ürkek, gösterişsiz gönlümü burkmaya. 4

Bin tuzak kuruyor Aşk, ve boşa değil hiçbiri,
arasında o güzel, erdemli yeni biçimlerin,
süsleyen pek yüce göksel bedeni,
ne insan üslubunun, ne yeteneğinin erişebileceği: 8

dingin gözleri ve yıldız kaşları,
güzel melek ağzı, dolu
inciler, güller ve tatlı sözlerle, 11

insanı hayranlıkla titreten,
ve alnı ve saçları, görülünce
yazın gün ortası, güneşi yok eden. 14

201

Mia ventura et Amor m'avean sì adorno

Talihim ve Aşk öyle kutlu kılmıştı ki beni
o güzel altın ve ipek işlemeyle,
esenliğimin doruğuna ulaşmıştım sanki,
şöyle düşünerek: "Kimi sarmış bu!"

Geri gelmiyor asla zihnime o gün,
aynı anda beni zengin ve yoksul kılan,
ben öfkeye kapılmadan ya da üzülmeden,
içim utanç ve aşkın küçümsemesiyle dolu

daha sıkı tutmadığım için, gerektiği an,
soylu ganimetimi ve daha kararlı olmadığım için
gücü karşısında yalnızca küçük bir meleğin,

ya da, kaçarak, kanatlar eklemediğim için
ayaklarıma, hiç değilse öç almak için o elden,
gözlerimden bunca yaşı çeken.

202

D'un bel chiaro polito et vivo ghiaccio

Güzel, ışıltılı ve canlı bir buzdan
geliyor o alev, beni yakıp eriten,
öyle kurutup boşaltıyor ki damarlarımı,
kalbimi, yok oluyorum göze görünmeden.

Ölüm, vurmak için çoktan kaldırmış elini,
gök gürlemesi ya da aslan kükremesi gibi öfkeli,
peşini bırakmıyor ondan kaçan hayatımın,
ve ben, korku dolu içim, titriyor, susuyorum.

Gene de merhametli aşk girebilirdi,
kurtarmak için beni, çifte sütun gibi,
bitkin ruhla öldürücü vuruş arasına;

sanmam gireceğini, görmüyorum da onu
o tatlı düşmanımın ve kadınımın yüzünde;
onu değil talihimi suçluyorum bu yüzden.

203

Lasso, ch' i' ardo et altri non mel crede

Ah, yanıyorum ve inanmıyor bana insanlar,
daha doğrusu herkes inanıyor o güzelin dışında,
hepsinden üstün olan, tek inanmasını istediğim:
inanır gibi görünmüyor, ama görüyor gene de.

Sonsuz güzellik ve az inanç:
görmüyor musunuz siz yüreği gözlerimde?
Yıldızım yüzünden olmasa, elbette
kaynağında merhametin bulurdum bağışı.

Bu tutkum, sizi böyle az ilgilendiren,
ve dizelerime saçılmış övgülerim size dair
binlerce başkasını yakabilirdi belki,

görüyorum çünkü düşüncemde, tatlı ateşim,
soğuk bir dil ve kapanmış iki güzel gözün
kaldığını bizden sonra kıvılcımlarla dolu.

204

Anima che diverse cose tante

Ruh, böyle birçok farklı şey gören,
işiten ve okuyan ve söyleyen ve yazan ve düşünen,
gezgin gözlerim ve öteki duyular arasında sen,
o güzelin kutsal sözlerini yüreğime ileten:

ne çok isterdiniz daha erken ya da daha geç
ulaşmayı böyle kötü katettiğimiz yola,
bulmayacak olsanız bir çift güzel parlak ışığı,
ne de bıraktığı izleri o güzel ayakların?

Şimdi böyle aydınlık ışık ve bu işaretlerle
yitirmemeliyiz yolumuzu şu kısa yolculukta,
bizi sonsuz yuvamıza layık kılacak olan;

Cennet'e doğru atıl, ey bitkin yüreğim,
bulutu içinden o güzelin tatlı küçümseyişlerinin,
izleyerek onun erdemli adımlarını ve tanrısal ışığı.

205

Dolci ire, dolci sdegni et dolci paci

Tatlı öfkeler, tatlı küçümseyişler ve tatlı huzur anları,
tatlı incinme, tatlı acı çekiş ve tatlı ağırlık,
tatlı sözler, tatlılıkla anlaşılmış,
kâh serinleten meltem, kâh tatlı alevle yüklü!

Ruh, yakınma, sabırlı ol ve sessiz,
dengele bizi inciten tatlı burukluğu
tatlı onurla, o güzeli sevmekle edindiğin;
ona demiştim ki ben: "Tek zevkimsin benim."

Belki bir gün iç çekerek diyecek ki birisi,
çehresinde tatlı hasedin rengi: "Neler çekti
çok güzel bir aşk için zamanında bu adam." 11

Biri de şöyle: "Ey Talih, gözlerime düşman!
Neden o güzeli görmedim ben? Neden daha geç
gelmedi o ya da ben daha erken?" 14

206

S' i' 'l dissi mai, ch' i' vegna in odio a quella

Söylediysem, nefret etsin benden o güzel,
aşkıyla yaşadığım, aşkı olmasa öleceğim;
söylediysem, az ve kötü olsun günlerim
ve bayağı hükme köle ruhum;
söylediysem, bana karşı zırhlansın her yıldız
ve benim safımda
korku ve kıskançlık olsun
ve düşmanım
bana karşı daha acımasız ve daha güzel! 9

Söylediysem, Aşk bütün altın oklarını
kullansın bana ve sevgiliye kurşun olanlarını;
söylediysem, gök ve yeryüzü, insanlar ve tanrılar
bana karşı olsun ve o güzel daha da insafsız;
söylediysem, kör meşalesiyle
doğrudan ölüme gönderen beni
olduğu gibi kalsın,
asla daha tatlı, daha merhametli
görünmesin bana eylemi ya da sözüyle! 18

Söylediysem, en az istediğimle
dolu bulayım bu kısa ve çetin yolu;
söylediysem, tutkulu arzu, beni yoldan çıkaran,
artsın içimde, onda acımasız buzun arttığınca;

söylediysem, hiç görmesin gözlerim
parlak güneşi ya da kız kardeşini,
ne kadını, ne kızı,
yalnız korkunç bir fırtına görsün
firavun gibi izlediğinde Yahudileri!

Söylediysem, bütün iç çekişlerimle
ölsün benim için merhamet ve nezaket;
söylediysem, katılaşsın o güzelin konuşması,
öyle tatlı olan, yenilgiyi kabul ettiğim gün;
söylediysem, hiç hoşlanmasın benden o güzel,
tek başıma kapatıldığım karanlık hücrede
memeden kesildiğim günden
ruhun alınacağı âna dek
tapmayı arzuladığım – tapardım da belki!

Ama söylemediysem, tatlılıkla açan
kalbimi o umuda ben gençken
gene yönetsin bu bitkin küçük tekneyi
dümeniyle doğal merhametinin;
değişmesin, hep eskisi gibi kalsın,
artık ben daha fazla dayanamayıp
kendimi yitirdiğimde
(yitirecek başka şeyim kalmadığında):
kötülük eder böyle bağlılığı çabuk unutan.

Hiç söylemedim, söyleyemezdim zaten
altın ya da şehirler ya da kaleler uğruna;
doğruluk kazansın o halde ve eyerinde kalsın
ve yenilip yere düşsün sahtelik!
Sen bendeki her şeyi biliyorsun, Aşk: sorarsa bizi o,
söyle hakkımda söylemen gerekeni;
ben derim ki daha mutludur,
üç, dört ya da altı misli,
acı çekmeden ölen insan.

Rahel'e hizmet ettim, Lea'ya değil,
bir başkasıyla yaşayamazdım
zaten; ve dayanırdım,
sema çağırırsa bizi
onunla gitmeye Elişa'nın arabasında. 59

207

Ben mi credea passar mio tempo omai

Ömrümü geçiririm sanıyordum artık
geçirmiş olduğum gibi bu son yılları,
yeni çabalar, yeni düzenler olmadan;
şimdi kadınımdan alamayınca
her zamanki yardımı, görüyorsun Aşk
neye sürüklemişsin beni, öğretmekle bana bu sanatı. 6
Bilmiyorum kızmalı mıyım
bu yaşta beni hırsızı ettiğin için
o alımlı güzel ışığın,
o olmasa yaşayamazdım bunca acı içinde.
Keşke öğrenseydim ilk yıllarımda
şimdi edinmem gereken üslubu,
daha az utandırır çünkü gençlik yanılgıları. 13

Tatlı gözleri, hayatımı aldığım,
güzellikleriyle tanrısal ve yüce,
öyle cömertti ki bana başta,
kendi servetiyle değil, dışarıdan
gizli yardımla yaşayan kişi gibi yaşadım;
ne onları incittim, ne başkalarını. 19
Şimdi, ne kadar acı verse de bana,
sıkıcı ve küstah hale geliyorum;
çünkü açlık çeken çaresiz
öyle işler yapar ki, daha iyi durumda
kınayacaktır başkasında onları.
Haset kapattıysa bana merhametin elini,
sevgi açlığım ve güçsüzlüğüm bağışlasın beni. 26

Binden çok yol aradım çünkü
görmek için onlarsız ölümlü bir şey
bir gün hayatta tutabilir mi diye beni.
Ruhum, başka yerde huzur bulamadığı için,
o melek kıvılcımlarına koşar gene
ve balmumundan olan ben ateşe dönerim;
ve düşünürüm nerede
en korumasız olduğunu arzuladığımın,
ve kuş gibi daldaki
en az korktuğu an yakalanan,
güzel yüzünden onun
kâh bir, kâh bir başka bakış çalarım
ve onlarla beslenir ve yanarım.

Ölümümle beslenip alevler içinde yaşarım,
tuhaf yiyecek ve harika semender!
Ama mucize değil; birisi istiyor böyle olmasını.
Mutlu bir kuzu gibi uzandım bir süre
elemli sürüsünde; şimdi sonunda
Aşk'la Talih kendi usullerince davranıyorlar bana:
gül ve menekşelerin
olması gibi baharda, kışta kar ve buzun.
Bu yüzden besin arıyorsam
bir burada, bir şurada kısa ömrüme,
hırsızlık adını vermek istiyorsa buna o güzel,
böyle zengin kadın memnun olmalı
başkası onun olanla yaşıyor, o eksiklik duymuyorsa.

Kim bilmez şimdi ve hep neyle yaşadığımı
gördüğüm günden beri o güzel gözleri,
bana hayatımı ve alışkanlıklarımı değiştirten?
Dünyayı, her kıyısıyla denizi araştırsa da,
kim bilebilir farklı huylarını insanın?
İşte birisi kokuyla yaşar orada büyük nehrin üzerinde,
ben burada ateş ve ışıkla
dindiririm aç ve narin tinlerimi.
Aşk (söylemek isterim sana),

yaraşmaz bir efendiye böyle elisıkı olmak.
Senin okların ve yayın var;
ellerinde öleyim, özlem çekerek değil:
güzel bir ölüm onurlandırır çünkü bütün hayatı.

Gizli alev en yakıcı olanıdır; çoğalırsa hele
gizlenemez artık hiçbir yolla.
Aşk, biliyor, hissediyorum bunu ellerinde.
Gördün bunu sen, öyle sessizce yandığımda,
şimdi kendi haykırışlarım acı veriyor bana,
canını sıkıyorum yakındakilerin ve uzaktakilerin.
Ey dünya, ey boş düşünceler!
Ey güçlü yazgım, nereye götürüyorsun beni?
Ah, nasıl hoş bir ışıktan
doğdu kalbimde o inatçı umut,
kalbi bağlayıp boğduğu
o güzelin, gücünle beni ölüme götüren!
Suç senin, yitim ve acı çekiş ise benim.

İşte böyle, iyi sevgimden ötürü acı çekip
bağış diliyorum başkasının suçu yüzünden;
daha doğrusu kendi suçum, çünkü çevirmem gerekirdi
gözlerimi ötesine aşırı ışığın ve Sirenlerin sesine
kapamam kulaklarımı; gene de pişman değilim
tatlı zehirle dolup taşmasından kalbimin.
Bekliyorum, son oku atmasını
beni ilk vuranın;
ve doğruysa hükmüm,
bir tür merhamet olacak ani ölüm,
hazır olmadığı için o
farklı davranmaya bana her zamankinden;
çünkü iyi ölür, ölürken kederden kurtulabilen.

Şarkım, kararlı duracağım savaş alanında,
onursuzluktur çünkü kaçarken ölmek;
ve esef ediyorum kendime
bütün yakınmalarım için, öyle tatlı ki yazgım,

ağlayışım, iç çekişlerim ve ölümüm.
Aşk'ın Hizmetkârı, sen bu dizeleri okuyan:
dertlerime denk iyilik yok dünyada. 98

208

Rapido fiume, che d'alpestra vena

Hızlı nehir, Alp'teki kaynağından
kemirip yolunu (buradan alıyorsun adını),
gece gündüz arzulu iniyorsun benimle
beni Aşk'ın, seni yalnız Doğa'nın götürdüğü yere: 4

önden git; durdurmaz akışını
ne yorgunluk, ne uyku; vermeden önce
denize hakkı olanı, iyice bak o yere,
otların daha yeşil, havanın daha açık olduğu. 8

Oradadır o canlı ve tatlı güneşimiz,
sol kıyını süsleyip çiçeklendiren;
belki (ah, ne umuyorum!) yavaşlığım üzüyor onu. 11

Öp onun ayağını ya da güzel ak elini;
de ki ona (sözcüklerin yerini alsın öpüşün):
"Ruh istekli, ama ten bitkin." 14

209

I dolci colli ov' io lasciai me stesso

Kendimi bıraktığım tatlı tepeler,
yola çıkınca hiç ayrılamadığım yerden,
önümdeler ben yürürken ve hâlâ ardımda
o tatlı yük, Aşk'ın bana verdiği. 4

Şaşıyorum çoğu zaman kendime,
yürüyor olsam da, uzaklaşamadığım için
güzel boynduruktan, kaç kez boşa silkindiğim,
ne kadar uzaklaşırsam, o kadar yaklaşıyorum ona. 8

Okla vurulmuş geyik,
böğründe zehirli demir parçası,
nasıl kaçıp, koştukça daha çok acı çekerse, 11

ben de öyle, o okla sol yanımda,
beni tüketen ve zevk de veren,
elemle acı çekip, bitkin düşüyorum kaçmaktan. 14

210.

Non da l'ispano Ibero a l'indo Idaspe

İspanyol Ebro'dan Hint Hydaspes'e,
her bayırı arasa da deniz boyunca insan,
Kızıl kıyıdan Hazar'ın dalgalarına,
ne Cennet'te, ne yeryüzünde bir başka anka var. 4

Hangi karga sağdaki, ya da soldaki kuzgun söyleyebilir
nağmesini yazgımın, hangi kader tanrıçası örebilir onu?
çünkü yalnız ben yılan gibi sağır buluyorum merhameti,
çaresiz, mutlu olmayı umduğum yerde! 8

Ondan söz etmek istemem; ama kim görse onu,
yüreğini tatlılık ve aşkla doldurur o güzel:
bu kadarı var elinde, bu kadar sunduğu diğerlerine! 11

Duyduğum tatlılıkları buruk ve acı kılmak için,
ya bilmezlikten gelir, ya aldırmaz ya da görmez
nasıl ak düştüğüne bu şakaklara vaktinden evvel. 14

211

Voglia mi sprona, Amor mi guida et scorge

Arzu mahmuzlar, Aşk rehberlik ve eşlik eder bana,
Zevk çeker beni, Alışkanlık alıp götürür;
Umut dürtüp teşvik eder
ve sağ elini uzatır bitkin yüreğe,

ve çaresiz kalbim kavrar onu ve görmez
kör ve aldatıcı olduğunu rehberimizin;
duyular hüküm sürer ve ölmüştür akıl;
özlem dolu bir arzudan öteki doğar.

Erdem, onur, güzellik, soyluluk,
tatlı sözler getirdi bizi güzel dallara,
kalbim tatlılıkla tuzağa düşsün diye.

Bin üç yüz yirmi yedide, tam
birinci saatinde altı Nisanın,
labirente girdim, göremiyorum da nereden çıkacağımı.

212

Beato in sogno et di languir contento

Düşümde mutlu ve çile çekmekten hoşnut,
gölgeleri kucaklamaktan ve yaz meltemini izlemekten,
yüzerim dibi ya da kıyısı olmayan denizde;
dalgaları sürer, kuma ev kurar, yazarım rüzgâra;

ve özlemle bakarım güneşe, şimdiden
parlaklığıyla görüş gücümü tüketen;
ve gezgin, kaçan bir geyiği avlarım
topal, dermansız ve yavaş bir öküzle.

Yorgun ve kör her şeye, titreyerek aradığım
hüsranım dışında gece ve gündüz,
yalnız Aşk'ı, Sevgili'yi ve Ölüm'ü çağırırım. 11

Böyle yirmi yıl –ağır ve uzun bir dert–
yalnız gözyaşı, iç çekişler ve elem geçti elime:
böyle yıldız altında kapıldım oltayla yeme! 14

213

Grazie ch' a pochi il Ciel largo destina

Lütuflar, cömert Cennet'in azlara nasip ettiği,
bulunmaz erdemler, insanlığın ötesinde,
sarı saçlar altında yaşlılığın hikmeti,
ve kibirsiz kadında yüce ilahi güzellik, 4

benzersiz ve tuhaf çekicilik
ve ruhta duyulan nağme,
göksel yürüyüş ve yanan sevimli tin,
her zorluğu aşıp her yüksekliğe boyun eğdiren, 8

ve o güzel gözler, yürekleri taşa döndüren,
dipsiz çukuru ve geceyi aydınlatma gücü olan
ve ruhları bedenlerinden alıp başkalarına verme, 11

tatlı ve yüce sezişlerle dolu sözler,
iç çekişler, zarifçe kesilen:
bu büyücüler değiştirdi beni. 14

214

Anzi tre dì creata era alma in parte

Üç gün önce, bir ruh yaratılmıştı o yerde,
yüce ve yeni şeylere ilgi gösterip
küçümseyecek olan, çok kimsenin önemsediğini;
o güzel, hâlâ kuşkulu yazgı yolundan,
tek başına, düşünceli, genç ve özgür,
güzel bir ormana girdi baharda.

Narin bir çiçek doğmuştu o ormanda
önceki gün, kökü
yaklaşamayacağı yerde özgür ruhun;
öyle yeni tuzaklar vardı ki orada,
ve öyle bir zevk hız veriyordu ki gidişine insanın,
özgürlüğü yitirmek bir armağandı orada.

Sevgili, tatlı, yüce ve zorlu armağan,
hemen döndürdün beni yeşil ormana,
hep yol ortasında insanı yoldan çıkaran!
Sonra aradım dünyayı karış karış,
dizeler, değerli taşlar ya da suyu yeni şifalı otların
özgür kılabilir mi diye bir gün zihnimi.

Ama şimdi, ah, görüyorum tenin kurtulacağını
bağından –ondan geliyor en büyük değeri–
eski ya da yeni ilaçlar iyileştirmeden
yaraları, o diken dolu ormanda aldığım;
onlar yüzünden kötürüm çıkıyorum ben
öyle hızlı koşuşla girdiğim yerden!

Tuzak ve diken dolu çetin bir yolu
geçmeliyim, oraya hafif ve özgür
ayak gerek, her yanı sağlam olan.
Ama sen, merhametiyle yüce Rabbim,
uzat bana sağ elini bu ormanda:
güneşin yok etsin yeni gölgemi.

Esirge halimi bu yeni güzelliklerden,
hayat yolumun seyrini kesip
beni gölgeli ormanda yaşatan:
yeniden, olabilirse, özgür ve bağsız eyle
gezgin yoldaşımı; ve senin olsun övgü,
onu Seninle bulursam daha iyi yerde.

İşte bir bölümü yeni kuşkularımın:
hiç değer yaşıyor mu bende yoksa tükendi mi hepsi,
özgür mü ruhum yoksa esir mi ormanda?

215

In nobil sangue vita umile et queta

Soylu kanda gösterişsiz, dingin hayatı
ve yüce anlıkta saf bir yüreği,
gençlik çiçeğinde yaşlılık meyvesini,
ve kaygılı çehrede mutlu bir ruhu

toplamış bu güzelde gezegeni
–yani Kralı yıldızların– ve gerçek onuru,
hak edilen övgüleri ve büyük değeri,
her ilahi şairi bitkin düşürebilecek olan.

Aşk erdenlikle birleşmiş onda,
doğal güzellikle, hoş tavırla
ve sessizce konuşan bir edayla,

bilemiyorum nedir gözlerinde, bir anda
geceyi aydınlatıp günü karartabilen,
balı acı, pelini tatlı kılan.

216

Tutto 'l dì piango; et poi la notte, quando

Bütün gün ağlıyorum; sonra geceleyin,
çaresiz ölümlülerin dinlendiği,
bakıyorum gözümde yaşlar ve çoğalmış acılarım;
böyle geçiriyorum vaktimi ağlayarak.

Hüzünlü yaşla tüketiyorum gözleri
ve yüreği kederle; ve hayvanlar arasında
en kötüsüyüm, öyle ki Aşk'ın okları
hep huzurdan uzak tutuyor beni.

Ah, bir güneşten ötekine,
bir geceden diğerine, yaşadım çoğunu
yaşam denen bu ölümün!

Onun kusuru üzüyor beni daha çok, dertlerim değil;
yaşayan merhamet ve güvendiğim destek
ateşte yandığımı görüp bana yardım etmediği için.

217

Già desiai con sì giusta querela

Bir zamanlar kendimi duyurmak istedim
haklı bir sitemle ve ateşli dizelerle,
bir merhamet ateşini duyurmak için
yaz ortasında donmuş katı yüreğe,

ve rüzgârıyla sıcak sözlerimin
parçalamak acımasız bulutu, onu serinletip örten
ya da nefret uyandırmak herkeste ona karşı,
güzel gözlerini (tükenişim ondan) benden saklayan.

Artık ona karşı nefret değil, kendime merhamet
arıyorum; ilkini istemem, elimden gelmez diğeri,
böyleydi işte yıldızım ve böyle acımasız yazgım! 11

Ama ezgisini söylüyorum ilahi güzelliğinin,
böylece ayrıldığımda bu tenden,
bilsin dünya, tatlıydı ölümüm. 14

218

Tra quantunque leggiadre donne et belle

Ne çok alımlı, güzel kadın
olsa da çevresinde, eşi yok dünyada;
güzel çehresiyle diğer kadınlara
günün küçük yıldızlara yaptığını yapar. 4

Aşk kulağıma konuşuyor sanki,
diyor ki: "Yeryüzünde görüldüğü sürece
yaşam güzel olacak; sonra bir bakacağız kararmış,
ölmüş erdemler ve onlarla benim hükmüm. 8

"Doğa ayı ve güneşi almışçasına gökten,
havadan rüzgârları, topraktan ot ve yaprakları,
insandan anlığı ve sözleri, 11

"ve denizden balıklarla dalgaları:
öyle karanlık olacak şeyler, ve yalnız,
Ölüm kapayıp gizlerse gözlerini o güzelin." 14

219

Il cantar novo e 'l pianger delli augelli

Yeni ezgisi ve ağlayışı kuşların
gün doğarken yankılandırır vadileri,
ve mırıltısı saydam billurların
duru, serin ve hızlı ırmaklarla akan.

Çehresi kar, saçları altın kadın,
sevgisinde hiç aldatma ve kusur olmayan,
uyandırır beni aşk danslarının sesiyle,
tarayarak ak saçlarını yaşlı kocasının.

Böyle uyanıp selamlarım şafağı
ve onunla olan güneşi, daha da çok öteki güneşi,
ilk yıllarımda ve hâlâ gözümü kamaştıran.

Bir gün birlikte kalktıklarını gördüm ikisinin
ve aynı anda, birden, birinin yıldızları yarattığını
ve onu yok ettiğini ötekinin.

220

Onde tolse Amor l'oro et di qual vena

Nereden, hangi madenden aldı Aşk altını
iki sarışın örgüyü yapmak için? Hangi çalılıktan
aldı gülleri ve hangi kırdan kırağıyı hafif ve serin,
onlara nabız ve soluk vermek için?

Nereden incileri, kırıp hükmettiği
o tatlı, dürüst ve farklı sözlere?
Nereden bunca çok, böyle ilahi güzelliğini
gökten daha aydınlık o alnın?

Hangi meleklerden ve hangi küreden
gönderdi o cennet ezgisini: öyle tüketiyor ki beni,
pek az tükenecek şey kalıyor geriye? 11

Hangi güneşten doğdu yüce soylu ışığı
o güzel gözlerin, savaşım ve barışım olan,
yakan kalbimi buzda ve ateşte? 14

221

Qual mio destin, qual forza o qual inganno

Hangi yazgım, hangi güç ya da aldanış
zırhsız geri getiriyor beni o alana,
hep yenik düştüğüm? Kaçarsam ondan,
şaşırırım; ölürsem zararlı çıkarım. 4

Zarar değil, kazancım olur: öyle tatlı ki
yüreğimde kıvılcımlar ve parlak şimşek,
onu ışığa boğup acı çektiren ve beni tutuşturan,
şimdiden yirminci yılındayım yanışın. 8

Ölüm'ün ulaklarını duyuyorum, gördüğümde
güzel gözlerin belirip ışıldadığını uzaktan;
sonra, yaklaşıp bana döndürürse onları, 11

Aşk öyle tatlılıkla yaralayıp merhem sürüyor ki yarama,
düşünceyle yakalamam, hele anlatmam imkânsız onu:
ne yeteneğim, ne dilim gerçeğe denk olduğu için. 14

222

"Liete et pensose, accompagnate et sole

"Mutlu ve düşünceli, birlikte ama yalnız,
Kadınlar, konuşarak yoldan geçen:
nerede hayatım, nerede ölümüm?
Neden sizinle değil o, hep olduğu gibi?"

"Mutluyuz düşünmekten o güneşi;
üzgünüz güneşin tatlı yoldaşı adına:
bizden alıyor onu haset ve kıskançlık,
başkasının iyiliğine kendi kötülüğü gibi dertlenen."

"Kim gem vurabilir âşıklara ya da kural koyabilir?"
"Ruha kimse; bedene, öfke ve cefa;
bazen onda görülür bu, bazen bizde.

Ama çoğu zaman çehrede yürek okunur,
böyle gördük karardığını yüce güzelliğinin
ve yaşlarla dolduğunu gözlerinin."

223

Quando 'l sol bagna in mar l'aurato carro

Güneş yıkadığında denizde altın arabasını
ve havamızı ve zihnimi kararttığında,
gökle ve yıldızlarla ve ayla
başlarım kaygılı ve elemli bir geceye;

sonra, ah, dinlemeyen birisine anlatırım
bütün cefalarımı birer birer
ve dünyayla ve kör talihimle,
Aşk'la, kadınımla ve kendimle kavga ederim.

Uyku sürgünde ve hiç huzur yok,
iç çekişler ve yakınmalar şafağa kadar
ve yaşlar, ruhun gözlere gönderdiği. 11

Sonra şafak gelip aydınlatır karanlık havayı,
beni değil; o güneş, kalbimi yakıp zevk veren,
yalnızca o tatlandırabilir ıstırabımı. 14

224

S' una fede amorosa, un cor non finto

Aşkta bağlılık, yapmacıksız bir yürek,
tatlı bir özlem, asil bir arzu,
erden dilekler soylu ateşte alev alan,
uzun bir gezi çıkmaz labirentte, 4

alnıma yazılması her düşüncemin
ya da güçlükle anlaşılması bölük pörçük sözlerden
ya da korku ve utançla kesilmesi,
menekşe ve aşk rengi solgunluk, 8

başkasını kendinden çok sevmek,
hep iç çekip ağlamak,
keder, öfke ve dertle beslenmek, 11

uzaktan yanıp yakından donmak
nedenleriyse aşkla uyumsuzluğumun,
suç sizin, Kadınım, yitim benim. 14

225
Dodici donne onestamente lasse

On iki kadın gördüm erdemli rahatlık içinde,
on iki yıldızdı onlar ve ortalarında bir güneş,
neşeli ve tek başlarına küçük bir teknede,
bilmem bir ikincisi yarmış mıdır hiç dalgaları;

sanmam benzerinin İason'u taşıdığını
bugün herkesin giymek istediği posta,
ne de Troya'yı hâlâ üzen çobanı:
bu ikisi için ne çok gürültü ediliyor dünyada.

Sonra bir zafer arabasında gördüm onları,
ve Laura'mı kutsal, çekingen haliyle,
yana oturmuş, tatlı tatlı şarkı söylerken:

insana özgü şeyler değil ya da ölümcül bir görü.
Ne mutlu Automedon'a, ne mutlu Tiphys'e,
böyle alımlı insanları götüren!

226
Passer mai solitario in alcun tetto

Hiçbir serçe böyle yalnız olmamıştır bir damın üzerinde
şimdi benim olduğum kadar, ne ormandaki bir hayvan,
görmüyorum çünkü onun güzel yüzünü ve bilmiyorum
başka güneş, ne başka nesnesi var bu gözlerin.

Ağlamak hep en büyük zevkim,
gülmek elem, yiyecek acı ve zehir,
gece eziyet ve aydınlık gök karanlık bana
ve yatak amansız bir savaş alanı.

Uyku gerçekten, dendiği gibi,
ölüme yakın ve kurtarıyor yüreği
tatlı düşünceden, onu hayatta tutan.

Dünyadaki tek zengin, mutlu ülke,
çiçek açmış yeşil kıyılar, gölgeli kırlar:
sizin elinizde hazinem, hasretini çektiğim.

227

Aura che quelle chiome bionde et crespe

Meltem, o sarışın kıvırcık saçları saran,
hareket ettiren ve onlarla hareket eden
zarifçe ve o tatlı altını saçan, sonra toplayıp
onu güzel düğümlerle yeniden kıvıran:

sen o gözlerdesin, aşk arıları oradan gelen
öyle sokuyor ki beni, buradan bile duyup ağlıyor,
sendeleyerek arıyorum hazinemi,
kaçıp tökezleyen bir hayvan gibi;

kâh bulur gibi oluyorum onu, kâh fark ediyorum
çok uzağındayım, bir rahat içim, bir kaygılıyım,
kâh dilediğimi görüyorum, kâh gerçek olanı.

Mutlu hava, güzel canlı ışınla
kal; ve sen, akıp giden duru ırmak:
neden değişemiyorum yolumu seninle?

228

Amor co la man destra il lato manco

Aşk sağ eliyle sol yanımı
açtı ve ekti oraya ortasına yüreğin
yeşil bir defneyi, öyle ki rengi,
aşar, alt ederdi her zümrütü.

Saban kalemim ve dertli iç çekişlerim
ve yağışı gözlerimden aşağı tatlı bir sıvının
öyle güzelleştirdi ki onu, göğe vardı kokusu,
bilmem ona denk yapraklar oldu mu hiç.

Ün, onur ve erdem ve çekicilik,
erden güzellik semavi giysi içindeki,
kökleridir soylu ağacın.

Böyle bulur onu yüreğim nerede olsam,
mutlu bir yük! ve içten yakarışlarla
ona tapıp önünde eğilirim kutsal şey gibi.

229

Cantai, or piango; et non men di dolcezza

Şarkı söylemiştim, ağlıyorum şimdi; ve şarkı
kadar zevk alıyorum ağlamaktan,
çünkü duyularım, hâlâ yücelere âşık,
nedene odaklanmış, sonuca değil.

Oradan hem yumuşaklık, hem sertlik,
acımasız ve yalın ve kibar hareketler
getiriyorum; ağırlıklar ezmiyor beni,
zırhımı delmiyor hiçbir küçümseme.

Değişmesin bana karşı tutumları
Aşk'ın, kadınımın, dünyanın ve talihimin;
kanımca hep mutlu olacağım ben. 11

Yaşasam da, çile çeksem, ölsem de,
benimkinden soylu hal yoktur ayın altında,
öylesine tatlıdır kökü acının! 14

230

I' piansi, or canto; ché 'l celeste lume

Ağladım, şimdi şarkı söylüyorum; o canlı güneş
gizlemiyor çünkü gözlerimden göksel ışığını:
o ışıkta dürüst Aşk açıkça belli eder
tatlı gücünü ve kutsal tavrını; 4

bu yolla öyle bir gözyaşı ırmağı çeker ki benden
kısaltmak için ömrümün ipini,
kanatlar ve tüyler kurtaramaz beni,
ne köprü ya da geçit, ne kürekler ya da yelken. 8

Öyle derin, öyle dolu kaynaktan geliyordu ki
ağlayışım ve öyle uzaktı ki kıyı,
düşünceyle bile ulaşamıyordum ona. 11

Defne ya da palmiye değil, sakin zeytin ağacı
merhamet gönderip bana havayı aydınlatır
ve kurutur yaşlarımı ve hâlâ ister yaşamamı. 14

231

I' mi vivea di mia sorte contento

Yaşıyordum yazgımdan memnun,
gözyaşları ve hiç haset olmadan;
çünkü daha talihli olsa da öteki âşıklar,
bin zevkleri biri etmez dertlerimin.

Şimdi o güzel gözler, sayelerinde asla üzülmediğim
çilelerimden, biri bile eksik olsun istemediğim,
öyle ağır ve kara bulutla kaplı ki,
neredeyse tüketti güneşini hayatımın.

Ey Doğa, merhametli ve acımasız ana:
nereden geliyor bu güç, bu çelişkili istekler,
var edip yok etmek için böyle çekici şeyleri?

Yaşayan bir pınardan alınır her güç;
ama nasıl razı oluyorsun, ey Yüce Babamız,
başkasının bizden esirgemesine değerli armağanını?

232

Vincitore Alessandro l'ira vinse

Galip İskender'i mağlup edip öfke,
kısmen küçültmüş onu Philippos'a göre:
neye yarar yalnız Pyrgoteles ve Lysippos
heykelini, Apelles resmini yapmışsa onun?

Öfke öyle bir çılgınlığa sürüklemiş ki Tydeus'u,
ölürken Menalippos'a geçirmiş dişini.
Öfke bulandırmakla kalmayıp gözlerini Sulla'nın
tamamen kör etmiş; sonunda öldürmüş onu.

Valentinianus bilir bu cezaya götürdüğünü
öfkenin; ve bu yüzden ölen bilir onu: Aiax,
birçokları, sonra kendisi üzerinde güçlü olan. 11

Öfke, kısa süreli deliliktir; dizginlemeyende
uzun süren delilik olur, sahibini
sık sık utanca götürür ve bazen ölüme. 14

233

Qual ventura mi fu quando da l'uno

Nasıl talihliydim gördüğümde
o en güzel iki gözün birinden
(acıyla rahatsız ve kararmış)
çıktığını benimkini hasta edip karartan gücün! 4

Dönünce bozmak için görme orucumu
o güzeli, dünyada tek ilgilendiğim,
Gök ve Aşk daha insaflı davrandı bana,
öteki bütün lütuflarımın toplamından; 8

çünkü sağ gözünden –sağ güneşinden demeli–
kadınımın sağ gözüme geldi
bana zevk veren ve beni üzmeyen dert; 11

ve sanki zihni ve kanatları varmış gibi,
geçti içime gökte uçan bir yıldız misali;
ve Doğa ve Merhamet icra etti hükmünü. 14

234

O cameretta che già fosti un porto

Ey küçük oda, eskiden limanıydın
gündüz esen şiddetli fırtınalarımın;
pınarısın şimdi gece gözyaşlarının,
gün boyu utanarak gizli tuttuğum.

Ey küçük yatak, huzuru ve tesellisiydin
bunca derdin, nasıl da kederli kül kaplarıyla
yıkıyor Aşk seni o fildişi elleriyle
yalnız bana karşı acımasız, öyle haksız yere!

Yalnız sığınağım ve rahatım değil kaçtığım,
daha çok kendim ve düşüncelerim,
ardından giderken beni havaya kaldıran;

ve bana düşman, itici kalabalığı arıyorum
(kimin aklına gelirdi bu?) sığınak olarak:
öyle korkuyorum yalnız kalmaktan.

235

Lasso, Amor mi trasporta ov' ir non voglio

Ah, Aşk sürüklüyor beni gitmek istemediğim yere,
ve açıkça görüyorum ötesine geçiyoruz haddin;
bu yüzden, eskisinden daha çok dert oluyorum
o güzel eceye, kalbimin tahtında oturan.

Usta dümenci böyle sakınmamıştır kayadan
değerli mallarla yüklü gemiyi,
benim hep sakındığım gibi zayıf teknemi
amansız gurur darbelerinden o güzelin,

ama gözyaşı yağmuru ve yaman rüzgârları
sonsuz iç çekişlerin onu sürüklediler,
denizimde korkunç gece ve kış olduğu için,

başkalarına sıkıntı, bana yalnız elem ve dert
veren yere, çoktan yenik düşmüş dalgalara,
yoksun kalmış yelkenlerinden ve dümeninden.

236

Amor, io fallo et veggio il mio fallire

Aşk, ben yanılıyor ve görüyorum yanıldığımı,
ama yanan ve gönlünde ateş olan biri gibi tavrım;
acı hâlâ çoğaldığı ve aklım yittiği
ve acı çekişim neredeyse beni alt ettiği için.

Dizginlerdim bir zamanlar sıcak arzumu,
karartmamak için aydınlık çehresini o güzelin;
yapamam artık: elimden aldın dizginleri
ve cesaretlendi umutsuzluk çeken ruhum.

Bu yüzden, bildik tutumu ötesinde öne atılıyorsa ruhum,
sensin nedeni (öyle alevlendirip dürtüyorsun ki
onu, her çetin yolu deniyor kurtuluşu için);

daha çok da göksel ve az bulunur armağanlar
kadınımdaki; şimdi hiç olmazsa hissettir ona bunu
ve kendini bağışlatmasını sağla ihlallerim için.

237

Non à tanti animali il mar fra l'onde

Denizde onca canlı yoktur dalgalar arasında,
ne yukarıda ötesinde ay küresinin
onca yıldızı görmüştür herhangi bir gece,
ne onca kuş yaşar ormanlarda,
ne onca ot vardır kırda ya da çayırda,
kalbimde düşünce olduğu denli her akşam.

Gün be gün son akşamı beklerim artık,
ayırsın diye içimde canlı topraktan dalgaları
ve izin versin diye uyumama bir çayırda;
çünkü bunca dert çekmemiştir ay altında
hiç kimse benim kadar, ormanlar bilir bunu,
arayarak dolaştığım gece gündüz tek başıma.

Asla huzurlu gecem olmadı,
iç çekerek yürüdüm sabah ve akşam,
Aşk ormanların sakini yaptığından beri beni;
ben rahat ettiğimde, dalgasız kalacak deniz,
güneş aydan alacak ışığını
ve Nisan çiçekleri ölecek her kırda.

Tükenip yürürüm çayırdan çayıra
gün boyu düşünceli, sonra ağlarım geceleyin;
ne daha kararlıyım aydan.
Görür görmez karanlığını akşamın,
gönülden iç çekişler ve gözlerden dalgalar
dökülür, kırları ıslatıp ormanları titreten.

Şehirler düşman, ormanlar dost
düşüncelerime, bu yüksek kıyıda
boşalttığım mırıltısıyla dalgaların
tatlı sessizliği boyunca gecenin:
öyle ki akşamı beklerim bütün gün,
güneşin gitmesini ve yerini bırakmasını aya.

Ah, ayın sevgilisiyle ben de
uykuya dalsam yeşil bir ormanda,
ve o güzel, ikindiden önce bana akşamı veren,
ayla ve Aşk'la birlikte o kıyıya
gelse tek başına, kalmak için orada bir gece,
ve gün hep kalsa, güneş de dalgaların altında!

Amansız dalgaların yanında ay ışığında,
geceleyin ormanların içinde doğan şarkı,
zengin bir kıyı göreceksin yarın akşam.

238

Real natura, angelico intelletto

Hükümdar doğası, melek kavrayışı,
ışıltılı ruh, çabuk görüş, keskin göz,
hızlı seziş, yüce düşünce,
gerçekten layık olan o gönüle!

Birçok kadın seçilmişken
bezemek için yüce kutlama gününü,
sağlam seçme gücü ayırdetti hemen
onca güzel yüz arasında en kusursuzunu.

Ötekilere, yaşı büyük olan ya da konumu,
yana çekilmelerini buyurdu eliyle
ve sevgiyle kabul etti huzuruna o güzeli;

nazikçe öptü gözlerini ve alnını,
öyle ki memnun oldu her kadın;
tatlı ve tuhaf hareketi kıskançlıkla doldurdu içimi.

239

Là ver l'aurora, che sì dolce l'aura

Şafağa doğru, meltemin öyle tatlı
kıpırdattığı çiçekleri yeni mevsimde,
ve küçük kuşların ezgilerine başladığı,
öyle tatlılıkla düşünceleri ruhumda
kıpırdattığını duyarım ki o hepsine hükmedenin,
dönmek zorunda kalırım nağmelerime.

Pek tatlı nağmelerle ahenk verebilsem de
iç çekişlerime, yumuşatsalar Laura'yı,
aklın yoluna çekip o bana güç kullananı!
Ama kış çiçekler mevsimi olacak,
aşk çiçek verdiğinde o soylu ruhta,
hiç aldırmamış olan uyaklara ya da dizelere.

Ne çok gözyaşı, ah, ve ne çok dize
saçtım zamanında; ve ne çok nağmeyle
kibrini kırmaya çalıştım o ruhun!
Orada duruyor, geçit vermez dağ gibi
tatlı melteme, yaprak ve çiçekleri kıpırdatan,
ama hiçbir şey yapamayan karşısında daha büyük gücün.

Üstün gelirmiş insanlar ve tanrılara gücüyle
Aşk, okuduğumuz üzere düzyazı ve şiirde,
ve ben bunu yaşadım ilk açışında çiçeklerin;
şimdi ne efendim, ne nağmeleri,
ne ağlayışım, ne yakarışlarım sevk edebiliyor Laura'yı
kurtarmaya yaşamdan ya da çileden bu ruhu.

Son gereksinme için, ey çaresiz ruh,
seferber et her becerini, her gücünü,
hâlâ içimizdeyken soluğu yaşamın.
Yapılamayacak şey yok dünyada dizelerle:
yılanları bile büyülemeyi bilirler nağmeleriyle,
bezemeyi kırağıyı yeni çiçeklerle.

Şimdi gülüyor kırlar yeni otlar ve çiçeklerle:
imkânsız o güzelin melek ruhunun
duymaması sesini aşk nağmelerinin;
acımasız talihimiz daha güçlüyse,
ağlayıp söyleyerek dizelerimizi,
topal öküzle gideceğiz izini sürüp meltemin. 36

Ağda yakalıyorum meltemi ve buzda çiçekleri,
ve dizelerde sesleniyorum sağır ve katı ruha,
ne Aşk'ın gücüne itibar eden, ne nağmelere. 39

240

I' ò pregato Amor, e 'l ne riprego

Yakardım Aşk'a ve gene yakarıyorum,
bağışlatsın beni nazarınızda,
tatlı ıstırabım, buruk zevkim,
tam bağlılıkla doğru yolumdan saparsam. 4

İnkâr edemem, kadınım, etmem de,
Aklın, her iyi ruhu dizginleyen,
bende yenik düştüğünü Arzu'ya, beni götüren
bazen onu izlemem gereken yöne. 8

Siz, o kalple, bunca açık kavrayış
ve böyle yüce erdemle göğün aydınlattığı
(iyi yıldızdan ne denli yağmışsa), 11

şöyle demelisiniz merhametle ve küçümsemeden:
"Ne yapabilir başka bu adam? Çehrem onu tüketiyor.
Neden böyle arzulu o ve niçin böyle güzelim ben?" 14

241

L'alto signor dinanzi a cui non vale

Yüce efendi, karşısında gizlenmenin de,
kaçmanın ve korunmanın da fayda etmediği,
zihnimi güzel zevkle yakmıştı
yakıcı bir aşk okuyla;

ve, ilk vuruş acı ve öldürücü olsa da
kendi başına, sürdürmek için girişimini,
bir merhamet oku almış,
her iki yandan delip saldırıyor yüreğime.

Bir yara yanıp alev ve duman saçıyor,
diğeri gözyaşları, elemin süzdüğü
gözlerimden, kötü haliniz yüzünden;

bu iki pınara rağmen, tek bir kıvılcımı
azalmıyor beni yakan ateşin;
dahası, merhametle çoğalıyor arzum.

242

"Mira quel colle, o stanco mio cor vago

"Bak şu tepeye, ey yorgun, özlemli kalbim:
dün orada bıraktık o güzeli, bir süre
bizimle ilgilenip bizim için üzülen,
şimdi bir göl çekip almak isteyen gözlerimizden.

"Geri dön oraya, tek mutlu olduğum yere;
bak azaltmanın zamanı gelmiş mi
kederimizi, şimdiye dek hep çoğalan,
ey acının ortağı ve bilicisi."

Şimdi kendini unutmuş konuşuyorsun
yürekle, hâlâ seninleymiş gibi,
sen, boş ve aptal düşüncelerle dolu çaresiz!

Çünkü ayrılıp yüce arzundan
gittiğinde sen, yüreğin o güzelle kaldı
ve gizlendi güzel gözlerinin içine.

243

Fresco ombroso fiorito et verde colle

Serin, gölgeli, çiçekli ve yeşil tepe,
kâh düşünceli, kâh şarkı söyleyerek oturup
burada tanıklık ettiği Cennet'teki ruhlara
dünyadaki her ünü gölgede bırakan o güzelin.

Yüreğim, onun uğruna beni bırakmak isteyen
(çok akıllıcaydı tutumu, daha da olacak geri gelmezse),
gidiyor şimdi sayarak her yeri, o güzel ayağın
iz bıraktığı çimende ve bu gözlerin ıslattığı.

O güzele yaklaşıp diyor ki her adımda:
"Ah, bir an için burada olsaydı şu çaresiz,
çünkü şimdiden ağlamaktan ve yaşamaktan bitkin!"

Gülüyor buna o güzel, eşit değil ki kozlar:
Sen cennet, ben yüreksiz bir taş,
ey kutsal, talihli ve tatlı yer!

244

Il mal mi preme et mi spaventa il peggio

Kötü halim eziyor beni ve korkuyorum daha beterinden,
öyle geniş ve düz bir yol görüyorum ki ona doğru,
seninle aynı delilik yoluna girdim
ve katı düşüncelerle sayıklıyorum seninle,

bilmem savaş mı istesem barış mı Tanrı'dan,
kaybım ağır çünkü ve utancım acımasız.
Ama hâlâ çile çekmek niye? Yazılan neyse
yüce tahtta alnımıza, başımıza o gelecek.

Layık olmasam da o yüce onura,
bana gösterdiğin, aldattığı için seni Aşk,
sık sık sağlam gözün görüşünü çarpıtan,

gene de önerim sana: yükselt ruhunu
o göksel krallığa ve mahmuzla kalbini,
yol uzun, zaman kısa olduğu için.

245

Due rose fresche et colte in paradiso

İki gül, diri ve cennette toplanmış
önceki gün, doğduğunda ilk günü Mayısın,
güzel armağan, yaşlı ve bilge bir âşığın
iki genç arasında eşit paylaştırdığı

tatlı sözler ve gülümseyişle
yabanıl bir insanı âşık edecek kadar,
değiştirmiş ikisinin de çehresini
kıvılcımlar saçan ve aşkı esinleyen ışınla.

"Güneş hiç görmedi böyle âşık bir çifti,"
dedi, aynı anda gülümseyip iç çekerek
ve kucaklayıp ikisini çevresine baktı.

Böyle pay ediyordu gülleri ve sözleri;
o yüzden bitkin kalbim mutlu ve ürkek:
Ey mutlu anlatım! Ey neşeli gün!

246

L'aura che 'l verde lauro et l'aureo crine

Yeşil defneyi ve altın saçlarını
zarifçe kıpırdatan meltem
yeni ve alımlı görünümlerle
bedenlerinden alıp yola düşürür ruhları.

Beyaz gül, sert dikenler içinde doğan,
ne zaman biri benzerini bulacak dünyada?
Çağımızın utkusu! Ey yaşayan İupiter,
benim sonumu gönder, ne olur, onunkinden önce,

görmemem için büyük yitimini insanların
ve dünyanın yoksun kaldığını güneşinden
ve gözlerimin, başka ışığı olmayan;

ve ruhumun, başka şey düşünmek istemeyen,
ve kulaklarımın, başka şey işitemeyen
tatlı erden sözleri dışında o güzelin.

247

Parrà forse ad alcun che 'n lodar quella

Şöyle düşünecek belki biri: överken
o yeryüzünde taptığımı, yanılıyor üslubum
onu herkesten soylu kılmakla,
kutsal, bilge, çekici, erden ve güzel.

Tam tersini düşünüyorum ben ve korkum
alınması pek yalın sözlerimden
daha da yüce ve incelerine layık olanın:
bana inanmayan, gelip görsün onu.

Diyecek ki o zaman: "Bu adamın arzuladığı,
Atina'yı, Arpinum'u, Mantova'yı tüketirdi
ve Smyrna'yı ve her iki liri.

"Ölümlü dil tanrısal haline
ulaşamaz bu güzelin; Aşk itip çekiyor
ozanın dilini, kendi isteğiyle değil, yazgıyla."

248

Chi vuol veder quantunque po Natura

Kim görmek isterse nelere kadir olduğunu
Doğa ve Cennet'in aramızda, gelip baksın
o güzele, tek güneşi gözlerimin değil yalnız,
kör dünyanın da, aldırış etmeyen erdeme;

ve çabuk gelsin, çünkü Ölüm önce
en iyileri çalar ve bırakır kötüleri:
bu güzel, kutluların krallığında beklenen,
bu ölümlü şey geçip gider, kalmaz.

Görecek o kişi, vaktinde gelirse, her erdem,
her güzellik, her soylu huy
bir bedende toplanmış görkemli uyumla;

o zaman diyecek ki suskunmuş uyaklarım,
yeteneğim yenik düşmüş aşırı ışığa.
Ama daha gecikirse, ağlayacak sonsuza dek.

249

Qual paura ò quando mi torna a mente

Nasıl korku duyarım anımsadığımda
o günü, kederli ve kaygılı bıraktığım
kadınımı ve yüreğimi onunla! Gene de başka şey yok
böyle arzuyla düşündüğüm ve böyle sık.

Yeniden görürüm onu kibirsizce dururken
güzel kadınlar arasında, bir gül gibi
daha değersiz çiçekler arasında, ne neşeli, ne üzgün,
çekinen, ama başka dert duymayan biri gibi.

Bir yana bırakmıştı her zamanki süslerini,
incilerini, taçlarını ve neşeli giysisini,
ve gülüşünü, şarkısını ve tatlı zarif sözlerini.

Böyle bıraktım hayatımı orada kuşku içinde;
şimdi kederli alametler, düşler ve kara düşünceler
saldırıyor üzerime, ne olur Allahım yalan olsun hepsi!

250

Solea lontana in sonno consolarme

Uzakta olsa da, uykuda avuturdu beni
o tatlı melek görünüşüyle
kadınım, şimdi korkutup üzüyor beni,
ne elemden, ne korkudan sakınabiliyorum kendimi;

çünkü sık sık çehresinde görür gibiyim
gerçek merhamete karışmış ağır elemi,
ve işitir gibiyim şeyleri, kalbi ikna eden
neşe ve umut zırhını terk etmeye.

"Hatırlamıyor musun o son akşamı,"
diyor o güzel, "yaşlı bırakıp gözlerini,
zamanın zorlamasıyla ayrıldığım?

"Söyleyemezdim sana bunu o zaman, istemedim de;
şimdi söylüyorum yaşanmış ve gerçek şey diye:
asla umma görmeyi beni yeryüzünde."

251

O misera et orribil visione!

Ey sefil, korkunç görüntü!
Doğru mu öyleyse vaktinden önce söndüğü
o zarif ışığın, hayatımı mutlu kılan
dertler içindeyken ve iyi ümitlerde?

Ama nasıl duyurmuyor da bu büyük gürültüyü
öteki ulaklar, o güzelden duyuyorum bunu ben?
Tanrı ve Doğa izin vermesin buna
ve yanlış olsun kederli görüşüm!

Umudumu korumam gerek görmek için
tatlı görüntüsünü o güzel çehrenin,
beni canlı tutup dünyamıza onur veren. 11

Ebedi krallığa çıkmak için
terk ettiyse güzel canevini,
yalvarırım gecikmesin son günüm. 14

252

In dubbio di mio stato, or piango or canto

Kaygılanıp halime, kâh ağlar, kâh şarkı söylerim,
korkar ve umutlanırım ve iç çekişler ve dizelerle
boşaltırım yükümü. Aşk bütün eğelerini
kullanır üzerinde pek dertli yüreğimin. 4

Şimdi o güzel, kutsal çehre
geri verecek mi bu gözlere ilk ışıklarını
(ah, bilemem kendi hakkımda ne düşüneceğimi),
yoksa mahkûm mu edecek onları ebedi gözyaşına; 8

ve almak için gökte hakkı olan yeri,
aldırmayacak mı haline yeryüzündekilerin
(odur onların güneşi ve görmezler başka şeyi)? 11

Böyle korku ve böyle bitmez savaş içinde
yaşıyorum artık eskisi gibi olmayan ben,
güvensiz yolda korkan ve yanılan kişi gibi. 14

253

O dolci sguardi, a parolette accorte

Ey tatlı bakışlar, ey güzel küçük sözler,
o gün gelecek mi, sizi yeniden görüp işiteceğim?
Ey sarı saçlar, kalbimi bağladığı
Aşk'ın, ve böyle tutsak ölüme sürüklediği!

Ey güzel yüz, bana verilen zalim kaderimde,
hep ağlayıp hiç sevinemediğim!
Ey gizli aldatış ve sevgi dolu kandırma,
neşe veren bana, yalnız elem getirmek için!

Ve bazen o güzel, sevimli gözlerden,
hayatım ve düşüncemin yaşadığı,
gelecek olursa bana erdemli bir tatlılık,

hemen, her esenliğimi dağıtmak için ve
beni uzaklaştırmak, atlar ya da gemiler bitiriverir
Talih, zararıma hep böyle eli tez olan.

254

I' pur ascolto, et non odo novella

Hâlâ dinliyor ve işitmiyorum bir haber
sevdiğim tatlı düşmanıma dair,
bilmiyorum ne düşünsem, ne desem kendime,
öyle deliyor yüreğimi korku ve ümit.

Zarar verdi birisine eskiden böyle güzel olmak;
ama bu, daha güzel ve daha erden herkesten:
belki ister Tanrı böyle erdem dostunu
yeryüzünden alıp gökte bir yıldız yapmak,

hatta bir güneş. Bu böyleyse, ömrüm,
kısa huzur anlarım ve uzun dertlerim
son buldu artık. Ey acımasız ayrılık,

neden uzaklaştırdın beni dertlerimden?
Kısa hikâyem anlatılmış çoktan
ve dolmuş sürem ortasında yılların.

255

La sera desiare, odiar l'aurora

Hep akşamı arzular, nefret ederler
şafaktan bu rahat ve mutlu âşıklar;
bende akşam çoğaltır elemle yaşları.
Sabah benim için daha mutlu saattir,

bazen aynı anda açtığında
her iki güneş, iki şafak gibi,
öyle benzer ki güzellik ve ışıkları,
gök bile âşık olur yeryüzüne,

daha önce olduğu gibi, ilk dallar
yeşilken (kökleri yüreğimin içinde),
o yüzden hep başkasını daha çok severim kendimden.

Böyle hükmeder bana iki zıt saat;
olağan arzulamam beni yatıştıranı
ve korkup nefret etmem bana acı verenden.

256

Far potess' io vendetta di colei

Öç alabilseydim o güzelden,
bakarak ve konuşarak beni yok eden
ve sonra, daha çok elem için, saklanıp kaçan,
gizleyerek gözlerini benden öyle tatlı ve zalim!

Böyle çileli ve bitkin tinlerimi
azar azar tüketip yok eder
ve vahşi aslan gibi kükrer yüreğimde
geceleyin, rahat etmem gerektiği an.

Ruhum, Ölüm'ün yuvasından sürdüğü,
ayrılır benden; ve kurtulup bu bağdan
o güzele gider, onu tehdit eden.

Merak ederim, kimi zaman
onunla konuşup ağlarken ve sonra ona sarılırken,
uykusu kaçar mı o güzelin, kulak verir mi ruhuma?

257

In quel bel viso ch' i' sospiro et bramo

O güzel yüze, iç çekip özlediğim,
dikmiştim arzulu ve dikkatli gözlerimi,
Aşk uzattığında, "Ne düşünüyorsun?" der gibi,
bana o onurlu eli, ikinci aşkım olan.

Yüreğim, yakalanıp orada (yakalandığı gibi
balığın oltaya ya da yavru kuşun daldaki ökseye),
erdemin canlı örneğini bulduğu yerde,
hakikate döndürmedi meşgul duyularını;

ama görüşüm, nesnesinden yoksun,
düş görür gibi, yol açıyordu kendine,
onsuz kusurlu olur esenliği. 11

Ruhum, iki utkum arasında,
bilmem hangi yeni göksel zevki
ve hangi tuhaf tatlılığı duyuyordu içinde. 14

258

Vive faville uscian de' duo bei lumi

Canlı kıvılcımlar çıkıp güzel iki ışıktan
bana doğru öyle tatlılıkla ışıldıyordu
ve bilge bir yürekten, iç çekerek,
öyle tatlı ırmakları geliyordu ki yüce sözün, 4

anısı bile sanki tüketiyor beni,
o güne dönüp düşündüğümde
nasıl kendinden geçtiğini tinlerimin
değişince o güzelin acımasız halleri. 8

Ruhum, hep elem ve acıyla beslenen
(nasıl da güçlü yerleşik bir alışkanlık!)
öyle zayıftı ki çifte zevke karşı, 11

sadece tatmakla alışılmamış esenliği,
kâh korkuyla titreyip, kâh umutla,
bırakacak gibi oluyordu beni sık sık. 14

259

Cercato ò sempre solitaria vita

Hep yalnız bir yaşam aradım
(kıyılar bilir bunu ve kırlar ve ormanlar)
kaçmak için bu sağır ve bulanık zihinlerden,
Cennet'in yolunu yitirmiş olan;

ve bu dileğim yerine gelseydi,
tatlı havasının ötesinde Toscana yörelerinin,
hâlâ güzel, gölgeli tepeleri arasında olurdum
Sorgue'un, ağlayıp şarkı söylememe yardım eden.

Ama talihim, bana hep düşman,
geri itiyor beni, hazinemi çamurda
görmekten öfkelendiğim yere;

yazdığım ele dost oldu
bu kez ve haksız değildi belki:
Aşk gördü ve kadınım biliyor bunu, ben de.

260

In tale stella duo belli occhi vidi

Öyle yıldızda gördüm ki iki güzel gözü,
erdemle dopdolu ve tatlılıkla,
o alımlı yuvaları yanında Aşk'ın
bitkin yüreğim küçümser başka her görüntüyü.

Denk olamaz o güzele, herhangi bir çağda,
herhangi bir yabancı kıyıda en çok beğenilen:
ne çekici güzelliğiyle belalar getiren
Yunanistan'a ve Troya'ya son haykırışları,

ne o güzel Romalı, kılıçla
erden ve öfkeli bağrını açan,
ne Polyksene, Hypsipyle, ne de Argia.

Bu mükemmellik, yanılmıyorsam,
büyük utkusu Doğa'nın; en yüce zevk bana,
ama geç gelip çekip gidiyor hızla.

261

Qual donna attende a gloriosa fama

Hangi kadın şan edinmeyi umarsa
aklı, erdemi, zarifliğiyle,
dikkatle baksın gözlerine o düşmanımın,
kadınım diye çağırdığı dünyanın.

Orada öğrenir nasıl edinildiğini onurun,
nasıl sevildiğini Tanrı'nın, nasıl birleştiğini
erdenlikle neşenin ve ne olduğunu o güzeli
bekleyip özleyen Cennet'e giden doğru yolun,

ve orada konuşmayı, hiçbir üslubun öykünemediği,
ve güzel susuşu ve o candan tavırları,
insan yeteneğinin kâğıtta anlatamayacağı.

Sonsuz güzelliği, göz kamaştıran,
öğrenemez orada, çünkü o tatlı ışıklar
yazgı yoluyla kazanılır, sanatla değil.

262
"Cara la vita, et dopo lei mi pare

"En değerlisi hayat, bence, sonra
gerçek erdem güzel bir kadındaki."
"Değiştiriyorsun sırayı, anneciğim,
erdemsiz güzel ya da değerli şeyler olmamıştır hiç

"ve kim yoksun bırakırsa kendini onurdan
kadın değildir artık, ne de canlı; ve öyle görünürse
göze, yaşamı katı ve acımasız olur
çok daha fazla ölümden ve elemle daha buruk.

"Lucretia'nın öyküsü de şaşırtmadı beni,
ölürken kılıca ihtiyaç duyması dışında
ve üzüntüsünün yetmemesi tek başına."

Her çağın her filozofu gelip söz etsin
bundan: bütün yolları alçak olacak
ve bir bunun yükseldiğini göreceğiz uçarak!

263
Arbor vittoriosa triunfale

Utkulu zafer ağacı,
onuru imparatorların ve şairlerin,
ne çok günü elemli ve neşeli kıldın
benim için şu kısa ölümlü ömrümde!

Gerçek Kadın, tek kaygın onurun,
başka herkesten daha çok hasat ettiğin,
ne korkarsın öksesinden Aşk'ın, tuzak ve ağından,
ne de herhangi bir aldatma alt eder bilgeliğini!

Kan soyluluğunu ve diğer değerli şeyleri
aramızdaki (incileri, yakutları ve altını)
bayağı yük gibi küçümsersin aynı ölçüde;

yüce güzelliğin, dünyada eşi olmayan,
sıkıntı verir sana, süsleyip taçlandırır
görünmesi dışında güzel erdenlik hazineni.

264

I' vo pensando, et nel penser m'assale

Düşünüyorum ve düşüncede saldırıyor bana
kendime dair bir merhamet, öyle güçlü ki
beni sürüklüyor sık sık
başka ağlayışa, alışmadığım:
çünkü görerek her gün daha yakın sonu
bin kez istedim Tanrı'dan o kanatları,
ölümlü hapsinden
zihnimizin Göğe yükseldiği.
Ama şimdiye dek yardım etmedi bana
hiçbir dua, iç çekiş ya da gözyaşım;
ve doğru bunun böyle olması,
çünkü dik durabilen düşerse yolda,
hak eder istemese de yerde uzanmayı.
O merhametli kolları,
güvendiğim, açık görüyorum hâlâ;
ama korku sarıyor içimi
başka örnekleri gördükçe ve titriyorum halime;
başkası itiyor beni ve belki geldim sona.

Bir düşünce zihnimle konuşup diyor ki:
"Neyi özlüyorsun hâlâ? Nereden yardım bekliyorsun?
Çaresiz, anlamıyor musun
nasıl onursuzlukla geçiyor zaman?
Akıllıca karar ver, ver

ve kazı yüreğinden kökünü
her zevkin, onu asla
mutlu etmeyecek ve ona soluk aldırmayacak olan.
"Epeydir rahatsız edip tüketiyorsa seni
o geçici sahte tatlılık,
yalan dünyanın verdiği,
neden hâlâ bel bağlıyorsun ona?
Çünkü her huzurdan ve kararlılıktan yoksundur o.
Beden yaşadıkça,
sen gem vurup hükmedersin düşüncelerine.
Ah, sıkı tut onu, şimdi imkânın varken,
gecikmek tehlikeli olur, bildiğin gibi,
ve erken olmaz şimdi başlamak.

"Çok iyi biliyorsun ne çok tatlılık verdi
gözlerine görmek o güzeli,
keşke daha doğacak olsaydı o,
daha çok huzurumuz olurdu.
Pek iyi hatırlıyorsun, hatırlamak zorundasın
imgesini, koştuğunda o
yüreğe, belki
başka meşale alevinin giremeyeceği yere.
"O güzel yaktı onu ve aldatıcı alev
yıllarca sürdüyse, bekleyerek bir günü,
kurtuluşumuz için neyse ki hiç gelmeyen,
şimdi yükselt kendini daha kutlu umuda,
bakarak göğe, çevrende dönen,
ölümsüz ve süslü;
çünkü çilesinden burada öyle mutlu
arzunuz yetiniyorsa
bir bakış, bir konuşma, bir şarkıyla,
nasıl olacak öteki zevk, bu böyle büyükse?"

Öte yanda, tatlı ve keskin bir düşünce,
zorlu ve zevkli yükle
oturan ruhun içinde,
arzuyla boğup kalbi, umutla besliyor;

utkulu ve soylu ün uğruna
hissetmiyor ne zaman donup, ne zaman yanıyorum,
solgun muyum, zayıf mı;
ve öldürürsem onu, daha güçlü doğuyor yeniden.
Bu düşünce büyüyordu benimle gün be gün
kundakta uyuduğumdan beri,
korkuyorum, bir mezar alacak diye ikimizi;
ruh arındığında bedenden,
onunla gelemez çünkü bu arzu.
Ama Latinler ve Yunanlar
benden söz ederse ölümümden sonra, bir esintidir;
bu yüzden, korktuğum için
toplamaktan bir saatin saçacağı şeyi,
hakikati kucaklamak istiyorum, bırakıp gölgeleri.

Ama o öteki arzu –dopdoluyum onunla–
sanki gölgede bırakıyor yakınında doğanları,
ve zaman uçup gidiyor
ben başkası hakkında yazarken, aldırmayıp kendime;
ve ışığı güzel gözlerin, beni tüketen
tatlılıkla aydınlık sıcağında,
tutuyor beni bir dizginle,
hiçbir beceri ya da güçle karşı koyamadığım.
Neye yarar öyleyse yağlamam
küçük teknemi, kayalar arasında
tutuluyorsa böyle iki bağla?
Sen, beni kurtaran bütün öteki bağlardan,
farklı yollardan dünyayı bağlayan,
efendim, neden almıyorsun
artık çehremden bu utancı?
Çünkü düş gören biri gibi
beliriyor sanki ölüm gözlerimin önünde
ve korumak istiyorum kendimi, ama yok silahım.

Görüyorum ne yaptığımı ve aldatmıyor beni
iyi bilmediğim hakikat; aksine, zorluyor beni Aşk,
asla izin vermeyen

onur yolundan gitmesine ona çok fazla inananın;
ve hissediyorum zaman zaman ulaştığını yüreğe,
alımlı, amansız ve katı bir küçümsemenin,
her gizli düşüncemi
alnımın ortasına çıkaran, başkasının gördüğü yere.
Ne kadar arzularsa onuru çünkü insan,
o kadar esirgenir ondan yalnız Tanrı'nın hakkı olan
inançla ölümlü şeyi sevmek.
Ve yüksek sesle geri çağırıyor bu düşünce
aklımı, duyuların ardı sıra yoldan sapan;
ama işitse, düşünse bile
geri gelmeyi, kötü alışkanlığı daha öteye itip onu,
gözlere çiziyor
o beni öldürmek için doğanı,
çok zevk verdi çünkü bana o, kendisine de.

Ne biliyorum hangi yeri bana verdi gök,
yeni geldiğimde dünyaya
katlanmaya acı savaşa,
kendime karşı düzenlediğim;
ne, beden tülüm yüzünden,
önceden görebiliyorum yaşamı kapayan günü;
ama saçının değiştiğini
görüyorum ve içimdeki her arzunun.
Artık yakın olduğumu sandığım için
ayrılık ânına ya da çok uzak olmadığımı,
yitimin becerikli ve bilgili kıldığı biri gibi
düşünüyorum nerede bıraktığımı
doğru yolu, iyi limana varan:
ve bir yanda yakıyor beni
utançla keder, beni geri döndüren;
öte yanda, bırakmıyor beni
bir zevk, alışkanlıkla öyle güçlü ki içimde,
göze alabiliyor pazarlık etmeyi Ölüm'le.

Şarkı, buradayım ve yüreğim korkuyla
çok daha soğuk donmuş kardan,

hissederek yok olduğumu her kuşkunun ötesinde,
kararsızlıkla sardım çünkü makaraya
büyük kısmını artık kısa ipimin;
ne daha ağır oldu yük
şimdi taşıdığımdan bu halde,
çünkü yanımda Ölüm'le
yeni bir yol arıyorum ömrüm için,
ve görüp daha iyiyi, tutunuyorum daha kötüye.

265

Aspro core et selvaggio et cruda voglia

Katı yürek, vahşi ve acımasız arzu
tatlı, kibirsiz ve melek bedendeki,
takındığı katı tutum uzun sürerse o güzelin,
bu az onurlu ganimeti alacak benden;

çünkü doğar ve ölürken çiçek, çimen ve yaprak,
aydınlık gün olurken ve karanlık gece,
ağlıyorum her an. Yazgım, kadınım
ve Aşk'ın elinden çok çekeceğim var.

Yalnız umutla yaşıyorum, gördüğümü anımsayıp
birazcık suyun bile sürekli çabayla
sonunda erittiğini mermeri ve sağlam kayayı:

ne öyle katı yürek vardır ağlama, yakarma,
sevme karşısında bazen duygulanmayan,
ne öyle soğuk irade, hiç ısınmayan.

266

Signor mio caro, ogni pensier mi tira

Aziz efendim, her düşünce çeker beni
bağlılıkla görmeye sizi, hep gördüğüm;
talihim (daha kötü ne yapabilir bana?)
dizginler, döndürür ve devirir beni;

sonra o tatlı arzu, Aşk'ın bana esinlediği,
öyle götürür ki beni ölüme, farkına varmam;
ve boşuna seslenirken iki ışığıma,
her nerede isem iç çekilir gündüz gece.

Efendime bağlılık, sevgisi kadınımın,
birer zincir, büyük zahmetle bağlandığım,
benim onları üzerime alan!

Yeşil bir Defne'yi, soylu bir Sütun'u
on beş yıl birini ve ötekini on sekiz yıl
taşıdım gönlümde ve hiç ayırmadım kendimden.

267

Oimè il bel viso, oimè il soave sguardo

Ah güzel yüz, ah tatlı bakış,
ah alımlı, mağrur tavır!
Ah konuşma, her kaba ve vahşi zihni
kibirsiz ve her korkak insanı cesur kılan!

Ah tatlı gülüş: oradan çıkageldi ok,
artık ölümü beklediğim, başka iyiliği değil!
Soylu ruh, pek hak eden hükümdarlığı,
böyle geç inmemiş olsaydın aramıza:

sizin için yanıyor, sizde soluk alıyorum,
yalnız sizin olduğum için; sizden yoksunken,
çok daha az acı verir bana başka her talihsizlik;

umutla doldurdunuz içimi ve arzuyla,
ayrıldığımda en yüce zevkten henüz yaşıyorken,
ama rüzgâr alıp götürüyordu sözleri.

268

Che debb' io far? che mi consigli, Amore?

Ne yapmalıyım? Ne önerirsin bana, Aşk?
Geldi artık ölme vakti,
ve geciktim istemediğim kadar.
Kadınım öldü ve onunla kalbim
ve izlemek istersem onu,
bırakmam gerek bu kötü yılları,
hiç ummadığım için
görmeyi onu bu yanda, beklemek de acı,
çünkü gidişiyle onun
gözyaşına döndü her zevkim,
her tatlılığı alındı hayatımın.

Aşk, hissediyorsun sen, nasıl büyük
acı ve ağır kaybım, sana yakınıyorum bu yüzden;
ve biliyorum acı çekiyorsun elemimden,
daha doğrusu elemimizden, tek kayaya
çarpıp parçaladığımız için gemiyi
ve aynı anda karardığı için güneşimiz.
Hangi yetenek sözlerle
yansıtabilir kederli halimi?
Ah öksüz, nankör dünya!
çok nedenin var ağlamak için benimle,
onunla yitirdin çünkü içindeki iyiliği.

Utkun yitmiş ve sen görmüyorsun bunu;
layık da değildin, o güzel
yaşarken burada, onu tanımaya,
ne de dokunmasına sana kutsal ayaklarıyla,
çünkü böyle güzel şeyin
bezemesi gerekiyordu Cennet'i varlığıyla.
Ama ben, ah, onsuz
ne ölümlü yaşamı seven, ne kendimi,
ağlayıp sesleniyorum ona;
bu kalıyor bana bütün o umuttan
ve yalnız bu tutuyor hâlâ beni burada.

Yazık, toprak oldu güzel yüzü,
kanıtı olan aramızda
Cennet'in ve yukarıdaki iyiliğin!
Görünmez biçimi Cennet'te,
kurtulmuş o tülden,
burada gölge düşüren çiçeğine yıllarının,
bir daha giyecek onu
bir başka kez ve hiç yitirmeyecek,
çok daha alımlı ve güzel olduğunu
göreceğimiz zaman, daha yücedir çünkü
ebedi güzellik ölümlü olandan.

Her zamankinden daha güzel, daha alımlı
dönüyor zihnime o güzel,
onu görmenin zevk olduğunu bildiği yere;
bu bir sütunu hayatımın;
öteki, onun aydınlık adı,
çınlayan yüreğimde öyle tatlılıkla.
Ama bir daha hatırlayınca
öldüğünü umudumun –canlıydı
o güzel filizlenirken–
Aşk biliyor ne hale geldiğimi ve (umarım)
görüyor bunu o güzel, şimdi gerçeğe böyle yakın olan.

Kadınlar, siz hayranlıkla bakan güzelliğine
ve melek yaşamına onun
ve göksel tavrına yeryüzünde:
kederlenin benim için ve merhamet üstün gelsin size;
onun için değil, öyle huzura
çıkan ve beni savaş içinde bırakan;
öyle ki, kapalıysa bana
uzun süredir onu izleyeceğim yol,
yalnızca Aşk'ın söylediği bana
alıkoyuyor beni ilmeği kesmekten.
Ama o şöyle konuşuyor içimde:

"Dizginle büyük elemi, seni kendinden çıkaran,
aşırı arzuyla çünkü
yitirir insan Cennet'i, yüreğinin özlediği,
o güzelin canlı olduğu, şimdi ölü görünen
ve gülümsediği kendine, bakıp
güzel bedenine ve yalnız senin için iç çektiği;
yakarıyor sana, söndürmemen için
onun ününü, hâlâ birçok yerde
senin dilinle yaşayan,
hatta ışıldatmanı sesini onun adıyla,
tatlı ya da sevecen olduysa sana gözleri."

Kaç aydınlık gökten ve yeşil kırdan,
yaklaşma gülüşün ve şarkının olduğu yere,
şarkım, hayır, gözyaşının olduğu yere git;
uygun olmaz neşeli insanlar arasında durman,
siyahlar giymiş bir dul olarak, tesellisiz.

269

Rotta è l'alta colonna e 'l verde lauro

Kırıldı yüksek Sütun ve yeşil Defne,
gölge olan yorgun düşünceme;
yitirdim kavuşmayı ummadığım şeyi
Boreas'tan Auster'e ya da Hint'ten Mağrip Denizi'ne.

Aldın benden, Ölüm, çifte hazinemi,
beni mutlu yaşatıp mağrur yürüten;
ne toprak, ne imparatorluk geri verebilir onu,
ne doğunun değerli taşı, ne gücü altının.

Ama razıysa buna yazgı,
nasıl üzgün olmasın ruhum,
hep ıslak gözlerim ve yere eğilmiş yüzüm?

Ey hayatımız, görünüşte öyle güzel olan,
nasıl yitiriyor bir günde
yıllarca büyük güçlükle kazanılanı!

270

Amor, se vuo' ch' i' torni al giogo antico

Aşk, istersen eski boyunduruğa dönmemi,
ister gibi görünüyorsun, bir başka sınamadan
geçmen gerek, olağanüstü ve yeni,
bana boyun eğdirmek için.
Sevgili hazinemi bul toprakta,
benden gizlendiği yerde, o yüzden düşkünüm böyle,
ve bilge erden kalbi:
orada yaşıyor hep hayatım.
Ve doğruysa söylendiği kadar
büyük olduğu gücünün hem Cennet'te,

hem Dipsiz Çukur'da (çünkü burada aramızda
her soylu insan hisseder
bence senin değerini ve gücünü),
geri al Ölüm'den onun bizden aldığını
ve sancağını dik yeniden o güzel yüze.

Yeniden koy güzel gözlere canlı ışığı,
rehberim olan, ve tatlı alevi,
hâlâ, ah, beni yakan,
sönmüş olsa da. Neler yaptı o, henüz yanarken?
Görülmemiştir hiç erkek ya da dişi geyiğin
pınar ya da ırmağı böyle arzuyla aradığı
benim aradığım gibi tatlı tavrı,
önceden pek çok acıyı aldığım; daha acısını bekliyorum
iyi anlıyorsam kendimi ve özlemimi,
beni çıldırtan yalnız düşüncede
ve yolun bittiği yere götüren,
ve yorgun zihinle
peşine düşüren hiç ulaşmayı umımadığım şeyin.
Şimdi tenezzül etmiyorum çağrınla gelmeye,
gücün yok çünkü krallığın dışında.

Duyur bana o hafif meltemi
dışımda, içimde hâlâ duyduğum gibi;
gücü vardı onun
ezgilerle dindirmeye küçümseme ve öfkeleri,
sakinleştirmeye fırtınalı zihni
ve kurtarmaya her karanlık ve bayağı buluttan
ve kaldırıyordu üslubumu
kendinden üste, şimdi gidemeyeceği yere.
Eşitle umudu arzuyla;
ve ruh daha güçlü olduğu için doğası gereği,
gözlere ver, kulaklara uygun nesneyi,
onsuz kusurlu
işleyişleri ve hayatım bir ölüm.
Boşuna şimdi üzerimde kullanıyorsun gücünü,
ilk aşkımı toprak örterken.

Görmemi sağla yeniden güzel bakışı,
güneş olan üzerinde omuzlarıma çöken buzun;
bulmamı sağla seni o geçitte,
dönmemek üzere geçtiği kalbimin;
al altın okları ve yayı al,
ve duyur o güzeli bana
her zamanki gibi sesiyle o sözlerin,
aşkın ne olduğunu öğrendiğim.
Hareket ettir dili, her an
hazır durduğu beni yakalayan oltaların
ve hep arzuladığım yemin ve tuzaklarını sakla
arasına kıvırcık ve sarışın saçların,
çünkü arzum başka yerde yakalanmaz ökseye;
kendi ellerinle bırak onun saçlarını rüzgâra,
orada bağla beni, bu yolla mutlu edebilirsin beni.

Kimse yok beni kurtaracak altın tuzaktan,
ustaca ihmal edilmiş, buklelerle bezeli;
ne yanan tinden
tatlı ve zalim gözlerdeki:
o gece ve gündüz defne ya da mersinden
daha yeşil tutuyordu içimde aşk arzusunu
orman büründüğünde ya da yitirdiğinde
yaprakları, kırlar çimeni.
Ama Ölüm öyle mağrur olduğu için,
kaçmaktan korktuğum bağı koparacak kadar,
ve bulamayacağın için ikinci bağı bağlayacak olanı,
ne kadar dolaşsan da dünyayı,
neye yarar, Aşk, deneyip durman düzenlerini?
Geçti mevsim, yitirdin beni titreten silahları:
Ne yapabilirsin şimdi bana sen?

Silahların o gözlerdi, görünmez
ateşle yanan okların çıktığı,
ve pek korkmuyorlardı akıldan,
semaya karşı yararı olmadığı için insani savunmanın;
düşünceler ve sessizlik, gülüş ve neşe,

erdemli huylar ve kibar konuşma,
sözler, anlaşıldığında
bayağı ruhu soylu kılacak olan,
    melek çehresi, yalın ve yumuşak,
kâh burada, kâh orada övülen,
ve oturuşu ve ayakta duruşu,
insanı bocalatan
hangisi daha fazla övülmeli diye:
bu silahlarla yeniyordun her katı kalbi;
şimdi silahsızsın, güvendeyim ben.

    Ruhları, semanın hükmüne eğdiği,
kâh öyle kâh böyle bağlarsın kendine,
ama yalnız beni bağlayabildin
tek bağla, sema fazlasını istemediği için.
Koptu o; neşe vermiyor bana özgürlük,
ağlıyor ve haykırıyorum: "Ah, soylu yolcu,
hangi tanrı hükmü
beni bağladı önce ve ilk seni çözdü?
    "Tanrı, böyle çabuk dünyadan seni alan,
bunca çok ve yüce erdemi gösterdi bize,
yalnız arzumuzu alevlendirmek için."
Elbette korkmuyorum artık,
Aşk, senin elinden gelecek yeni yaralardan;
boşuna geriyorsun yayı, boşa gidiyor okların:
gücü bitti onun, güzel gözler kapandığı an.

    Ölüm kurtardı beni, Aşk, senin her yasandan;
kadınım olan güzel Cennet'e gitti,
kederli ve özgür bırakarak hayatımı.

271

L'ardente nodo ov' io fui, d'ora in ora

Yakıcı bağı, her anını sayarak,
tam yirmi dört yıldır yakalandığım,
çözdü Ölüm; hiç hissetmedim böyle elemi,
ne de inanırım artık kederden öleceğine insanın.

Hâlâ yitirmek istemediği için beni Aşk,
bir başka tuzak kurmuş otların arasına
ve yeni bir ateş yakmış başka çırayla,
öyle ki çok zor kaçabildim ondan.

Uzun deneyimi olmasa
ilk dertlerin, yakalanır ve daha çok
yanardım, daha kuru odun olduğum için.

Ölüm beni kurtardı bir kez daha
ve kopardı bağı ve söndürüp dağıttı ateşi:
hiçbir gücün çare olamadığı Ölüm, ne becerinin.

272

La vita fugge et non s'arresta un'ora

Yaşam kaçıyor ve durmuyor bir saat
ve Ölüm geliyor arkadan dev adımlarla;
ve şimdiki ve geçmiş şeyler
savaşıyor benimle, gelecek şeyler de,

anılar ve umut bir bu yanını eziyor
yüreğimin bir o yanını; öyle ki, aslında,
kendime merhamet duymasam,
artık kurtulurdum bu düşüncelerden.

Karşımda beliriveriyor en küçük tatlılık
elemli yüreğin duyduğu; ama öte yandan
şiddetli rüzgârlar görüyorum yolculuğumda,

fırtına görüyorum limanda ve artık yorgun
dümencim ve kopmuş direkler ve ipler
ve sönmüş bir zamanlar baktığım güzel ışıklar.

273

Che fai? che pensi? ché pur dietro guardi

Ne yapıyorsun? Ne düşünüyorsun? Niçin bakıyorsun
asla geri dönmeyecek zamana hâlâ?
Huzursuz ruh, niçin odun ekliyorsun
durmadan ateşe, içinde yandığın?

Yumuşak sözler ve tatlı bakışlar,
tek tek betimleyip resmettiğin,
alındı yeryüzünden; ve çok iyi biliyorsun,
burada aramak onları yersiz ve çok geç.

Ah, yenileme bizi öldüren şeyi;
ardına düşme artık aldatıcı, özlemli düşüncenin,
sağlam, kesin olanını izle, bizi iyi sona götürecek olan.

Cennet'i arayalım, hiçbir şey zevk vermiyorsa
burada bize; açıkça gördük çünkü güzelliğin,
ölü ya da diri, bizi yoksun bırakacağını huzurdan.

274

Datemi pace, o duri miei pensieri!

Huzur verin bana, ey acımasız düşüncelerim!
Yetmiyor mu Aşk, Talih ve Ölüm'ün
kuşatması çevremi ve kapılarımı,
içimde başka düşman bulmaya gerek kalmadan?

Ve sen, kalbim, ne idiysen o musun hâlâ?
Yalnız bana sadakatsiz, barındırıp
acımasız hafiyeleri, ittifak ediyorsun
düşmanlarımla, onca çevik ve hızlı.

Sende sergiliyor Aşk gizli iletilerini,
sende açığa vuruyor Talih her gösterişini,
ve Ölüm anısını o vuruşun,

benden kalanı yok edecek olan,
sende hatayı kuşanıyor huzursuz düşüncelerim:
bu yüzden, yalnız seni suçluyorum her derdim için.

275

Occhi miei, oscurato è 'l nostro sole

Gözlerim, karardı güneşimiz,
daha doğrusu Cennet'e yükseldi ve orada parıldıyor,
orada göreceğiz onu yeniden, orada bekliyor bizi
ve belki acı çekiyor gecikmemizden.

Kulaklarım, melek sözleri yankılanıyor
bir yerde, daha iyi anlayan birinin var olduğu.
Ayaklarım, gücünüz erişmiyor
sizi hareket ettiren güzelin olduğu yere.

Öyleyse niçin savaşıyorsunuz benimle?
Nedeni ben değilim artık göremiyorsanız onu,
duyamıyorsanız, bulamıyorsanız yeryüzünde. 11

Ölüm'ü suçlayın; daha doğrusu hamdedin O
bağlayıp çözene ve bir anda açıp kapayana,
ve ağlayıştan sonra kişiyi mutlu edebilene. 14

276

Poi che la vista angelica serena

Aydınlık melek görünüşü o güzelin
birden gidişiyle büyük elem içinde
bıraktığı için ruhu ve karanlık korku içinde,
konuşarak azaltmaya çalışıyorum acımı. 4

Elbette haklı bir keder beni yakınmaya götüren
(bunu bilir bunun nedeni o güzel, Aşk da),
başka çaresi yoktu ki kalbimin
yaşamı kuşatan dertlere karşı; 8

bu çareyi, Ölüm, elin aldı benden.
Ve sen, mutlu yeryüzü, örtüp sakınan
ve yanında tutan o güzel insan yüzünü, 11

nereye bırakıyorsun beni, avuntusuz ve kör,
yumuşak ve sevgi dolu ışığı
gözlerimin benimle değilken artık? 14

277

S' Amor novo consiglio non n'apporta

Aşk yeni bir öğüt vermezse,
değiştirmem gerekecek bu hayatı,
öyle çok korku ve acı eziyor kederli ruhu;
çünkü arzu yaşıyor, umut ölmüş olsa da,

ve hayatım, korku içinde ve avuntusuz,
gece gündüz ağlıyor, yorgun,
dümenden yoksun fırtınalı denizde
ve güvenilir rehberden tehlikeli yolda.

Hayali bir rehber yol gösteriyor ona,
gerçeği toprak altında çünkü; hayır, Cennet'te,
oradan daha aydınlık ışıldıyor yüreğe,

gözlere değil, çünkü kederli bir tül
engel oluyor arzuladıkları ışığa
ve değiştiriyor saçımı böyle erken.

278

Ne l'età sua più bella et più fiorita

En güzel ve en serpilmiş çağında,
Aşk'ın en güçlü olduğu içimizde,
bırakarak yeryüzünde dünya giysisini,
yaşam dolu meltemim ayrıldı benden

ve canlı ve güzel ve çıplak Göğe yükseldi;
oradan hükmediyor bana, oradan zorluyor beni.
Ah, niçin beni soymuyor ölümlü tenimden
son gün, ilki olan öteki yaşamın?

O zaman düşüncelerim ardından giderken o güzelin,
hafif, yüksüz ve neşeli ruhum onu izlerdi,
ben de kurtulurdum bunca dertten. 11

Gecikilen her an zararıma benim
ve kendimi daha ağır yük kılıyor bana.
Ah ne güzel ölüm olurdu, üç yıl önce bugün! 14

279

Se lamentar augelli, o verdi fronde

Kuşların yakındığını ya da yeşil yaprakların
kıpırdadığını tatlı tatlı yaz melteminde
ya da hafifçe mırıldandığını ışıltılı dalgaların
işitirsem çiçekli ve serin bir kıyı boyunca, 4

aşk düşüncesiyle oturup yazı yazdığım,
görürüm Cennet'in bize gösterip toprağın gizlediği
o güzeli, duyar ve anlarım; çünkü, hâlâ canlı,
karşılık verir çok uzaktan iç çekişlerime. 8

"Ah, neden vaktinden önce tüketiyorsun kendini?"
der merhametle. "Niçin döküyorsun hâlâ
hüzünlü gözlerinden kederli bir ırmağı? 11

"Benim için ağlama, çünkü ebedi oldu
ölünce günlerim ve içteki ışığa
açtım kapar gibi olduğumda gözleri." 14

280

Mai non fui in parte ove sì chiar vedessi

Hiç olmadım böyle açık görebildiğim yerde
görmek istediğimi, görmediğim günden beri,
ne kendimi bunca özgür hissettiğim,
ne göğü böyle sevgi çığlıklarıyla doldurduğum;

ne başka vadi gördüm, böyle birçok
gizli ve güvenli yeri olan iç çekmek için;
ne de sanırım Kıbrıs'ta vardır ya da
başka sahilde böyle tatlı yuvaları Aşk'ın.

Sular aşktan söz ediyor; meltem ve dallar,
küçük kuşlar ve balıklar, çiçekler ve çimen,
hep birlikte hep sevmemi yakarıyorlar bana.

Ama sen, mutlu doğan, Cennet'ten beni çağıran,
yakarıyorsun vakitsiz ölümünün anısına
hor görmem için dünyayı ve tatlı oltalarını.

281

Quante fiate al mio dolce ricetto

Kaç kez tatlı sığınağıma
kaçıp başkalarından ve olabilirse kendimden,
gözlerimle ıslatırım otları ve sinemi,
delerek iç çekişlerimle çevremdeki havayı!

Kaç kez tek başıma, içim kuşkuyla dolu,
gölgeli ve karanlık yerlere gitmişimdir,
arayarak düşüncemle Ölüm'ün aldığı
yüce zevki, bu yüzden sık sık sesleniyorum ona!

Kâh su perisi ya da başka tanrıça olup
çıkagelir derin yatağından Sorgue'un
ve oturur kıyıda bir yere,

kâh taze otlar üzerinde görürüm onu,
yürüdüğünü çiçekler arasında canlı bir kadın gibi,
çehresiyle göstererek benim için üzüldüğünü.

282

Alma felice che sovente torni

Mutlu ruh, sık sık geri gelen
avutmaya elemli gecelerimi
gözlerinle, Ölüm'ün söndürmeyip
ölümlü âlem ötesinde güzel kıldığı:

nasıl sevinirim neşe verdiğin için
görünüşünle hüzünlü günlerime!
Böyle kavuşmaya başlarım
güzelliklerine bildik yerlerinde.

Yıllarca ezgini söylediğim yerde,
artık, gördüğün gibi, senin için ağlıyorum –
hayır, senin için değil, yitirdiklerim için.

Tek huzur buluyorum birçok kaygı içinde:
geri döndüğünde tanıyor ve biliyorum seni
yürüyüşünden, sesinden, yüzünden, giysinden.

283

Discolorato ài, Morte, il più bel volto

Soldurup, Ölüm, görülmüş en güzel yüzü,
en güzel gözleri söndürdün;
tutkulu erdemlerle en çok yanan ruhu
çözdün en alımlı, en güzel bağdan.

Bir anda her esenliğimi aldın benden;
suskunluğa mahkûm edip duyulmuş
en tatlı vurguları, içimi ahlarla doldurdun:
ne görsem acı veriyor bana ve ne duysam.

Neyse ki dönüyor avutmaya bunca acıyı
kadınım, merhamet döndürüyor onu,
ne başka yardım buluyorum bu hayatta:

anlatabilsem nasıl konuştuğunu,
nasıl ışıldadığını, aşkla tutuştururdum
insanın değil yalnız, kaplan ya da ayının yüreğini.

284

Sì breve è 'l tempo e 'l penser sì veloce

Öyle kısa ki zaman ve öyle hızlı ki düşünce,
bana geri veren çoktan ölen kadınımı,
derman yetmiyor büyük acıma:
ama onu gördükçe, hiçbir şey üzmüyor beni.

Aşk, beni bağlayıp işkence eden bana,
titriyor o güzeli gördüğünde kapısında
ruhun, beni hâlâ öldürdüğü yerde,
nasıl da hızlı, ne tatlı görünüşü ve ne hoş sesi.

Mağrur bir kadın gibi geliyor yuvasına,
kovarak karanlık ve kaygılı yürekten
üzücü düşünceleri aydınlık alnıyla;

ruhum, bunca ışığa dayanamayan,
iç çekip diyor ki: "Kutlu olsun saatleri
gözlerinle bu yolu açtığın günün!"

285

Né mai pietosa madre al caro figlio

Ne şefkatli ana sevgili oğluna,
ne seven kadın sevdiği kocasına
vermiştir bunca iç çekiş ve bunca kaygıyla,
tehlikeli zamanda böyle sadık öğüdü,

o güzelin bana verdiği gibi, görerek
ebedi yuvasından ağır sürgünümü
sık sık bana dönen bildik sevgisi
ve çifte şefkatle bezeli ifadesiyle

kâh anne, kâh sevgilinin. Bir korkup, bir yanar
erdemli ateşle ve konuşmasıyla gösterir bana
kaçınam ve izlemem gerekenleri bu yolculukta,

anlatarak olaylarını hayatımızın,
yakararak gecikmemem için ruhumu yüceltmede.
Yalnız o konuşurken huzura ererim ya da ateşkese.

286

Se quell'aura soave de' sospiri

Resmedebilsem zarif soluğunu
iç çekişlerin, işittiğim burada kadınım olandan
(şimdi Cennet'te o, ama burada sanki,
yaşıyor, hissediyor, yürüyor, seviyor, soluk alıyor),

ah ne sıcak arzuları harekete geçirirdim
sözlerimle, öylesine kaygılı ve nazik
geri gelir olduğum yere o, korkarak, yolda
yorulmayayım, geriye ya da sola dönmeyeyim diye.

Dosdoğru yürümeyi öğretir bana ve ben,
erden işvelerini anlayan ve haklı yakarışları,
tatlı, şefkatli ve hafifçe mırıldanan,

kendime yön verip eğilmeliyim ona göre,
aldığım tatlılıkla sözlerinden,
taşı bile ağlatacak gücü olan.

287

Sennuccio mio, benché doglioso et solo

Aziz Sennuccio, elemli ve yalnız
bıraksan da beni, gene de avunurum
tutsak ve ölü olduğun bedenden
uçarak yükseklere çıktığın için.

Şimdi iki kutbu da görüyorsun
ve gezgin yıldızları ve dolaylı gezilerini,
ve görüyorsun nasıl kısa görüşümüz;
bu yüzden neşenle dengelerim kederimi.

Ama lütfen selamla üçüncü küredekileri:
Guittone ve Messer Cino ve Dante'yi,
Franceschino'muzu ve bütün o saftakileri.

Kadınıma söyleyebilirsin ne çok gözyaşıyla
yaşadığımı ve nasıl yabanıl hale geldiğimi,
anımsayıp onun güzel çehresini ve kutsal eserlerini.

288

I' ò pien di sospir quest'aere tutto

İç çekişlerle doldurdum bütün bu havayı,
sarp tepelerden bakarak tatlı ovaya
o güzelin doğduğu, elinde tutarak
yüreğimi, filizlenip meyve verdiğinde,

Cennet'e gidenin; öyle hale soktu ki
ansızın gidişiyle beni, uzaktan
bitkin gözlerim onu arayıp boş yere,
kuru yer bırakmazlar yakınlarında.

Ne çalılık, ne taş var bu dağlarda,
ne dal, ne yeşil yaprak bu bayırlarda,
ne çiçek bu vadilerde, ne çimen,

ne su damlası akar bu pınarlardan,
ne bu ormanlarda vahşi hayvanlar yaşar,
bilmeyen nasıl acı olduğunu elemimin.

289

L'alma mia fiamma oltra le belle bella

Yüce ateşim, güzeller ötesi güzel,
burada Cennet'i en içten dostu bilen,
benim için çok erken döndü ülkesine
ve ona layık olan yıldızına. 4

Şimdi uyanmaya başlayıp, görüyorum
en iyi adına karşı koydu arzuma
ve dengeledi yakıcı tenselliğini gençliğin
tatlı ve öfkeli bir çehreyle. 8

Ona teşekkür ederim bunun için ve yüce öğüdüne,
güzel yüzü ve tatlı öfkeleriyle
bana kurtuluşumu düşündüren, ben yanarken. 11

Ey çekici sanatlar ve değerli etkileri!
Birimiz dille iş gördü, öteki bakışla:
ben utku ondaki; o bendeki erdem. 14

290

Come va 'l mondo! or mi diletta et piace

Dünya hali! Kâh haz ve zevk duyarım
en hoşlanmadığım şeyden, kâh görüp
hissederim kurtuluşum için çile çektiğimi
ve kısa savaşa girdiğimi ebedi barış için. 4

Ey umut, ey hep aldatıcı arzu,
âşıklar için daha da öyle yüz katıyla!
Ne kadar daha kötü olurdu, beni memnun etse
şimdi Cennet'te oturup toprakta yatan! 8

Ama kör Aşk ve sağır zihnim
öyle yoldan çıkarıyordu ki beni, onların canlı
gücüyle gitmem gerekiyordu Ölüm'ün olduğu yere:

kutlu olsun o güzel, daha iyi kıyıya
çeviren gidişimi ve kandırıp tutkulu, kötü
irademi, dizginleyen beni yitmeyeyim diye!

291

Quand' io veggio dal ciel scender l'Aurora

Gördüğümde gökten indiğini şafağın
gül çehresi ve altın saçlarıyla,
Aşk saldırır bana, o yüzden solgunlaşıp
derim ki iç çekerek: "Burada şimdi Laura."

"Ey mutlu Tithonos, pek iyi bilirsin
değerli hazinene kavuşacağın saati,
ya ben ne yapmalıyım tatlı defne için?
çünkü bir daha görmek istersem onu, ölmem gerek.

"Sizin ayrılıklarınız çok zorlu değil,
hiç olmazsa geceleyin geliyor eşin,
tiksinti duymayıp ak saçlarından;

"benim gecelerim hüzünlü, günlerim karanlık
o güzel yüzünden, düşüncelerimi alıp giden
ve kendinden bana bir şey bırakmayan adı dışında."

292

Gli occhi di ch' io parlai sì caldamente

Öyle içtenlikle sözünü ettiğim o gözler
ve kollar ve eller ve ayaklar ve yüz,
beni benden öyle uzaklaştıran
ve ayıran öteki insanlardan,

kıvırcık saçlar saf, ışıltılı altından
ve melekçe gülüşteki şimşek,
yeryüzünde bir cennet yaratan,
bir avuç toprak olmuş hiçbir şey hissetmeyen.

Ve ben yaşıyorum hâlâ, üzgün ve öfkeliyim
bu yüzden, yoksunum çok sevdiğim ışıktan
büyük fırtına ve parçalanmış gemide.

Şimdi burada son bulsun aşk şarkım;
kurumuş damarı eski sanatımın
ve çengim ağlamaya dönmüş.

293

S' io avesse pensato che sì care

Düşünmüş olsaydım böyle güzel
olacağını iç çekişlerimin sesinin şiirde,
ilk iç çektiğim andan itibaren artırıp
sayılarını, daha inceltirdim üsluplarını.

Artık öldüğü için o güzel, bana söz söyleten
ve doruğunda duran düşüncelerimin,
elimden gelmez –öyle tatlı eğem yok artık–
sert ve karanlık dizeleri tatlı ve aydınlık kılmak.

Elbette her çabam o zamanlar
yalnızca boşaltmak içindi elemli yüreği
bir biçimde, ün kazanmak için değil.

Ağlamaya çalıştım, onur kazanmaya değil ağlayışla;
şimdi hoşa gitmek isterim, ama o yüce varlık
ardından çağırıyor beni, sessiz ve bitkin.

294

Soleasi nel mio cor star bella et viva

Güzel ve canlı duruyordu kalbimde
yalın ve yoksul yerdeki soylu bir kadın gibi;
şimdi gidişiyle, yalnız ölümlü değil
ölüyüm, o ise bir tanrıça.

Ruhum, her esenliği yağmalanmış ve yoksun,
Aşk, ışığından mahrum edilmiş ve düşkün,
kırmaları gerekirdi merhametle bir taşı;
ama kimse yok acılarını anlatacak ya da yazacak,

içlerinden ağladıkları için, her kulağın sağır olduğu
yerde, benimki dışında: öyle çok acıyla yüklüyüm ki,
bir şey kalmıyor bana iç çekişler dışında.

Aslında, toprak ve gölgeyiz biz,
aslında, bilinçsiz ve doyumsuz arzu,
aslında, aldatıcı umut.

295

Soleano i miei penser soavemente

Düşüncelerim zarifçe konuşurlardı
birlikte konuları hakkında: "Merhamet duyacak
yakında o güzel ve pişman olacak geciktiğine;
belki şimdi bizden söz ediyor, umut ya da korku içinde." 4

Son gün ve son saat bu hayattan
esirgediğinden beri o güzeli,
halimizi Cennet'ten görüyor, işitiyor ve hissediyor:
ondan başka umut kalmıyor geriye. 8

Ey soylu mucize! Ey mutlu ruh!
Ey yüce, az bulunur, eşsiz güzellik,
çok çabuk dönmüş olan geldiği yere! 11

Orada iyiliğinden ötürü tacı ve palmiyesi var
o güzelin, öyle ünlü ve aydınlık kılan dünyada
kendi erdemini ve benim çılgınlığımı. 14

296

I' mi soglio accusare, et or mi scuso

Suçlardım eskiden, bağışlıyorum şimdi kendimi,
hatta kendimi övüp çok daha değerli sayıyorum
değerli hapis ve tatlı buruk vuruş
yüzünden, yıllarca gizli tuttuğum. 4

Kıskanç Kader Tanrıçaları, ne çabuk kırdınız
bağımın yumuşak, parlak ipliğini
ören iği ve o az bulunur altın oku:
onunla ölüm güzeldir her sınırın ötesinde! 8

Başka hiçbir ruh olmadı kendi çağında
böyle âşık neşeye, özgürlüğe, hayata,
değiştirmeyecek kadar doğal eğilimini,

sızlanmayı seçecek kadar o güzel yüzünden,
başkası için şarkı söylemek yerine ve memnun
ölüp bu yaralardan, bu bağla yaşayacak kadar.

297

Due gran nemiche inseme erano agiunte

İki can düşmanı, Güzellik ve Dürüstlük,
öyle barış içinde birleşmişlerdi ki,
kutsal ruhu o güzelin hiç isyan hissetmedi,
ikisi onunla kalmaya geldiklerinde.

Şimdi Ölüm ayırıp dağıttı onları:
biri Cennet'te, onunla yücelip övünen,
öteki toprak altında, örten güzel gözleri,
bir zamanlar onca aşk okunun çıkageldiği.

Zarif tutumu ve bilge, yalın konuşması
yüce yerden gelen ve tatlı bakışı
kalbimi yaralayan (hâlâ belli eder izlerini)

yok oldu; gecikiyorsam peşinden gitmekte,
ola ki bir gün yüceltirim güzel
soylu adını bu bitkin kalemle.

298

Quand' io mi volgo indietro a mirar gli anni

Dönüp baktığımda yıllara,
kaçarak düşüncelerimi dağıtan
ve söndüren ateşi, donarak yandığım,
ve sona erdiren dertli dinlenişimi,

vaadini bozan aşk aldanmalarının
ve yalnız iki parçaya bölen her esenliğimi
(biri Cennet'te duruyor, öteki toprakta)
ve yok eden kazancını kayıplarımın,

silkinip öyle çıplak buluyorum ki kendimi,
kıskanıyorum en aşırı talihsizliği,
öyle kaygı ve korku içindeyim kendim için.

Ey Yıldızım, ey Talih, ey Yazgı, ey Ölüm,
ey bana hep tatlı ve acımasız davranan Gün,
nasıl düşkün hale koydunuz beni!

299

Ov' è la fronte che con picciol cenno

Nerede o alın, küçük bir hareketle
kalbimi döndüren bir bu bir o yana?
Nerede güzel kaş ve iki yıldız,
ömrümün seyrine ışık veren?

Nerede değer, bilgi ve bilgelik?
becerikli, erdemli, yalın, tatlı konuşma?
Nerede o güzelde toplanmış güzellikler,
uzun süre bana hükmeden?

Nerede soylu gölgesi sevecen yüzün,
bitkin ruha ferahlık ve huzur veren
ve düşüncelerimin yazılı olduğu, hepsinin?

Nerede hayatımı elinde tutan?
Ne çok şey yitirdi zavallı dünya, ne çok şey
yitirdi gözlerim, asla kurumayacak olan!

300

Quanta invidia io ti porto, avara terra

Nasıl kıskanırım seni, açgözlü toprak,
kucaklayan artık göremediğim güzeli,
sakınan benden soluğunu güzel çehrenin,
barış bulduğum her savaşıma!

Nasıl kıskanırım Cennet'i, kapayıp kilit vuran
ve öylesine istekle içine alan
güzel bedeninden kurtulmuş ruhu,
ama başkalarına kendini pek az açan!

Nasıl kıskanırım o ruhları, yazgılarına
şimdi tatlı ve kutsal yoldaş düşen,
benim hep aradığım onca arzuyla!

Nasıl kıskanırım acımasız ve katı Ölüm'ü,
söndürüp o güzeldeki hayatımı,
şimdi güzel gözlerinde duran ve beni çağırmayan!

301

Valle che de' lamenti miei se' piena

Vadi, yakınmalarımla dolu olan,
nehir, sık sık yükselen ağlayışımla,
vahşi hayvanlar, göçmen kuşlar ve balıklar,
iki yeşil kıyının içinde tuttuğu,

hava, iç çekişlerimin ısıtıp aydınlattığı,
tatlı yol, böyle buruklaşan,
tepe, eskiden hoşlandığım, şimdi beni üzen,
Aşk'ın eski alışkanlıkla beni getirdiği:

Tanıyorum sizde bildik biçimlerinizi,
kendimde tanımazken, ah, öyle mutlu yaşamdan
sonsuz elem yuvasına döndüğüm için.

Buradan görürdüm sevdiğimi ve bu adımlarla
dönüyorum görmeye Cennet'e çıplak gittiği yeri,
yeryüzünde bırakarak güzel bedenini.

302

Levommi il mio penser in parte ov' era

Düşüncem yükseltti beni olduğu yere
o güzelin, arayıp bulamadığım yeryüzünde;
orada, üçüncü kürenin içine aldıkları arasında,
daha güzel ve daha az mağrur gördüm onu.

Elimden tutup dedi ki: "Bu kürede,
benimle olacaksın, yanılmıyorsa arzum;
ben seni bunca savaşa sokanım
ve günümü akşamdan önce tamamlayan.

"İnsan zihni kavrayamaz esenliğimi:
Yalnız seni bekliyorum ve onca sevdiğin
ve orada aşağıda kalan şeyi, güzel tülümü." 11

Ah, niçin sustu ve bıraktı elimi?
çünkü sesiyle böyle sevecen ve erden sözlerin,
neredeyse Cennet'te kalıyordum ben. 14

303

Amor, che meco al buon tempo ti stavi

Aşk, iyi zamanda benimleydin
düşüncelerimize dost bu kıyılarda
ve konuşurdun benimle ve nehirle
görmek için eski hesaplarımızı: 4

çiçek, yaprak, çimen, gölge, kovuk, dalga ve tatlı meltemler,
kapalı vadiler, yüksek tepeler ve yaylalar,
limanı aşk çilelerimin,
pek çok ve öyle kaygılı fırtınalarımın: 8

Ey gezgin sakinleri yeşil ormanların,
ey su perileri ve siz, taze çimen örtüsünün
saydam billurdan barındırıp besledikleri: 11

çok aydınlıktı günlerim, şimdi karanlık
Ölüm gibi, buna yol açan! Böyle işte: dünyada
yazgısıyladır herkes doğduğu günden. 14

304

Mentre che 'l cor dagli amorosi vermi

Yüreği aşk kurtları
kemirip, sevgi ateşi yakarken,
gezgin yabanılın dağınık ayak izlerini
arıyordum ben tenha ve ıssız tepelerde;

cesaret ettim, şarkı söyleyerek, yakınmaya
Aşk'tan ve bana pek acımasız gelen güzelden,
ama yeteneğim ve dizelerim yetersizdi
o yaşta yeni ve kararsız düşünceler için.

O ateş öldü ve küçük bir mermer örtüyor onu:
çoğalsaydı zamanla (başkalarında olduğu gibi)
yaşlılık çağına kadar,

kuşanıp bugün soyunduğum dizeleri,
olgun üslupla, kırardım konuşarak
taşları ve ağlatırdım tatlılıkla.

305

Anima bella, da quel nodo sciolta

Güzel ruh, kurtulan o bağdan,
Doğa'nın daha güzelini öremediği:
Düşün Cennet'ten karanlık hayatımı,
öyle mutlu düşüncelerden ağlamaya dönen.

Silinmiş kalbinden o yanlış görüş,
bazen katı ve acımasız kılan bana karşı
güzel çehreni; artık bütünüyle güvende
döndür bana gözlerini ve iç çekişlerimi dinle.

Büyük kayaya bak Sorgue'un doğduğu,
birini göreceksin orada otlarla sular arasında,
yalnız senin anınla ve kederle beslenen;

terk etmeni, bırakmanı istiyor yuvanı
aşkımızın doğduğu, görmemen için
halkında seni üzen şeyi.

306

Quel sol che mi mostrava il cammin destro

O güneş, bana doğru yolu gösteren
Cennet'e gitmek için utkulu adımlarla,
geri dönüp en yüce Güneş'e, birkaç taşa
hapsetti ışığını ve kendi dünya hapsini,

öyle ki bir orman hayvanı oldum
ve gezgin, yalnız ve bitkin ayaklarla
taşıyorum ağır yüreği ve yaşlı, eğilmiş gözleri
dünyaya, benim için dağlık bir çöl olan.

Böyle arıyorum onu gördüğüm her bucağı;
Aşk, tek elem veren bana,
benimle gel ve göster gideceğim yeri;

o güzeli bulamıyorum, ama kutsal ayak izlerini
görüyorum, hep Cennet yoluna çevrilmiş,
çok öteye Avernus ve Styks göllerinden.

307

I' pensava assai destro esser su l'ale

Epey becerikliyim sanıyordum uçuşta
(kendi gücümle değil, kanatlarımı açanınkiyle)
söylemek için gereğince ezgisini o güzel bağın,
Ölüm'ün çözüp Aşk'ın beni bağladığı.

Çok daha yavaş ve zayıf buldum bu çabada kendimi
büyük yükün eğdiği küçük bir daldan
ve dedim ki: "Düşecektir çok yükseğe çıkan,
hem iyi yapamaz insan Cennet'in esirgediğini."

Hiçbir yetenek kanadı, hiçbir bilge üslup
ya da dil öyle yükseğe uçamaz, uçtuğu
gibi Doğa'nın, yarattığında tatlı bağımı.

Aşk Doğa'yı izleyip öyle özenle
bezemiş ki onu, görmeye bile layık değildim:
ama izin verdi görmeme talihim!

308

Quella per cui con Sorga ò cangiato Arno

Uğruna Arno yerine Sorgue'u seçtiğim
ve özgür yoksulluğu kölece zenginlik yerine,
acıya döndürdü kutsal tatlılıklarını, eskiden
bana yaşam veren, şimdi yıkıp yok eden.

O zamandan beri çok kez boşuna denedim
gelecek çağa yüce güzelliklerini
şarkıyla çizmeyi, sevip değerli bulsun diye,
canlandıramam ki üslubumla güzel çehresini.

Hâlâ anlatmaya cesaret ediyorum bir ikisini
başka kimsenin değil, hep onun olan övgülerin,
gökte dağılmış yıldızlar gibi;

ama kutsal yanına geldiğimde,
dünyaya aydınlık ve geçici bir güneş olan,
tükeniyor artık cesaretim, yetenek ve sanatım.

309

L' alto et novo miracol ch' a' dì nostri

Yüce ve yeni mucizeyi, günlerimizde
beliren dünyada ve onunla kalmak istemeyen,
yalnız gösterip bize Cennet'in, sonra geri aldığı
süslemek için yıldızlı konaklarını,

anlatıp gösterınemi istiyor onu görmeyene
Aşk, dilimi ilk kez özgür bırakan,
bu yüzden bin kez boşuna işe koştu
yeteneği, zamanı, kalemleri, kâğıtları, mürekkepleri.

Dizeler doruğa ulaşmadı henüz,
biliyorum bunu ben ve bilir herkes
şimdiye kadar Aşk'ı anlatan ya da yazan;

düşünmeyi bilen ölçsün sessiz gerçeği
her üslubu aşan ve sonra iç çeksin: "Doğru,
ne mutluymuş gözler o güzeli canlı gören!"

310

Zefiro torna e 'l bel tempo rimena

Zephyros dönüp geri getiriyor güzel havayı
ve çiçekleri ve çimeni, tatlı ailesini
ve geveze Prokne'yi ve ağlayan Philomena'yı
ve Bahar'ı, bembeyaz ve kırmızı;

çayırlar gülüyor ve gök açıyor yeniden,
İupiter neşeyle bakıyor kızına,
hava, su ve toprak aşkla dolu,
her canlı hazır yeniden sevmeye.

Ama bana, ah, geri geliyor daha ağır iç çekişler,
yüreğimin derinlerinden çektiği o güzelin,
yüreğin anahtarlarını Cennet'e götüren;

ve ötüşü küçük kuşların, çiçeklenişi çayırların
ve erdemli, zarif hareketleri güzel kadınların
bir çöl ve acımasız yabanıl birer hayvan.

311

Quel rosigniuol che sì soave piagne

O bülbül, böyle tatlı ağlayan
belki çocukları ya da sevgili eşi için,
tatlılıkla doldurur göğü ve kırları
birçok elemli ve usta nağmeyle,

ve bütün gece bana yoldaş olur sanki
ve hatırlatır insafsız kaderimi;
kendimden başka kimsem yok dert yanacak,
Ölüm'ün tanrıçalara hükmettiğini sanmazdım ben.

Ah, ne kolay kendinden emin kimseyi aldatmak!
Kim göreceğini düşünmüştür kara toprak olduğunu
o iki ışığın, güneşten çok daha aydınlık?

Şimdi biliyorum amansız yazgım
yaşayarak ve ağlayarak öğrenmemi istiyor
nasıl kalıcı hiçbir zevk olamazmış burada!

312

Né per sereno ciel ir vaghe stelle

Ne aydınlık gökte seyreden gezgin yıldızlar,
ne yağlanmış gemiler sakin denizde,
ne savaş alanlarında zırhlı şövalyeler,
ne güzel ormanlarda neşeli ve hızlı hayvanlar,

ne beklenen bir iyiliğin haberi,
ne yüksek üslupta ve süslü şiirler,
ne duru pınarlarla yeşil çayırlar arasında
tatlı ezgileri erdemli ve güzel kadınların,

ne de başka bir şey ulaşabilir kalbime:
kendisiyle öyle gömdü onu o güzel,
gözlerimin tek ışığı ve aynası olan.

Yaşamak öyle ağır ve uzun bir acı ki bana,
sonu çağırıyorum, büyük bir arzuyla
yeniden görmek için hiç görmemem gerekeni.

313

Passato è 'l tempo omai, lasso, che tanto

Geçti o zaman artık, ah, onca diri
yaşadığım ortasında ateşin;
gitti o güzel, uğruna ağlayıp yazdığım,
ama bıraktı beni gene kalem ve gözyaşıyla. 4

Gitti o yüz, öyle alımlı ve kutsal,
ama giderken tatlı gözleri deldi yüreğimi,
eskiden benim olan, sonra ayrılan gitmek için
ardından o güzelin, onu güzel harmaniyesine saran. 8

Götürdü onu kendisiyle toprağın altına ve
Cennet'e, şimdi utkulu olduğu, süslü defneyle,
bozulmamış erdenliğinin hak ettiği. 11

Keşke, kurtulup ölümlü tülümden,
beni zorla burada tutan, onlarla olsam orada,
bütün iç çekişlerin ötesinde, kutlu ruhlar arasında! 14

314

Mente mia, che presaga de' tuoi danni

Sen zihnim, önceden görerek yitimlerini,
mutlu çağda bile düşünceli ve üzgün,
tutkuyla sevgilinin çehresinde
gelecekteki dertlere çare arayan: 4

onun hareketlerine, sözlerine, yüzüne, giysisine,
yeni merhametine bakıp kederle karışmış,
söyleyebilirdin, her şeyin farkında olsan:
"Bu son günü tatlı yıllarımın." 8

Ne tatlılıktı o, zavallı ruhum!
Nasıl yanıyorduk o anda, gördüğüm
bir daha hiç görmeyeceğim gözleri,

ayrılırken onlara emanet ettiğim
en iyi iki dostuma edercesine
en değerli hazinemi: sevgili düşüncelerimi ve kalbimi!

315
Tutta la mia fiorita et verde etade

Filizlenmiş ve yeşil çağım geçiyordu
ve artık soğuduğunu duyuyordum ateşin,
kalbimi yakmış olan, ve varmıştım o yere,
hayatın sona meylettiği;

çoktan güven kazanmaya başlıyordu
sevgili hasmım azar azar
korkularına karşı ve tatlı erdenliği
sevince döndürüyordu buruk acılarımı;

yakındı zaman Aşk'ın uzlaşacağı
Erdenlik'le ve âşıkların birlikte oturup
anlatabilecekleri başlarına geleni.

Ölüm kıskandı mutlu halimi,
daha doğrusu umudumu ve saldırdı
yolun ortasında zırhlı düşman gibi.

316

Tempo era omai da trovar pace o tregua

Zamanıydı artık barış bulmanın ya da ateşkes
böyle uzun savaştan ve yakındı belki,
geri döndürmese mutlu adımları Ölüm,
eşitsizliklerimizi eşit hale getiren;

çünkü bulutun dağılması gibi rüzgârda,
çok çabuk geçti ömrü o güzelin,
güzel gözleriyle bana rehberlik edenin
ve şimdi düşünceyle izlemem gerekenin.

Biraz beklese yeterdi, yıllar ve saçım
değiştiriyordu çünkü huylarımı, bu yüzden
kuşkulu olmazdı onunla derdimi konuşmam;

ne erdemli iç çekişleriyle anlatırdım ona
uzun çilelerimi! Onları şimdi Cennet'ten
görüyor, eminim ve üzülüyor benimle.

317

Tranquillo porto avea mostrato Amore

Sakin limanı göstermişti Aşk
uzun ve şiddetli fırtınama
yılları sırasında dürüst, olgun çağın,
kötü huylarından arınıp erdemle onuru giyen.

Görünüyordu güzel gözlere yüreğim
ve yüce bağlılığım, artık onları usandırmayan.
Ah, acımasız Ölüm, ne çabuk parçalıyorsun,
birkaç saatte, meyvesini uzun yılların!

Yaşamış olsaydı, gelirdik o yere,
konuşarak, o erden kulaklara bırakacağım
eski yükünü tatlı düşüncelerimin,

ve belki karşılık verirdi o
kutsal bir sözle, iç çekerek,
değişmiş olsa da saçımız, çehrelerimiz.

318

Al cader d'una pianta che si svelse

Düşünce bir ağaç, koparılmış gibi
kökünden demir ya da rüzgârla,
saçarak yere seçkin yapraklarını,
göstererek güneşe solgun kökünü,

başka bir ağaç gördüm, Aşk'ın bende hedef,
Kalliope ve Euterpe'nin konu olarak seçtiği;
kalbimi bağlayıp kendi evi yaptı onu,
sarmaşık nasıl sarılırsa gövde ya da duvara.

O canlı defne, yüce düşüncelerimin
yuva yaptığı ve alevli iç çekişlerimin,
hiç kıpırdatmayan güzel dalların yaprağını,

Cennet'e yükselip o sadık yurdunda
bıraktı köklerini: oradan çağırıyor birisi
elemli sözlerle, ama yok karşılık veren.

319

I dì miei più leggier che nesun cervo

Günlerim, daha hızlı geyikten,
kaçıp gölge gibi kısacık bir an gördüler
esenliği ve birkaç aydınlık saati,
buruk ve tatlı koruduğum zihinde.

Sefil dünya, değişken ve mağrur!
Tümden kördür sana bağlayan umudunu,
çünkü sende alındı kalbim ve ona sahip olan
toprak olmuş, bağlı değil kemiği kasa.

Ama daha güzel biçimi, hâlâ yaşayan
ve hep yaşayacak olan yüce Cennet'te,
güzelliklerine her an daha çok âşık ediyor beni;

ve tek düşündüğüm, saçlarım ağarırken,
bugün nasıl olduğu ve nerede yaşadığı,
ne hale geldiği alımlı tülünün.

320

Sento l'aura mia antica, e i dolci colli

Duyuyorum eski meltemimi ve belirdiğini
görüyorum tatlı tepelerin, güzel ışığın doğduğu:
arzulu ve mutlu tutardı gözlerimi, Gök razıyken,
şimdi üzgün tutuyor onları ve yaşlarla dolu.

Ey geçici umutlar, ey çılgın düşünceler!
Öksüz kalmış çimen ve bulanık sular
ve boş ve soğuk yuva, o güzelin uzandığı,
içinde yaşayıp ölmeyi istediğim,

umut ederek zarif ayak izlerinden ve
güzel gözlerinden, kalbimi böyle yakan,
biraz soluk almayı çilelerimden. 11

Acımasız ve elisıkı bir efendiye hizmet ettim:
Yandım ateşim önümde olduğu sürece,
şimdi ağlıyorum saçılmış külleri için. 14

321

E' questo 'l nido in che la mia fenice

Bu mu o yuva, ankamın
altın ve eflatun tüylerini taktığı,
kanatlarının altında kalbimi tuttuğu
ve hâlâ sözler, iç çekişler aldığı ondan? 4

Ey ilk kökü tatlı yitimlerimin,
nerede güzel yüz, o ışığın geldiği,
beni diri tutup mutlu kılan yanarken?
Eşsizdin yeryüzünde, şimdi Cennet'te mutlusun, 8

ama çaresiz ve yalnız bıraktın burada beni,
o yüzden kederli dönüp o yere, varlığınla
kutsadığın, tapıp onurlandırıyorum, 11

görerek karanlık geceyi çevresinde tepelerin:
oradan oldu son yükselişin göğe
ve orada gün ışığı olurdu gözlerin. 14

322

Mai non vedranno le mie luci asciutte

Asla bakmayacağım kuru gözlerle
ya da sakin zihinle
o nağmelere, sanki Aşk'ın kıvılcım saçtığı
ve Şefkat'in kendi eliyle kurduğu.

Ruh, bir zamanlar dünyadaki savaşta yenilmeyen,
bunca tatlılığı yağdıran şimdi Cennet'ten,
gezgin dizelerimi döndürecek kadar
Ölüm'ün onları ayırdığı üsluba:

gençlik yapraklarımdan başka eserimi
göstermeyi umuyordum sana; hangi zalim gezegen
kıskandı birlikteliğimizi, ey benim soylu hazinem?

Kim böyle çabuk benden gizleyip esirgiyor seni,
yüreğimde gördüğüm, dilimle onurlandırdığım?
Ve sende, tatlı iç çekiş, yatışır ruhum.

323

Standomi un giorno solo a la fenestra

Bir gün yalnız dururken pencerede,
pek çok ve pek tuhaf şeyler gördüğüm,
yalnızca bakmaktan yorgun düşecek kadar,
vahşi bir hayvan göründü bana sağ kolda,
İupiter'i aşka düşürecek çehresiyle insanın,
iki köpeğin kovaladığı, biri kara, biri ak;
öyle hiddetle parçalıyorlardı ki
her iki yanını soylu yaratığın,
kısa sürede sürüklediler onu geçide,
bir taşa kapatıp yendiği
büyük güzelliği zamansız ölümün
ve bana iç çektiren kara yazgısı için.

Sonra bir gemi gördüm açık denizde
ipekten ipleriyle ve altın yelkeni,
her yanı fildişi ve abanoz işli;
deniz sakindi ve tatlıydı meltem
ve gök onu örten hiç bulut yokken nasılsa öyle,
zengin, dürüst eşyayla yüklüydü gemi.
Sonra birden bir fırtına
Doğu'dan öyle sarstı ki havayı ve suları
bir kayaya çarptı gemi.
Ah ne ağır keder!
Kısa sürede battı ve küçük bir yer gizliyor
o benzersiz yüce zenginlikleri!

Genç bir koruda kutsal dalları
filizleniyordu genç ve düzgün bir defnenin,
cennetin ağaçlarından biriydi sanki
ve gölgesinden öyle tatlı ezgileri geliyordu ki
çeşitli kuşların ve başka pek çok zevk,
dünyadan koparmışlardı beni.
Dikkatle baktığımda ona,
değişti çevredeki gök ve karardı görünümü,
yıldırımla çarptı ve kökünden
söktü birden o mutlu ağacı,
o yüzden elemli ömrüm,
çünkü böyle gölgeye bir daha kavuşulmaz hiç.

Duru bir pınar doğuyordu o aynı ormanda
bir kayadan ve serin tatlı sular
yayılıyordu tatlı bir mırıltıyla;
o güzel, gizli, gölgeli ve karanlık yere
ne çobanlar geliyordu, ne köylüler,
yalnız su ve esin perileri, şarkı söyleyerek o duru sese.
Orada oturdum
ve daha çok tatlılık alırken o ahenkten
ve görüntüden, belirdiğini gördüm bir yarığın
ve götürdüğünü kendisiyle
pınarı ve o yeri, o yüzden hâlâ acı çekiyorum
ve anısı bile korkutuyor beni.

Görkemli bir anka gördüm, iki kanadı
eflatunla bezeli ve başı altınla,
ormanda, mağrur ve yalnız,
göksel ve ölümsüz biçim gördüğümü
sandım önce, kökünden sökülmüş defneye
ulaşıncaya kadar o ve toprağın çaldığı pınara.
Her şey sonuna gider uçarak:
görünce toprağa saçılmış yaprakları
ve kırık gövdeyi ve o kurumuş canlı suyu,
kendisine döndürüp gagasını,
küçümser gibi, bir anda yok oldu,
merhamet ve sevgiyle yandı yüreğim.

Sonunda gördüm çiçeklerle otlar arasında
düşünceli yürüdüğünü bir kadının, öyle neşeli
ve güzel ki, yanıp titremeden düşünemem onu,
kibirsiz kendi içinde, ama Aşk'a karşı mağrur;
ak bir giysi vardı üzerinde, öyle örülmüş ki,
altın ve kar gibi duruyordu,
ama üst tarafı
karanlık bir pusla kaplıydı.
Sonra topuğunu ısırınca küçük bir yılan,
koparılmış çiçeğin solması gibi,
mutlu ayrıldı ve güvenli:
Ah, ağlayış dışında hiçbir şey kalıcı değil dünyada!

Şarkı, diyebilirsin pekâlâ:
"Bu altı hayal efendime
tatlı bir ölüm arzusu verdi."

324

Amor, quando fioria

Aşk, filiz verirken
umudum ve armağanı bunca bağlılığımın,
alındı benden o güzel, merhamet beklediğim.

Ah, insafsız Ölüm, ah acımasız hayat!
Biri kedere boğup beni
vakitsiz söndürdü ümitlerimi,
öteki burada tutuyor istemesem de
ve ardından gidemiyorum
yiten güzelin, Ölüm izin vermediği için.
Ama hâlâ, her an varlığıyla,
yüreğimin ortasında oturuyor kadınım
ve kendisi görüyor ne halde hayatım.

325

Tacer non posso, et temo non adopre

Susamam ve korkuyorum dilim
ters düşer diye yüreğe,
onurlandırmak isteyen
kadınını, Cennet'ten bizi dinleyen.
Nasıl elimden gelir, öğretmezsen bana, Aşk,
ölümlü sözleri denk düşürmek
ilahi eserlere, kendi içine kapalı
yüce sadeliğin gizlediği?
Çok kalmamıştı o soylu ruh
şimdi salıverildiği güzel hapiste,
ilk gördüğümde onu;
hemen koştum
(Nisan ayıydı yaşımın ve o yılın)
çevredeki kırlardan çiçek toplamaya,
böyle süslü beni beğeneceğini umarak gözlerinin.

Duvarlar sumermeriydi ve çatı altın,
fildişinden giriş ve pencereler safir,
ilk iç çekiş
ulaştığında kalbe, sonuncusu da ulaşacak;
sonra ulakları Aşk'ın kuşanmış çıkageldi
oklarla ve ateşle, bu yüzden ben onları
defne tacı giymiş düşününce,
titrerim şimdiymiş gibi.
Ortada yüce bir taht görülüyordu
köşeli ve kusursuz elmastan,
güzel kadının yalnız oturduğu;
önünde kristal bir sütun
ve her düşünce, içine
yazılmış, öyle aydınlık ışıldıyordu ki,
mutluydum çoğu zaman iç çekişlerimden.

Delici, yakıcı ve parlak silahlara
ve o yeşil zafer nişanına,
İupiter, Apollon, Polyphemos ve Mars'ın
karşısında savaşı yitirdiği,
gözyaşının hep yeni ve taze olduğu yere
geldiğimi gördüm ve kaçamayınca
bıraktım yakalasınlar beni,
bilemiyorum ki kaçacak yolu, yordamı.
Ama nasıl bazen ağlayıp yola çıkan kişi
görürse gözleri ve kalbi mutlu eden şeyi,
uğruna hapiste olduğum güzel de
–tek kusursuz şeydi o yaşadığı günlerde–
dururken bir balkonda,
öyle arzuyla bakmaya başladım ki,
unuttum kendimi ve talihsizliğimi.

Ben yeryüzündeydim, kalbim cennette,
tatlılıkla unutup başka her derdi,
duyuyordum canlı bedenimin
bir mermere dönüşüp mucizeyle dolduğunu;
çok hızlı ve kendinden emin bir kadın,

yaşça yaşlı ama çehresi genç,
öyle dalmış görüp beni
ifadesinden alnımın ve kaşlarımın,
dedi ki bana: "Bana danış sen, bana,
çünkü sandığından daha güçlüyüm ben
ve mutlu ve hüzünlü kılabilirim bir anda,
daha hafifim yelden,
hükmedip döndürürüm dünyada her gördüğünü.
Dik gözlerini kartal gibi o güneşe,
bir yandan da kulak ver bu sözlerime.

"Onun doğduğu gün, yıldızlar,
aranızda mutlu etkileri yaratan,
yüce ve soylu yerlerde,
sevgiyle birbirlerine döndüler.
Venüs ile babası, iyi bakışımlı,
en soylu ve güzel kısımlarını tutuyordu
göklerin ve acımasız, kötü ışıklar
dağılmıştı nerdeyse tümden.
"Güneş böyle güzel gün açmamıştı hiç,
hava ve yeryüzü neşeliydi ve sular
huzur içindeydi denizde ve ırmaklarda.
Bunca dost ışık arasında,
uzak bir bulut tedirgin etti beni,
korkuyorum gözyaşı olup akmasından,
Merhamet değiştirmezse seyrini göklerin.

"Geldiğinde o güzel bu aşağı yaşama,
doğrusu ona layık olmayan,
yepyeni görünüşüyle,
çoktan kutsal ve tatlı, küçük olsa da yaşı,
inci gibiydi saf altına işlenmiş.
Ve kâh emekleyip, kâh titrek adımlarla
yeşil, duru ve yumuşak kılıyordu
ağaçları, suyu, toprağı ya da taşı
ve otları diri ve mağrur, elleri ve ayaklarıyla,
ve gözleriyle filizlendiriyordu kırları

ve henüz hazır olmayan sözleriyle
memeden henüz kesilmiş dilin,
yatıştırıyordu rüzgârları ve fırtınaları:
açıkça göstererek kör ve sağır dünyaya
ne çok pay aldığını Cennet'in ışığından.

"Sonra büyüyüp yaşça ve erdemce,
üçüncü, serpilme çağına vardı,
böyle çekiciliği ve güzelliği
asla görmedi sanırım güneş,
gözleri mutluluk ve erdemle doluydu,
konuşması tatlılık ve sağlıkla.
Bütün diller suskun kalır anlatmada
onun hakkında yalnız senin bildiklerini:
"öyle aydınlık ki yüzü göksel ışıkla,
bakışın duramaz üzerinde,
ve onun güzel yeryüzü hapsi yüzünden
öyle bir ateşle dolu ki gönlün,
bir başkası daha tatlılıkla yanmamıştır hiç;
ama bence ani gidişi
yakında nedeni olacak buruk hayatının."

Bunları söyleyip, dönen çarkına
gitti, ipimizi eğirdiği,
hüzünlü ve kesin bilicisi yitimlerimin;
çünkü uzun yıllar geçmeden üzerinden,
o güzeli, uğruna ölmeyi çok istediğim,
şarkım, yok etti zamansız ve kötü Ölüm,
öldüremezdi daha güzel bir bedeni.

326

Or ài fatto l'estremo di tua possa

Şimdi en son gücünü kullandın,
ey zalim Ölüm, şimdi krallığını Aşk'ın
yoksullaştırdın, şimdi güzelliğin çiçeğini
ve ışığını yok edip hapsettin küçük mezara;

şimdi yağmaladın hayatımızı ve sarsıp aldın
ondan her süsünü ve mutlak onurunu;
ama ün ve değer, hiç ölmeyen,
hükmünde değil: senin olsun çıplak kemikler,

çünkü ötekini Cennet almış ve sevinçli ve utkulu
en güzel güneşinkini andıran aydınlığından;
ve dünyada iyiler hep hatırlayacak o güzeli.

Galip gelsin yüreğinize böyle büyük zaferde,
ey yeni melek, yukarıda benim için merhamet,
burada galip geldiği gibi yüreğime güzelliğiniz.

327

L'aura et l'odore e 'l refrigerio et l'ombra

Nefesini ve kokusunu, ferahlığını ve gölgesini
tatlı defnenin ve çiçekli görünüşünü,
ışığını ve sığınağını yorgun ömrümün,
aldı o, bütün dünyayı boşaltan.

Nasıl yok olursa güneş, kız kardeşi ay
örttüğünde onu, öyle yok oldu yüce ışığım;
Ölüm'den yardım istiyorum Ölüm'e karşı,
böyle karanlık düşünceler yüklüyor bana Aşk.

Kısa bir uyku uyudun, güzel kadın,
şimdi uyandın seçilmiş ruhlar arasında,
ruhun Yaradanıyla bir olduğu yerde;

ve biraz gücü varsa dizelerimin,
soylu zihinler arasında kutsanmış olacak
adının ebedi anısı burada.

328

L'ultimo, lasso, de' miei giorni allegri

Sonuncusu, ah, mutlu günlerimin
(pek az mutlu gün gördüm bu kısa ömürde)
gelmişti ve eriyen kara döndürmüştü yüreğimi,
belki habercisiydi üzücü ve kara günlerin.

Nasıl duyarsa ateşi çıkmak üzere olan kişi
zayıfladığını sinirlerin, nabzın ve düşüncelerin,
öyle duyuyordum ben, bilmesem de nasıl çabuk
geleceğini sonunun yetersiz sağlığımın.

Güzel gözler, şimdi Cennet'te aydınlık ve mutlu
o Işık'la, kurtuluşun ve yaşamın yağdığı,
bırakıp gözlerimi burada çaresiz ve düşkün,

diyordu ki onlara erden ve yeni ışıltısıyla:
"Sağlıcakla kalın, ey sevgili dostlar;
burada bir daha asla, hayır, ama görüşeceğiz başka yerde."

329

O giorno, o ora, o ultimo momento

Ey gün, ey saat, ey son an,
ey yıldızlar beni yoksullaştırmaya ant içen!
Ey sadık bakış, ne söylemek istiyordun bana
ayrılırken ben, bir daha mutlu olmamak üzere?

Şimdi biliyorum yitimlerimi, şimdi farkındayım,
inanıyordum çünkü (ah, boş ve asılsız inançlar!)
bir parçamı yitirdiğimi, her şeyimi değil, ayrıldığımda:
ne çok umudu alıp götürüyor rüzgâr!

Tersi buyrulmuştu çoktan Gök'te
–sönmesi zengin ışığın, beni yaşatan–
ve yazılmıştı o güzelin tatlı buruk çehresine;

ama gözlerimin önüne bir tül koyulmuştu,
görmemi engelleyen gördüğüm şeyi,
ansızın ömrümü daha kederli kılmak için.

330

Quel vago, dolce, caro, onesto sguardo

O sevgili, tatlı, erdemli, özlem dolu bakış
şöyle diyordu sanki: "Al benden alabileceğini,
çünkü asla burada görmeyeceksin bir daha beni,
bir kez attığında buradan isteksiz adımını."

Ey anlık, parstan daha hızlı,
ama yavaş öngörmede acılarını,
neden görmedin onun gözlerinde
şimdi gördüklerini, beni mahvedip yakan?

Suskun, her zamankinden çok ışıldayıp
diyorlardı ki: "Ey dost ışıklar, uzun süre
onca tatlılıkla bizi aynanız kılan,

"Cennet bekliyor bizi; size erken gibi gelecek,
ama bizi buraya bağlayan çözüyor bağı,
ve sizinki yaşlansın istiyor, üzmek için sizi."

331

Solea da la fontana di mia vita

Uzaklaşıp hayat pınarımdan
arardım karalar ve denizlerde,
isteğimi değil yıldızımı izleyerek
ve giderdim hep (Aşk tuttu elimden)
en acı sürgünlere, Aşk'ın gördüğü,
besleyerek yüreği anıyla ve umutla.
Şimdi, ah, kaldırıp ellerimi teslim ediyorum
silahları acımasız ve zorba talihe,
yoksun kılan beni öyle tatlı umuttan;
yalnız anı kalıyor bana
ve bir tek onunla besliyorum arzumu,
bu yüzden eriyor zayıf ve aç ruhum.

Nasıl yoldaki koşucu, yiyeceği olmadığında,
yavaşlatmak zorundaysa gidişini,
ona hız veren güç azaldığından,
öyle yoksun olduğu için bitkin hayatım
o değerli besinden, Ölüm'ün yuttuğu,
dünyayı çıplak bırakıp kalbimi üzen,
tatlı acı olur bana ve zevk bir dert
an be an; o yüzden, bunca kısa yolu
bitiremem diye umut eder ve korkarım.
Bulut ya da toz gibi rüzgârda,
kaçarım artık gezgin olmamak için:
öyle olsun buysa yazgım.

Hiç hoşlanmadım bu ölümlü hayattan
(Aşk biliyor, sık sık bunu konuştuğum),
bir tek o güzel dışında, onun ve benim ışığım olan;
yeryüzünde ölünce beni yaşatan ruh
Cennet'te yeniden doğduğu için, izin verilmesi
en büyük arzum, onun izinden gitmem için.
Ama hep acı çekmeliyim,
önceden göremediğim için halimi,
Aşk'ın bana gösterdiği o güzel kaş altında,
bana öğüt vermek için:
çünkü çok kimse üzgün ve tesellisiz ölmüş,
daha erken mutlu ölebilecekken.

Onun gözlerine, kalbimin yaşadığı
(acımasız yazgım kıskanıp
sürünceye dek onu böyle zengin yuvadan),
kendi eliyle yazmıştı Aşk
merhamet harfleriyle, çok geçmeden
uzun özlemim olacak şeyi.
Güzel ve tatlı olurdu o zaman ölmek,
ölsem de, hayatım ölmezdi benimle,
hatta yaşardı en iyi parçam;
şimdi dağılmış umutlarım
Ölüm'ün elinde ve pek az toprak örtüyor servetimi,
ve yaşıyor, asla düşünemiyorum onu titremeden.

Pek az aklım benimle olsaydı
gerek duyduğum an ve bir başka açlık
başka yere döndürüp yoldan çıkarmasaydı onu,
kadınımın alnında okuyabilirdim:
"Sonuna vardın bütün tatlılığının
ve başlangıcına çekeceğin büyük acının."
Bunu anlayıp, tatlılıkla kurtulsaydım
o yaşarken ölümlü tülümden
ve bu usandırıcı ve ağır tenimden,
ondan önce gidip görebilirdim
hazırlandığını Cennet'te tahtının:
şimdi ardından gideceğim değişmiş saçımla.

Şarkı, aşkıyla sakin yaşayanı bulursan,
de ki: "Öl, mutluyken,
vakitli ölüm elem değil, sığınaktır çünkü
ve iyi ölebilen gecikmesin daha fazla." 64

332
Mia benigna fortuna e 'l viver lieto

İyi talihim ve mutlu hayat,
aydınlık günler ve sakin geceler
ve tatlı iç çekişler ve tatlı üslup,
dizeler ve uyaklarda ses veren,
birden kedere ve gözyaşına dönüp,
hayattan nefret ettirip beni, özletiyorlar ölümü. 6

Acımasız, vakitsiz, amansız Ölüm,
hiç mutlu olmayıp, gözyaşlarıyla
geçirmeme yol açıyorsun bütün hayatımı,
karanlık günler ve kederli gecelerle;
kaygılı iç çekişlerim dönüşemez dizelere
ve aşar her üslubu acımasız elemim. 12

Nereye sürüklendi aşk üslubum?
kederden söz etmeye, ölümü konuşmaya.
Nerede dizeler, nerede uyaklar,
soylu yüreğin dinlediği düşünceli ve mutlu?
Nerede geceleri aşktan söz ediş?
Şimdi tek düşündüğüm, konuştuğum şey gözyaşı. 18

Daha önce, arzuyla öyle tatlıydı ki gözyaşı,
tatlılık katıyordu her acı üsluba
ve uyanık tutuyordu beni her gece;
şimdi ağlamak daha acı benim için ölümden,
görme umudum yok çünkü o bakışı, erdemli ve şen,
yüce konusu yetersiz dizelerimin. 24

Apaçık bir hedef belirlemişti Aşk dizelerime
güzel gözlerde, şimdi gözyaşına dikmiş onu,
kederle hatırlatan bana o mutlu zamanı,
bu yüzden kaygıyla birlikte değiştirip üslubu
sana yakarıyorum sık sık, solgun Ölüm,
kurtar diye beni bu acı gecelerden.

Uyku kaçtı acımasız gecelerimden
ve bildik ses boğuk dizelerimden,
ölümden başka şeyi işleyemeyen;
böylece gözyaşına dönüştü ezgim.
Yok Aşk'ın krallığında böyle çeşitli üslup,
çünkü kederli şimdi eskiden mutlu olduğu kadar.

Kimse daha mutlu yaşamamıştır benden,
kimse daha kederli yaşamıyor hem gündüz, hem gece
ve iki katı artınca elem, ikiye katlamıyor üslubu,
yürekten böyle gözü yaşlı dizeleri çekip alan.
Umutla yaşadım, şimdi de gözyaşıyla yaşıyorum,
Ölüm'e karşı tek umudum ölüm.

Ölüm öldürdü beni ve yalnızca Ölüm
gösterebilir yeniden bana o mutlu yüzü,
zevkli kılan iç çekişlerimi ve ağlayışımı,
tatlı meltemi ve yağmuru gecelerimin,
soylu düşünceleri dokuduğumda uyaklara,
Aşk yüceltip de zayıf üslubumu.

Öyle kederli bir üslubum olup,
Laura'yı alabilseydim Ölüm'den,
Orpheus'un Eurydike'yi aldığı gibi uyaksız,
her zamankinden mutlu yaşardım ben!
Olamazsa bu, bu gecelerden biri
kapasın artık bu iki gözyaşı pınarını.

Aşk, uzun yıllar ağladım
ağır kaybıma elemli üslupla,
ne de daha insaflı geceler umarım senden;

bu yüzden Ölüm'e yakarmaya başladım
beni alması için buradan, mutlu etmesi için beni
olduğu yerde o güzelin, dizelerimde anıp ağladığım.

Öyle yücelere çıkabilirse bitkin dizelerim,
ona ulaşacak kadar, arınıp keder ve gözyaşından
güzellikleriyle şimdi Cennet'i mutlu eden,
o güzel elbette tanıyacak değişen üslubu,
belki hoşlandığı Ölüm ona
aydınlık gün, bana kara geceler vermeden.

Ey siz, daha iyi geceler için iç çeken,
dinleyen Aşk'ı ya da şiirler yazan,
dua edin de sağır olmasın bana Ölüm,
yoksunlukların limanı ve sonu gözyaşının;
bir kez değiştirsin eski üslubunu,
herkesi üzen ve beni mutlu edebilecek olan.

Mutlu kılabilir beni bir ya da birkaç gecede,
ve sert üslup ve kaygılı dizelerle
yalvarırım ağlayışımı sona erdirsin Ölüm.

333

Ite, rime dolenti, al duro sasso

Gidin, kederli dizeler, sert taşa,
değerli hazinemi toprakta saklayan,
orada çağırın Cennet'ten karşılık vereni,
ölümlü parçası karanlık ve alçak yerde olsa da.

Söyleyin ona, çoktan yorulduğumu yaşamaktan,
seyretmekten bu korkunç dalgalarda,
ama toplayıp dağılmış yapraklarını
ardından gittiğimi gene de adım adım,

yalnız ondan söz ederek canlı ve ölü
(daha doğrusu hâlâ canlı ve şimdi ölümsüz)
dünya bilsin ve sevsin diye onu.

Lütfen farkında olsun göçeceğim günün,
artık yakın olan; beni karşılasın,
beni çeksin ve çağırsın Cennet'teki kendine.

334

S' onesto amor po meritar mercede

Erdemli aşk hak edebilirse merhameti
ve şefkat sahipse bütün o eski gücüne,
merhamet bulacağım, güneşten daha aydınlık
olduğu için bağlılığım kadınıma ve dünyaya.

Korkardı benden o güzel; biliyor artık kesin olarak
şimdi istediğimi her zaman istediğimi
ve eskiden sözlerimi duyarken ya da görürken
çehremi, şimdi görüyor zihnimi ve yüreğimi.

Bu yüzden umarım sonunda Cennet'te
üzüntü duyulur iç çekişlerime; öyle de görünüyor,
o güzel böyle şefkat dolu bana döndüğüne göre;

ve umarım bıraktığımda bu teni,
o güzel benim için gelir halkımızla,
gerçek dostu İsa'nın ve erdemin.

335

Vidi fra mille donne una già tale

Bin kadın arasında birisini gördüm,
öyleydi ki aşk korkusu sardı yüreğimi,
görünce onun sahte hayaller yüzünden değil,
görünüşüyle cennetteki ruhlara eşit olduğunu.

Dünyadan ya da ölümlü hiçbir şey yoktu onda,
çünkü Cennet'ti tek kaygısı, başka bir şey değil;
ruhum, onun için sık sık yanıp acı çeken,
ona gitme özlemiyle açtı iki kanadını,

ama çok yüksekteydi o dünya ağırlığım için,
ve az sonra tamamen çıktı görüşümden,
düşünürken hâlâ donup kaskatı kesilirim.

Ey güzel ve yüce ve ışıltılı pencereler,
o güzelin, çok kimseyi kedere boğan,
giriş yolunu bulduğu öyle güzel bedene!

336

Tornami a mente (anzi v'è dentro quella

Zihnime dönüyor (yok, zihnimin içinde o,
oradan süremez çünkü onu Lethe)
tıpkı gençlik çağında gördüğüm gibi,
alev almış her yanı ışınlarıyla yıldızının;

ilk karşılaşmada öyle erden ve güzel,
öyle içedönük ve mahcup görüyorum ki onu,
haykırıyorum: "İşte o, yaşıyor hâlâ!"
ve yakarıyorum ona tatlı söz armağanı için.

Bazen karşılık verip, bazen tek söz etmiyor;
ben, yanılıp sonra daha doğru hükmeden gibi,
diyorum ki zihnime: "Aldandın sen.

"Biliyorsun ki bin üç yüz kırk sekizde,
altısında Nisanın, ilk saatte,
terk etti o kutlu ruh bedenini."

337
Quel che d'odore et di color vincea

Kokusu ve rengiyle aşan
hoş kokulu ve görkemli Doğu'yu,
meyveleri, çiçekleri, çimeni ve yaprakları,
Batı'nın benzersiz üstünlüğüyle bilindiği,

tatlı defnem, her güzelliğin,
her tutkulu erdemin yaşadığı,
görüyordu gölgesinde erdenlikle
efendimin oturduğunu ve tanrıçamın.

Dahası, yuvasını seçkin düşüncelerimin
o soylu ağaca koydum, ve ateşte ve buzda
titreyerek, yanarak, çok mutluydum.

Doluydu dünya kusursuz onurlarıyla,
Tanrı, o güzelle bezemek için semayı,
onu geri aldığında, uygun şeydi de O'na.

338

Lasciato ài, Morte, senza sole il mondo

Ölüm, güneşsiz bıraktın dünyayı,
karanlık ve soğuk, Aşk'ı kör ve zırhsız,
Çekicilik'i çıplak, Güzellik'leri çaresiz,
beni avuntusuz ve kendime ağır yük,

Kibarlık'ı sürgünde, Erdenlik'i en dipte;
yalnız ben üzülsem de, tek üzülecek ben değilim
kökünden kopardığın için aydınlık erdem tohumunu:
bir kez en yüce değer öldüğünde, ne olur ikinciye?

Ağlamaları gerek hava, toprak ve denizin
insan soyu için, çünkü o güzelsiz
çiçeksiz çayır gibi ya da taşsız yüzük.

Dünya bilmedi o güzeli ona sahipken;
ben, burada kalıp ağlayan, bildim onu,
bir de Cennet, şimdi ağlayışımla güzelleşen.

339

Conobbi (quanto il Ciel li occhi m'aperse

Tanıdım (Cennet açtığı kadar gözlerimi,
çaba ve Aşk kaldırdığı kadar kanatlarımı)
yeni ve alımlı, ama ölümlü şeyleri,
her yıldızın bir özneye yağdırdığı.

Başka birçok tuhaf ve farklı
biçime, öyle göksel ve ölümsüz,
anlığıma denk düşmedikleri için
dayanamıyordu zayıf gözlerim.

Bu yüzden ne söylediysem ya da yazdıysam hakkında
şimdi övgülerime Tanrı önünde dualarla karşılık verenin,
küçük bir damlaydı sonsuz derinliklerden;

çünkü üslup ötesine geçemez yeteneğin
ve insan gözlerini güneşe dikse de,
o kadar az görür ne kadar parlıyorsa güneş.

340

Dolce mio caro et prezioso pegno

Tatlı, sevgili ve değerli hazinem,
Doğa'nın benden alıp Sema'nın bana sakladığı:
Ah, neden bu kadar gecikti merhametin,
ey her zamanki dayanağı hayatımın?

Hiç olmazsa uykumu layık buluyordun
kendini göstermek için, şimdi yanmaya bırakıyorsun
beni soluk almaksızın, kim geciktiriyor gelişini?
Elbette orada yukarıda öfke ve küçümseme barınmaz,

o yüzden burada aşağıda merhametli bir yürek bile
bazen başkasının çilesiyle beslenir,
öyle ki Aşk yenik düşer kendi krallığında.

Sen, içimi gören ve acımı duyan
ve bunca acıya tek son verebilecek olan,
gölgenle dindir yakınmalarımı.

341

Deh, qual pietà, qual angel fu sì presto

Ah, hangi acıma, hangi melek böyle çabuk
taşıdı göğün ötesine yüreğimdeki kederi?
Gene, eskisi gibi, duyuyorum çünkü
döndüğünü o tatlı erden tavrıyla kadınımın

dindirmeye çaresiz ve üzgün kalbimi;
öyle yalınlıkla dolu, öyle kibirden arınmış,
kısaca öyle biri ki, ölümden geri durup,
yaşıyorum ve yaşamak artık acı gelmiyor bana.

Mutludur elbet başkasını mutlu edebilen
görünüşü ya da sözleriyle,
yalnız ikimizin anladığı:

"Sevgili sadık dostum, çok üzülüyorum sana;
ama gene de iyiliğimiz için acımasızdım sana karşı,"
diyor ve başka şeyler, güneşi durdurabilecek.

342

Del cibo onde 'l signor mio sempre abonda

Besinle, efendimde hep bolca olan
(gözyaşları ve keder), besliyorum bitkin yüreği,
ve sık sık titriyorum ve sık sık soluyor benzim,
yürekteki acımasız ve derin yarayı düşününce.

Ama o güzel, kimsenin aşamadığı, yaklaşamadığı
kendi çağında, yatağa geliyor hasta yattığım,
öyle güzel ki, zor cesaret buluyorum ona bakmaya
ve merhametli oturuyor yatağın ucuna.

O elle, öylesine arzuladığım,
silip gözlerimi sözüyle tatlılık getiriyor bana,
ölümlü insanların hiç duymadığı:

"Ne yararı var," diyor, "bilginin teselli olmayana?
Ağlama artık, ağlamadın mı benim için yeterince?
Bir canlı olabilsen benim ölü olmadığım kadar!"

343

Ripensando a quel, ch'oggi il cielo onora

Düşününce o hoş bakışı, bugün Cennet'in
onurlandırdığı, eğişini altın başı,
yüzü, o masum gösterişsiz sesi,
eskiden bana tat verip şimdi gönlümü burkan,

şaşırıyorum hâlâ nasıl yaşadığıma;
yaşamazdım da, insanı kuşkuda bırakan
daha güzel mi daha erden mi diye
böyle çabuk gelmeseydi yardımıma şafağa yakın.

Ah ne tatlı selamlar ve erden ve nazik!
Nasıl dikkatle dinleyip kendini veriyor
uzun geçmişine çektiğim acıların!

Gün ışığı vurur gibi olunca üzerine,
dönüyor Cennet'e, biliyor çünkü bütün yolları,
ıslak gözleri ve her iki yanağı.

344

Fu forse un tempo dolce cosa amore

Belki bir zamanlar tatlı şeydi aşk
(ne zaman, bildiğimden değil), şimdi öyle acı ki,
daha acı değil hiçbir şey; iyi bilir gerçeği
benim gibi öğrenen, derin elemimle. 4

O güzel, dünyamızın onuru olan,
şimdi de Cennet'in süsleyip aydınlattığı,
günlerinde kısa ve seyrek tutardı dinlenmemi;
şimdi her huzurdan yoksun bıraktı beni. 8

Her esenliğimi acımasız Ölüm aldı benden,
büyük talihi de o güzel ruhun
avutamaz balıtsız halimi. 11

Ağladım ve şarkı söyledim; üslubumu değiştiremem,
ama gece gündüz dilimle ve gözlerimle
boşaltırım ruhumda biriken elemi. 14

345

Spinse amor et dolor ove ir non debbe

Aşk ve keder itti gitmemesi gereken yere
yakınmaya alışmış yakıcı dili,
söylesin diye şarkı söyleyip yandığım güzel için
doğru olsa yanlış olacak şeyi; 4

çünkü acımasız halime derman olmalı
Cennet'e seçilişi ve avunmalı yüreğim,
öyle yakınına gelmiş olduğuna göre O'nun,
hayatı boyunca hep yüreğinde taşıdığı. 8

Ve ben sakinleşip avuturum kendimi,
ne bir daha görmek isterim onu bu cehennemde,
aksine yalnız yaşayıp ölmek isterim;

daha güzel görürüm çünkü iç gözümle
uçup yükseldiğini meleklerle
ayaklarına ebedi Rabbimizin.

346

Li angeli eletti et l'anime beate

Seçilmiş melekler ve kutlu ruhlar,
Cennet'in sakinleri, ilk gün,
kadınımın göçüp gittiği, çevresinde
toplandılar onun merak ve saygıyla.

"Ne ışık bu ve hangi yeni güzellik?"
diyorlardı aralarında: "Böyle sevimli ruh
hiç yükselmedi ki yalan dünyadan
bu yüce beldeye çağlar boyunca."

O memnun değiştirdiğine yaşadığı yeri,
eşit en kusursuz ruhlarla,
hâlâ geri döner ara sıra görmek için

onu izleyip izlemediğimi ve bekler sanki;
o zaman Göğe yükseltirim her arzu ve düşüncemi,
dua ettiğini duyarım çünkü acele etmem için.

347

Donna che lieta col Principio nostro

Kadınım, Yaradanımızla mutlu
oturuyorsun, hak ettiği gibi kutlu hayatının,
yüce ve utkulu tahtta,
inciler ve eflatundan başka şeyle bezeli,

ey kadınlar arasında yüce ve eşsiz mucize:
şimdi her şeyi gören O'nun çehresinde
görüyorsun aşkımı ve o saf inancı,
uğruna onca gözyaşı ve mürekkep akıttığım,

ve biliyorsun kalbim sana dönüktü yeryüzünde,
gene sana dönük şimdi Cennet'te ve hiçbir şey
istemedim senden güneşi dışında gözlerinin.

Bu yüzden telafi etmek için uzun savaşı,
dünyadan uzaklaşıp yalnız sana döndüğüm,
dua et yakında gelip sizinle olayım.

348

Da' più belli occhi, et dal più chiaro viso

En güzel gözlerden ve en aydınlık yüzden
şimdiye dek ışıldayan ve en güzel saçlardan,
altını ve güneşi daha az güzel gösteren,
en tatlı konuşma ve en tatlı gülüşten,

ellerden, kollardan, fethedebilecek olan
kıpırdamadan en çok isyan edenleri
Aşk'a, en güzel hızlı ayaklardan,
Cennet'te yaratılmış bedenden

yaşam alıyordu tinlerim; şimdi zevk alıyor
onlardan gökteki Kral ve kanatlı ulakları,
oysa ben burada kaldım çıplak ve âmâ.

Tek bir avuntu bekliyorum çilelerim için:
o güzelin, bütün düşüncelerimi gören,
sağlaması onunla olma lütfunu bana.

349

E' mi par d'or in ora udire il messo

Duyuyor gibiyim her an ulağı,
kadınımın gönderip beni kendine çağırdığı;
böylece içim ve dışımla değişiyorum
ve öyle tükendim ki birkaç yılda,

zor tanıyorum kendimi:
vazgeçtim bütün bildik hayatımdan.
Memnun olurdum ne zaman bilsem,
ama gene de yakın olmalı zaman.

Ey mutlu gün, yeryüzü hapsimden
çıkıp, kırık ve saçılmış bırakacağım
bu ağır, zayıf ve ölümlü giysimi,

ve ayrılacağım böyle yoğun gölgelerden,
yükseğe uçarak güzel aydınlık gökte
görecek kadar Rabbimi ve kadınımı!

350

Questo nostro caduco et fragil bene

Bu dayanıksız ve zayıf iyiliğimiz,
rüzgâr ve gölge olan ve adına güzellik denen,
olmamıştı hiç, onun yaşadığı çağ dışında,
bütünüyle tek bedende, nedeni bu oldu kederimin;

çünkü istemez Doğa, ne de uygun olur,
herkesi yoksul etmek birini zengin etmek için;
şimdi her zenginliğini bir kişiye akıttı
(beni bağışlasın güzel olan ya da olduğunu düşünen).

Hiç böyle güzellik olmadı, eski ya da yeni,
ne de olacak, kanımca; ama öyle gizliydi ki,
bu yalan dünya pek farkına varmadı onun.

Çok çabuk yok oldu ve ben mutluyum değişmekten
kısacık görüşü Cennet'in bana sunduğu,
yalnız hoşuna gitmek için kutsal gözlerinin.

351

Dolci durezze et placide repulse

Tatlı katılık ve yumuşak itişler,
erden sevgi ve merhametle dolu,
çekici öfkeler (şimdi görüyorum)
alevli ve aptal arzularımı dengeleyen,

soylu konuşma, parıltıyla ışıldadığı
en yüce erdenlikle en yüce kibarlığın,
erdem çiçeği, güzellik pınarı,
her bayağı düşünceyi kalpten silen,

insanı mutlu edebilecek ilahi bakış,
kâh kızgın dizginlerken gözüpek zihnimi
haklı yere yasak olan şeyden,

kâh tez canlı avutmak için kırılgan hayatımı:
bu güzel çeşitlemeydi kökü
kurtuluşumun, başka türlü yitecek olan.

352
Spirto felice che sì dolcemente

Mutlu tin, öyle tatlılıkla
döndüren güneşten daha aydınlık o gözleri
ve biçimlendiren iç çekişleri ve canlı sözleri,
hâlâ belleğimde yankılanan:

bir kez seni gördüm ben, erdemli ateşle yanarak,
hareket ettirirken otlarla menekşeler arasında
(kadın gibi değil, melek gibi) ayaklarını
o güzelin, artık hep bende yaşayan,

sonra onu, Yaradanına dönerek,
yeryüzünde bıraktın ve o yumuşak tülü,
yüce yazgının sana bahşettiği.

Ayrılışınla ayrıldı dünyadan Aşk
ve Nezaket ve güneş düştü gökten
ve tatlı olmaya başladı Ölüm.

353

Vago augelletto, che cantando vai

Sevimli küçük kuş, ötüp duran
ya da ağlayan geçmiş zamana,
görerek önünde geceyi ve kışı,
ve ardında günü ve mutlu ayları:

bildiğin gibi kederli dertlerini,
benzeri halimi de bilseydin,
avuntusuz gönlüme gelirdin
onunla paylaşmak için elem dolu ahları.

Bilmiyorum eşit mi paylarımız,
çünkü uğruna ağladığın belki hayatta,
benden Ölüm ve Sema'nın onca esirgediği;

ama sert mevsim ve saat,
anısıyla tatlı ve buruk yılların,
seninle merhametli konuşmaya çağırıyor beni.

354

Deh, porgi mano a l'affannato ingegno

Ah, uzat elini bitkin zihne,
Aşk, ve yorgun ve zayıf üsluba,
söz etmek için ölümsüzleşip
yurttaşı olandan göksel krallığın;

bahşet, Efendim, hedefi bulsun sözüm,
onu öven, oraya kendi başına yükselemez,
çünkü o güzelinkine eş erdemi ve güzelliği olmadı
dünyanın, ona sahip olmayı hak etmeyen.

Karşılık veriyor: "Cennet'in gücü ve benim
ve iyi öğütler ve erdemli sözler
hepsi o güzeldeydi, Ölüm'ün bizden aldığı;

"onunkine eş biçim olmadı hiç, Âdem
gözlerini ilk açtığı günden beri; yetsin bu sana:
ağlayarak söylüyorum ve sen ağlayarak yaz."

355
O tempo, O Ciel volubil che fuggendo

Ey zaman, ey dönen gök, kaçarak
aldatan kör ve çaresiz ölümlüleri,
ey günler, daha hızlı rüzgâr ve oklardan!
Şimdi yaşayarak anlıyorum düzenlerinizi.

Ama sizi bağışlayıp kendimi suçluyorum,
çünkü Doğa uçacağınız kanatlar vermiş size,
bana gözler vermiş; gene de ben bana zarar verene
diktim onları, mahcup ve kederliyim o yüzden;

vakti gelmişti ve geçti artık
döndürmenin onları daha güvenli yere
ve son vermenin sonsuz dertlerime.

Boyunduruğundan değil, Aşk, kendi yitiminden
ayrılıyor ruhum, ne çabayla biliyorsun;
rastlantıyla olmaz, ince sanattır erdem.

356
L'aura mia sacra al mio stanco riposo

Kutsal meltemim öyle sık esiyor ki
yorgun dinlenişime, cesaret ediyorum
söylemeye ona geçmişte ve şimdi hissettiğim derdi:
cesaret edemezdim buna, o hayattayken.

Aşk dolu bakışla girip söze,
başlangıcı olan bunca uzun çilenin,
sürdürüyorum nasıl, çaresiz ve mutlu,
gün be gün, her saat, kemirdiğiyle beni Aşk'ın.

Susuyor o, yüzünde merhametin rengi,
hâlâ dikkatle bakıyor bana; bazen iç çekip
beziyor çehresini erdemli yaşlarla;

bu yüzden, kedere yenik düşen ruhum,
ağlarken, kendine öfkelenip
kendine geliyor uykusundan silkinip.

357
Ogni giorno mi par più di mill'anni

Her gün daha uzun geliyor bana bin yıldan,
izleyinceye dek sadık ve sevgili rehberimi,
bana dünyada rehberlik eden ve şimdi beni
götüren daha iyi yoldan dertsiz yaşama;

ve tutamaz beni düzenleri dünyanın,
biliyorum çünkü onları ve öyle çok ışık
ışıldıyor ki kalbimde, Cennet'ten gelen,
başlıyorum saymaya zamanı ve yitimlerimi.

Korkmuyorum da tehditlerinden ölümün,
Kralın katlandığı en büyük acıyla,
kararlı ve güçlü olayım diye O'nu izlerken,

ve yakınlarda her damarına giren
o güzelin, talihin bana bahşettiği,
ve karartmayan aydınlık çehresini.

358

Non po far Morte il dolce viso amaro

Ölüm acılaştıramaz tatlı çehreyi,
ama tatlı çehre tatlı kılabilir Ölümü;
ne gerek var ölmem için başka kılavuzlara?
Yol gösteriyor bana her iyiliği öğrendiğim güzel

ve O, kanını esirgemeyen,
ayağıyla kıran Tartaros'un kapılarını,
ölümüyle güçlendiriyor sanki beni.
Gel o yüzden, Ölüm, gelişin güzel bana,

gecikme, artık tam vakti çünkü,
değilse bile, vaktiydi o an,
kadınımın göçüp gittiği bu hayattan.

O zamandan sonra tek gün yaşamadım;
onunlaydım hayat yolunda ve onunla vardım sona
ve tamamladım günümü onun adımlarıyla.

359

Quando il soave mio fido conforto

Tatlı, sadık tesellim
huzur vermek için bitkin hayatıma,
oturuyor sol yanına yatağımın,
o tatlı, bilge konuşmasıyla;
kaygı ve korkuyla solmuş benzim,
diyorum ki: "Nereden geliyorsun şimdi, ey mutlu ruh?"
Küçük bir palmiye ve defne dalı
çıkarıp güzel koynundan
diyor ki: "Aydınlık
Tanrı katından ve kutsal yerlerden
yola çıkıp geldim yalnızca seni avutmak için."

Hareket ve sözlerle teşekkür edip
ona tevazuyla, soruyorum sonra: "Şimdi
nasıl biliyorsun sen halimi?" Ve o: "Kederli
gözyaşı dalgaları, hiç doymadığın,
meltemiyle iç çekişlerinin, onca uzaktan
Cennet'e ulaşıp huzurumu bozuyor.
O kadar üzüyor mu seni,
bu sefilliği bırakıp
daha iyi hayata kavuşmam?
Hoşuna gitmesi gerek, sevdiysen beni
bakışların ve sözlerinle gösterdiğin kadar!"

Karşılık veriyorum: "Yalnız kendime ağlıyorum
karanlıkta ve çileler içinde kaldığım için,
emindim çünkü senin Cennet'e yükseldiğinden,
nasıl eminse insan yakından gördüğü şeyden.
"Nasıl koyardı Tanrı ve Doğa
genç bir yüreğe bunca erdemi,
ebedi kurtuluş
öngörülmeseydi yaptığın iyiliklere?
Ey sen, seçkin ruh,
soylulukla yaşayıp burada aramızda,
hemen Cennet'e yükseldin sonra!

"Ama ben ne yapabilirim ağlamaktan başka,
çaresiz ve yalnız, sensiz bir hiçim!
Ölseydim keşke süt emerken ve beşikte,
duymamak için sınamalarını aşkın!"
Ve o: "Niçin hâlâ ağlayıp savaşıyorsun?
Ne kadar daha iyi olurdu yükseltmen yerden
kanatlarını ve doğru teraziyle tartman
ölümlü şeyleri
ve bu tatlı aldatıcı gevezeliklerini
ve peşimden gelmen (doğruysa beni bunca sevdiğin),
toplayıp artık bu dallardan birini!"

"Sormak istiyordum," diye karşılık veriyorum o zaman:
"anlamı ne şu iki yaprağın?"
Ve o: "Kendin yanıt ver,
sen, kalemi onlardan birini öyle onurlandıran;
"palmiye zaferdir, ve hâlâ gençken ben
fethettim dünyayı ve kendimi; defne utku
demektir, ona layığım ben,
Rabbim sayesinde, bana güç veren.
Şimdi sen, başkası zorluyorsa seni,
O'na dön, yardım iste O'ndan,
öyle ki O'nunla olalım sonunda yarışının."

"Bunlar mı sarışın saçlar ve altın bağ,"
diyorum ben: "hâlâ beni bağlayan ve o güzel gözler,
güneşim olan?" "Yanılma aptallarla,
konuşma da," diyor o, "ya da tarzlarına inanma:
"Çıplak ruhum ben, Cennet'tir zevkim;
senin aradığın toprak oldu yıllar önce.
Ama kurtarmak için seni dertlerinden
böyle görünmem sağlandı, böyle de
olacağım, her zamankinden daha güzel,
daha sevgi dolu sana, öyle yabanıl ve şefkatli,
kurtuluşunu sağlayarak ve benimkini."

Ağlıyorum ben; ve o yüzümü
siliyor elleriyle ve sonra iç çekip
tatlılıkla, öfkeleniyor
taşları kırabilecek sözlerle;
ve bundan sonra ayrılıyor, uykum da. 71

360

Quel antiquo mio dolce empio signore

Kadim, tatlı, acımasız efendimi
çağırıp huzuruna ecenin,
kutsal parçasını
tutan doğamızın ve doruğunda oturan,
orada, ateşte saflaştırılan altın gibi,
açıyorum derdimi acıyla yüklü,
korku ve dehşetle,
ölümden korkup adalet dileyen biri gibi. 8
Ve başlıyorum: "Kadınım, gençliğimde
sol ayağımı koydum onun krallığına,
o andan sonra hiçbir şeyim olmadı
öfke ve küçümsemeden başka; öyle çok, öyle farklı
çileler çektim ki,
sonunda tükendi o sonsuz
sabrım ve nefret ettim hayattan. 15

"Böyle geçti zamanım şimdiye dek
ateş ve acı içinde; ve ne çok erdemli
yolu küçümsedim, ne çok zevki,
bu acımasız dalkavuğa hizmet etmek için!
Hangi yeteneğin öyle hazır sözleri vardır
açıklayabilecek kadar mutsuz halimi
ve ağır, haklı şikâyetlerimi
bu hayırsıza karşı? 23
"Ey az bal, çok sirkeli sarısabır!
Ne çok acıya alıştırdı hayatımı

beni âşıklar safına çeken
sahte tatlılığıyla!
Yanılmıyorsam, hazırdım
yükselmeye çok üstüne yeryüzünün;
o, barıştan çekip savaşa koydu beni.

"Daha az sevmeme neden oldu Tanrı'yı
sevmem gerekenden ve daha az ilgilenmeme kendimle;
bir kadın için bir yana bıraktım
eşit ölçüde her tür kaygıyı.
Bunda tek danışmanım oydu,
hep keskinleştirdi gençlik arzumu
kötü bileğitaşıyla,
ve huzur umdum katı, amansız boyunduruğunda.
"Zavallı ben! Niçin o yüce anlık
ve öteki yetiler verildi bana Gök'ten?
Değişse de çünkü saçım,
değiştiremem inatçı arzumu.
Böyle yoksun bırakıyor beni
her özgürlükten suçladığım bu acımasız,
tatlı alışkanlığa döndüren acı hayatımı.

"Issız beldelerde arattı bana,
vahşi hayvanlar ve açgözlü hırsızlar, dikenli kumullar,
kaba insanlar ve görenekler
ve yolcuları engelleyen güçlükler arasında;
dağlar, vadiler, bataklar, deniz ve ırmaklar,
her yere kurulu bin tuzak arasında,
ve kışın alışılmadık aylarda,
hep kendini duyuran tehlike ve zahmetle:
"ne o, ne kaçtığım öteki düşmanım
bırakıyorlardı bir an için beni;
bu yüzden, varmadıysam
vaktinden önce erken ve acımasız ölüme,
göksel merhamet gözetir
kurtuluşumu, bu zorba değil,
kederimle beslenen ve kaybımla.

"Onun olduğumdan beri, sakin ânım olmadı,
beklemiyorum da olmasını, gecelerim uykuyu
sürgün etti ve geri getiremiyorlar onu
şifalı otlar ya da büyülerle;
aldatış ve zorbalıkla efendisi oldu
tınlerimin ve sonra
hiç çan çalmadı, bir şehirdeyken ben,
duymadığım. Biliyor doğruyu söylediğimi,
"çünkü hiçbir kurt kemirmemiştir eski tahtayı,
onun kalbimi kemirdiği gibi, içine yuvalanıp
ölümle tehdit ettiği.
Bundan doğuyor gözyaşları ve çileler,
sözler ve iç çekişler,
kendimi tükettiğim ve belki başkalarını.
Sen hüküm ver, beni ve onu bilen."

Hasmım sert suçlamalarla
başlıyor söze: "Ey soylu kadın, dinle öteki tarafı,
doğruyu söyleyecek olan her yönüyle,
bu nankörün ayrıldığı.
İlk çağında bu adam söz
satmaya adamıştı kendini (daha doğrusu yalan);
utanmış görünmüyor üstelik,
o beladan zevklerime geçip de
"yakınmaktan benden, çoğu zaman
onu saf ve temiz tutan (üzülüyor şimdi)
kendi kötülüğünü isteyen arzuya karşı
ve tatlı hayat içinde, sefillik adını verdiği:
yalnızca sayemde ünlendi biraz,
ben yükseltince anlığını
kendi başına asla çıkamayacağı yere.

"Biliyor o, büyük Atreusoğlu ve yüce Akhilleus'u
ve Hannibal'i, yurdunuza onca acımasız davranan,
ve bir başkasını –hepsinden daha parlak,
erdemi ve talihiyle–
her birini, yıldızlarının öngördüğü gibi,

bir kölenin bayağı sevgisine düşürdüm:
ve bu adam için bin
kusursuz, seçkin kadın arasından birini seçtim,
"benzeri hiç görülmeyecek olan ay altında,
Lucretia Roma'ya dönse bile;
ve öyle tatlı konuşma
verdim ki o güzele ve öyle yumuşak bir şarkı söyleyiş,
bayağı ya da yersiz düşünce
ayakta kalamazdı huzurunda.
Buydu aldatışlarım bu adam için,

"buydu pelin otu, buydu küçümsemeler ve öfke,
çok daha tatlı başka kadının her şeyinden!
İyi tohumdan kötü meyve
topluyorum, budur işte ödülü nanköre hizmet edenin.
Öyle taşıdım ki onu kanatlarımın altında,
konuşması hoşuna gidiyordu kadınların ve şövalyelerin;
ve öyle yükseğe çıkarttım ki onu,
parlak zekâlar arasında parıldıyor
"adı ve bazı yerlerde
derlemeler yapılıyor şiirlerinden;
şimdi belki boğuk sesiyle
mırıldanıp duracaktı mahkemelerde, avamdan biri!
Ben yüceltip tanıtıyorum onu
öğrendikleriyle okulumdan
ve o güzelden, dünyada benzersiz olan.

"Ve son olarak en büyük hizmetime gelince,
bin kötü eylemden geriye çektim onu,
çünkü bayağı şeylerden
hoşlanamazdı asla
(çekingen ve utangaç bir genç
eylemleri ve düşünceleriyle)
bağlısı olduktan sonra o güzelin, derin bir iz bırakan
yüreğinde ve onu kendine benzeten.
"Ne varsa onda olağandışı ya da soylu olan,
o güzelden almıştır ve yakındığı benden.

Gece hayaletleri hiç
bu kadar hatalı olmamıştır, onun bize karşı olduğu kadar;
bizi tanıdığından beri çünkü,
lütfunu kazandı Tanrı'nın ve insanların:
bundan yakınıp pişmanlık duyuyor bu kibirli adam!

"Bir de, en önemlisi bu,
kanatlar verdim ona uçması için
göklerde, arasında ölümlü şeylerin,
Yaradana merdiven olan, doğru hüküm verirse insan:
çünkü dikkatle baksaydı umudunda
hangi erdemlerin olduğuna ve kaç tane,
bir şeyden ötekine
yükselebilirdi Birinci Neden'e
"ve söyledi bunu çeşitli kereler dizelerinde.
Şimdi unutmuş beni o kadınla birlikte,
destek olarak verdiğim
zayıf yaşamı için." Bunun üzerine haykırıp
gözümde yaşlarla, diyorum ki:
"Evet, verdi o güzeli bana, ama hemen geri aldı benden!"
Karşılık veriyor: "Ben değil, onu Kendisi için isteyen."

Sonunda, ikimiz de dönüp adalet makamına,
ben titreyerek, o yüksek ve acımasız sesle,
her birimiz bağlıyor sözünü kendi adına:
"Soylu Kadın, hükmünü bekliyorum."
O zaman, gülümseyerek o, diyor ki:
"Memnunum dinlediğime iddialarınızı,
ama daha çok zaman gerek böyle büyük davaya."

361
Dicemi spesso il mio fidato speglio

Der ki sık sık bana sadık aynam,
yorgun ruhum ve değişen tenim
ve azalan çevikliğim ve gücüm:
"Gizleme kendinden artık, yaşlısın sen;

"Doğa'ya uymak her şeyde en iyisi,
çünkü ona direnecek gücü zaman alır bizden."
Sonra hemen, suyun söndürmesi gibi ateşi,
uyanıp uzun ve kaygılı uykudan,

görürüm uçup gittiğini ömrümüzün
ve bir kezden çok var olamayacağını insanın;
ve yüreğimin ortasında bir söz duyarım

o güzelden, şimdi güzel bağından kurtulan,
ama yaşarken öyle benzersizmiş ki dünyada,
her kadını, yanılmıyorsam, yoksun bırakmış ünden.

362
Volo con l'ali de' pensieri al Cielo

Öyle sık uçarım ki Göğe düşüncenin
kanatlarıyla, onlardan biriymişim gibi
gelir bana, orada hazinesine kavuşan,
bırakıp yeryüzünde yırtılmış tülü.

Bazen kalbim titrer tatlı bir ürpertiyle,
duyup şöyle dediğini bana, beni solduranın:
"Dostum, şimdi seni seviyor, onurlandırıyorum,
değişmiş çünkü huyların ve saçın."

Rabbine götürür beni; o zaman eğilirim,
tevazuyla yakararak Tanrı'ya razı olması için
orada kalıp ikisinin yüzünü görmeme. 11

Karşılık verir: "Yazgın kesin senin,
yirmi ya da otuz yıllık gecikme
çok gibi gelecek sana, çok olmayacak oysa." 14

363

Morte à spento quel sol ch' abagliar suolmi

Ölüm söndürdü o güneşi, gözümü kamaştıran,
ve karanlıkta sağlam ve kusursuz gözlerim;
toprak olmuş o, ürperti ve sıcaklığımı aldığım;
solmuş defnelerim, şimdi birer meşe ve karaağaç, 4

esenliğimi görsem de onlarda, hâlâ elemliyim.
Kimse yok hem korkulu, hem cesur kılacak
düşüncelerimi, ne dondurup kavuracak onları,
ne ümitle doldurup, kederle taşıracak. 8

Kurtulunca elinden beni yaralayıp iyileştirenin
ve eskiden bana öyle uzun eziyet edenin,
buruk ve tatlı özgürlük içinde buluyorum kendimi; 11

ve Rabbe, taptığım ve şükrettiğim,
kaşıyla gökleri yönetip ayakta tutan,
dönüyorum hayata doymuş, yaşamaktan yorgun. 14

364
Tennemi Amor anni ventuno ardendo

Aşk tuttu beni yirmi bir yıl, mutlu
yanarken ateşte ve elemde içim ümitle dolu;
çünkü kadınım ve onunla birlikte yüreğim
Cennet'e yükseldi, on yıl daha ağlayarak.

Artık yorgunum ve suçluyorum hayatımı
bunca hata yüzünden, erdem tohumunu
neredeyse tüketen; ve ömrümün kalanını,
yüce Tanrım, sana teslim ediyorum bağlılıkla,

pişmanım ve üzgün böyle geçen yıllarımdan:
daha iyi geçirmek gerekiyordu onları,
barışı arayarak ve kaçarak dertlerden.

Rabbim, beni bu hapse kapatan:
çıkar beni buradan, kurtar sonsuz cezadan,
görüyorum çünkü hatamı ve mazeret aramıyorum ona.

365
I' vo piangendo i miei passati tempi

Ağlıyorum geçmiş zamanlarıma,
ölümlü şeyi sevmeye adadığım,
yükseğe uçmaksızın, kanatlarım varken
belki bayağı örnek kılmayacak olan beni.

Sen, gören değersiz ve kötü acılarımı,
Göklerin Kralı, görünmeyen, ölümsüz:
yardım et yoldan çıkmış ve zayıf ruha
ve onun eksiğini kayranla donat,

öyle ki, savaş ve fırtınada yaşamış olsam da,
barış içinde öleyim ve limanda; ve kalışım
boşa idiyse, hiç değilse gidişim erdemli olsun.

Kalan kısa ömrümde
ve ölümümde lütfet hazır olsun elin:
iyi bilirsin ki umudum yok başkasından.

366

Vergine bella, che di sol vestita

Güzel Erden, giysisi güneş,
tacı yıldızlar, öyle hoşuna gittin ki
yüce Güneş'in, sende gizledi ışığını:
aşk beni itiyor senden söz etmeye,
ama bilemiyorum nasıl başlasam, senin yardımın
olmadan ve O'nun, sevgiyle içine yerleşen.
Sesleniyorum hep karşılık verene
ona inançla seslenene.
Erden, aşırı sefilliği
insanca şeylerin bir kez döndürdüyse
seni merhamete, duama eğil;
yardım et savaşıma,
toprak olsam da ben ve sen Cennet'in ecesi.

Bilge Erden, kutlu ve bilge
kızlardan biri,
hatta birincisi ve en aydınlık kandillisi,
ey sağlam kalkanı elemli insanların,
vuruşlarına karşı Ölüm ve Talih'in
yalnızca kurtulmayıp onunla, utku kazanan,
ey serinleticisi kör ateşin, alev alev yanan
burada budala ölümlülerin arasında:
Erden, çevir gözlerini,
üzülerek gören acımasız yaraları

sevgili Oğlunun tatlı bedenindeki,
tehlikeli halime,
çaresiz, yardımın için sana gelen.

Lekesiz Erden, her yanıyla kusursuz,
çocuğunun soylu kızı ve annesi,
bu hayatı aydınlatıp, ötekini süsleyen:
sayende Oğlun ve en yüce Babanın Oğlu
(ey ışıltılı, soylu penceresi Cennet'in)
kurtarmaya geldi bizi son günlerde,
ve dünyadaki bütün canlılar arasından
yalnız sen seçildin.
Kutlu Erden,
Havva'nın gözyaşını neşeye döndüren:
layık kıl beni, kılabilirsin çünkü, O'nun kayrasına,
ey sonsuz Kutlu,
çoktan yukarıdaki krallıkta taç giymiş olan.

Kutsal Erden, her kayrayla dolu,
gerçek ve en yüce tevazuyla
çıktın dualarımı işittiğin Cennet'e:
sen doğurdun merhamet Pınarını
ve adalet Güneşini, aydınlatan
karanlık ve sık hatalarla dolu dünyayı.
Üç tatlı adı bir araya getirdin kendinde:
anne, kız ve gelin,
ey utkulu Erden,
Ecesi Kralın, bağlarımızı çözüp
dünyayı özgür ve mutlu kılan,
kutsal yaraları adına sana dua ettiğim,
ey gerçek kaynağı saadetin.

Erden, benzersiz dünyada, eşsiz,
Cennet'i güzelliklerine âşık eden,
kimsenin aşamadığı, yaklaşamadığı:
kutsal düşünceler, merhametli ve erden eylemler
kutsal ve canlı bir tapınak kurdu

bereketli erdenliğinde gerçek Tanrı için.
Sayende neşeli olabilir hayatım,
eğer dualarınla, ey Meryem,
tatlı ve merhametli Erden,
kayra fışkırırsa günahın fışkırdığı yerde.
Zihnimin dizleriyle çökmüş,
yakarıyorum rehberim olman için
ve ulaştırman için eğri yolumu iyi sona.

Aydınlık Erden, sonsuza dek aynı kalan,
bu fırtınalı denizin yıldızı,
her inançlı dümencinin güvenli kılavuzu:
bak nasıl korkunç fırtınadayım,
yalnızım, dümensiz
ve çok yakınım son haykırışlara.
Ama gene de sana güveniyor ruhum,
günahkâr olsa bile, inkâr etmiyorum,
Erden, ama yakarıyorum sana
düşmanın gülmesin uğradığım kayba.
Hatırla, günahımız nedeniyle büründü
Tanrı, bizi kurtarmak için,
insan bedenine erden barınağında.

Erden, ne çok gözyaşı saçtım çoktan,
ne çok övgüler ve dualar boş yere,
kendi elemim ve ağır kaybım için!
Arno kıyısında doğduğumdan beri,
kâh bu yanı, kâh o yanı arayarak,
dertten başka şey olmadı hayatım;
ölümlü güzellik, eylemler ve sözler,
hepsi birer yük oldu ruhuma.
Kutsal ve hayat veren Erden,
gecikme, çünkü son yıldayım belki;
günlerim, oktan daha hızlı,
sefillikler ve günah arasında
geçip gitti ve yalnızca Ölüm bekliyor beni.

Erden, şimdi toprak oldu o ve elem veriyor
yüreğime: yaşarken hep ağlatırdı yüreğimi
ve bin derdimden birini bile bilmezdi;
bilseydi bile, olanlar
olacaktı gene, çünkü başka her arzusu
ölüm olurdu bana, ve onursuzluk ona. 97
Şimdi sen, Cennet'in Ecesi, sen Tanrı Anamız
(mümkünse ve uygunsa bunu söylemek),
yüce kavrayışlı Erden:
sen görürsün her şeyi ve başkasının yapamadığı
bir hiçtir senin büyük gücün için:
son ver elemime,
sana onur, bana kurtuluş olur bu. 104

Her umudumu bağladığım Erden,
bana yardım edebilir ve etmeyi istersin diye en gerekli ânımda:
bırakma beni son geçitte,
beni değil, beni yaratmaya değer bulanı düşün;
değerim değil, O'nun bendeki yüce sureti
sakınmaya sevketsin seni böyle bayağı birisini. 110
Medusa ve yanılgım bir kayaya döndürdü beni,
yararsız yaşlar akıtan.
Erden, sen kutsal
ve tövbekâr yaşlarla doldur bitkin yüreğimi,
hiç değilse son ağlayışım inançlı olsun
ve yeryüzü çamurundan arınmış,
ilk andım gibi çılgınlığımdan önce. 117

Şefkatli Erden ve düşmanı gururun:
ortak kökenimizdeki sevgi teşvik etsin seni
kederli ve kibirsiz bir yüreğe acımaya;
çünkü bir parça düşkün toprağı
sevmeye alışmışken böyle olağanüstü inançla,
nasıl seveceğim seni, soylu şey? 123
Sefil ve bayağı halimden
yükselirsem ellerinle,
Erden, kutsayıp arındırırım

senin adına düşünceleri ve yeteneği ve üslubu,
dili ve yüreği, gözyaşlarım ve iç çekişlerimi.
Daha iyi geçide götür beni
ve kabul et değişen arzularımı.

Yaklaşıyor gün, çok uzak olamaz,
öyle koşup uçuyor zaman,
benzersiz ve yalnız Erden;
ve kâh vicdan, kâh ölüm deliyor kalbimi:
teslim et beni Oğluna, gerçek
insan ve hak Tanrı'ya,
O alsın son nefesimi huzur içinde.

NOTLAR

1

1. *dağınık dizelerde:* Uzun bir süreye yayılan ve bu kitapta derlenip bir araya getirilen şiirler. *Rime sparse* ("dağınık dizeler"), Petrarca'nın derlemeye verdiği Latince *Rerum vulgarium fragmenta*'nın İtalyanca karşılığıdır.

5. *değişken üslup:* Derlemedeki şiirlerde çeşitlilik gösteren ve çoğu zaman birbiriyle çelişen ruh halleri.

2

7. *öldürücü darbe:* Sevilen kadının bakışı.

8. *her okun köreldiği yere:* Kalbinin o âna kadarki katılığı yüzünden (yere = kalbe).

12. *dağa:* Dağ geleneksel olarak aklı gösterir.

3

1. *Solduğu gündü güneş ışınlarının:* İsa'nın çarmıha gerildiği günün yıldönümü: 6 Nisan 1327. Petrarca, 211 nolu şiirde Laura'yı bu tarihte gördüğünü belirtir.

   Matta, Markos ve Luka İncillerine göre, İsa ölürken "öğleyin on ikiden üçe kadar bütün ülkenin üzerine karanlık çöktü."

2. *onu:* Güneşi.

5. *Zamanı değildi bence:* Büyük Çile'nin (İsa'nın "ölümü"nün) yıldönümü olduğu için inançlı Hıristiyanlar yastadır.

8. *ortak acı:* Bütün Hıristiyanların İsa'nın Çarmıha Gerilmesi'nden duydukları üzüntü.

13. *beni o halde:* "kendimden emin" ve "korkusuz" (7. dize); "bütünüyle zırhsız" (9. dize).

14. *hele size –zırhlı–:* Ve Aşk'ın saldırılarına karşı koyabilen size.

4

1-12. *Sonsuz... bize:* Sone boyunca Tanrı ve insan nitelikleriyle İsa'dan söz edilmektedir.

4. *ve daha ılımlı Jüpiter'i Mars'tan:* Tanrı Jüpiter'in olumlu etkisini Mars'ın olumsuz etkisinden üstün kılmıştır.

5-6. *yeryüzüne gelip aydınlatmaya... sayfaları:* İsa insan bedenine bürünüp yeryüzüne gelerek Eski Ahit'te öngörülen hakikatleri aydınlatmıştır.

7. *ağlardan alan Yuhanna ve Petrus'u:* İsa aralarında Yuhanna ve Petrus'un da bulunduğu on iki havarisini yoksul balıkçılardan seçmiştir.

9-11. *doğduğunda... her zaman:* İsa, doğum yeri olarak Roma yerine Yahuda'yı seçmekle alçakgönüllülük göstermiştir.

12. *küçük köyden:* Laura'nın doğduğu yer bilinmemekle birlikte, öteki şiirlerden bu yerin Vaucluse ile Avignon arasında uzanan ovada, alçak bir tepe üzerinde olduğu anlaşılmaktadır.

bir güneş verdi bize: Bu dize, Laura'nın dünyaya gelişiyle İsa'nın Beytlehem'de doğuşu arasında koşutluk kurar.

5

Bu şiirin İtalyanca aslı (bkz. giriş yazısı) sözel olarak Laura adının Fransızca biçimi Laurette'in Latinceleştirilmiş hali Laureta'nın heceleri üzerine kurulmuştur; bu sözel yapıyı Türkçe çeviride korumak olanaksızdır.

6. *yüce girişim:* Laura'yı övme ve ona saygı gösterme uğraşı.

8. *başka omuzların yükü:* Şiir geleneğine ve şiir tanrısı Apollon'a saygılı bir gönderme.

13. *hep yeşil kalan dallarından:* Dört mevsim yeşilliğini koruyan defneye ve Apollon-Daphne mitine gönderme. Apollon, Daphne'ye âşık olur ve peşini bırakmaz. Tesalya nehir tanrısı Peneus, kızı Daphne'nin yardım istemesi üzerine, tam Apollon yakaladığı anda kızını defneye dönüştürür. Apollon defneyi kendi ağacı kabul edip yapraklarından bir taç giyer. Defnenin yıldırımdan etkilenmediği düşünülüyor ve Latince adı *laurus*'un *laudare* (övmek) fiilinden geldiği sanılıyordu. Petrarca defneyi hem şairlerin, hem utkulu imparatorların tacı olarak görmüştür.

6

2. *kaçmaya başlayan:* Daphne gibi Laura da şair-âşığın aşk dolu bakışından kaçar.

4. *ağır koşuşum:* Aklın denetimine uyan irade daha sağlam yoldan gitmeye çalışır.

10. *onun:* Çılgın arzunun.

13-14. *ham meyve... yerde:* Karşılıksız aşk yaraları hep taze tutar.

7

5-6. *öyle sönmüş ki her iyi ışığı... semanın:* Göklerin insan doğasını iyiye doğru yönlendirme gücü tükenmiş.

8. *Helikon'dan pınar akıtmak:* Şiiri yenilemek. Bu yenilik, Helikon dağının eteğindeki Hippokrene'den –esin perileri Musalara adanmış bir pınar– gelecektir.

9. *defneyi ya da mersini:* Defne Apollon'un; mersin ise Mercurius ile Venüs'ün kutsal ağacıdır.

10. *Felsefe:* Pallas Minerva, en üst düzey şiirin kılavuzu; genel olarak bilim ve edebiyat sevgisi.

12. *öteki yolda:* Yararlı çalışmalar yolunda.

8

Anlaşıldığı kadarıyla bu şiir tuzakla yakalanmış küçük hayvanlardan oluşan bir armağanla birlikte bir dosta gönderilmiştir. Petrarca sonede bu hayvanları konuşturur.

1. *Eteğinde o tepelerin:* Laura'nın doğduğu yöre; 4 nolu şiirin 12. dizesinde sözü edilen küçük köy.

güzel giysisini: Bedenin ruhun giysisi olması anlamında.

3. *bizi sana göndereni:* Ağlayan ve uykusuz şair-avcıyı.

12-14. *intikam... zincirle:* Hayvanlar, avcının bir başkasına (ilk dörtlükte sözü edilen güzel) av olduğunu söylemektedirler.

9

Bu şiir, armağan mantarlarla (ve büyük bir olasılıkla bir grup şiirle) birlikte gönderilmiş olsa gerektir.

1. *Saatleri... için:* Güneş, Nisan ayının ortasından Mayıs ayının ortasına kadar Boğa burcundadır.

10

Romalı güçlü Colonna ailesinin başı Stefano Colonna'ya seslenen bu şiir, büyük bir olasılıkla Petrarca'nın Stefano'nun oğlu ve Lombez Piskoposu Giacomo'nun evinde konuk olduğu 1330 yılı yazında yazılmıştır. Colonna İtalyancada "sütun" anlamına gelir.

16

10. *benzerini:* Veronica; çarmıhını Golgota'ya taşırken Hazreti İsa'yı gören Azize Veronica'nın ona terini silmesi için verdiği ve adını azizeden alan mendil. İsa'nın yüz biçiminin işli olduğu bu mendil San Pietro Bazilikası'nda korunmaktadır.

22

26. *aşk ormanına:* Aşk ormanı, Vergilius'un ölüler dünyası betimlemesinde (*Aeneis* VI) aşk uğruna ölenlerin dolaştıkları karanlık ormandır.

34. *dönüşmese yeşil ağaca:* Daphne'nin defne ağacına dönüştüğü gibi.

23

48. *daha mağrur bir nehrin:* Rhône ya da Provence'taki Durance.

51. *ak tüylere:* Cygnus mitine gönderme. Phaethon, güneş tanrısı babasını ikna ederek onun arabasına biner; arabaya hâkim olamayıp dizginleri bırakınca, İupiter öfkelenerek genç sürücüyü yıldırımla çarpar; Po nehrinin yakınlarına düşen Phaethon için su perileri nehrin kıyısında bir mezar yaparlar. Phaethon'un arkadaşı ve akrabası Cygnus üzüntüsünden kuğuya dönüşür (Ovidius, *Metamorphoses* 1.747-2.380).

80. *taş:* Battos mitine gönderme. Battos, Mercurius'un Apollon'un sığırlarını çaldığını görür ve bir armağan karşılığında ona bu olayı kimseye anlatmayacağına söz verir. Daha sonra Mercurius kılık değiştirerek Battos'un karşısına çıkar ve daha büyük bir armağan vaat eder; Battos olanları açıklayınca da onu taşa dönüştürür (Ovidius, *Metamorphoses* 2.676-707).

117. *pınar:* Byblis mitine gönderme. Erkek kardeşine âşık olan Byblis bir mektupla ona aşkını itiraf eder; kardeşi öfkeyle ve tiksintiyle bu aşkı reddedip yurdundan kaçar. Bunun üzerine Byblis yollara düşer, hiçbir yerde rahat bulamaz, sonunda kendini bir kayadan aşağıya atar, ama su perileri acıyarak bir pınara çevirirler onu (Ovidius, *Metamorphoses* 9.454-665).

138-39. *çakmaktaşına... ses:* Ekho mitine gönderme. Ekho, İuno'yu lafa tutup İupiter'in bir su perisiyle sevişiğini görmesini önler; bunun üzerine

İuno onu cezalandırır: Ekho artık konuşamayacak, başkalarının söylediklerini yineleyecektir. Ormandaki bir pınarda gördüğü kendi görüntüsüne âşık olan Narkissos'un reddettiği Ekho tükenip gider ve sonunda bedensiz bir sese, bedeni de bir kayaya dönüşür (Ovidius, *Metamorphoses* 3.359-398).

158. *geyik:* Aktaion mitine gönderme. Avcı Aktaion bir gün öğle sıcağında ormanda dinlenecek gölgelik bir yer ararken tanrıça Diana'yı ve su perilerini bir ırmakta çıplak yüzerlerken görür. Tanrıça, buna çok öfkelenerek yüzüne su sıçratır ve onu bir geyiğe dönüştürür. Aktaion kaçar, yeni haliyle efendilerini tanıyamayan köpekleri onu kovalayıp parçalarlar (Ovidius, *Metamorphoses* 3.138-252).

161. *altın bulut:* İupiter'in âşık olduğu Danae'ı babası bir kuleye kapatır, ama İupiter bir altın yağmuru şeklinde ona ulaşır.

164. *alev:* Gerçek haliyle görmek için yalvardığı âşığı İupiter yıldırımlarla kendisini gösterince yanan Semele.

165. *kuş:* İupiter, kartal kılığına girerek Ganymedes'i Olympos'a kaçırır.

24

Bu şiir, Andrea Stramazzo da Perugia'nın Petrarca'nın şairliğini öven bir sonesine yanıt olarak yazılmıştır.

1. *seçkin dal:* Defne.

5. *bu tanrıçalarınıza:* Esin perileri Musalar.

8. *bulucusundan ilk zeytin ağaçlarının:* Musaların dostu, bilgelik tanrıçası Minerva.

25

Bu şiirin kime gönderildiği bilinmemektedir.

26

Bu şiirin kime gönderildiği bilinmemektedir.

27

Bu şiirin kime gönderildiği bilinmemektedir.

1. *Vârisi Charles'ın:* Fransa Kralı V. Charles'ın vârisi VI. Philippe. Philippe 1334 yılında Müslümanlara karşı haçlı seferi ilan etmiştir.

4. *Babil:* Müslüman gücünün merkezi olarak görülen Bağdat ya da Kahire.

5. *vekili İsa'nın:* 1334-1342 yılları arasında papa olan XII. Benedictus; 1310 yılında Avignon'a taşınmış olan papalığı Roma'ya geri getirmesi beklenmiştir.

9. *kuzunuz:* Tam olarak kimi ya da neyi gösterdiği bilinmeyen bu niteleme için çeşitli açıklamalar önerilmiştir: İtalyanlar arasında barışı sağlayabilecek güç (Colonna ailesi?); Floransa; Agnese; Giovanni ve Giacomo Colonna'nın kız kardeşi, vb.

10. *kurtları:* Roma Kilisesi'ne düşman güçler.

13. *güveyi:* Papa.

28

Kime gönderildiği bilinmeyen bu *canzone*, bir önceki şiirde sözü edilen haçlı seferi vesilesiyle yazılmıştır.

10. *batı yelinin:* VI. Philippe'in haçlı seferini ilan edişi; gönderme, kaynağını Paris'in Roma'nın batısında olmasından almaktadır.

33. *En Hıristiyan:* Fransa kralını gösteren bir niteleme.

55. *tanrılara inanan:* Müslümanlar. Ortaçağ Hıristiyanları Müslümanların çoktanrılı bir inanca bağlı olduklarını düşünüyorlardı.

60. *vuruşlarını rüzgâra teslim eden:* Okçuluklarıyla ünlü Türkler.

68. *Orpheus'la Amphion'u:* Mit kahramanı Orpheus, müziğiyle ağaçları, Amphion ise kayaları yerinden oynatmıştır.

79. *Mars'ın oğlunun:* Roma'nın efsanevi kurucusu Romulus.

91. *Kserkses'in:* Pers kralı I. Kserkses. Gemilerden kurulu bir köprüyle Hellespontos'u (Çanakkale Boğazı) aşarak Yunanistan'ı işgal etmiş, ancak Salamis Deniz Çarpışması'nda (İÖ 480) ve çeşitli kara savaşlarında yenilgiye uğramıştır.

100. *Marathon:* Pers kralı I. Dareios'un (Kserkses'in babası) Yunanlar tarafından bozguna uğratıldığı savaş (İÖ 490).

ölümcül boğaz: Sparta kralı Leonidas'ın ("Aslan") Kserkses'e karşı savunduğu Thermopylai dağ geçidi.

29

23. *karayla beyaza:* Laura'nın gözleri.

37. *benim gibi zorlanan biri:* Aeneas'ın kendisini terk etmesi üzerine onun kılıcıyla intihar eden Dido.

48-49. *yıldırım... rüzgâr:* Alegorik olarak, tutku.

31

Bu sone, Laura'nın bir hastalığı sırasında yazılmıştır.

5. *üçüncü ışıkla Mars arasında:* Ortaçağ'ın evren anlayışına göre, Venüs'ün bulunduğu üçüncü küre ("üçüncü ışık") ile Mars'ın bulunduğu beşinci küre arasındaki güneş küresi.

9. *dördüncü yuvanın altında:* Güneşten aşağıda; dolayısıyla, Ay, Merkür ya da Venüs küresinde.

13. *daha yükseğe:* Jüpiter'in bulunduğu altıncı, Satürn'ün bulunduğu yedinci ya da sabit yıldızların bulunduğu sekizinci küreye.

33

1. *aşk yıldızı:* Venüs gezegeni.

2-3. *ve diğeri... kıskandıran:* Jupiter'in Kallisto'ya olan aşkını kıskanan Juno onu ve oğlu Arkas'ı ayıya dönüştürmüş; Jupiter de onları takımyıldız (Büyük Ayı ve Küçük Ayı) yapmıştır.

34

1-2. *Apollon... Tesalya dalgaları:* Apollon-Daphne miti konusunda 5 nolu şiirin 13. dizesine ilişkin nota bakınız.

38

Bu şiir, Roma'nın seçkin soylularından Orso dell'Anguillara'ya seslenmektedir.

39

Kime seslendiği bilinmemekle birlikte, bu şiir Avignon'da yaşayan birisine yazılmış olmalıdır.

40

Bu şiir, Roma'da yaşayan birisine yazılmıştır.

2. *yeni kumaşı:* Petrarca, yazmaya başladığı yeni bir eserinden söz etmektedir.

11. *aziz pederimde:* Sözü edilen kişi için çeşitli adlar öne sürülmüştür: Aziz Augustinus, Livius, Cicero, Seneca.

41

1. *kendi yerinden:* Büyük bir olasılıkla, Laura'nın Avignon'daki evi.

o ağaç: 5 nolu şiirin 13. dizesine ilişkin nota bakınız.

4. *yaman okları:* Yıldırımları.

6. *Caesar'a Ianus'tan:* Temmuz ve Ocak ayları.

10. *Orion:* Geleneksel olarak fırtınalara yol açtığı düşünülen takımyıldız.

12. *Aiolos... Neptün ve Iuno'ya:* Rüzgâr tanrısı, deniz tanrısı ve hava tanrıçası.

42

Bir önceki şiirin devamı.

4. *kadim Sicilyalı demirci:* Vulcanus.

5. *Iupiter'in... silahları:* Yıldırımlar.

6. *Etna'da:* Vulcanus'un ocağının Sicilya'daki bu yanardağda bulunduğu varsayılır.

7. *kız kardeşi:* Mitolojide toprakla özdeşleştirilen Latona.

43

1. *Oğlu Latona'nın:* Apollon.

44

1-3. *öylesine... ağladı:* Iulius Caesar. Damadı ve karşıtı Pompeius'u Pharsalia'da bozguna uğratan Caesar'ın, Ptolemaios'un adamları tarafından zalimce öldürülen Pompeius'un başı kendisine getirildiğinde ağladığı söylenir (Lucan'a göre yapmacık bir tutumla, başkalarına göre içtenlikle).

5-7. *çoban... değiştirdi ifadesini:* İsyankâr oğlu Abşalom için gözyaşı döken Hazreti Davud (II. Samuel 18:33). Davud, Saul'u öldürdüğünü söyleyen kişiyi öldürüp, Saul'un öldürüldüğü Gilboa Dağı'nı lanetlemiş, bunun üzerine dağ bereketini yitirmiştir (II. Samuel 1:21).

45

1. *hasmım:* Laura'nın aynası.

12. *Nergis'i:* Narkissos, Ekho'nun sevgisini reddedince tanrıların gazabına uğrar; ırmağın suyuna yansıyan kendi görüntüsüne âşık olur ve sonunda ölür. Öldüğü yerde biten çiçek, onun adından ötürü nergis diye anılır.

51

3. *Tesalya:* 5 nolu şiirin 13. dizesine ilişkin nota bakınız.

13. *yorgun ihtiyarı:* Atlas. Perseus, Medusa'nın başını gösterince Atlas dağa dönüşmüştür (Ovidius, *Metamorphoses* 4.631-662).

52

1. *Âşığına:* Aktaion; 23 nolu şiirin 159. dizesine ilişkin nota bakınız.

53

Bu şiir Cola di Rienzo'ya yazılmış olabilir. Petrarca, Rienzo'nun Roma Cumhuriyeti'ni yeniden kurma girişimini (1347) başlangıçta desteklemiştir.

37. *Scipio'lar:* Kartaca'nın bozguna uğratılmasında önemli bir rol üstlenen eski bir Romalı ailenin üyeleri.

Brutus: İÖ 509'da zorba Etrüsk kralı Tarquinius'u Roma'dan kovarak cumhuriyeti kurduğu öne sürülen Lucius Iunius Brutus.

40. *Fabricius:* Romalı komutan ve devlet adamı Gaius Fabricius Luscinus. Epeiros kralı Pyrrhos'a karşı zafer kazanmıştır (İÖ III. yüzyıl).

71. *aylar... yılanlar:* Roma'da Colonna ailesine karşı olan çeşitli Romalı aileler.

72. *Sütun'u:* Stefano Colonna.

99. *Tarpeia Dağı'nda:* Roma'da Tarpeia Kayası'nın bulunduğu Capitolium Tepesi.

58

Bu şiirin kime gönderildiği bilinmemektedir.

2. *biri üzerine:* Olasılıkla bir yastık.

4. *o zalimden:* Aşk.

5. *ötekiyle:* İkinci bir armağan, belki de bir kitap.

5-6. *sol koldaki yolu:* Sol, geleneksel olarak usdışı tutumun, nefsin yolu olarak görülür.

9. *üçüncüyle:* Belki de bir kupa ya da kadeh.

12. *Beni:* Bu şiiri.

13. *kayıkçısından Styks'in:* Ruhları öte dünyaya taşıyan Kharon. Şiir ölümsüz olmayı ummaktadır.

60

1. *soylu ağaç:* Defne ağacı.

62

8. *hasmım:* Şeytan.

66

33. *iki ırmağın:* Sorgue ile Durance.

67

1. *Tiren Denizi'nin sol yakasında:* Kuzey İtalya'nın batı sahili.

3. *soylu dalı:* Defne.

68

1. *şehrinizin:* Roma. Şiir büyük bir olasılıkla Petrarca'nın 1341 yılında şehri ziyareti sırasında yazılmıştır.

69

7. *üzerinde tuzlu suların:* Marsilya'dan Roma'ya giderken.

8. *Elba ve Giglio:* Toscana kıyısı açıklarındaki adalar.

12. *elçilerin:* Bu sözle ne kastedildiği açık değildir.

70

10. *"Doğru... olmam":* Birçok elyazmasında Provans şairi Arnaut Daniel'e atfedilen ve hiç kuşku yok ki Petrarca'nın da onun olduğunu düşündüğü bir *chanso*'nun ilk dizesi; şiir büyük bir olasılıkla Guillem de Saint-Gregori tarafından yazılmıştır.

20. *"Konuşmak... bana":* XIII. yüzyıl İtalyan şairi Guido Cavalcanti'nin ünlü *canzone*'si *Donna me prega*'nın ilk dizesi.

30. *"Öyle... sözlerimde":* Dante'nin "Taş Şiirleri" adı verilen şiirlerinden birinin ilk dizesi.

40. *"Güzel... bakışı":* Cino da Pistoia'nın (1270-1336) bir *canzone*'sinin ilk dizesi.

50. *"Tatlı... çağın":* Petrarca'nın *canzone*'sinin (23 nolu şiir) ilk dizesi.

77

1. *Polykleitos:* Yunan heykelcisi (İÖ V. yüzyıl).

5. *Simone'm:* Yaşamının son yıllarında Avignon'da yaşayan Sienalı ressam Simone Martini (1284-1344). Şiirde sözü edilen Laura portresinin (günümüze ulaşmamıştır) yanı sıra Petrarca'nın Vergilius'un eserlerini içeren elyazmasının ilk sayfasını resimlemiştir.

78

12. *Pygmalion:* Mitolojide, kendi yaptığı fildişinden kadın heykeline âşık olan heykelci. Pygmalion heykeli canlandırması için Venüs'e yakarmış, tanrıça da bu dileği yerine getirmiştir (Ovidius, *Metamorphoses* 10.243-297).

81

4. *düşmanımın:* Şeytanın.

5. *büyük bir dost:* İsa.

10. *"Ey siz, yorgunlar":* Matta İncili 11:28'e gönderme: "Ey bütün yorgunlar ve yükleri ağır olanlar, bana gelin, ve ben size rahat veririm."

işte yol: Yuhanna İncili 14:6'ya gönderme: "Yol ve hakikat ve hayat benim."

13. *güvercin gibi:* Mezmurlar 55:6'ya gönderme: "Keşke güvercin gibi kanatlarım olsaydı! Uçardım ve rahat ederdim."

85

3. *o tatlı yeri:* Vaucluse.

88

6. *iki yanımdan biri:* Sol yan (usdışılığın ve nefsin alanı).

90

Bu şiirde, Vergilius'un *Aeneis*'indeki Venüs betimlemesi (Birinci Bölüm, 314-320, 327-328 ve 402-405. dizeler) temel alınmış ve 1. ve 9-11. dizelerde o betimlemeye koşut imgelere yer verilmiştir.

91

Bu şiir, kesin olmamakla birlikte, büyük bir olasılıkla Petrarca'nın kardeşi Gherardo'ya gönderilmiştir.

92

Bu şiir, şair Cino da Pistoia'nın (1270-1336) ölümü üzerine yazılmıştır.

98

Bu şiir Roma'nın önde gelen soylularından Orso dell'Anguillara'ya seslenmektedir. Şiirden anlaşıldığı üzere, Orso (belki de bir hastalık nedeniyle) şövalyeler arası bir gösteriye katılamamıştır.

100

1. *bir güneşin:* Laura. İkinci dizede sözü edilen "öteki" güneş ise gerçek güneştir.

101

2. *kimseyi bağışlamayan:* Ölüm.

102

1. *Caesar:* 44 nolu şiirin 1-3. dizelerine ilişkin nota bakınız.

5. *Hannibal:* Kartacalı komutan; İkinci Pön Savaşı'nda (İÖ 202) Romalıların zafer kazandıkları haberi karşısında Kartaca senatörleri ağlarken onun güldüğü söylenir.

103

Bu şiir, Genç Stefano Colonna'ya seslenmektedir. Stefano, 22 Mayıs 1333'te hasım Orsini ailesinden iki kişinin saldırısına uğramış, ikisini de öldürmüştür.

1-2. *Hannibal... talihini:* Hannibal, İkinci Pön Savaşı'nda, özellikle Cannae çarpışmasından sonra (İÖ 216) Romalılar karşısında elde ettiği zaferlerden yararlanmasını bilememiştir.

5. *Dişi ayı:* Orsini ailesi (İtalyancada *orso* "ayı" anlamına gelir).

104

Bu şiir, Rimini lordu Pandolfo Malatesta'ya seslenmektedir.

9-10. *Marcellus'un, Paulus ya da Africanus'un:* İkinci Pön Savaşı'nda Roma adına savaşan komutanlar; Africanus, P. Cornelius Scipio'dur.

13. *çalışmamız:* Şiir ya da genel olarak edebiyat.

105

Birçok atasözünün, kaynağı belirlenemeyen anıştırmanın ve eksiltmeli anlatımın kullanıldığı bu şiirin anlamı bilinçli olarak kapalı tutulmuştur.

20. *Phaethon:* 23 nolu şiirin 51. dizesine ilişkin nota bakınız.

75. *bu kılıkta:* Beden.

108

Bu şiir, Petrarca'nın 1337'den 1353'e kadar dönem dönem yaşadığı Vaucluse manzarasına seslenir.

13. *Sennuccio'ya:* Floransalı şair Sennuccio del Bene (1275?-1349).

109

3. *o yere:* Vauclusc.

110

1. *bildik yere:* Vaucluse.

113

1. *buraya:* Vaucluse.

3. *fırtına ve rüzgârdan:* Bu sözün, genel olarak Avignon'daki papalığa özgü yozlaşmayı gösterdiği düşünülmektedir; bir sonraki şiire bakınız.

10. *doğduğu yeri:* 4 nolu şiirin 12. dizesine ilişkin nota bakınız.

114

1. *Kötü Babil'den:* Avignon.

5. *Burada:* Vaucluse.

12. *iki kişiyi:* İlki Laura; öteki ise gut rahatsızlığı olan Kardinal Giovanni Colonna olabilir.

116

9. *vadiye:* Vaucluse.

117

1-4. *bu... kaya... Roma'ya yüzünü:* Vaucluse'ü (batı, Avignon yönünde) kapayan kaya, güneye (Roma'ya) dönse, Laura'ya giden yol açılırdı.

119

1. *bir kadın... güneşten:* Şan.

64. *kadına:* Erdem'e.

103. *yeşil defneden bir taç:* Büyük bir olasılıkla, Petrarca'nın Roma'da Capitolium Tepesi'nde 1341 yılının Paskalya Pazarı'nda (8 Nisan) başşairlik tacını giymesine gönderme.

108. *bir başka ulak:* Anlamı daha açık bir başka şiir.

120

Bu şiir, Petrarca'nın öldüğüne dair söylentilerin çıkması üzerine 1343 yılında üzüntüsünü dile getiren bir *canzone* yazmış olan Antonio da Ferrara'ya seslenmektedir.

7. *beklediğimin:* Ölüm.

121

Petrarca'nın şiir derlemesinin ilk halinde yer alan bir *ballata,* daha sonraki gözden geçirme sırasında derlemeden çıkarılıp yerine bu *madrigal* koyulmuştur.

122

8. *ağır tülün:* Bedenin.

124

4. *öteki kıyıdakileri:* Öte dünyadakileri.

125

3. *uygun bir renge:* Uygun şiir üslubuna.

49. *yeşil kıyı:* Kaynağını Vaucluse pınarından alan Sorgue nehrinin kıyısı.

126

1. *sular:* Sorgue nehrinin suları.

66. *dilediğin... kavuşsan:* Bu sözler şiire seslenmektedir.

128

Bu şiir İtalya'nın savaş halindeki yöre beylerine seslenir. Petrarca'nın en önemli siyasi şiiri ve barış için tutkulu bir yakarış niteliğindeki bu *canzone* 1344-1345'te Parma kuşatması sırasında yazılmış olmalıdır; kalabalık bir toplulukla şehirden ayrılan Petrarca tutsak düşmekten güçlükle kurtulabilmişti.

5-6. *Tiber ve Arno'nun ve Po'nun:* Petrarca olasılıkla şiiri Parma yakınlarındaki, Po kıyısındaki Selvapiana'da yazmıştır.

20. *yabancı kılıç:* Almanya'dan paralı asker tutulması yaygın bir uygulamaydı.

43-45. *yasasız halkın... onlarda:* Roma konsülü Marius'un Aquae Sextiae'da (Aix-en-Provence) İÖ 102 yılında bozguna uğrattığı, tahminlere göre iki yüz binini öldürüp doksan binini tutsak aldığı Kimberler ile Tötonlar. Şiirde sözü edilen nehir Arc nehridir.

71. *üçüncü saate:* Üçüncü dua saati; sabah saat dokuz suları.

103. *Bu vadiden:* Bu yaşamdan.

129

43. *Leda:* Klytaimnestra ve Helene'nin annesi; Leda iki kızını İupiter onunla kuğu biçiminde birleştikten sonra dünyaya getirmiştir.

68. *akan bir su:* Vaucluse'deki Sorgue ırmağı.

130

10. *Zeuksis'in:* Yunanlı ressam (İÖ V. yüzyıl).

Praksiteles'in... Phidias'ın: Polykleitos'la birlikte Eski Yunan'ın en ünlü heykelcileri; ilki İÖ IV., ikincisi İÖ V. yüzyılda yaşamıştır.

12. *Skythia:* Kuzeydoğu Asya'nın geleneksel adı.

Numidya: Kuzey Afrika'nın içleri.

14. *Haset:* Göndermenin niteliği belli değildir.

135

6-8. *bir kuş... yeniden doğar:* Beş yüzyılda bir öldüğü ve kendi küllerinden yeniden doğduğu söylenen efsanevi anka kuşu.

16-18. *bir taş... demiri:* Mıknatısa ilişkin bu masalsı betimlemenin kaynağı Plinius'un *Doğa Tarihi*'dir.

32. *vahşi bir hayvan:* Bufaloyu andıran ve bakışı insanı öldüren efsanevi katoblepa (bunun da kaynağı Plinius'tur).

47-51. *bir pınar... soğur:* Plinius'a ve başka kaynaklara göre bu pınar Afrika'dadır.

61-64. *bir başka pınar... olanı:* Plinius ve başka kaynaklar, Dodona Zeus Tapınağı'ndaki bu mucizevi pınardan söz eder.

78. *iki pınar:* Latin coğrafyacı Pomponius Mela (İS I. yüzyıl) bu pınarların Kanarya Adaları'nda olduğunu belirtir.

86. *bu pınardan:* Vaucluse pınarı.

88. *güneşle Boğa birleşince:* Jülyen takvimine göre, güneş 14 Nisan'da Boğa burcuna girer.

136

Bu şiir, Avignon'daki papalık sarayına seslenmektedir.

1. *saçlarına:* Papalık sarayı Babil fahişesiyle özdeşleştirilmektedir (Vahiy 17).

3. *ırmaktan... pelitlerden:* Geleneksel olarak Altın Çağ'ın yiyecek ve içeceği; burada ilk kilisenin yoksulluğunu nitelemektedir.

137

1. *Babil:* Avignon'daki papalık sarayı.

4. *Iupiter'le... Bakkhos'u:* İupiter adalet; Pallas (Athena) bilgelik; Venüs aşk; Bakkhos ise şarap tanrısıdır.

6. *yeni bir sultan:* Petrarca yoruma açık bu sözle papalığın Müslümanlarca ele geçirileceğini ve Müslüman halifenin papa olarak hüküm süreceğini kastediyor olabilir.

7. *tek bir merkez kuracak:* İmparatorluk ve papalığı tek bir merkezde bir araya getirecek.

138

Bu şiir, Avignon'daki papalık sarayına seslenmektedir.

13. *Constantinus:* Hıristiyanlığı kabul eden ilk Roma imparatoru (280-337). Ortaçağ'da Constantinus'un Konstantin'in Bağışı adlı belgeyle papalara bütün inanç ve ibadet konularında ruhani üstünlük tanıdığı, ayrıca Roma ve tüm Batı İmparatorluğu üzerinde dünyevi iktidar yetkisi verdiği düşünülüyordu; Lorenzo Valla XV. yüzyılda bu belgenin gerçek olmadığını kanıtlamıştır.

13-14. *Constantinus... barındıran:* Değişik şekillerde yorumlanan bu iki dizenin çevirisi bir tahmin niteliğindedir.

139

Bu şiir, İtalya'da, belki de Venedik ya da Napoli yakınlarında kalan dostlara seslenmektedir.

9. *sola:* Batıya, Provence'a doğru.

11. *Kudüs'e:* Mutluluğun kaynağı Vaadedilmiş Topraklar'a.

Mısır'a: Babil'in (Avignon) bulunduğu kölelik beldesine.

142

1. *güzel yaprakların:* Defne yaprakları.

34. *zaman:* Olasılıkla Büyük Perhiz.

39. *başka dallar:* Çarmıhınkiler (62 nolu şiire bakınız).

143

Bu şiir büyük bir olasılıkla bir aşk şairine gönderilmiş olmalıdır.

145

Bu şiir, Horatius'un "Integer vitae" (*Odlar* 1.22) şiirinin 17-24. dizelerinin açımlanması niteliğindedir.

146

10. *Thule:* Geleneksel olarak dünyanın en kuzeyinde bulunduğu düşünülen bir ada.

Baktriane'yi: Büyük İskender'in hükümranlığındaki Pers ülkesi.

11. *Atlas:* Fas'ta bir dağ.

Kalpe'yi: Cebelitarık.

13. *güzel ülke:* İtalya.

147

9-10. *vuruşundan öfkeli Iupiter'in:* İupiter'in yıldırımından.

148

Bu şiir, Vaucluse'deki Sorgue ırmağının kıyısına bir defne ağacının dikilmesi vesilesiyle yazılmıştır.

1-4. *Tesino ... Hebrus:* İlk altı nehir İtalya'da; sonraki altısı Afrika, Anadolu ve Asya'da; diğerleri ise Avrupa'dadır.

7. *güzel bir ırmak:* Sorgue.

150

7. *o gözlere hükmeden:* Aşk tanrısı.

151

7. *akla karadaki:* Laura'nın gözleri.

158

3. *resmeden:* Düş gücü.

159

90 ve 145 nolu şiirlere ilişkin notlara bakınız.

161

5. *yapraklar:* Defne yaprakları.

162

Bu şiir, Vaucluse manzarasına seslenmektedir; sözü edilen nehir Sorgue'dur.

166

1. *mağarada:* Apollon'un Delphoi'de, Parnassos Dağı'nda bulunan bilicilik merkezi.

3. *Floransa:* Dante'nin dışlanması büyük bir olasılıkla temel eserini Latince yerine İtalyanca yazmış olmasındandır.

4. *Verona, Mantova ve Arunca:* Sırasıyla Catullus, Vergilius ve Iuvenalis'in doğduğu yerler.

6. *başka gezegeni:* Büyük bir olasılıkla Satürn.

9. *Zeytin ağacı:* Bilgelik tanrıçası Minerva'nın kutsal ağacı.

10. *Parnassos:* Apollon'un ve esin perileri Musaların kutsal dağı.

167

14. *tek sireni aramızda semanın:* Platon'un *Devlet*'in 10. Kitabında sözünü ettiği Er mitine göre (Petrarca bu miti Cicero ve Macrobius'un yapıtları aracılığıyla öğrenmiştir), gök küreler Zorunluluk kirmenine bağlıdır, her birini bir siren yönetir ve sirenlerin ezgileri kürelerin ahengini oluşturur; üç Kader Tanrıçası da sirenlerle birlikte kirmeni döndürüp şarkı söylerler.

170

2. *sadık rehberlerimle:* Gözlerimle.

173

2. *ıslatan:* Aşk tanrısı.

176

1. *ormanlardan:* Ardennes ormanı; 1333 yılında, Brabant ve Flandre kontları arasındaki savaş sırasında Petrarca bu ormanı tek başına geçerek Provence'taki evine dönmüştür.

177

4. *üçüncü göğe:* Venüs gezegeninin bulunduğu küre.

12. *güzel belde ve harika nehir:* Provence (büyük bir olasılıkla Lyons bölgesi) ve Rhône.

178

9. *geçidi:* Gözyaşı dökmenin gereksiz olduğu erdem yolu.

13. *başka bir yol:* Aşk yolu.

179

Bu şiir, Petrarca'nın Floransalı dostu Geri Gianfigliazzi'nin yazdığı bir soneye yanıt olarak yazılmıştır.

180

Bu şiir, Po nehrinden doğuya doğru yapılan bir yolculuk sırasında yazılmıştır.

6. *altın yapraklara:* Laura'nın saçları.
9. *nehirler kralı:* Po'yu gösteren geleneksel bir niteleme.
11. *ışık:* Laura.
12. *boynuzunda:* Klasik mitolojide nehir tanrıları boynuzludur.
13. *kalanı bedenimin:* Ölümsüz kısım, ruh.

181

2. *altın ve inciden:* Laura'nın incilerle örülü saçları.
3. *hep yeşil ağacın:* Defne.

185

1. *altın tüyleriyle:* Laura'nın saçları.
9. *gök rengi kenarı:* Altın rengiyle birlikte anka kuşunun tüylerinin geleneksel renkleri.

186

7. *dünyayı... yöneteni:* İmparator Augustus.
8. *Aigisthos'un öldürdüğünü:* Argos kralı Agamemnon.
9. *o... çiçeği:* Kartaca fatihi Cornelius Scipio Africanus.
12. *Ennius:* Romalı şair (İÖ 239-169?); Scipio'nun dostu ve Pön Savaşları üzerine uzun bir destanın yazarı.

187

1. *İskender vardığında:* Petrarca bu olayı Cicero'nun *Archia Savunması*'ndan almıştır. Şiirde sözü edilen İskender, Büyük İskender'dir.
3. *onca duru çalgıyı:* Homeros.
10. *çobanı: Eklogalar*'ın yazarı olarak Vergilius.

188

1. *dalı:* Defneyi.
9. *o alçak tepeden:* 4 nolu şiirin 12. dizesine ilişkin nota bakınız.

190

1. *geyik:* Geleneksel olarak Diana'nın kutsal hayvanı.
2. *iki altın boynuzuyla:* Laura'nın örgülerine karşılık gelir.
3. *iki nehir:* Sorgue ile Durance.
9. *"Kimse dokunmasın bana":* Solinus'a bakılırsa (İS III. yüzyıl), Caesar'ın ölümünden üç yüzyıl sonra boyunlarındaki halkalarda "Noli me tangere, Caesaris sum" (Dokunma bana, Caesar'a aitim ben) yazısı bulunan ak geyiklere rastlanmıştır.
10. *elmas ve topazlarla:* İlki kararlılık, ikincisi ise erdenlik simgesi.
11. *Caesar'ım:* Büyük bir olasılıkla Tanrı.

191

10-12. *kimi... ateşle:* Plinius ve Solinus kaynaklı doğa tarihi.

194

1. *meltemi:* Sözcüğün İtalyancası *l'aura*, Laura adıyla söz oyununa olanak tanır. Petrarca bu söz oyununu sık sık kullanır.

   tepeleri: Avignon'un çevresindeki bölge.

195

4. *ne... ağacın:* Dört mevsim yeşil kalan defne.
11. *düşmanım:* Laura.

197

8. *altını:* "Altın" anlamına gelen İtalyanca *l'auro* sözcüğü "defne" anlamındaki *lauro* sözcüğüyle söz oyununu olanaklı kılar.

198

10. *düğümlerin:* Laura'nın saç örgüleri.

201

2. *işlemeyle:* 199 nolu şiirde sözü edilen eldiven.

206

29 nolu şiir gibi bu şiir de her kıtadaki dizelerin birbirleriyle uyaklı olduğu Provans kıtası yapısı üzerine kurulmuştur ve anlamca kasıtlı olarak kapalıdır.

10-11. *altın oklarını... ve kurşun olanlarını:* Ovidius'un Apollon-Daphne öy-

küsünde Kupid'in altın okları insanı âşık eder, kurşun okları ise aşktan uzaklaştırır, aşka karşı nefret uyandırır. 5 nolu şiirin 13. dizesine ilişkin nota bakınız.

15. *kör meşalesiyle:* Şairin sevgiliye duyduğu gizli özlem.

24. *güneşi ya da kız kardeşini:* Güneşi ya da ayı.

27. *firavun... Yahudileri:* Kızıldeniz, Firavun'un ordusu üzerine kapandığında (Çıkış 14:23-28); fırtına imgesi Çıkış 15:10'dan alınmıştır.

55. *Rahel'e... Lea'ya değil:* Yakub, Laban'ın kızıyla evlenebilmek için ona yedi yıl hizmet eder; düğün gecesi Laban, Rahel'in yerine ablası Lea'yı geçirince, Yakub Rahel için yedi yıl daha hizmet etmeyi kabul eder (Tekvin 29:13-30). Petrarca'nın bu dizesi şiirin ne vesileyle yazıldığına açıklama getirmektedir: Petrarca, başka bir kadına olan aşkını gizlemek için Laura'dan paravan sevgili olarak yararlandığını söylemekle suçlanmıştır.

59. *Elişa'nın arabasında:* Krş. II. Krallar 2:11: "Ve vaki oldu ki, onlar [İlya ile Elişa] yürüyüp konuşurlarken, işte, ateşten araba ve ateşten atlar, ve ikisini birbirinden ayırdılar; ve İlya kasırgada göklere çıktı."

207

41 *semender:* Ateşte yaşadığı söylenir.

58. *işte birisi... yaşar:* Plinius'un Ganj kıyısında yaşadığını söylediği bir halk.

208

Bu şiir, Rhône nehrine seslenmektedir.

2. *kemirip ... (buradan alıyorsun adını):* İtalyanca metinde *rodendo* (kemirip) ile *Rodano* (Rhône) arasında söz oyunu vardır.

10. *sol kıyını:* Avignon, Rhône'un doğu yakasındadır.

14. *"Ruh ... bitkin":* Matta İncili 26:41'e gönderme: "Gerçi ruh isteklidir, fakat beden zayıftır."

209

1. *tatlı tepeler:* Vaueluse tepeleri.

210

1. *Ebro'dan:* İspanya'da ırmak.

Hydaspes'e: İndus'un bir kolu.

5. *hangi karga... kuzgun:* Cicero'ya göre olumlu belirtiler; Petrarca yalnızca olumsuz belirtiler beklemektedir.

6. *hangi kader tanrıçası örebilir onu:* Hayat ipliğini büküp koparan üç kader tanrıçası; bir başka deyişle, Petrarca çok geçmeden öleceğini düşünmektedir.

211

3 nolu şiirin 1. dizesine ilişkin nota bakınız.

214

1. *Üç gün önce:* Ruh, yüksek girişimlere elverişli bir bedende doğmuş ve insanın altı çağından ilk üçünü tamamlamıştı: bebeklik, çocukluk, ergenlik (geleneksel olarak yirmi bir yaşında bittiği söylenir), olgunluk, yaşlanma ve yaşlılık.

7. *Narin bir çiçek:* Hiç kuşkusuz Laura'ya gönderme yapan gül.

19-20. *tenin kurtulacağını bağından:* Bedenle ruhu birleştiren bağ.

23. *kötürüm:* Sol ayağından yaralandığı için; 88 nolu şiire ilişkin nota bakınız.

35. *gezgin yoldaşımı:* Bedenin gelini olan gezgin ruhumu.

36. *onu Seninle bulursam daha iyi yerde:* Son Yargı Günü'nde yeniden dirilen tenim ruhumla birleşir ve kurtulursa.

39. *esir mi o-manda?:* 22 nolu şiirin 26. dizesine ilişkin nota bakınız.

219

1. *Yeni ezgisi... kuşların:* Kuşlar baharda yeniden ötmeye başlamıştır.

5. *Çehresi kar:* Yaşlı Tithonos'un karısı, şafak tanrıçası Aurora.

221

8. *yirminci yılındayım:* Bu bilgiye göre şiir 1347 yılında yazılmıştır. 266 nolu şiirin 13. dizesine ilişkin nota bakınız.

225

5. *Iason'u:* İason altın postu almak için öteki kahramanlarla birlikte *Argo* gemisiyle –ilk gemi– Karadeniz'in doğu kıyısındaki Kolkhis'e gitmiştir.

7. *çobanı:* Troya kralı Priamos'un oğlu Paris. Paris'in Helene'yi kaçırması Troya savaşına yol açmıştır.

13. *Automedon'a:* Akhilleus'un arabasını süren yiğit.

Tiphys'e: Argo'nun dümencisi.

226

1. *hiçbir serçe ... damın üzerinde:* Mezmurlar 102:7'ye gönderme: "Gözüme uyku girmiyor, ve dam üstünde yalnız kalan serçe gibiyim."

12. *mutlu ülke:* Vaucluse çevresindeki, Sorgue yakınlarındaki bölge.

227

13. *ırmak:* Sorgue olmalı; belli ki Petrarca Vaucluse'de, Laura ise Avignon'dadır.

230

12. *palmiye:* Zaferin simgesi.
zeytin ağacı: Barışın simgesi.

231

7. *ağır ve kara bulutla:* Hastalıkla.

14. *başkasının:* Ölüm'ün.

232

1. *Galip İskender'i... öfke:* Öfkenin tehlikeleri konusunda (Cicero ve Iustinus'ta rastladığımız) geleneksel bir görüş; Büyük İskender sarhoşken öfkeye kapılarak yakın bir dostunu öldürmüştür.

2. *Philippos'a göre:* Büyük İskender'in babası Makedonya kralı Philippos.

3-4. *Pyrgoteles... Apelles:* Plinius'a bakılırsa, İskender yalnızca Pyrgoteles'e mermer heykelini, Lysippos'a bronz heykelini, Apelles'e ise resmini yapma iznini vermiştir.

5. *Tydeus'u:* Statius'un *Thebais*'inde, Thebai'ye karşı Yediler'den biri. Menalippos'u öldürmüş, ama ondan ölümcül bir darbe almıştır; Menalippos'un başının kendisine getirilmesini emretmiş ve getirilen başı kemirmiştir.

7. *Sulla'nın:* Romalı önder ve diktatör; öfkeden öldüğü söylenir.

9. *Valentinianus:* Batı Roma imparatoru (364-375); kaynaklara göre bir öfke nöbeti sırasında beyin kanamasından ölmüştür.

10. *Aiax:* Yunanlar ölen Akhilleus'un zırhını Odysseus'a verdikten sonra yaşadığı düş kırıklığıyla çıldırıp kendini öldürmüştür.

237

8. *içimde canlı topraktan dalgaları:* Büyük bir olasılıkla, Aziz Augustinus'un Tekvin 1'e ilişkin alegorik yorumuna gönderme; buna göre,

toprağın denizden ayrılmasını öteki yaşama geçiş olarak yorumlamak gerekir (*İtiraflar* 13.17-18); burada "canlı toprak" Petrarca'nın ruhu, "dalgalar" ise bedeni ya da değişkenlik ilkesidir.

31. *ayın sevgilisiyle:* Diana'nın âşık olduğu Endymion; Endymion geceleyin Latmos Dağı'nda uyurken Diana onu ziyaret eder.

238

Bu şiir, Avignon'a seçkin bir hükümdarın, bir olasılıkla 1346'da papalık merkezini ziyaret eden Charles de Luxemburg'un gelişi dolayısıyla yazılmıştır (sonradan İmparator IV. Charles olarak tahta çıkan bu kişiyle Petrarca mektuplaşmıştır).

242

1. *tepeye:* 4 nolu şiirin 12. dizesine ilişkin nota bakınız.

244

Bu şiir, Giovanni Dondi dell'Orologio'nun bir sonesine yanıt olarak yazılmıştır.

246

1. *altın:* İtalyanca *l'aureo* (altın) sözcüğünde, hem *lauro* (defne), hem de *l'aura* (meltem) sözcükleriyle söz oyunu vardır.

247

10. *Atina'yı, Arpinum'u, Mantova'yı:* İlki Demosthenes'in, ikincisi Cicero'nun, üçüncüsü ise Vergilius'un doğduğu yer.

11. *Smyrna'yı [İzmir'i]:* Homeros'un doğduğu yer olduğu öne sürülen şehirlerden biri.

her iki liri: Yunan ve Latin lirik şiiri.

259

10-11. *hazinemi... yere:* Büyük bir olasılıkla Avignon.

260

7. *ne... belalar getiren:* Troyalı Helene.

9. *güzel Romalı:* Lucretia. Zorba Tarquinius ırzına geçmiş, Lucretia da kocasına ve kocasının dostlarına olanları anlattıktan sonra intihar etmiştir. Bu olay kralın tahttan indirilmesine ve Roma Cumhuriyeti'nin kurulmasına yol açmıştır.

11. *ne Polyksene, Hypsipyle, ne de Argia:* İlki Priamos'un kızı, Akhillcus'un sevgilisidir; ikincisi Lemnos kralı Thoas'ın kızı olup *Argo* yolculuğu sırasında İason tarafından baştan çıkarılmıştır; üçüncüsü ise Argoslu Adrastos'un kızı, Ocdipus'un oğlu Polyncikes'in eşidir.

262

Laura (?) ile annesi arasındaki diyalog.

9. *Lucretia'nın:* 260 nolu şiirin 9. dizesine ilişkin nota bakınız.

263

Bu şiirden sonra, derlemenin yer aldığı yazmada yedi sayfa boş bırakılmıştır.

1. *zafer ağacı:* Defne.

264

14. *merhametli kolları:* Çarmıha gerilen İsa'nın iki yana uzanmış kolları.

266

Petrarca'nın dostu ve koruyucusu Kardinal Giovanni Colonna'ya seslenen bu şiire Sennuccio del Bene yanıt olarak bir sone yazmıştır.

12. *Sütun'u:* Colonna (İtalyancada "sütun") adıyla söz oyunu.

13. *on beş yıl birini ve ötekini on sekiz yıl:* Petrarca, Laura'ya 1327 yılında âşık olmuş; Colonna'yla 1330 yılında tanışmıştır. Bu bilgilere göre şiirin tarihi 1345'tir. 221 nolu şiire ilişkin nota bakınız.

267

Petrarca'nın Vergilius'un eserlerinin bulunduğu kendisine ait elyazmasına düştüğü nota göre, Laura 6 Nisan 1348'de Avignon'da ölmüş ve şair onun ölümünü 19 Mayıs'ta öğrenmiştir. 3 nolu şiirin 1. dizesine ilişkin nota bakınız.

269

1. *kırıldı yüksek Sütun:* 3 Temmuz 1348'de ölen Kardinal Giovanni Colonna.

4. *Boreas'tan Auster'e:* Kuzeyden güneye.
Mağrip Denizi'ne: Akdeniz'in Fas kıyıları.

278

14. *üç yıl önce bugün:* Petrarca, Laura'yla aynı gün ölmüş olsaydı.

280

Bu şiir, Vaucluse üzerine yazılmıştır.

281

1. *sığınağıma:* Vaucluse.

282

8. *bildik yerlerinde:* Vaucluse.

287

Bu şiir, Petrarca'nın dostu Floransalı şair Sennuccio del Bene'nin Kasım 1349'daki ölümü üzerine yazılmıştır.

9. *üçüncü küredekileri:* Guittone d'Arezzo, Cino da Pistoia, Dante ve Franceschino degli Albizi aşk şairi oldukları için ruhlarının Venüs gezegeni küresinde olduğu varsayılıyor.

288

2. *sarp tepelerden:* Vaucluse tepeleri.

tatlı ovaya: 4 nolu şiirin 12. dizesine ilişkin nota bakınız.

291

1. *şafağın:* Yaşlı Tithonos'la evli olan şafak tanrıçası Aurora.

4. *"Burada şimdi Laura":* İtalyanca metinde *Laura ora* (şimdi Laura) ile *l'aurora* (şafak) sözleri arasında söz oyunu vardır.

298

13. *gün:* 6 Nisan (211 ve 336 nolu şiirlere bakınız).

301

1. *Vadi:* Vaucluse.

2. *nehir:* Sorgue.

302

3. *üçüncü kürenin:* 287 nolu şiirin 9. dizesine ilişkin nota bakınız.

11. *güzel tülümü:* Bedenimi.

303

2. *bu kıyılarda:* Vaucluse'deki Sorgue nehrinin kıyıları.

304

4. *tepelerde:* Vaucluse yakınlarındaki tepeler.

305

1. *bağdan:* Beden-ruh birliği.

9. *kayaya bak Sorgue'un doğduğu:* Vaucluse'deki pınar bir kayalığın eteklerinde bulunmaktadır.

306

4. *dünya hapsini:* Bedenini.

14. *Avernus ve Styks göllerinden:* Napoli yakınlarındaki Avernus Gölü'nün yeraltına (ölüler dünyasına) giriş noktası olduğu düşünülüyordu; Styks de aynı yerdeki mitolojik nehirdir.

308

1. *Arno yerine Sorgue'u seçtiğim:* Floransa yerine Vaucluse'de yaşamayı yeğlediğim.

310

1. *Zephyros:* Batı rüzgârı.

3. *Prokne'yi:* Serçe.

Philomena'yı: Bülbül.

6. *Jupiter... kızına:* Jüpiter ile Venüs gezegenleri arasında olumlu bir ilişki vardır.

318

1. *düşünce bir ağaç:* Defne ağacının (Laura'nın bedeninin) ölümü.

5. *başka bir ağaç:* Yaşayan defne (Laura'nın ruhu; hiç kuşkusuz aynı zamanda şiirin simgesi).

6. *Kalliope:* Esin perileri Musaların başı, özellikle aşk şiiri ve destanın koruyucusu.

Euterpe: Müziğin Musası (esin perisi).

319

9. *daha güzel biçimi:* Laura'nın ruhu.

320

1. *meltemimi:* İtalyancada *l'aura* (meltem) ile Laura arasındaki ses benzerliği göz önünde bulundurulmalıdır.

321

1. *yuva:* Laura'nın doğduğu yer.

322

Bu şiir, Eylül 1341 yılında ölen Giacomo Colonna'nın bir sonesine yanıt olarak yazılmıştır. Çalışma kâğıtlarında Petrarca bu şiire "Responsio mea. Sero valde" (Yanıtım. Geç gerçekten de) başlığını vermiş ve 5 Aralık 1366 tarihini düşmüştür.

3. *nağmelere:* Giacomo Colonna'nın sonesinin sözleri.

9. *gençlik yapraklarımdan:* Petrarca'nın 1341 Paskalya Pazarı'nda Roma'da bir törenle başşairlik tacını giymesine gönderme.

323

6. *iki köpeğin:* Geceyle gündüz.

37. *pınar:* 125 ve 305 nolu şiirlere ilişkin notlara bakınız.

69. *topuğunu ısırınca... yılan:* Bu görü, Orpheus'un karısı Eurydike'nin ölümünün yeniden yaşanması niteliğini taşır.

325

13. *Nisan:* 3 nolu şiirin 1. dizesine ve 267 nolu şiire ilişkin notlara bakınız.

31. *parlak silahlara:* Aşk tanrısının okları.

32. *yeşil zafer nişanına:* Defne.

33. *Jupiter... Mars'ın:* Aşk tanrısı Kupid'in kurbanları.

50. *çok hızlı... kadın:* Talih.

65. *Venüs ile babası:* Olumlu etkide bulundukları düşünülen Venüs ve Jüpiter gezegeni.

iyi bakışımlı: Bakışım, gezegenlerin burçlar kuşağında birbirlerine göre konumunu gösterir.

67. *acımasız, kötü ışıklar:* Mars ve Satürn.

68. *dağılmıştı:* Burçlar kuşağındaki durumları olumsuz etki yaratmıyordu.

92. *üçüncü... çağına:* 214 nolu şiirin 1. dizesine ilişkin nota bakınız.

330

13. *bağı:* Beden-ruh birliği.

332

39. *ikiye katlamıyor üslubu: Sestina* genellikle 39. dizede sona erer; bu şiir çift *sestina*'dır (*sestina doppia*).

51. *Orpheus'un Eurydike'yi:* Eurydike'nin ölümünden sonra Orpheus ölüler ülkesine gider ve öyle güzel şarkı söyler ki (uyaksız olarak, çünkü Yunan şiirinde uyak kullanılmaz), ölüler tanrısı Hades ona eşini dünyaya götürme iznini verir; ama bir koşulla: Orpheus ölüler ülkesinden çıkmadan önce dönüp Eurydike'ye bakarsa onu yitirecektir. Orpheus bu koşulu yerine getirmez ve Eurydike bir duman halinde yok olup gider. Petrarca bu öyküyü hem Vergilius'tan (*Georgicalar* 4.453-527), hem de Ovidius'tan (*Metamorphoses* 10.1-77) okumuştu.

335

12. *ışıltılı pencereler:* Laura'nın gözleri.

13. *çok kimseyi kedere boğan:* Ölüm.

336

Bu şiir, 211 nolu şiirle bağlantılıdır.

2. *Lethe:* Ölüler ülkesindeki unutkanlık ırmağı.

337

Petrarca lirik şiirler derlemesine son halini vermeden önce 337-349 nolu şiirler, derlemede 339-351 nolu şiirler olarak yer alıyordu.

339

3. *yeni... şeyleri:* Laura'nın beden güzelliği.

5-6. *Başka... biçime:* Laura'nın ruh güzelliği (dönemin anlayışına göre ruh, bedenin biçimidir).

350

Derlemenin gözden geçirilmemiş halinde bu şiir 337 nolu şiirdi.

351

Derlemenin gözden geçirilmemiş halinde bu şiir 362 nolu şiirdi.

352

Derlemenin gözden geçirilmemiş halinde bu şiir 363 nolu şiirdi.

353

Derlemenin gözden geçirilmemiş halinde bu şiir 365 nolu şiirdi.

354

Derlemenin gözden geçirilmemiş halinde bu şiir 364 nolu şiirdi.

12-13. *Âdem gözlerini ilk açtığı günden beri:* Tekvin 2:21-25'e göre, Âdem Tanrı'nın inayetiyle uyumuş ve uykusu sırasında Tanrı onun kaburga kemiklerinden biriyle Havva'yı yaratmıştır.

355

Derlemenin gözden geçirilmemiş halinde bu şiir 338 nolu şiirdi. 356-365 nolu şiirler ise derlemede 352-361 nolu şiirler olarak yer alıyordu.

357

10. *Kralın:* Hazreti İsa'nın.

358

6. *Tartaros'un kapılarını:* Geleneksel görüşe göre, İsa ölümünün ardından Cehennem'in kapılarını yerle bir ederek, orada bulunan din büyüklerini, peygamberleri ve diğer inançlıları alarak Cennet'e götürmüştür.

359

3. *sol yanına:* 88 nolu şiire ilişkin nota bakınız.

360

2. *ecenin:* Akıl'ın.

10. *sol ayağımı:* 214 nolu şiire bakınız.

91. *Atreusoğlu:* Agamemnon; köle kız Briseis konusunda Akhilleus'un rakibi.

92. *Hannibal'i:* Cannae çarpışmasından sonra kendisini sefaya verdiği söylenir.

93. *bir başkasını:* Scipio Africanus.

100. *Lucretia:* 260 nolu şiirin 9. dizesine ilişkin nota bakınız.

363

4. *meşe ve karaağaç:* Hep yeşilliğini koruyan ağaçların tersine, yapraklarını döken ağaçlar.

366

1-2. *giysisi güneş, tacı yıldızlar:* Vahiy 12:1'i anımsatan imgeler ("güneşle giyinmiş, ve ayakları altında ay, ve başı üzerinde on iki yıldızdan tacı olan bir kadın göründü"). Şiirde baştan sona Meryem Ana için kullanılan geleneksel övgü sözleri ve nitelemeleri yer alır.

14-15. *bilge kızlardan:* Güveyi karşılamaya çıkan ve kandilleriyle birlikte yağ alan beş akıllı kız ile kandilleri alıp yanlarına yağ almayan beş akılsız kız meseli Matta İncili 25:1-13'te anlatılmaktadır.

75. *düşmanın:* Şeytan; bkz. Tekvin 3:14-15.

82. *Arno kıyısında:* Petrarca Arezzo'da doğmuştur.

KAYNAKÇA

Çeviriye Temel Alınan Basım

Contini, Gianfranco (yay. haz.) ve Daniele Ponchiroli (notlar), *Canzoniere* (Torino: Einaudi, 1982).

Yararlanılan Öteki Basımlar

Ciafardini, Emanuele (yay. haz.), *Le Rime e I Trionfi* (Floransa: Le Monnier, 1931).

Dotti, Ugo (yay. haz.), *Canzoniere* (Milano: Feltrinelli, 1999).

Durling, Robert M. (İng. çev.), *Petrarch's Lyric Poems* (Cambridge: Harvard University Press, 1976).

Mattalìa, Daniele (yay. haz.), *Dal Canzoniere* (Milano: Hoepli, 1944).

Musa, Mark (İng. çev.), *Petrarch's Canzoniere* (Bloomington: Indiana University Press, 1999).

Neri, Ferdinando (yay. haz.), *Rime e Trionfi* (Torino: UTET, 1983).

Nulli, Siro Attilio (yay. haz.), *Canzoniere, Trionfi, Estravaganti* (Milano: Ulrico Hoepli, 1987).

Başvurulan Kaynaklar

Amaturo, Raffaele, *Petrarca* (Bari: Laterza, 1971).

Bosco, Umberto, *Francesco Petrarca* (Bari: Laterza, 1961).

Cecchi, Emilio ve Sapegno, Natalino, *Storia della Letteratura Italiana: Il Trecento* (Milano: Garzanti, 1976).

Dotti, Ugo, *Petrarca e La Scoperta della Coscienza Moderna* (Milano: Feltrinelli, 1978).

Mazzotta, Giuseppe, *The Worlds of Petrarch* (Durham: Duke University Press, 1993).

Petrarca, Francesco, *Epistole*, yay. haz. Ugo, Dotti (Torino: UTET, 1983).

Petrarca, Francesco, *Opere Latine*, 2 cilt, yay. haz. Bufano, Antonietta (Torino: UTET, 1987).

Sapegno, Natalino, *Storia Letteraria del Trecento* (Milano-Napoli: Riccardo Ricciardi, 1963).

Sturm-Maddow, Sara, *Petrarch's Metamorphoses* (Columbia: University of Missouri Press, 1985).

İLK DİZE DİZİNİ

Ahi bella libertà, come tu m'ài
Ah güzel özgürlük, nasıl gösterdin bana, (no. 97; s. 139)

A la dolce ombra de le belle frondi (no. 142; s. 186)
O güzel yaprakların tatlı gölgesine

Al cader d'una pianta che si svelse
Düşünce bir ağaç, koparılmış gibi (no. 318; s. 317)

Alma felice che sovente torni
Mutlu ruh, sık sık geri gelen (no. 282; s. 293)

Almo sol, quella fronde ch' io sola amo (no. 188; s. 217)
Can güneş, ilk sen sevmiştin o dalı,

Amor, che meco al buon tempo ti stavi (no. 303; s. 307)
Aşk, iyi zamanda benimleydin

Amor che 'ncende il cor d'ardente zelo (no. 182; s. 213)
Aşk, tutkulu arzuyla kalbi yakan,

Amor, che nel penser mio vive et regna (no. 140; s. 184)
Aşk, düşüncemde yaşayıp hüküm süren

Amor, che vedi ogni pensero aperto (no. 163; s. 200)
Sen Aşk, her düşüncemi açıkça gören

Amor co la man destra il lato manco (no. 228; s. 248)
Aşk sağ eliyle sol yanımı

Amor con sue promesse lusignando (no. 76; s. 124)
Aşk, vaatleriyle kandırıp

Amor et io, sì pien di meraviglia (no. 160; s. 198)
Aşk ve ben, öyle hayran kaldık ki,

Amor, Fortuna, et la mia mente, schiva (no. 124; s. 161)
Aşk, Talih ve zihnim, uzak duran

Amor fra l'erbe una leggiadra rete (no. 181; s. 212)
Aşk çimenler arasına güzel bir ağ

Amor, io fallo et veggio il mio fallire (no. 236; s. 253)
Aşk, ben yanılıyor ve görüyorum yanıldığımı,

Amor m'à posto come segno a strale (no. 133; s. 178)
Aşk beni hedef olarak koydu oklara,

Amor mi manda quel dolce pensero (no. 168; s. 204)
Aşk gönderir bana o tatlı düşünceyi

Amor mi sprona in un tempo et affrena (no. 178; s. 210)
Aşk aynı anda mahmuzlar ve dizginler beni,

Amor, Natura et la bella alma umile (no. 184; s. 214)
Aşk, Doğa ve güzel, kibirsiz ruh,

Amor piangeva et io con lui tal volta (no. 25; s. 71)
Aşk ağlardı, ben de onunla kimi zaman

Amor, quando fioria (no. 324; s. 323)
Aşk, filiz verirken

Amor, se vuo' ch' i' torni al giogo antico (no. 270; s. 282)
Aşk, istersen eski boyunduruğa dönmemi,

Anima bella, da quel nodo sciolta (no. 305; s. 308)
Güzel ruh, kurtulan o bağdan,

Anima che diverse cose tante (no. 204; s. 228)
Ruh, böyle birçok farklı şey gören,

Anzi tre dì creata era alma in parte (no. 214; s. 238)
Üç gün önce, bir ruh yaratılmıştı o yerde,

A pie' de' colli ove la bella vesta (no. 8; s. 55)
Eteğinde o tepelerin, güzel giysisini

Apollo, s' ancor vive il bel desio (no. 34; s. 82)
Apollon, hâlâ yaşıyorsa o güzel arzu,

A qualunque animale alberga in terra (no. 22; s. 64)
Her canlı için yeryüzünde yaşayan,

Arbor vittoriosa triunfale (no. 263; s. 272)
Utkulu zafer ağacı,

Aspro core et selvaggio et cruda voglia (no. 265; s. 277)
Katı yürek, vahşi ve acımasız arzu

Aura che quelle chiome bionde et crespe (no. 227; s. 247)
Meltem, o sarışın kıvırcık saçları saran,

Aventuroso più d'altro terreno (no. 108; s. 148)
Daha talihli başka her beldeden,

Beato in sogno et di languir contento (no. 212; s. 236)
Düşümde mutlu ve çile çekmekten hoşnut,

Benedetto sia 'l giorno e 'l mese et l'anno (no. 61; s. 107)
Kutlu olsun o gün ve ay ve yıl

Ben mi credea passar mio tempo omai (no. 207; s. 231)
Ömrümü geçiririm sanıyordum artık

Ben sapeva io che natural consiglio (no. 69; s. 113)
Çok iyi biliyordum doğal önlemin,

Cantai, or piango; et non men di dolcezza (no. 229; s. 248)
Şarkı söylemiştim, ağlıyorum şimdi; ve şarkı

"Cara la vita, et dopo lei mi pare (no. 262; s. 272)
"En değerlisi hayat, bence, sonra

Cercato ò sempre solitaria vita (no. 259; s. 270)
Hep yalnız bir yaşam aradım

Cesare, poi che 'l traditor d'Egitto (no. 102; s. 142)
Caesar, Mısırlı hain

Che debb' io far? che mi consigli, Amore? (no. 268; s. 279)
Ne yapmalıyım? Ne önerirsin bana, Aşk?

"Che fai, alma? che pensi? avrem mai pace? (no. 150; s. 192)
"Ne yapıyorsun, ruh? Ne düşünüyorsun? Huzur bulacak mıyız hiç?

Che fai? che pensi? ché pur dietro guardi (no. 273; s. 287)
Ne yapıyorsun? Ne düşünüyorsun? Niçin bakıyorsun

Chiare fresche et dolci acque (no. 126; s. 164)
Duru, serin ve tatlı sular,

Chi è fermato di menar sua vita (no. 80; s. 127)
Sürdürmeye kararlı kişi ömrünü

Chi vuol veder quantunque po Natura (no. 248; s. 262)
Kim görmek isterse nelere kadir olduğunu

Come 'l candido pie' per l'erba fresca (no. 165; s. 202)
Ak ayağı yeşil otlar boyunca

Come talora al caldo tempo sòle (no. 141; s. 185)
Nasıl bazen sıcak mevsimde

Come va 'l mondo! or mi diletta et piace (no. 290; s. 298)
Dünya hali! Kâh haz ve zevk duyarım

Conobbi (quanto il Ciel li occhi m'aperse (no. 339; s. 338)
Tanıdım (Cennet açtığı kadar gözlerimi,

Così potess' io ben chiudere in versi (no. 95; s. 138)
Koruyabilseydim dizelerde düşüncelerimi,

Da' più belli occhi, et dal più chiaro viso (no. 348; s. 344)
En güzel gözlerden ve en aydınlık yüzden

Datemi pace, o duri mici pensieri! (no. 274; s. 288)
Huzur verin bana, ey acımasız düşüncelerim!

Deh, porgi mano a l'affannato ingegno (no. 354; s. 348)
Ah, uzat elini bitkin zihne,

Deh, qual pietà, qual angel fu sì presto (no. 341; s. 340)
Ah, hangi acıma, hangi melek böyle çabuk

Del cibo onde 'l signor mio sempre abonda (no. 342; s. 340)
Besinle, efendimde hep bolca olan

De l'empia Babilonia ond' è fuggita (no. 114; s. 152)
Kötü Babil'den, el çektiği

Del mar tirreno a la sinistra riva (no. 67; s. 111)
Tirren Denizi'nin sol yakasında,

Dieemi spesso il mio fidato speglio (no. 361; s. 359)
Der ki sık sık bana sadık aynam,

Dieesette anni à già rivolto il cielo (no. 122; s. 160)
Şimdiden on yedi yıl döndü gökyüzü,

Di dì in dì vo cangiando il viso e 'l pelo (no. 195; s. 222)
Günden güne değişir çehremle saçım,

Di pensier in pensier, di monte in monte (no. 129; s. 173)
Düşünceden düşünceye, tepeden tepeye

Discolorato ài, Morte, il più bel volto (no. 283; s. 294)
Soldurup, Ölüm, görülmüş en güzel yüzü,

Di tempo in tempo mi si fa men dura (no. 149; s. 191)
Kimi zaman daha insaflı olur bana karşı

Dodici donne onestamente lasse (no. 225; s. 246)
On iki kadın gördüm erdemli rahatlık içinde,

Dolce mio caro et prezioso pegno (no. 340; s. 339)
Tatlı, sevgili ve değerli hazinem,

Dolci durezze et placide repulse (no. 351; s. 346)
Tatlı katılık ve yumuşak itişler,

Dolci irc, dolci sdegni et dolci paci (no. 205; s. 228)
Tatlı öfkeler, tatlı küçümseyişler ve tatlı huzur anları,

Donna che licta col Principio nostro (no. 347; s. 344)
Kadınım, Yaradanımızla mutlu

Due gran nemiche insemc crano agiunte (no. 297; s. 303)
İki can düşmanı, Güzellik ve Dürüstlük,

Duc rosc frcschc et coltc in paradiso (no. 245; s. 260)
İki gül, diri ve cennette toplanmış

D'un bel chiaro polito et vivo ghiaccio (no. 202; s. 226)
Güzel, ışıltılı ve canlı bir buzdan

E' mi par d'or in ora udire il messo (no. 349; s. 345)
Duyuyor gibiyim her an ulağı,

E' questo 'l nido in che la mia fenice (no. 321; s. 319)
Bu mu o yuva, ankamın

Era il giorno ch' al sol si scoloraro (no. 3; s. 52)
Solduğu gündü güneş ışınlarının

Erano i capei d'oro a l'aura sparsi (no. 90; s. 134)
Altın saçları melteme saçılmıştı,

Far potess' io vendetta di colei (no. 256; s. 268)
Öç alabilseydim o güzelden,

Fera stella (se 'l cielo à forza in noi (no. 174; s. 208)
Acımasız yıldız (göğün gücü varsa üzerimizde,

Fiamma dal Ciel su le tue treccie piova (no. 136; s. 182)
Gökten ateş yağsın saçlarına, kötü kadın,

Fontana di dolore, albergo d'ira (no. 138; s. 183)
Elem çeşmesi, gazap yuvası,

Fresco ombroso fiorito et verde colle (no. 243; s. 259)
Serin, gölgeli, çiçekli ve yeşil tepe,

Fu forse un tempo dolce cosa amore (no. 344; s. 342)
Belki bir zamanlar tatlı şeydi aşk

Fuggendo la pregione ove Amor m'ebbe (no. 89; s. 134)
Kaçınca o hapisten, Aşk'ın beni yıllarca

Gentil mia Donna, i' veggio (no. 72; s. 118)
Soylu kadınım, gözlerinizin

Geri, quando talor meco s'adira (no. 179; s. 211)
Geri, kimi zaman darılınca bana

Già desiai con sì giusta querela (no. 217; s. 240)
Bir zamanlar kendimi duyurmak istedim

Già fiammeggiava l'amorosa stella (no. 33; s. 81)
Şimdiden alev saçıyordu aşk yıldızı

Giovene donna sotto un verde lauro (no. 30; s. 79)
Altında yeşil bir defnenin genç bir kadın

Giunto Alessandro a la famosa tomba (no. 187; s. 216)
İskender vardığında ünlü mezarına

Giunto m'à Amor fra belle et crude braccia (no. 171; s. 206)
Aşk kavuşturdu beni güzel ve acımasız kollara,

Gli occhi di ch' io parlai sì caldamente (no. 292; s. 300)
Öyle içtenlikle sözünü ettiğim o gözler

Gloriosa Columna in cui s'appoggia (no. 10; s. 57)
Görkemli Sütun, umudumuzun

Grazie ch' a pochi il Ciel largo destina (no. 213; s. 237)
Lütuflar, cömert Cennet'in azlara nasip ettiği,

I begli occhi ond' i' fui percosso in guisa (no. 75; s. 124)
Güzel gözler öyle çarptı ki beni,

I dì miei più leggier che nesun cervo (no. 319; s. 318)
Günlerim, daha hızlı geyikten,

I dolci colli ov' io lasciai me stesso (no. 209; s. 234)
Kendimi bıraktığım tatlı tepeler,

Il cantar novo e 'l pianger delli augelli (no. 219; s. 242)
Yeni ezgisi ve ağlayışı kuşların

Il figliuol di Latona avea già nove (no. 43; s. 91)
Oğlu Latona'nın dokuz kez

Il mal mi preme et mi spaventa il peggio (no. 244; s. 260)
Kötü halim eziyor beni ve korkuyorum daha beterinden,

Il mio adversario in cui veder solete (no. 45; s. 92)
Hasmım –onda görürsünüz hep

Il successor di Carlo, che la chioma (no. 27; s. 73)
Vârisi Charles'ın, saçını

I' mi soglio accusare, et or mi scuso (no. 296; s. 302)
Suçlardım eskiden, bağışlıyorum şimdi kendimi,

I' mi vivea di mia sorte contento (no. 231; s. 250)
Yaşıyordum yazgımdan memnun,

In dubbio di mio stato, or piango or canto (no. 252; s. 265)
Kaygılanıp halime, kâh ağlar, kâh şarkı söylerim,

In mezzo di duo amanti onesta altera (no. 115; s. 153)
Arasında iki âşığın erdemli ve mağrur

In nobil sangue vita umile et queta (no. 215; s. 239)
Soylu kanda gösterişsiz, dingin hayatı

In qual parte del Ciel, in quale Idea (no. 159; s. 198)
Hangi köşesinde Cennet'in, hangi İde'de

In quel bel viso ch' i' sospiro et bramo (no. 257; s. 268)
O güzel yüze, iç çekip özlediğim,

In quella parte dove Amor mi sprona (no. 127; s. 166)
Aşk'ın beni sürüklediği yöne

In tale stella duo belli occhi vidi (no. 260; s. 270)
Öyle yıldızda gördüm ki iki güzel gözü,

Io amai sempre, et amo forte ancora (no. 85; s. 131)
Hep sevdim ve çok seviyorum hâlâ

Io avrò sempre in odio la fenestra (no. 86; s. 132)
Hep nefret edeceğim o pencereden,

Io canterei d'Amor sì novamente (no. 131; s. 176)
Öyle değişik söylerdim ki ezgisini aşkın,

Io mi rivolgo indietro a ciascun passo (no. 15; s. 60)
Geri dönerim her adımda

Io non fu' d'amar voi lassato unquanco (no. 82; s. 129)
Ben sevmekten sizi bıkmadım asla,

I' ò pien di sospir quest'aere tutto (no. 288; s. 297)
İç çekişlerle doldurdum bütün bu havayı,

I' ò pregato Amor, e 'l ne riprego (no. 240; s. 257)
Yakardım Aşk'a ve gene yakarıyorum,

Io sentia dentr' al cor già venir meno (no. 47; s. 94)
Duyuyordum yürekte çoktan bitkin

Io son de l'aspettar omai sì vinto (no. 96; s. 138)
Öyle yorgunum ki beklemekten

Io son già stanco di pensar sì come (no. 74; s. 123)
Ben şimdiden yorgunum düşünmekten

Io son sì stanco sotto 'l fascio antico (no. 81; s. 128)
Öyle yorgunum ki eski yığını altında

Io temo sì de' begli occhi l'assalto (no. 39; s. 88)
Öyle korkarım ki güzel gözlerin saldırısından

I' pensava assai destro esser su l'ale (no. 307; s. 310)
Epey becerikliyim sanıyordum uçuşta

I' piansi, or canto; ché 'l celeste lume (no. 230; s. 249)
Ağladım, şimdi şarkı söylüyorum; o canlı güneş

I' pur ascolto, et non odo novella (no. 254; s. 266)
Hâlâ dinliyor ve işitmiyorum bir haber

Italia mia, ben che 'l parlar sia indarno (no. 128; s. 170)
İtalya'm, sözler çare olmasa da

Ite, caldi sospiri, al freddo core (no. 153; s. 194)
Gidin, sıcak iç çekişler, soğuk yüreğe,

Ite, rime dolenti, al duro sasso (no. 333; s. 334)
Gidin, kederli dizeler, sert taşa,

I' vidi in terra angelici costumi (no. 156; s. 196)
Ben yeryüzünde melek halleri gördüm

I' vo pensando, et nel penser m'assale (no. 264; s. 273)
Düşünüyorum ve düşüncede saldırıyor bana

I' vo piangendo i miei passati tempi (no. 365; s. 361)
Ağlıyorum geçmiş zamanlarıma,

La bella donna che cotanto amavi (no. 91; s. 135)
Onca sevdiğin güzel kadın

La donna che 'l mio cor nel viso porta (no. 111; s. 150)
Gözlerinde yüreğimi taşıyan kadın

L'aere gravato et l'importuna nebbia (no. 66; s. 110)
Ağır hava ve boğucu sis,

La gola e 'l sonno et l'oziose piume (no. 7; s. 55)
Oburluk ve uyku ve yastıkları keyfin

La guancia che fu già piangendo stanca (no. 58; s. 105)
Ağlamaktan yorgun düşmüş yanağınızı

L'alma mia fiamma oltra le belle bella (no. 289; s. 298)
Yüce ateşim, güzeller ötesi güzel,

L' alto et novo miracol ch' a' dì nostri (no. 309; s. 311)
Yüce ve yeni mucizeyi, günlerimizde

L'alto signor dinanzi a cui non vale (no. 241; s. 258)
Yüce efendi, karşısında gizlenmenin de,

L' arbor gentil che forte amai molt'anni (no. 60; s. 106)
Soylu ağaç, çok sevdiğim yıllar yılı,

L'ardente nodo ov' io fui, d'ora in ora (no. 271; s. 286)
Yakıcı bağı, her anını sayarak,

Lasciato ài, Morte, senza sole il mondo (no. 338; s. 338)
Ölüm, güneşsiz bıraktın dünyayı,

La sera desiare, odiar l'aurora (no. 255; s. 267)
Hep akşamı arzular, nefret ederler

L'aspettata vertù che 'n voi fioriva (no. 104; s. 144)
Beklenen erdem, içinizde filizlenen

L'aspetto sacro de la terra vostra (no. 68; s. 112)
Kutsal görüntüsü şehrinizin

Lassare il velo per sole o per ombra (no. 11; s. 57)
Çıkardığınızı tülünüzü güneşte ya da gölgede

Lasso, Amor mi trasporta ov' ir non voglio (no. 235; s. 252)
Ah, Aşk sürüklüyor beni gitmek istemediğim yere,

Lasso, ben so che dolorose prede (no. 101; s. 142)
Ah, çok iyi bilirim kederli birer ava

Lasso, che mal accorto fui da prima (no. 65; s. 109)
Ah, nasıl hazırlıksızdım başta,

Lasso, ch' i' ardo et altri non mel crede (no. 203; s. 227)
Ah, yanıyorum ve inanmıyor bana insanlar,

Lasso me, ch' i' non so in qual parte pieghi (no. 70; s. 113)
Ah, bilmem nereye döndürsem

Lasso, quante fiate Amor m'assale (no. 109; s. 149)
Ah, ne zaman Aşk saldırsa bana

L'aura celeste che 'n quel verde lauro (no. 197; s. 223)
Göksel meltemin, o yeşil defnede esen,

L'aura che 'l verde lauro et l'aureo crine (no. 246; s. 261)
Yeşil defneyi ve altın saçlarını

L'aura et l'odore e 'l refrigerio et l'ombra (no. 327; s. 327)
Nefesini ve kokusunu, ferahlığını ve gölgesini

L'aura gentil che rasserena i poggi (no. 194; s. 221)
Zarif meltemi, tepeleri yeniden ferahlatan,

L'aura mia sacra al mio stanco riposo (no. 356; s. 350)
Kutsal meltemim öyle sık esiyor ki

L'aura serena che fra verdi fronde (no. 196; s. 222)
Sakin meltem, arasından yeşil yaprakların

L'aura soave al sole spiega e t vibra (no. 198; s. 224)
Ilgıt meltem yayıp dalgalandırır güneşte

L'avara Babilonia à colmo il sacco (no. 137; s. 182)
Cimri Babil doldurmuş torbayı

Là ver l'aurora, che sì dolce l'aura (no. 239; s. 256)
Şafağa doğru, meltemin öyle tatlı

La vita fugge e non s'arresta un'ora (no. 272; s. 286)
Yaşam kaçıyor ve durmuyor bir saat

Le stelle, il cielo, e gli elementi a prova (no. 154; s. 194)
Yıldızlar, sema ve öğeler yarış halinde

Levommi il mio pensier in parte ov' era (no. 302; s. 306)
Düşüncem yükseltti beni olduğu yere

Li angeli eletti e l'anime beate (no. 346; s. 343)
Seçilmiş melekler ve kutlu ruhlar,

"Liete e pensose, accompagnate e sole (no. 222; s. 244)
"Mutlu ve düşünceli, birlikte ama yalnız,

Lieti fiori e felici, e ben nate erbe (no. 162; s. 200)
Neşeli ve mutlu çiçekler, talihli otlar,

L'oro e le perle e i fior vermigli e i bianchi (no. 46; s.93)
Altın ve inciler, kırmızı ve beyaz çiçekler

L'ultimo, lasso, de' mici giorni allegri (no. 328; s. 328)
Sonuncusu, ah, mutlu günlerimin

Mai non fui in parte ove sì chiar vedessi (no. 280; s. 292)
Hiç olmadım böyle açık görebildiğim yerde

Mai non vedranno le mie luci asciutte (no. 322; s. 320)
Asla bakmayacağım kuru gözlerle

Mai non vo' più cantar com'io soleva (no. 105; s. 144)
Asla şarkı söylemek istemem eskisi gibi,

Ma poi che 'l dolce riso umile e piano (no. 42; s. 90)
Ama tatlı gülüş, kibirsiz ve sakin,

Mente mia, che presaga de' tuoi danni (no. 314; s. 314)
Sen zihnim, önceden görerek yitimlerini,

Mentre che 'l cor dagli amorosi vermi (no. 304; s. 308)
Yüreği aşk kurtları

Mia benigna fortuna e 'l viver lieto (no. 332; s. 332)
İyi talihim ve mutlu hayat,

Mia ventura et Amor m'avean sì adorno (no. 201; s. 226)
Talihim ve Aşk öyle kutlu kılmıştı ki beni

Mie venture al venir son tarde et pigre (no. 57; s. 104)
Talihim geç gelir ve yavaş

Mille fiate, o dolce mia guerrera (no. 21; s. 64)
Bin kez, ey tatlı savaşçım,

Mille piagge in un giorno et mille rivi (no. 177; s. 210)
Bin bayır bir günde ve bin nehir

Mirando 'l sol de' begli occhi sereno (no. 173; s. 207)
Bakarken aydınlık güneşine güzel gözlerin

"Mira quel colle, o stanco mio cor vago (no. 242; s. 258)
"Bak şu tepeye, ey yorgun, özlemli kalbim:

Morte à spento quel sol ch' abagliar suolmi (no. 363; s. 360)
Ölüm söndürdü o güneşi, gözümü kamaştıran,

Movesi il vecchierel canuto et bianco (no. 16; s. 60)
Ayrılır saçları ağarmış, solgun ihtiyar

Né così bello il sol giamai levarsi (no. 144; s. 188)
Ne böyle güzel güneşin yükseldiğini gördüm

Ne la stagion che 'l ciel rapido inchina (no. 50; s. 96)
O mevsimde, gök hızla eğilip

Nel dolce tempo de la prima etade (no. 23; s. 66)
Tatlı mevsiminde ilk çağın,

Ne l'età sua più bella et più fiorita (no. 278; s. 290)
En güzel ve en serpilmiş çağında

Né mai pietosa madre al caro figlio (no. 285; s. 295)
Ne şefkatli ana sevgili oğluna,

Né per sereno ciel ir vaghe stelle (no. 312; s. 313)
Ne aydınlık gökte seyreden gezgin yıldızlar,

Non al suo amante più Diana piacque (no. 52; s. 99)
Âşığına daha çok zevk vermemiştir Diana,

Non à tanti animali il mar fra l'onde (no. 237; s. 254)
Denizde onca canlı yoktur dalgalar arasında,

Non da l'ispano Ibero a l'indo Idaspe (no. 210; s. 235)
İspanyol Ebro'dan Hint Hydaspes'e,

Non d'atra et tempestosa onda marina (no. 151; s. 192)
Denizdeki fırtınalı kara dalgadan

Non fur ma' Giove et Cesare sì mossi (no. 155; s. 195)
Asla İupiter'le Caesar bu kadar itilmemiştir

Non po far Morte il dolce viso amaro (no. 358; s. 351)
Ölüm acılaştıramaz tatlı çehreyi,

Non pur quell'una bella ignuda mano (no. 200; s. 225)
Bir tek o çıplak el değil,

Non Tesin, Po, Varo, Arno, Adige et Tebro (no. 148; s. 190)
Ne Tesino, Po, Varo, Arno, Adige ve Tiber,

Non veggio ove scampar mi possa omai (no. 107; s. 147)
Göremem nereye kaçabilirim artık;

Nova angeletta sovra l'ale accorta (no. 106; s. 147)
Yeni küçük melek seri kanatlarıyla

O aspettata in Ciel beata et bella (no. 28; s. 73)
Ey Sema'da beklenen kutlu ve güzel

O bella man che mi destringi 'l core (no. 199; s.224)
Ey güzel el, kalbimi kavrayıp

O cameretta che già fosti un porto (no. 234; s. 252)
Ey küçük oda, eskiden limanıydın

Occhi miei lassi, mentre ch' io vi giro (no. 14; s. 59)
Bitkin gözlerim, ben sizi çevirirken

Occhi miei, oscurato è 'l nostro sole (no. 275; s. 288)
Gözlerim, karardı güneşimiz,

"Occhi, piangete, accompagnate il core (no. 84; s. 130)
"Gözler, ağlayın, eşlik edin yüreğe,

O d'ardente vertute ornata et calda (no. 146; s. 189)
Ey soylu ruh, erdemle yanan,

O dolci sguardi, a parolette accorte (no. 253; s. 266)
Ey tatlı bakışlar, ey güzel küçük sözler,

O giorno, o ora, o ultimo momento (no. 329; s. 329)
Ey gün, ey saat, ey son an,

Ogni giorno mi par più di mill'anni (no. 357; s. 350)
Her gün daha uzun geliyor bana bin yıldan,

Oimè il bel viso, oimè il soave sguardo (no. 267; s. 278)
Ah güzel yüz, ah tatlı bakış,

O Invidia nimica di vertute (no. 172; s. 206)
Ey erdem düşmanı Haset,

O misera et orribil visione! (no. 251; s. 264)
Ey sefil, korkunç görüntü!

Onde tolse Amor l'oro et di qual vena (no. 220; s. 242)
Nereden, hangi madenden aldı Aşk altını

O passi sparsi, o pensier vaghi et pronti (no. 161; s. 199)
Ey yararsız adımlar, ey arzulu, hazır düşünceler,

Or ài fatto l'estremo di tua possa (no. 326; s. 327)
Şimdi en son gücünü kullandın,

Or che 'l ciel et la terra e 'l vento tace (no. 164; s. 201)
Şimdi gök ve yer ve rüzgâr susmuş

Orso, al vostro destrier si po ben porre (no. 98; s. 140)
Orso, atınıza pekâlâ vurulabilir

Orso, e' non furon mai fiumi né stagni (no. 38; s. 88)
Orso, asla ne nehirler olmuştur, ne göller,

Or vedi, Amor, che giovenetta donna (no. 121; s. 159)
Gör şimdi, Aşk, genç bir kadın

O tempo, O Ciel volubil che fuggendo (no. 355; s. 349)
Ey zaman, ey dönen gök, kaçarak

Ove ch' i' posi gli occhi lassi o giri (no. 158; s. 197)
Nereye koysam yorgun gözleri ya da çevirsem,

Ov' è la fronte che con picciol cenno (no. 299; s. 304)
Nerede o alın, küçük bir hareketle

Pace non trovo et non ò da far guerra (no. 134; s. 178)
Barış bulamam ve savaşacak değilim;

Padre del Ciel, dopo i perduti giorni (no. 62; s. 107)
Allahım, yitmiş günlerden sonra,

Parrà forse ad alcun che 'n lodar quella (no. 247; s. 262)
Şöyle düşünecek belki biri: överken

Pasco la mente d'un sì nobil cibo (no. 193; s. 220)
Öyle soylu bir besinle beslerim ki zihnimi,

Passa la nave mia colma d'oblio (no. 189; s. 218)
Unutkanlıkla yüklü gemim

Passato è 'l tempo omai, lasso, che tanto (no. 313; s. 314)
Geçti o zaman artık, ah, onca diri

Passer mai solitario in alcun tetto (no. 226; s. 246)
Hiçbir serçe böyle yalnız olmamıştır bir damın üzerinde

Perch' al viso d'Amor portava insegna (no. 54; s. 102)
Çehresinde Aşk'ın armasını taşıdığı için,

Perché la vita è breve (no. 71; s. 115)
Ömür kısa olduğu

Perché quel che mi trasse ad amar prima (no. 59; s. 105)
Beni ilk sevgiye çekeni

Perch' io t'abbia guardata di menzogna (no. 49; s. 95)
Seni kollamış olsam da yalana karşı

Per fare una leggiadra sua vendetta (no. 2; s. 51)
Zarif öçlerinden birini almak için

Per mezz' i boschi inospiti et selvaggi (no. 176; s. 209)
O korunaksız ve vahşi ormanlardan,

Per mirar Policleto a prova fiso (no. 77; s. 125)
Bin yıl dikkatle baksa da Polykleitos

Persequendomi Amor al luogo usato (no. 110; s. 149)
Sürüklediği için beni Aşk bildik yere,

Piangete, Donne, et con voi pianga Amore (no. 92; s. 136)
Ağlayın, kadınlar, ve sizinle ağlasın Aşk;

Pien di quella ineffabile dolcezza (no. 116; s. 153)
O dile gelmez tatlılıkla dolu içim,

Pien d'un vago penser che me desvia (no. 169; s. 204)
Dopdoluyken arzulu bir düşünceyle, herkesten

Piovonmi amare lagrime dal viso (no. 17; s. 61)
Acı gözyaşları yağar yüzümden

Più di me lieta non si vede a terra (no. 26; s. 72)
Benden daha mutlu varmaz karaya

Più volte Amor m'avea già detto: "Scrivi (no. 93; s. 136)
Kaç kez söylemişti bana Aşk: "Yaz,

Più volte già dal bel sembiante umano (no. 170; s. 205)
Çok kez güzel, iyi çehresinden

Po, ben puo' tu portartene la scorza (no. 180; s. 212)
Po, taşıyabilirsin pekâlâ kabuğumu

Poco era ad appressarsi agli occhi miei (no. 51; s. 98)
Biraz daha yaklaşsaydı gözlerime

Poi che la vista angelica serena (no. 276; s. 289)
Aydınlık melek görünüşü o güzelin

Poi che 'l camin m'è chiuso di mercede (no. 130; s. 176)
Merhamet yolu bana kapalı olduğu için,

Poi che mia spene è lunga a venir troppo (no. 88; s. 133)
Çok uzuyor madem umduğumun gelmesi

Poi che per mio destino (no. 73; s. 120)
Yazgım gereği

Poi che voi et io più volte abbiam provato (no. 99; s. 140)
Siz ve ben kaç kez yaşadık madem

Ponmi ove 'l sole occide i fiori et l'erba (no. 145; s. 188)
Nerede güneş çiçekler ve çimeni öldürüyorsa

Qual donna attende a gloriosa fama (no. 261; s. 271)
Hangi kadın şan edinmeyi umarsa

Qual mio destin, qual forza o qual inganno (no. 221; s. 243)
Hangi yazgım, hangi güç ya da aldanış

Qual paura ò quando mi torna a mente (no. 249; s. 263)
Nasıl korku duyarım anımsadığımda

Qual più diversa et nova (no. 135; s. 179)
En tuhaf ve en yeni her ne

Qual ventura mi fu quando da l'uno (no. 233; s. 251)
Nasıl talihliydim gördüğümde

Quand' io mi volgo indietro a mirar gli anni (no. 298; s. 304)
Dönüp baktığımda yıllara,

Quand' io son tutto volto in quella parte (no. 18; s. 62)
Bütünüyle döndüğümde o yere,

Quand' io veggio dal ciel scender l'Aurora (no. 291; s. 299)
Gördüğümde gökten indiğini şafağın

Quando io v'odo parlar sì dolcemente (no. 143; s. 187)
Duyduğumda böyle tatlı konuştuğunuzu,

Quando Amor i belli occhi a terra inchina (no. 167; s. 203)
Aşk güzel gözleri yere eğip,

Quando dal proprio sito si rimove (no. 41; s. 90)
Kendi yerinden ayrıldığında o ağaç,

Quando fra l'altre donne ad ora ad ora (no. 13; s. 58)
Diğer kadınlar arasında kimi zaman

Quando giugne per gli occhi al cor profondo (no. 94; s.137)
Ulaştığında gözlerden en derin yüreğe

Quando giunse a Simon l'alto concetto (no. 78; s. 127)
Simone'ye ulaşınca yüce düşünce,

Quando il soave mio fido conforto (no. 359; s. 352)
Tatlı, sadık tesellim

Quando io movo i sospiri a chiamar voi (no. 5; s. 53)
Çağırınca iç çekişlerimi sizi anmak için

Quando 'l pianeta che distingue l'ore (no. 9; s. 56)
Saatleri belirleyen gezegen

Quando 'l sol bagna in mar l'aurato carro (no. 223; s. 244)
Güneş yıkadığında denizde altın arabasını

Quando 'l voler, che con due sproni ardenti (no. 147; s. 190)
Arzu, iki yakıcı mahmuz

Quando mi vene inanzi il tempo e 'l loco (no. 175; s. 208)
Hatırladığımda kendimi yitirdiğim

Quanta invidia io ti porto, avara terra (no. 300; s. 305)
Nasıl kıskanırım seni, açgözlü toprak,

Quante fiate al mio dolce ricetto (no. 281; s. 292)
Kaç kez tatlı sığınağıma

Quanto più disioso l'ali spando (no. 139; s. 184)
Ne kadar arzulu açarsam kanatlarımı

Quanto più m'avicino al giorno estremo (no. 32; s. 81)
Ne kadar çok yaklaşırsam son güne,

Que' che 'n Tesaglia ebbe le man sì pronte (no. 44; s. 92)
Tesalya'da elleri öylesine hazır olan,

Que' ch' infinita providenzia et arte (no. 4; s. 53)
Sonsuz ihsan ve sanatını

Quel antiquo mio dolce empio signore (no. 360; s. 354)
Kadim, tatlı, acımasız efendimi

Quel che d'odore et di color vincea (no. 337; s. 337)
Kokusu ve rengiyle aşan

Quel foco ch' i' pensai che fosse spento (no. 55; s. 103)
O ateş, söndüğünü sandığım

Quella fenestra ove l'un sol si vede (no. 100; s. 141)
Şu pencere, bir güneşin göründüğü

Quella per cui con Sorga ò cangiato Arno (no. 308; s. 310)
Uğruna Arno yerine Sorgue'u seçtiğim

Quelle pietose rime in ch' io m'accorsi (no. 120; s. 159)
O merhamet dizeleri, içinde yeteneğinizi

Quel rosigniuol che sì soave piagne (no. 311; s. 312)
O bülbül, böyle tatlı ağlayan

Quel sempre acerbo et onorato giorno (no. 157; s. 196)
O hep acımasız ve onurlu gün

Quel sol che mi mostrava il cammin destro (no. 306; s. 309)
O güneş, bana doğru yolu gösteren

Quel vago, dolce, caro, onesto sguardo (no. 330; s. 329)
O sevgili, tatlı, erdemli, özlem dolu bakış

Quel vago impallidir, che 'l dolce riso (no. 123; s. 160)
O hoş solgunluk, tatlı gülümseyişi

Questa anima gentil che si diparte (no. 31; s. 80)
Bu soylu ruh, aramızdan ayrılan,

Questa fenice de l'aurata piuma (no. 185; s. 215)
Bu anka, altın tüyleriyle

Questa umil fera, un cor di tigre o d'orsa (no. 152; s. 193)
Bu kibirsiz vahşi, bir kaplan ya da ayı yüreği,

Questo nostro caduco et fragil bene (no. 350; s. 346)
Bu dayanıksız ve zayıf iyiliğimiz,

Qui dove mezzo son, Sennuccio mio (no. 113; s. 151)
Yarım olduğum buraya, Sevgili Sennuccio,

Rapido fiume, che d'alpestra vena (no. 208; s. 234)
Hızlı nehir, Alp'teki kaynağından

Real natura, angelico intelletto (no. 238; s. 255)
Hükümdar doğası, melek kavrayışı,

Rimansi a dietro il sestodecimo anno (no. 118; s. 155)
Geride kalıyor şimdi on altıncı yılı

Ripensando a quel, ch'oggi il cielo onora (no. 343; s. 341)
Düşününce o hoş bakışı, bugün Cennet'in

Rotta è l'alta colonna e 'l verde lauro (no. 269; s. 282)
Kırıldı yüksek Sütun ve yeşil Defne,

S' al principio risponde il fine e 'l mezzo (no. 79; s. 126)
Başlangıcına karşılık gelirse sonu ve ortası

S' Amore o Morte non dà qualche stroppio (no. 40; s. 89)
Aşk ya da Ölüm kısa kesmezse

S' amor non è, che dunque è quel ch' io sento? (no. 132; s. 177)
Aşk değilse, nedir peki benim hissettiğim?

S' Amor novo consiglio non n'apporta (no. 277; s. 290)
Aşk yeni bir öğüt vermezse,

Se bianche non son prima ambe le tempie (no. 83; s. 130)
Ağarmadıkça her iki şakağım birden,

Se col cieco desir che 'l cor distrugge (no. 56; s. 103)
Eğer ihtirasla, kalbe azap çektiren,

Se lamentar augelli, o verdi fronde (no. 279; s. 291)
Kuşların yakındığını ya da yeşil yaprakların

Se la mia vita da l'aspro tormento (no. 12; s. 58)
Hayatım buruk acıdan

Se 'l dolce sguardo di costei m'ancide (no. 183; s. 214)
Onun tatlı bakışı öldürürse beni

Se l'onorata fronde che prescrive (no. 24; s. 71)
Seçkin dal, uzak tutan

Se 'l pensier che mi strugge (no. 125; s. 162)
Bu düşünce, bana elem veren,

Se 'l sasso ond' è più chiusa questa valle (no. 117; s. 154)
Bu vadiyi en çok kapayan kaya

Se mai foco per foco non si spense (no. 48; s. 94)
Hiçbir zaman ateşle sönmemişse ateş,

Sennuccio, i' vo' che sapi in qual manera (no. 112; s. 151)
Sennuccio, bilmeni isterim nasıl

Sennuccio mio, benché doglioso et solo (no. 287; s. 296)
Aziz Sennuccio, elemli ve yalnız

Sento l'aura mia antica, e i dolci colli (no. 320; s. 318)
Duyuyorum eski meltemimi ve belirdiğini

Se quell'aura soave de' sospiri (no. 286; s. 296)
Resmedebilsem zarif soluğunu

Se Virgilio et Omero avessin visto (no. 186; s. 216)
Vergilius ve Homeros görseydi

Se voi poteste per turbati segni (no. 64; s. 109)
Elinizde olsa, öfkeli hareketlerle

Sì breve è 'l tempo e 'l penser sì veloce (no. 284; s. 294)
Öyle kısa ki zaman ve öyle hızlı ki düşünce,

Sì come eterna vita è veder Dio (no. 191; s. 219)
Nasıl ebedi yaşamsa Tanrı'yı görmek,

Sì è debile il filo a cui s'attene (no. 37; s. 84)
Öyle ince ki tutunduğu ip

S' i' fussi stato fermo a la spelunca (no. 166; s. 202)
Kalmış olsaydım mağarada,

Signor mio caro, ogni pensier mi tira (no. 266; s. 278)
Aziz efendim, her düşünce çeker beni

S' i' 'l dissi mai, ch' i' vegna in odio a quella (no. 206; s. 229)
Söylediysem, nefret etsin benden o güzel,

S' io avesse pensato che sì care (no. 293; s. 300)
Düşünmüş olsaydım böyle güzel

S' io credesse per morte essere scarco (no. 36; s. 83)
İnansam ölümle kalkacağına

Sì tosto come aven che l'arco scocchi (no. 87; s. 132)
Kirişi bırakır bırakmaz,

Sì traviato è 'l folle mi' desio (no. 6; s. 54)
Öyle yoldan çıkmış ki çılgın arzum,

Solea da la fontana di mia vita (no. 331; s. 330)
Uzaklaşıp hayat pınarımdan

Solea lontana in sonno consolarme (no. 250; s. 264)
Uzakta olsa da, uykuda avuturdu beni

Soleano i miei penser soavemente (no. 295; s. 302)
Düşüncelerim zarifçe konuşurlardı

Soleasi nel mio cor star bella et viva (no. 294; s. 301)
Güzel ve canlı duruyordu kalbimde

Solo et pensoso i più deserti campi (no. 35; s. 83)
Yalnız ve düşünceli, en ıssız kırları

Son animali al mondo de sì altera (no. 19; s. 62)
Hayvanlar vardır dünyada, güçlüdür

S' onesto amor po meritar mercede (no. 334; s. 335)
Erdemli aşk hak edebilirse merhameti

Spinse amor et dolor ove ir non debbe (no. 345; s. 342)
Aşk ve keder itti gitmemesi gereken yere

Spirto felice che sì dolcemente (no. 352; s. 347)
Mutlu tin, öyle tatlılıkla

Spirto gentil che quelle membra reggi (no. 53; s. 99)
Sen soylu ruh, o bedeni yöneten,

Standomi un giorno solo a la fenestra (no. 323; s. 320)
Bir gün yalnız dururken pencerede,

Stiamo, Amor, a veder la gloria nostra (no. 192; s. 220)
Kalalım, Aşk, görmek için utkumuzu,

S' una fede amorosa, un cor non finto (no. 224; s. 245)
Aşkta bağlılık, yapmacıksız bir yürek,

T'acer non posso, et temo non adopre (no. 325; s. 323)
Susamam ve korkuyorum dilim

T'empo era omai da trovar pace o tregua (no. 316; s. 316)
Zamanıydı artık barış bulmanın ya da ateşkes

T'ennemi Amor anni ventuno ardendo (no. 364; s. 361)
Aşk tuttu beni yirmi bir yıl, mutlu

T'ornami a mente (anzi v'è dentro quella (no. 336; s. 336)
Zihnime dönüyor (yok, zihnimin içinde o,

Tranquillo porto avea mostrato Amore (no. 317; s. 316)
Sakin limanı göstermişti Aşk

Tra quantunque leggiadre donne et belle (no. 218; s. 241)
Ne çok alımlı, güzel kadın

Tutta la mia fiorita et verde etade (no. 315; s. 315)
Filizlenmiş ve yeşil çağım geçiyordu

Tutto 'l dì piango; et poi la notte, quando (no. 216; s. 240)
Bütün gün ağlıyorum; sonra geceleyin,

Una candida cerva sopra l'erba (no. 190; s. 218)
Yeşil çimen üzerinde ak bir geyik

Una donna più bella assai che 'l sole (no. 119; s. 155)
Bir kadın, çok daha güzel güneşten,

Vago augelletto, che cantando vai (no. 353; s. 348)
Sevimli küçük kuş, ötüp duran

Valle che de' lamenti miei se' piena (no. 301; s. 306)
Vadi, yakınmalarımla dolu olan,

Verdi panni sanguigni oscuri o persi (no. 29; s. 77)
Yeşil, kırmızı, siyah ya da mor giysiler

Vergine bella, che di sol vestita (no. 366; s. 362)
Güzel Erden, giysisi güneş,

Vergognando talor ch' ancor si taccia (no. 20; s. 63)
Utanarak kimi zaman, söz etmediğim için,

Vidi fra mille donne una già tale (no. 335; s. 336)
Bin kadın arasında birisini gördüm,

Vincitore Alessandro l'ira vinse (no. 232; s. 250)
Galip İskender'i mağlup edip öfke,

Vinse Anibàl, et non seppe usar poi (no. 103; s. 143)
Kazandı Hannibal, ama sonra

Vive faville uscian de' duo bei lumi (no. 258; s. 269)
Canlı kıvılcımlar çıkıp güzel iki ışıktan

Voglia mi sprona, Amor mi guida et scorge (no. 211; s. 236)
Arzu mahmuzlar, Aşk rehberlik ve eşlik eder bana,

Voi ch' ascoltate in rime sparse il suono (no. 1; s. 51)
Siz, işitenler dağınık dizelerde sesini

Volgendo gli occhi al mio novo colore (no. 63; s. 108)
Döndürünce gözlerinizi tuhaf rengime,

Volo con l'ali de' pensieri al Cielo (no. 362; s. 359)
Öyle sık uçarım ki Göğe düşüncenin

Zefiro torna e 'l bel tempo rimena (no. 310; s. 312)
Zephyros dönüp geri getiriyor güzel havayı

Dante Alighieri
Yeni Hayat
Rime
Anonim
Portekiz Mektupları
Yanık Njáll'ın Sagası
Nartlar-Asetin Halk Destanı
Maaday Kara-Altay Destanı
Nibelung'lar Destanı
Antonin Artaud
Tiyatro ve İkizi
Francis Bacon
Denemeler
Honore de Balzac
Yaşamda Bir Başlangıç
George Bataille
İç Deney
Walter Benjamin
Pasajlar
Emile Bénveniste
Genel Dilbilim Sorunları
Maurice Blanchot
Yazınsal Uzam
Lord Byron
Don Juan
Louis-Ferdinand Céline
Gecenin Sonuna Yolculuk
Geoffey Chaucer
Canterbury Hikâyeleri
Samuel Taylor Coleridge
Denemeler
Charles Dickens
Kasvetli Ev (2 cilt)
John Donne
Seçilmiş Şiirler
Fuzulî
Leylâ ile Mecnun
Julien Gracq
Sirte Kıyısı
Thomas Hobbes
Leviathan
Henry James
Bir Kadının Portresi
James Joyce
Ulysses
Heinrich von Kleist
Amphitryon
Chistopher Marlowe
Bütün Oyunları
Herman Melville
Billy Budd
Moby Dick-Beyaz Balina
Robert Musil
Niteliksiz Adam
Publius Ovidius Naso
Karadeniz'den Mektuplar
Friedrich Nietzsche
Ecce Homo
Miguel de Cervantes Saavedra
Don Quijote
Luis Martín-Santos
Sessizlik Zamanı
Lucius Annaeus Seneca
Ruh Dinginliği Üzerine
Thomas de Quincey
İngiliz Posta Arabası
Francesco Petrarca
Canzoniere
Karl R. Popper
Bilimsel Araştırmanın Mantığı
Raymond Roussel
Locus Solus
William Shakespeare
II. Richard
Laurence Sterne
Tristram Shandy Beyefendi'nin Hayatı ve Görüşleri
Semih Tezcan – Hendrik Boeschoten
Dede Korkut Oğuznameleri
Paul Valéry
Eupalinos ve Öteki Söyleşimler
John Webster
Ak Şeytan
Plinius'un Anadolu Mektupları